...TE JAARGANG No. 14517 DINSDAG 24 DECEMBER 1963

Amigoe di Curaçao

DAGBLAD VOOR DE NEDERLANDSE ANTILLEN

...ofdredacteur: A. J. M. H. de Mug • Uitgever-drukker: N.V. Paulus Drukkerij, Willemstad • Kantoor: Conscientiesteeg: 27 - 29 • Telefoon alle afdelingen: 2 4 3 6 0 (drie lijnen)

Traditiegetrouw zijn op de markt in Gouda de lichtjes in de Noorse kerstboom ontstoken. Bovendien verlichtten duizenden waspotjes de ramen van het stadhuis en de huizen rondom de Markt.

EEG tenslotte eens over de landbouw

Straatveger vrijgesproken

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Het Hof van Justitie deed hedenochtend uitspraak in de zaak tegen de straatveger die destijds met zijn bezemsteel een meisje zo ongelukkig sloeg, dat zij aan de gevolgen overleed. Het Hof ontsloeg hem van rechtsvervolging.

Beklaagde, een achterlijk persoon, placht door de jeugd geplacht te worden. Het meisje deed dat ook. In woede ontstoken sloeg hij haar met de bezemsteel op het hoofd.

Wegens de gebrekkige ontwikkeling zijner geestvermogens had het gerecht in eerste aanleg hem destijds vrijgesproken.

Garantie voor afzet van Surinaamse rijst

BRUSSEL (ANP) — Na dagenlange intensieve besprekingen is de „marathon-zitting" geëindigd met de goedkeuring door de ministers van de zes landen van de Europese Economische Gemeenschap van het compromis-voorstel van de Europese commissie, waarin de basis wordt gelegd door de voltooiing van het gemeenschappelijke landbouwbeleid in de EEG en het standpunt, dat de gemeenschap zal innemen in de komende tariefonderhandelingen in het GATT, de „Kennedy-ronde". „Een aanmerkelijke versterking van de gemeenschap", noemde minister Luns verder het resultaat.

Zeer tevreden toonden zich ook de ministers Andriessen en Biesheuvel over de met succes bekroonde „marathon". „Een belangrijke dag voor de Europese landbouw", verklaarde minister Biesheuvel. Minister Andriessen toonde zich zeer voldaan over het feit, dat Nederland niet zal worden gedwongen de eerste twee jaar de margarineprijs te verhogen. Erg verheugd was minister Biesheuvel met de regelingen die in het zuivelbeleid voor Nederland zijn getroffen. Daarin wordt ondermeer bepaald, dat Nederland bij de export van zuivelprodukten restituties mag verlenen, die in toenemende mate door de gemeenschap zullen worden gefinancieerd, waarin ook is begrepen de toeslag die in Nederland voor de industriemelk wordt verstrekt. Dit betekent voor Nederland, dat per jaar ongeveer 50 miljoen gulden bij de volledige werking van het gemeenschappelijke landbouwbeleid uit EEG-fondsen worden gefinancieerd.

Na de speciale kabinetsvergadering van zondag in Den Haag had minister Luns maandagochtend in de EEG-ministerraad Behalve de regelingen voor plantaardige oliën en vetten met de daarbij behorende kwestie van de margarine-toeslag nog drie andere punten aan de orde gesteld.

Minister Luns vroeg o.m. een garantie voor de afzet van Surinaamse rijst op de afzetgebieden in de EEG in de nieuwe marktorganisatie voor rijst.

De goedgekeurde marktorganisaties voor zuivel, rijst en rundvlees noemde minister Biesheuvel „gezonde beginselen" voor het gemeenschappelijke landbouwbeleid, die bovendien van betekenis zijn voor het „open karakter" van de gemeenschap. Hij legde er de nadruk op, dat het „basis-verordeningen" zijn, die nog moeten worden uitgewerkt.

Benoemingstop voor ambtenaren Curaçao

Geen arbeiders meer aangenomen

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Er zullen voorlopig geen benoemingen van ambtenaren in eilandelijke dienst plaats vinden, behalve voor wat betreft onderwijzend personeel, en er zal evenmin indienstneming geschieden van arbeidscontractanten op schriftelijk contract. Hiertoe heeft het Bestuurscollege van Curacao besloten met het oog op de financiële toestand van het eiland.

Benoeming van ambtenaren is echter wel mogelijk in gevallen, waarin door afvloeiing, overlijden of anderzins noodzakelijkerwijs in de ontstane vacature dient te worden voorzien. Voorts zullen benoemingsvoorstellen, welke thans in behandeling zijn bij het Bestuurscollege, worden afgewerkt. Echter is bepaald, dat geen arbeiders in dienst mogen worden genomen.

Voorschotten

In de desbetreffende beschikking wordt verder bepaald, dat aan het personeel in dienst van het eilandgebied Curacao voorlopig geen voorschotten meer zullen worden verleend, behalve in gevallen, waarin het betreft ziektekosten van dit personeel of van gezinsleden of begrafeniskosten van bloed- en aanverwanten. Voorschotten voor ziektekosten of begrafeniskosten, welke voortaan zullen worden verleend. moeten in de regel terugbetaald worden binnen een periode van één jaar.

Koninklijke familie viert kerstfeest

SOESTDIJK (ANP) — Lakeien, chauffeurs, bosarbeiders maar ook hoger hofpersoneel hebben gister middag samen met de koninklijke familie kerstfeest gevierd. Het was een intiem gebeuren in de met dennengroen versierde garage van de koninklijke marechaussee dichtbij het koninklijke paleis in Soestdijk.

Voordat de eigenlijke kerstviering begon, schonken de koningin en haar dochters warme chocolademelk uit voor hun gasten en verrasten zij hen op een krentenbol.

Meer dan een half uur duurde deze chocoladevisite, waarna men zich in de garage rond een enorme kerstboom. Het paleispersoneel voerde hier samen met prinses Christine enkele spelen op, die door mej. Nora Kriez uit Amsterdam waren geschreven. Mimische uitbeeldingen van de uittocht uit Egypte, een kerstfeest voor kinderen en de lerarende Jezus in de tempel. Deze spelen werden geïntroduceerd door prinses Irene en afgewisseld met samenzang. Het paleiskoor zong tevens enkele gezangen. Koningin Juliana las temidden van een aantal kinderen het kerstevangelie voor, terwijl prins Bernhard tenslotte een verhaal van Willem Brandt voordroeg, over een gebeurtenis, die zich twintig jaar geleden afspeelde in een Japans concentratiekamp.

Gedrukte sfeer bij Openbare Werken?

Getuigenverhoor wordt voortgezet

(van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Heden, de derde dag van de behandeling van de zaak door ir. Statius van Eps aanhangig gemaakt in verband met zijn ontslag als hoofd DOW, ving de Ambtenarenrechter aan met het horen van de heer E. Voges (technisch ambtenaar 1ste klas bij DOW). Hij verklaarde in 1952 bij DOW te zijn gekomen en in 1959 bij de afdeling Bouw- en Woningtoezicht van DOW. Persoonlijk had getuige niet veel te maken met ir Van Eps en deze heeft hem nooit benaderd voor een politiek gesprek waaruit dwang van de zijde van ir Van Eps bleek

Getuige deelde mee, dat de heer Van Heyningen (tekenaar) zich verschillende malen tot hem had gewend en zich er over beklaagde, dat hij door ir. Van Eps gedwongen werd op politiek gebied dingen te doen die hij niet in overeenstemming kon brengen met zijn geweten. De heer Van Eps, aldus had de heer Van Heyningen aan getuige meegedeeld, had in gesprekken die hij bij DOW met de heer Van Heyningen voerde er telkens op gewezen, dat hij achter Van Heyningen stond als deze hem op politiek gebied steunde. De heer J. A. Weert uitte bij getuige ongeveer dezelfde klachten als de heer Van Heyningen en verklaarde door ir Van Eps gedwongen te worden dingen te doen voor de KVP die hem niet aanstonden. Hij noemde het plakken van KVP affiches op zijn auto en het houden van een KVP-vergadering in zijn woning.

Onder de heer Van Eps, aldus getuige, kwam er langzamerhand een zekere sfeer bij DOW, een zekere angst bij de lagere ambtenaren. Bovendien, aldus getuige, werkte men onder een zekere druk.

Getuige heeft de klachten over de heer Van Eps nooit overgebracht aan het oude Bestuurscollege. Toen ir.

(Vervolg naar pagina 2)

Athenagoras ontmoet paus

ISTANBUL (RTR) — Patriarch Athenagoras, geestelijk leider van de Oosterse kerk, heeft zondag meegedeeld dat hij paus Paulus op zes januari in Jeruzalem zal ontmoeten

Reeds op de eerste dag vroeg hadden zich duizenden West-Berlijners verzameld bij de twaalf in scholen ingerichte passenbureau's, welke in de middag zouden opengaan. Foto: een lange rij wachtenden in de wijk Charlottenburg. Zij willen allen met Kerstmis op familiebezoek naar Oost-Berlijn. Ook in Duitsland is Weihnachten het grootste en blijste feest van het jaar.

Ramp „Lakonia" eist wellicht 150 doden

Schip nog van voor- tot achtersteven in brand

FUNCHAL (RTR) — Het aantal slachtoffers van de ramp met het Griekse schip „Lakonia", de voormalige „Johan van Oldenbarnevelt", staat nog niet vast, maar gevreesd wordt, dat het in de buurt van de 150 ligt. Gisteren waren tegen de avond 876 van de 1081 opvarenden, onder wie een bemanning van ongeveer koppen, gered en tien lijken geborgen. Het geteisterde schip staat nog van voor tot achter in brand en maakt tien graden slagzij.

Vanmorgen zijn drie schepen met overlevenden van de „Lakonia" in Funchal, op Madeira, aangekomen. Het zijn de Britse „Stratheden", de Argentijn „Salta" en de Amerikaan „Rio Grande". De piloot van een Brits vliegtuig meldde vanochtend dat hij een tiental stoffelijke overschotten in de nabijheid van de „Lakonia" zag drijven. Ook zag hij 5 reddingsboten, allen leeg.

In Londen deelde de algemeen directeur van de Griekse maatschappij, John Cronlandris, mee dat de „Pretoria Castle" verzocht is naar Casablanca te varen en daar de geredden aan boord van het Britse schip Montcalm en de Pakistaan Mehdi over te nemen zodat deze onmiddelijk naar Southampton kunnen terugkeren.

Geen sabotage

Cronlandris verklaarde niet te geloven dat de brand door sabotage is ontstaan. Nog 24 uur voor het vertrek uit Southampton was het schip goedgekeurd nadat het een verandering aan de machines had ondergaan. De „Lakonia" had reeds 16 plezierreizen achter de rug zonder incidenten. Volgens hem waren er voldoende reddingsboten, voor 1710 personen, aan boord. Het schip was echter niet met een automatische brandblusinstallatie uitgerust.

De Britse admiraliteit heeft vanochtend meegedeeld dat het niet waarschijnlijk is dat zich nog overlevenden bevinden in het gebied waar de ramp met de „Lakonia" plaatsvond. Er bevinden zich thans nog enkele schepen in de nabijheid van de „Lakonia". Het hoofdkwartier van de reddingsdienst van de Amerikaanse luchtmacht deelde dinsdag mee dat het aantal geredden 919 bedraagt. Dit cijfer zou zijn gebaseerd op gegevens, verstrekt door Amerikaanse reddingseenheden op de plaats van de ramp. Van andere zijde wordt het aantal overlevenden echter gegeven als 876.

De „Lakonia" is verzekerd voor drie miljoen dollar, zo heeft een woordvoerder van de „British Insurance Association" meegedeeld.

De teleurtelling van een bejaard Brits echtpaar sloeg gisteren om in een gevoel van grote opluchting, toen zij hoorden waaraan zij waren ontsnapt. Zij hadden het schip een uur voor het vertrek uit Londen verlaten omdat hun bagage uit een goederenloods in de haven was gestolen.

De abonnees van de

Amigoe

hebben hedenochtend het Kerstnummer 1963 in de bus gevonden. Hopelijk hebt U het er bijtijds uitgehaald, want wij huldigen het standpunt: beter een AMIGOE in de hand dan géén in de bus. Hopelijk verschaffen de 24 pagina's U ook de lectuur, die U in deze dagen juist wilde zien. De nu al wel traditionele voorplaat is dit jaar van de Limburgse kunstenaar Gène Eggen. Het nummer bevat een kerstverhaal voor jong en een voor oud, een kleurwedstrijd en reportages van alle nieuwsfronten als Rome, Duitsland, Trinidad, Japan, Brussel, Ierland, Auschwitz, Rottum, Delft en Anthiochië. Wij van de AMIGOE hopen, dat het naar Uw genoegen zal zijn. Voor liefhebbers is nog een beperkt aantal losse nummers verkrijgbaar voor de prijs van ƒ 0.50.

Ten overvloede delen wij U mede, dat de kantoren en drukkerij op Aruba en Curaçao gedurende de Kerstdagen gesloten zijn.

Directie.

Lee Oswald toch geen communist?

NEW YORK (AFP) — De Amerikaanse communistische partij heeft haar gehele correspondentie met Lee Harvey Oswald, de vermoedelijke moordenaar van president Kennedy, doen toekomen aan de door president Johnson ingestelde commissie van onderzoek naar deze moord. De brieven van Oswald, aldus de partij, bevatten slechts verzoeken om boeken en inlichtingen, zoals duizenden anderen.

Paus vraagt meer brood op tafel hongerende mensheid

VATICAANSTAD (ANP) — „Inplaats van meer brood te zetten op de tafel der hongerende mensheid, zoals dat thans mogelijk is met de huidige produktieverhoging, overwegen sommigen door een handelwijze die strijdig is met de moraal, het aantal tafelgenoten te verminderen. Dat is de cultuur onwaardig", aldus paus Paulus VI in de eerste kerstboodschap van zijn pontificaat.

Hij had tevoren de honger in de wereld gesignaleerd als een dreigend probleem dat tot een vernietigende kracht met onberekenbare gevolgen kan worden, een probleem echter, dat niet bestreden mag worden met middelen „welke nog slechter zijn dan hetgeen men bestrijdt". Men mag zich niet aan de vruchtbaarheid der mensen vergrijpen met middelen welke de menselijke en christelijke moraal ongeoorloofd moet noemen, aldus paus Paulus.

Zijn voornaamste kerstwens luidt, dat de liefde in de wereld moge heersen. Paus Paulus richt tot alle mensen van goede wil de dringende bede, dat zij zullen werken voor de vrede. Hij roept de mensen op tot broederlijke en vriendschappelijke saamhorigheid met de jonge volkeren, die op onbaatzuchtige wijze geholpen moeten worden. Aan het slot van zijn kerstrede spreekt de paus nog even kort over zijn voorgenomen bedevaart naar Palestina, welke — zo zegt hij — uitsluitend om godsdienstige redenen en doeleinden wordt ondernomen.

Van de veelvoudige noden der wereld noemt de paus als de meest dringende de honger. De paus dringt er op aan dat de mensheid de liefde beoefent om langs deze weg mogelijk te maken, dat een „zorgvuldige en nieuwe economische planning het noodzakelijke brood vermeerdert". Paus Paulus richt zich in het bijzonder tot de jonge naties, „die deze jaren tot het besef, tot de waardigheid en tot het eigen leven van vrije en beschaafde staten zijn opgeklommen".

Terecht zijn zij trots op hun souvereine vrijheid, maar van de andere kant zijn zij nog niet in staat „alle culturele en economische weldaden van een moderne en uitgegroeide cultuur te genieten". Zijn kerstwens voor deze volkeren is derhalve, dat zij als broeders mogen binnentreden in de familie der beschaafde landen en daar de hun toekomende achting en hulp vinden, die zij nog steeds nodig hebben". Broederlijkheid moge volgen op bevoogding. De paus herinnert hier aan het werk der missie onder de nieuwe volkeren en spreekt de wens uit dat de missionarissen door deze volkeren welwillend opgenomen worden.

(Vervolg naar pagina 3)

Kerstmis 1963

TELKENJARE keert ieder, die in het Kerstfeest meer ontwaart dan een ontbijt met kerststol, een luie achtermiddag en een kerstbal, even in zichzelve. Het is weliswaar nog geen oudjaar, dat dikwijls tot sentimenteel overwegen prest, maar men laat toch het leven, dat twaalf maanden achter ons ligt, de revue passeren. Want Kerstmis is het feest van het nieuwe leven, van oudsher. Het feest van de geboorte van Christus, die het aanschijn der aarde veranderde.

Werken wij hieraan mee? Proberen wij, met vallen en opstaan, telkens weer te vernieuwen, met de tijd mee te gaan, iets voor een ander over te hebben. Proberen wij binnen en buiten ons land, en onze gemeenschap bestaande kloven te overbruggen, de geesten te verenigen. Proberen wij, in de geest te verenigen. Proberen wij, in de geest van Kerstmis en ale eenheid in verscheidenheid, weer een nieuw leven te beginnen.

WIJ hopen dat elk jaar. En elk jaar zijn er symptomen, dat het lukt, of dat er tenminste een poging is. Zelfs een betonnen muur als die van Berlijn houdt dit jaar geen stand. Moeten wij ons dan hier verschuilen achter het papieren gordijn van gelijkhebbertjes, die zeggen toenadering te zoeken, doch daarbij geen wederwoord te hebben gekregen. Zo komen wij er niet, zo komen wij er nooit. Zo leven wij ook niet in de geest van Kerstmis, ondanks de Kerststol, de luie middag, het zoetgevooisde kerstlied en het kerstbal tot besluit.

WIJ komen slechts aan de geest van het Kerstfeest toe als wij oprecht willen. Als wij, om een voorbeeld te noemen, stappen over alle drempels, die nu als een hindernis liggen op de weg naar samenwerking ten dienste van een jong volk, dat er naar smacht. Wij komen er slechts, als wij oprecht heenstappen over het formele gebazel, dat samenwerking tot onderwerp heeft. Als wij allen bereid zijn om mee te helpen tijdelijke moeilijkheden van het grootste deel van onze gemeenschap, het eiland Curaçao, op te lossen.

Als wij ons dát allemaal voornemen, als wij pogen naar elkaar toe te groeien en elkaar te helpen, dan zal een Kerstfeest behalve vrolijk, zoals het veelvuldig voorkomt, ook zalig genoemd kunnen worden. En een zalig Kerstfeest wensen wij allen toe.

KERSTPROGRAMMA RADIO EN TELEVISIE

dinsdag

CUROM — 19.15 Orgelmuziek 20.00 Prot. Kerst wijdingsavond Emmakerk 21.00 Kerst klanken Hollywood Bowl Symphony 21.45 Klassieke gitaarmuziek 22.30 De Maastrechter Staar 22.45 Bandopna me Radio Nederland Wereldomroep 23.15 Kerstgedichten met muzikale omlijsting 23.45 Carillons van overal ter wereld 24.00 Uitzending Nachtmis kathedrale Kerk van Pietermaai

VOZ DI ARUBA 12.00 Atardecer musical 18.15 El ob servador 18.30 Ora di Lago 19.00 News in English 19.30 Esperanza Supermar ket 20.00 Mundo en marcha 20.15 Ca balgata deportivo Schlitz 20.30 Novela 21.00 Musica varia 21.30 West Ind. prog.

RADIO KELKBOOM 7.00 Danzones Cubanos 17.15 Noticia deportivo 18.15 Musica varia 18.30 Mu sica para la cena 19.00 Noticia Inter nacional na papiamento pa cortesia di Schlitz 19.15 Musica Europeo 19.45 Musica Norte Americana 20.15 Novela 20.45 Musica varia 21.00 Careda mui cal

AVROS 19.00 Nieuws 19.05 Er tintin 18.15 Pla t-n uit de Avrosnode 18.30 Sab joe grontapoe 19.40 Jazz for all 20.00 Nieuws 20.03 Weet u het ook 20.06 Avondpost 20.09 Good evening show 20.45 Wat zegt de wet 21.00 Nieuws 21.03 Canciones del corazon 21.25 Willazen voor U 21.35 Muziek en be richten 22.00 Nieuws 22.03 Muziek en advertenties 22.25 Hawaiian magic 2.45 Toptunes 23.00 Nieuws 23.03 De stem van het vaderland

RADIO ANTILIANA 6.00 Charla deportiva 6.15 Musica Nor te Americana 6.30 News in English 6.45 Variedad musical 7.00 Felicitr ciones 8.30 Saludos musical Reddy Kilowatt 9.00 Musica Latina 9.15 Mus ca varia 9.30 Anjoranzas 10.30 Resu men di noticias

TELECURACAO — 17.00 Kinderuurtje 17.30 Pingpong finale 18.00 Teletopico 18.15 Robin Hood 18.30 Prot. uitzen ding 18.45 Nieuws 19.00 Sport 19.15 Verrekijker 19.30 Groetenprogramma 20.00 Empire 21.00 Nieuws 21.15 Tele Curacao special 21.45 Hubert Beckers 22.15 Cinema 8

TELEARUBA 17.30 Kinderuurtje 18.00 Buccaneers 18.30 Ed. voorlichting 18.45 Noticias 19.00 Rough riders 19.30 Sport 19.45 Padu del Caribe 20.15 Lock up 20.45 News 21.00 77 sunset strip 22.00 Christmas show

RADIO CARACAS TELEVISION — 4.45 Tic Tac Toc en cada 5.15 Dick Tracy 5.45 Noticia 5.50 Ruta 66 7.00 Coronel Flack 7.30 A gozar mucha chos 8.00 El observador Creole 8.15 Novela Palmolive 8.30 oselo 9.00 Ju lian Pacheco 9.30 Dr. Kildare 10.30 Noticias 10.35 Programa politico 11.05 Cine para todos —Marcha oficial — Himno nacional

TELEVISORA NACIONAL — 4.00 Efe rides 4.15 Vivamos mejor 5.10 Cine infantil 5.15 Ortografia local 5.30 Es tudio juventud 6.00 Diccionario del ire 6.05 Aeromodellismo y trenes 6.30 Isla Gimnostica 7.00 La dimension de las artes 7.30 Telenoticias 7.45 Actua lidad economica 8.00 Cortos deportivos 8.15 Pat y su piano 8.30 A las 8.30 Al fredo Sadel 9.00 Abriendo una puerta al mundo 9.30 La historia habla 10.00 Festival criollo 10.30 Aqui la noticia 10.45 Himno nacional y despedida

VENE VISION — 3.30 Aprendiendo in gles 3.45 Cocina 1 minuto 4.15 Los amiguitos de Gioia 4.45 El nino del circo 5.15 Fiesta de munequitos 5.45 Policia montado 6.15 Hawaiian eye 7.00 El informador suplemento 7.30 Combate 8.30 Biografia 9.00 Tierra sin frontera 10.00 Los intocables

woensdag

WOENSDAG 25 december

Curom 346.8 — 9.00 Uitzending Kerk dienst Evangelische Broedergemeente op Mundo Nobo 10.00 Miniatuurtjes uit de klassieken 10.30 Een speciaal programma 11.30 Kath.Morgenwijding 12.00 Prog. overzicht 12.03 Kinderen zingen kerstliederen 12.30 Nieuws 12.45 Negro-spirituals 13.00 17.00 Charla Navidad pa nos mucha nan 17.30 Zuid Am. Kerstliederen 18.00 Noticia 18.15 Orkest van Victor Sylvester 18.30 De Koopvaardij 18.45 Kerstprogramma voor kinderen 19.00 Nieuws 19.15 Kerstliederen 20.00 Band opname Radio Nederland Wereldom roep 21.00 internacionaal Kerstpro gramma

VOZ DI ARUBA 457 — 6.03 The lords prayer 6.03 Melodias matinales 6.15 News in English 6.30 Melodias mati nales 8.30 News in English 8.45 Ecos Internacional 9.00 Am. melodies 10.00 Novela 10.30 Am. melodies 11.30 Segu ridad

12.00 Muziek uit Ned. 12.15 Nieuws in het Nederlands 12.20 Selec. musical 13.00 Mundo en marcha 13.15 Conjunto v artistanan Ant. 13.40 La Gata 14.00 Variedad musical 15.00 Peticiones 15.30 Selec. di musica popular 16.20 Compla ciencias 17.00 Felicitaciones 17.30 Musi ca varia

18.00 Atardecer musical 18.15 El obser vador 18.30 Ora di Lago 19.00 News in English 19.15 Instrumental melodies 19.30 Esperanza Supermarket 20.00 Mundo en marcha 20.15 Cabalgata e portivo Schlitz 20.30 Novela 21.00 Mu sica varia 21.30 West Ind. prog.

RADIO KELKBOOM 209 — Bon dia cu alegria 7.30 Musica Matutino 8.00 Seleccion musical cu disconan Latino Americano 8.30 Cumpleanos feliz 9.00 Musica varia 9.30 Melodias instrumen tal 10.00 Noticia internacional 10.05 Ritmos Latinos 10.30 Programa di N Habibe Jr. 11.00 Noticia Norte Ame ricana 11.15 Music Antillana 11.30 Musica varia

12.05 Noticia internacional 12.20 Musi ca Norte Americana 12.45 Noticia lo cal 1.00 Mei ora cu boleros 2.00 Novela 2.30 Melodias instrumental 3.00 Cha Cha Cha 3.15 Merengues 3.30 Calypso 3.45 La Macorisana & Internacional Su permarket 4.00 Musica cu sabor azte ca 4.30 Noticia local 4.45 Coctail mu sical 5.00 Danzones Cubanos 5.15 Mu sica varia

6.00 Noticia deportivo 6.15 Musica va ria 6.30 RVD 6.45 Groeten uit Neder land 7.00 Noticia Internacional na pa piamento cortesia di Schlitz 7.15 Mu sica Europeo 7.45 Musica Norte Ame ricana 8.15 Novela 8.45 Musica varia 9.15 Hit Internacional 9.45 Variacion musical

AVROS 19.48 — 6.05 CHM muz. och tendgroet 6.20 Nieuws 6.30 CHM prog. 6.45 Uw aandacht voor 6.48 Met muz. naar school 7.00 Nieuws 7.03 Kris kras door de muz. wereld 7.30 Speciale ver zoekplaten 8.00 Nieuws 8.03 The mor ning show 9.00 Nieuws 9.03 Pop. pl. tenparade 9.30 Arbeidsvitaminen 10. Nieuws 10.03 Muziek bij het werk 10.30 Op de plaat rust 11.00 Nieuws 11.03 Wij laeen voor U 11.15 Italiaanse klanken 11.30 Sab joe grontapoe 11.40 11.40 Canciones del Corazon

12.00 Twarfoe joeroe njoensoe 12.15 Djogo prisiri 13.00 Nieuws 13.03 Muz. als aperitief 13.45 Nieuws 14.00 Teen age hour 15.00 Hindostaanse adverten tieprog. 15.30 Hindostaanse uitzending 16.20 Nieuws in het Hindostani 16.30 Voor de jarigen van vandaag 17.00 Nieuws 17.03 Disco hour

18.00 Nieuws 18. 5 Er tintin 18.15 Juz. en advertenties 18.30 Omroeperskeuze 18.45 RVDS 19.00 Nieuws 19.15 Muziek en advertenties 19.30 De Avros wa present 19.45 Verstan joe pijieng 20.00 Nieuws 20.03 Weet u het ook 20.06 Avondpost 20.09 Good evening show 20.30 Jan Van Ewijk 21.00 Nieuws 21.05 Surinaams hoorspel 21.25 Country and Western Express 21.45 Woensdagavond concert 22.30 Braziliaanse klanken 22.45 Toptunes 23.00 Nieuws 23.03 Old time favorites 23.25 Late music

RADIO ANTILIANA — 5.30 Apertura 5.10 News in English 6.30 Noticia na papiamento 5.45 Bai trabao den com pania di bo companjero constante Ra dio Antiliana 7.10 News in English Noticia na papiamento 7.45 Noticiero musical 8.30 Musica varia 9.15 Progra ma pa amanan di cas 11.15 Regalo mu sical

12.00 Melodias A tilianas 12.45 Charla deportiva 1.00 North American music 2.00 Album di requerdo 2.30 Boleros romanticos 3.00 Festival musical 3.30 Programa pa pacientenan den hospi tal 4.00 Programa La Esperanza 4.30 Peticiones 5.00 Noticias na papiamto 5.15 Calypsorama 5.30 Calendario An tiliano 5.45 Musica varia

6.00 Charla de portiva 6.15 Musica Nor te Americana 6.30 News in English 6.45 Variedad musical 7.00 Felicitacio nes 8.30 Saludos musical Reddy Kilo watt 9.00 Musica Latina 9.15 Musica va ria 9.30 Anjoranzas 10.30 Resumen di noticias

TELECURACAO — 17.00 Kinderuurtje 17.30 Industry on parade 17.45 Panora ma panamericana 18.00 Silent report 18.15 Sheena of the jungle 18.45 Nieuws 19.00 Sea hunt 19.30 Lassie 20.00 Ben Casey 21.00 Nieuws 21.15 Groetenpro gramma 22.45 Florian Zabach

TELEARUBA — 17.30 Kinderuurtje 18.00 Los expertos contestan 18.30 Ver rekijker 18.45 Noticias 19.00 Phil Sil vershow 19.30 Sport 19.45 This man Dawson 20.15 Florian Zabach 20.45 Nieuws 21.00 Wire service 22.00 Navy

RADIO CARACAS TELEVISION — 8.45 Senderos de luz 9.00 Cajas con sorpresas 9.30 En el jardin de infancia 10.00 Ingles en Television 10.30 Cosas de mujeres 11.15 Quien es quien en Television 11.45 Nov la

12.00 El show del Saume 1.00 Noticia 1.05 Continua show de Saume 1.15 Se necesita una amiga 1.35 Novela 1.50 Yo se lo vendo 2.20 Punto y aparte 2.45 El estudio de Hector Monteverde 3.15 La perfecta ama d casa 3.45 Aven turas de Popeye y Yeyo 4.15 Mejias y sus muchachos 4.45 Busque y marca 5.15 Yogi Bear 5.45 Noticias 5.50 Wells Fargo 6.20 Huckle berry hound 7.00 Dick Van Dyke 8.00 El observador 8.15 Novela 8.30 Don Camilo 9.00 Dimension desconocida 9.30 Bonanza 10.30 Noti cias 10.35 Cabildo abierto. Marcha ofi cial: Himno nacional

VENE VISION — 3.30 Documentales 3.45 Cocina al minuto 4.15 Los amiguitos de Gioia 4.45 Mi amiguita Flicka 5.15 Fiesta de munequitos 5.45 Subma rino 6.15 Sugarfoot 7.20 El informador Suplemento 7.30 Casos y Cosas de ca sa 8.00 Don Cato y su pandilla 8.30 Monte sus Cauchos 9.00 77 Sunset strip 10.00 Novela 10.30 Gran historia

TELEVISORA NACIONAL — 4.00 Efe merides 4.15 Vivamos mejor 5.10 Cine infantil 5.15 Nolo y Tomasin 5.30 A vo lar muchachos 6.00 Diccionario del aire 6.05 Hagalo usted mismo 6.30 TVN musical infantil 6.55 El minuto de Dios 7.00 Mirador cinematograficos 7.30 Telenoticias 7.45 Documental 8.00 Cortos deportivos 8.15 Aventuras de Frijolito 8.30 A puerta cerrada 9.00 Debate 10.30 Aqui la noticias 10.45 Himno nacinal

donderdag

CUROM 346 8 — 9.00 Gezellige, ge varieerde muziek 10.00 Laatste ge deelte de „Ode an de Freude". 0.30 Kerstmorgen zonder zorgen 11.30 Voetbaluitslagen en com. uit Neder land

12.00 Prog. overzicht 12.30 Nieuws 12.45 Opera'saria's 17.00 Speciaal program ma van Peticiones 18.00 Noticia 18.15 Kerstmis in Mexico 18.30 Muziek bij het slapen gaan 19.00 Nieuws 19.15 Oecumenisch ge sprek tussen Prot. en Kath. geestelij ken en jongeren 20.00 Speciaal Kerst programma van de Kerstdag 21.00 Dansmuziek 22.15 Hier is Max Tak uit New York 22.30 Bandopname van de NRU 22.55 Ter overdenking

VOZ DI ARUBA 457 — 6.03 The lords prayer 6.05 Melodias matinales 6.15 News in Englis 6.30 Melodias mati nales 8.30 News in English 8.45 Ecos Internacional 9.00 Am. melodies 10.00 Novela 10.30 Am. melodies 11.30 Segu ridad

12.00 Muziek uit Ned. 12.15 Nieuws in het Nederlan 12.20 Selec. musical 13.00 Mundo en marcha 13.15 Conjunto v artistanan Ant. 13.40 La Gata 14.00 Variedad musical 15.00 Peticiones 15.30 Selec. di musica popular 16.20 Compla ciencias 17.00 Felicitaciones 17.30 Musi ca y premios

18.00 Atardecer musical 18.15 El obser vador 18.30 Ora di Lago 19.00 News in English 19.15 Instrumental melodies 19.30 Esperanza Supermarket 20.00 Mundo en marcha 20.15 Cabalgata de portivo Schlitz 20.30 Novela 21.00 Mu sica varia 21.30 West Ind. Prog.

RADIO KELKBOOM — 7.02 Bon dia cu alegria 7.30 Musica matutino 8.00 Seleccion musical cu disconan Latino Americano 8.30 Cumpleanos feliz 9.00 Noticia social 9.15 Musica varia 9.30 Melodias Instrumental 10.00 Noticia internacional 10.05 Ritmos Latinos 10.30 Programma di N Habibe Jr. 11.00 Noticia Int rnacional 11.05 Musica Norte Americana 11.15 Musica Antilla na 11.30 Musica varia

12.05 Noticia internacional 12.20 Musi ca Norte Americana 12.45 Noticia lo cal 1.00 Musica varia 1.30 Mei ora cu boleros 2.00 Novela 2.30 Peticiones 3.00 Twist 3.15 Merengues 3.30 Calypso 3.45 La Macorisana & Internacional 12.20 Musica Norte Americana 12.45 Noticia local 1.00 Musica varia 1.30 Mei ora cu Boleros 2.30 Peticiones 3.00 Twist 3.15 Merengues 3.30 Calyp so 3.45 La Macorisana & Internacional Supermarket 4.00 Musica cu Sabor az teca 4.30 Noticia local 4.45 Coctail mu sical 5.00 Danzones Cubanos 5.15 Musi ca varia

6.00 Noticia deportivo 6.15 Musica varia 6.30 Musica para la cena 7.00 No ticia Internacional na papiamento pa cortesia di Schlitz 7.15 Musica Euro peo 7.45 Musica Norte Acericana 8.15 Novela 8.45 Musica varia 9.00 CCA WEnworoiMusica7.15

AVROS 19.48 — 6.5 CHM muz och tendgroet 6.20 Nieuws 6.30 CHM prog. 6.45 Uw aandacht voor 6.48 Met muz naar school 7.00 Nieuws7.03 Kris kras kras door de muz. wereld 7.30 Specia l verzoekplaten 8.00 Nieuws 8.03 The morning show 9.00 Nieuws 9.03 Einde van de ochtenduitzending

13.00 Avrossein 12.15 Diogo prisiri 13.00 Nieuws 13.03 Muziek als aperitief 13.45 Nieuws 15.00 Teenage hour 15.00 Hin dostaans advertentieprog. 15.30 Hindo staanse uitzending 16.20 Nieuws in het Hindostani 16.30 Voor de jarigen van vandaag 17.00 Nieuws 17.03 Disco hour

18.00 Nieuws 18.05Er tintin 18.15 Pla ten uit de Avroshode 18.30 Omroepers keuze 18.45 RVDS 19.00 Nieuws 19.15 Muziek en berichten 19.20 Lactogeen praatje 19.30 eugdforum 20.00 Nieuws 20.03 Weet u het ook 20.06 Avondpost 20.59 Good evening show 20.15 Hier leert U iets van 21.00 Nieuws 21.03 Achter het nieuws 21.15 Calypso time 21.35 Weekoverzicht 21.50 Muziek en advertenties 22.00 Nieuws 22.03 Con ciones del corazon 22.25 Gevarieerde klanken 22.45 Toptunes 23.00 Nieuws 23.03 World of Jazz 23.33 Late music

RADIO ANTILIANA — 5.30 Apertura 6.10 News in English 6.30 Noticia na papiamento 5.45 Bai trabao den com pania di bo companjero constante Ra dio Antillana 7.10 News in English 7.20 Noticia na papiamento 7.45 Noticie ro musical 8.30 Musica varia 9.15 Pro grama pa amanan di cas 11.15 Regalo musical

12.00 Melodias Antilianas 12.15 Noti cias na papiamento 12.25 Melodias An tilianas 12.45 Charla deportiva 1.00 North American music 2.00 Album di requerdo 2.30 Boleros Romanticos 3.00 Festival musical 3.30 Programa pa pacientenan den hospitol 4.00 Program La Esperanza 4.30 Peticiones 5.00 Noticias na papiamento 5.15 Calypso rama 5.30 Calendario Antilliano 5.45 Musica varia

6.00 Charla deportiva 6.15 Musica Nor te Americana 6.30 News in English 6.45 Variedad musical 7.00 Felicitacio nes 8.30 Saludos musical Reddy Kilo watt 9.00 Musica Latina 9.15 Musica varia 9.30 Anjoranzas 10.20 Resumen di no ticias

TELECURACAO — 17.00 Kinderuurtje 17.30 Los expertos contestan 18.00 American outlook 18.15 The Bucca neers 18.45 Nieuws 19.00 Topcat 19.30 Bat Masterson 20.00 Bachelor father 20.30 Phil Silvershow 21.00 Nieuws 21.15 Perry Mason 22.15 Decoy — Ren dezvous

TELEARUBA — 17.30 Kinderuurtje 18.00 Industry on parade 18.15 Corless Archer 18.45 Noticias 19.00Sea hunt 19.30 Sport 19.45 Tombstone territory 20.15 Honeymooners 20.45 News 21.00 Ben Casey 22.00 Groetenprogramma

RADIO CARACAS TELEVISION — 8.45 Senderis de luz 9.00 Caja con sorpresas 9.30 En el jardin de infan cia 10.00 Ingles port television 10.30 Co sas de mujeres 11.15 Quien es quien en television 11.45 Novela 12.00 El show de Saume 1.00 Noticias 1.05 Continuacion el show de Saume 1.15 Se necesita una amiga 1.35 Nove la 1.50 Cortos 2.00 Puntoyaparte 2.30 Yo se lo vendo 3.00TI estudio de Hec tor Monteverde 3.30 La perfecta ama de casa 4.00 Aventuras de Popeye y Yeyo 4.30 Mejias y susmuchachos 5.00 Tic Tac Toc 5.30 Rintintin 5.55 Noti cias

8.00 Aventuras en las Islas 7.00 Tele teatro 7.30 Dragnet 8.00 El observa dor 8.15 Novela 8.30 Esta noche Billo 9.00 El matrimonio perfecto 9.30 Je fatura 37 10.30 Noticias 10.35 Cine pa ra todo 12.30 Marcha oficial: Himno nacional

VENE VISION — 3.30 Documentales 3.45 Cocina al minuto 4.15 Los amigui tos de Gioia 4.45 Mi amiga Flicka 5.15 Fiesta de munequitos 5.45 Submarino 6.15 Sugar foot 7.20 El informador Su plemento 7.30 Casos y cosas de masas 8.00 Don Cato y su Pandilla 9.00 77 sunset strip 10.00 Novela 10.30 La gran historia

TELEVISORA NACIONAL — 5.30 Su majestad el nino 6.00 Diccionario del aire 6.05 Variedad infantil 6.20 Ju gando en la cocina 6.35 El YMCA y sus muchachos 7.00Aficion y deportes 7.30 Telenoticias 7.45 Historia de una pequena ciudad 8.00 El minuto de Dios 8.05 Cartelera deportivo 8.15 A las 8.15 Alfredo Sadel 8.30 Accion en la tierra 9.00 Carousel 9.30 Aqui la noticia 9.37 Himno nacional

vrijdag

CUROM 346.8 — 6.30 Opening 6.33 Bon dia 6.45 Met muz naar school 7.00 Nieuws 7.15 Curom ochtendblad 8.00 Nieuws 8.15 Simple melodies 8.30 Lichte muziek 9.00 Vit. B 10.00 Hen derson 10.30 Nieuws 10.40 Klassieke muziek 11.15 Prot. uitzending 11.45 Pa damas

12.00 Noticia 12.10 Lunchmuziek 12.30 Nieuws 12.45 Artist van de dag 13.00 Novela 13.30 Muziek 14.00 Alfredo An tonini 14.30 45 toeren platen 15.00 Pen tagramma 15.15 Almanaque musical 15.30 CTC 16.00 Voor tieners 16.30 Peti ciones 17.45 Muziek

VOZ DI ARUBA 457 — 6.03 The lords prayer 6.05 Melodias matinales 6.15 News in English 6.30 Melodias mati nales 8.30 News in English 8.45 Ecos Internacional 9.00 American melodies 10.00 Novela 10.30 Seguridad 11.30 Me lodies

12.00 Muziek uit Ned. 12.20 Selec. mu sical 13.00 Mundo en marcha 13.15 Con junto y artistanan Ant. 13.40 La Gata 14.00 Revista musical 15.00 Peticiones 15.30 Musica popular 16.00 Compla ciencias 16.15 Amstel 17.30 Musica y premios

RADIO KELKBOOM — 7.02 Bon dia cu alegria 7.30 Musica matutino 8.00 Seleccion musical cu disconan Latino Americano 8.30 Cumpleanos feliz 9.00 Noticia social 10.00 Noticia internacio nal 10.30 Programma di N Habibe Jr. 11.00 Noticia internacional 11.05 Musi ca Norte Americana 11.15 Musica An tillana 11.30 Musica varia

12.05 Noticia internacional 12.20 Musi ca Norte Americana 12.45 Noticia lo cal 1.00 Musica varia 1.30 Mei ora cu boleros 2.00 Novela 2.30 Melodias in strumental 3.00 Nos Artistu invita 3.15 Merengues 3.30 Calypso 3.45 La Maco risana & Internacional Supermarket 4.00 Musica cu sabor azteca 4.30 Noticia local 4.45 Coctail musical 5.00 Danzones Cubanos 5.15 Musica varia

AVROS 19.48 — 6.05 CHM muz. och tendgroet 6.20 Nieuws 6.30 CHM prog 6.45 Uw aandacht voor 6.48 Met muz. naar school 7.00 Nieuws 7.03 Kris kras door de muz. wereld 7.30 Specia le verzoekplaten 8.00 Nieuws 8.03 The morning show 9.00 Nieuws 9.03 Pop. platen parade 9.30 Van harte beter schap 10.00 Nieuws 10.03 Muziek bij het werk 10.30 Op de plaat rust 11.00 Nieuws 11.03 Verstan joe pijieng 11.15 Muziek uit bekende filmen 11.30 Week overzicht 11.40 Hawaiian magic

12.00 Twarfoe joeroe njoensoe 12.15 Diogo prisiri 13.00 Muziek als aperi tief 13.45 Nieuws 14.00 Teenage hur 15.00 Hindostaans advertentieprog. 15.30 Hindostaanse uitzending 16.20 Nieuws in het Hindostani 16.30 Voor de jarigen van vandaag 17.00 Nieuws 17.03 Disco hour

RADIO ANTILIANA — 5.30 Apertura 6.10 News in English 6.30 Noticias na papiamento 5.45 Bai trabao den com pania di bo companjero constante Radio Antillana 7.10 News English 7.20 Noticia na papiamento 7.45 Noti ciero musical 8.30 Musica varia 9.15 Programa pa amanan di cas 11.15 Regalo musical

12.00 Melodias Antillanas 12.15 Noti cias na papiamento 12.25 Melodias An tilianas 12.45 Charla deportiva 1.00 North American music 2.00 Album di requerdo 2.30 Boleros romanticos 3.00 Festival musical 3.30 Programa pa pacientenan den hospi tal 4.00 Programa La Esperanza 4.30 Peticiones 5.00 Noticias na papiamen to 5.15 Calvsorama 5.30 Calendario Antiliano 5.45 Musica varia

Zaak-Van Eps

(Vervolg van pagina 1)
Van Eps benoemd was tot hoofd DOW deelde hij betgeen hij van hem wist mee aan het nieuwe Bestuurscollege.

De volgende getuige was de heer N. Doornberg ing., wnd. hoofd DOW, die verklaarde 17 jaar werkzaam te zijn bij de DOW. Getuige verklaarde nooit iets van politieke druk ondervonden of gemerkt te hebben van de zijde van ir Van Eps. Getuige had ook die verhalen ever gehoord en had die verhalen meegedeeld aan het nieuwe Bestuurscollege.

Het was getuige bekend dat ir Van Eps het nieuwe hoofd van DOW zou worden. „Op zekere dag", aldus verteide getuige, „kwam ik thuis en las in de krant dat de benoeming van ir Van Eps tot hoofd DOW niet zou doorgaan". De volgende dag werd getuige op het Bestuurskantoor geroepen en werd hij door het BC uitgedigd de functie te vervullen van wnd hoofd DOW. Getuige verbond aan zijn inwilliging van dat verzoek de voorwaarde dat alle dienstzaken door hem persoonlijk of met zijn medeweten zouden worden behandeld en niet zouden gaan door de handen van afdelings- of adjunct hoofden. De reden was dat het vorig diensthoofd, de heer Koudenburg, zich niet bepaald op zijn gemak voelde, omdat hij wist dat ir Van Eps achter zijn rug om vaak ging praten op het Bestuurskantoor.

Na het horen van de heer Doornberg werd de verdere behandeling uitgesteld tot 28 december.

SCHEEPSBERICHTEN

TANKERS — Alkmaar 23 500 w Land send nr Stalow; Ameland 23 270 no Pto Rico nr Punta Cardon; Dorestad 23 45 z Azoren nr Cur; Kabylia 23 vn Kopenhagen nr Cur; Keizerswaard 23 90 w Paramaribo nr Punta Cardon; Kelletia 23 dw Azoren nr Rotterdam; Khasiella 23 330 nno Bermuda nr Pun ta Cardon; Kryptos 23 vn Bridgeport nr Punta Cardon; Moordrecht 24 te Punta Cardon

KNSM — Aegis 23 vn Port au Prince nr Maracaibo; Archimedes 23 T.A. Humber nr Europa; Breda 24 te Pa ramaribo; Cartago 23 550 wnw Lisa bon nr Bremerhaven; Charis 23 400 w Flores nr Amsterdam; Doris 23 vn Antwerpen nr Santo Domingo; Isis 23 vn Point a Pitre nr Antigua; Mara thon 23 345 wzw Quessant nr Cu; Medon 23 210 wzw Quessant nr Nas sau; Ntstor 23 300 w Tenerife nr San ta Cruz; Oranjestad 23 90 w Yersey nr Southampton; Parthenon 23 vn Aruba nr Jacmel; Poseidon 23 n Nassau nr Freeport; Sinon 24 vn Port of Spain nr Georgetown; Socrates

FEUILLETON

DE CIRKEL WORDT STEEDS NAUWER

door: JULIAN SYMONS

70)

Ik zag Bills rode gezicht, ik zag zijn harige vuist aankomen. Daarna voelde ik een slag opzij van mijn gezicht en had de niet onplezierige gewaarwording, dat ik door de lucht vloog.

HOOFDSTUK XXXV

„Zo, hier zijn we er, ouwe jongen", zei de taxichauffeur. „Afgeleverd aan domicili, volgens mijn opdracht. Hoe voel je je nou?"

Ik knipperde vanuit de taxi naar buiten, zag de dunne straatjes regen en herkende ons blok flats. „Wie z'n opdracht?"

De chauffeur was een jong en tamelijk beschaafd man met een bril zonder randen. Hij zag er uit alsof hij een goede assistent geweest zou zijn voor Charles Peers. „Uw vrienden in de Rubicon Club, mijnheer. Ik heb van ze begrepen, dat er een beetje gestoeid was, alleen maar wat gein, weet u wel. Ze waren erg bezorgd en vroegen mij u zo nodig tot uw flat te begeleiden."

„Da's helemaal niet nodig, ik voel me best."

„Daar ben ik zeker van, meneer." Hij lachte bemoedigend, zoals een dokter dat ook doen kan. „Nou komt u er maar eens uit."

Het was volkomen juist, dat ik me prima voelde zolang ik zat, maar zo gauw ik begon te lopen begon er een dof gehamer in mijn voorhoofd. Ik had wel niet direct hulp nodig, maar verzette mij er toch niet tegen, dat hij mij de trap op volgde. Ik hoorde stemmen in de flat, maar kon niet onderscheiden van wie ze waren.

„Bent u getrouwd, meneer?" Het was de taxichauffeur, die achter me aan kwam.

„Ja, waarom?"

„Alleen maar dat het wel goed zou zijn een behoorlijk antwoord te hebben, wanneer u gevraagd wordt wat er met uw oog is gebeurd. De vloer kwam ineens naar boven en gaf me een dreun', maakt ze meestal wel aan het lachen, als uw vrouw tenminste gevoel voor humor heeft."

„Dank je."

„Als u geen biefstuk heeft voor dat oog, en wie van ons heeft dat nog vandaag, kan ik u er een halve rauwe ui aanbevelen. Zal ik de sleutel voor u in het slot steken?"

„Nee, dank je." Nog bleef hij rondhangen. „Wat is er nu nog?"

„Zal ik u dan maar een beetje recht trekken, meneer?" Hij deed dat en kuchte toen verontschuldigend. „De rit. De meter wijst drie shilling sixpence aan."

Ik gaf hem vijf shilling en hij scheen zeer tevreden. Daarna draaide ik de sleutel om in het slot, opende de deur en ging de woonkamer binnen. Het tableau dat mijn ogen aanschouwden, weigerde ik eerst te geloven. Het scheen deel uit te maken van de algemene onwerkelijkheid van mijn ervaringen. Ik knipperde ernaar met mijn ogen, maar het veranderde niet.

Rose zat in een leunstoel met haar benen onder zich gevouwen en rookte een sigaret. Haar gelaatsuitdrukking was levendig en zelfs vrolijk. James en Marian zaten samen op de sofa, James met een gezicht alsof hij zojuist naar een radio-programma over de laatste tendens in muziek had geluisterd, Marian bezig met het breien aan een vormeloos, lichtpaars kledingstuk. En in mijn leuningstoel, tegenover Rose en tintelend van goedmoedigheid, zag ik Jake Beverley zitten.

Bij zijn verschijning verdween als bij toverslag de sfeer van geanimeerdheid en vriendelijkheid,die totdien geheerst had. Rose kreeg onmiddellijk een uitdrukking van angst en verdriet over zich, alsof ik er nog geest had zag dan ze reeds gevreesd had. James mond viel open alsof zijn Derde Programma ineens bebop was gaan spelen. Marian boog haar hoofd dieper en ging woest door met haar breinaalden. Alleen Beverley scheen mij onverstoord een vettige glimlach van welkom toe.

„Dave, wat is er gebeurd?" Rose kwam naar me toe met een zodanige uitdrukking van bezorgdheid op haar gezicht, dat ze me toneelmatig voorkwam.

„De vloer kwam ineens naar boven en gaf me een dreun."

Marian haalde haar neus op. James scheen het antwoord te overwegen en deed zijn mond dicht met een afkeurende klap. Rose zei: „Doe niet zo dwaas, je hebt gevochten."

Kennelijk had ze geen gevoel voor humor. „Ik heb gevochten met Thorby Larsen. Hij won."

(Wordt vervolgd)

CURACAO
Agenda

DINSDAG
BIOSCOPEN — Cinelandia 19.00 — 21.00: Atras de las nubes; Roxy 19.00 — 21.00: Alleman; Cine Rio 20.00: El justicia vengada; West End 19.00 - 21.00: Ring a ding rythm; Asiento 20.00: [illegible]
CINETRUCK — Heden te Cocowijk. morgen te Otrabanda, donderdag Marchena en vrijdag in het mgr. Verriet Instituut
BOTICA'S — Piar (P) tel. 13040; Americana (O) tel. 23636
TENTOONSTELLINGEN
in het pand Pietermaaiweg is een permanente tentoonstelling van Venezolaanse produkten
Geneeskunst en leefgewoonten in het Curacaos Museum
GALERIE DE BOOG: Tortesolo

WOENSDAG
GENEESKUNDIGEDIENST 25-26 dec. Stad: Dr. J.E. Loe, Plantersrust 7, tel 23243; 2de distrikt: Dr. Gorsira, Landhuis „Rust en Vrede", tel. 39404; 3de distrikt: Dr. M.R.B. Berkenveld, Gezondheidscentrum, Soto, tel. 48090
VERLOF TOT BEGRAVEN — A.H. de Windt; P.L. Jansenstraat 43 tel. 12256;
GASOLINE POMPSTATIONS — Schotborg — Cas Cora; Isa — Salinja Bakhuis — Marie Pompoen; Winkel — Rio Canario; Namias de Crasto — Hato; Van der Mark — Cas Chikito; Scheidelaar — Mundo Nobo
DONDERDAG
GASOLINE POMPSTATIONS — De Lannoy — Sta Rosa; Galmijer — Cerito; Craz — De Ruyterkade; Canword — Gasparito; Mauricio — Sta Helena; Agatha — Rif
GENEESKUNDIGED. 24-25 dec. Stad Dr. M.L. Petit, Penstraat 260, tel. 13382; 2de distrikt: Dr. G.F. Lubliek, Schonegevelstraat 2, tel 43126; 3de distrikt: Dr. A. Sanders, Gezondheidscentrum Barber, tel. 48058

Emmastad

OS/TELECOMMUCATION — Kantoor open: tel. 2307;
23 dec: M.E. Celestina, tel. 0-43880;
25 dec: R.D. Lourents, tel. 0-43073;
26—27 dec: M.E. Celestina, tel. 0-43880, 2400.
PERSONNEL SERVICES — I.A.A. Kramers, Patrijsweg 3 tel. 0-49193; Voor passage (Reisbureu Maduro) J. Lobbrecht, Goetoeweg 20 tel. 0-11935; V.G. O'Niel, Punta Cardonweg 113 tel 0-43505; Voor passage: (Reisbureau Maduro) J. Lobbrecht, Goetoeweg 20 tel. 0-11935, 2400
MATERIALS DEPARTMENT — A. Weerwind, Cornet 127 tel. 2400
NV CSM SHIP AGENCY — Kantoor open: tel. 2551/2458; Alleen voor dringende aangelegenheden tel. 2400

Burgerlijke Stand

GEBOREN — 10 dec: Sherwin Pauletta; 20 dec: Nathaniël Manning — London; 21 dec: Haydes van Aanholt - La Croes; 20 dec: Mariella Marcano — Kirindongo; 19 dec: Wilfried de Windt — Cicilia; 19 dec: Yolanda Martina — Constancia; 20 dec: Sheila Whieskie — Goeloe; 11 dec: Elmer Libiano — Reinira; 13 dec: Judella Cornelia; Merelyn De Kaster; 18 dec: Anoushka Sambo; 16 dec: Rennie Concincion; 17 dec: Viciana Sirvania; 9 dec: Ignacio Eugenio — Hidalgo; 14 dec: Richenel Everitz — Macaya; 19 dec: Viviana Matthew — France; 16 dec: Soanida Martha — Leito; 19 dec: Jovanka Schotborg — de Leeuw 17 dec: Jacqueline Davelaar; 19 Omar Russel - Mercelina; 18 dec: Stanley Tweeboom — Davelaar; Sjonarda Martina — Coffie; 17 dec: Mike Broers —Biemans; 17 dec: Nelson Wilson; Mercée Doran — Walle; 16 dec: Sandra Martha — Frederick; 15 Marvella Cangieter; Maurits Beker; 18 dec: Sharine de Roché - Victoria; Sherwin Statia — Britt; 17 dec: Hensley Celestina — Diels; 15 dec: Marilyn Scoop — Belioso; 18 dec: Ludson Scoop — Pinto 17 dec: Norman Betrian — Petronella;
ONDERTROUWD — 20 dec: Jose de Pedro en Maria de Conceiçao; Jacques Rojer en Maria Coenemans; Andres Cyntje en Vilma Celestyn; Eusebio Benita en Anna Leitoe; Ruben Ponte Lira en Maria Gonzales; Roberto Castillo en Edna Schoop; Hipolito Fidanque en Gloria Josepha
GETROUWD — 4 dec: Désiré Accord Ethel Hodge; 20 dec: Jan Hendrik Azing Kamps en Anna Janse; 19 Odelgo Coffie en Elza Goedhoop

KERKDIENSTEN OP EERSTE KERSTDAG

25 december, middernacht, in alle r.k. kerken op Curacao plechtige Nachtmis. Daarna zijn de H. Missen als volgt:
STA ANA 6.30 8 9 19; PIETERMAAI 7 8 9 19; STA FAMILIA 7 7.30 8 9 19; COROMOTO 7.15 9 19; Wishi 5 8 9 19; STA MARIA 5.30 6.30 8 19; JAN DORET 8.30 18; SUFFISANT 7.30 9 19; GR KWARTIER 5 7.15 8.30 18; JANWE 7 8 19; STA ROSA 6 7 8 9 17 19; MONTAGNE 7 8.30 19; STEENRIJK 6 7 8 9 19; BRIEVENGAT 6 8 18; BUENA VISTA 7 8.30 17

TWEEDE KERSTDAG

STA ANA 6 7 8; PIETERMAAI 6.30 7 8 9 19; STA FAMILIA 7 8 9 19; COROMOTO 8; WISHI 7 8; Sta MARIA 7 7.30 8 19; JAN DORET 8 19; SUFFISANT 9 19; GR. KWARTIER 7.30 8.30; JANWE 8; STA ROSA 7 8 9; MONTAGNE 7 8; STEERIJK 6.30 8.30 19; BRIEVENGAT 8; BUENA VISTA 8

PROT. KERKDIENSTEN

GER. KERK Mundo Nobo — 9.30: Dienst ds. H. Wiersinga; 17.00: Kerstfeest met de jeugd
GER. KERK (vrijgemaakt) Karel Doormanweg 20; 9.30 Dienst

Spraakwater stroomde ongestoord in de Staten

Premier: Curaçao moet eigen boontjes doppen

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — Tegen elke verwachting in hebben de nadelige saldi van Bonaire over 1963 en die van Bonaire en de Bovenwinden voor 1964 meer dan vijf uur spraakwater doen vloeien in de Staten van de Nederlandse Antillen. De voorstellen ter leniging van de nadeligheid werden door de Staten ondersteund met dien verstande, dat de NVP, de COP en de AVP geacht wilden worden tégen te zijn. Voor het zover was, werd de hele begroting en nog veel meer overhoop gehaald. De samenwerking kwam ter sprake, de leverantie van kleding door Cambes, uitvoer en invoer van textiel naar en van Suriname en nog veel meer. Ook de toestand op Curaçao. De minister-president zei hierover tenslotte: Elk eilandgebied moet zijn eigen boontjes doppen. En hij voegde hier veelbetekenend aan toe: Wij willen helpen om die boontjes te doppen. De fractie van de DP lachte.

Drs W. de Boer (COP) had gezegd, dat er een eenvoudige wijze was om het eiland tegemoet te komen. Maar de minister-president zei: de Staten hebben een maximum gesteld aan het bedrag der leningen, dat mag worden opgenomen. De Staten moeten dit dan veranderen. En in antwoord op een beroep tot samenwerking: de formateur heeft vorig jaar een ernstige poging gedaan. Deze is niet geaccepteerd door bepaalde groepen. Samenwerken moet men niet alleen met woorden, ook met daden.

Mankementen

De heer Ch. E. W. Voges (NVP): als je niet financieel onafhankelijk bent, is er geen sprake van autonomie, waarop de heer H. L. Braam (DP) met voortdurende stemverheffing: Ik heb een ogenblik gedacht verzeild te zijn geraakt in de eilandsraad van Curaçao. De eilandenregeling biedt zelfstandigheid zonder enige beperking. Het is een miskenning van de zijde van de heer Voges. Maar wij leven onder een eilandenregeling, die inderdaad veel mankementen vertoont.

De heer Braam noemde de heer De Nijs, rapporteur van het eilandgebied Curaçao, een onpartijdig man. Van zijn rapport hadden de Staten drie exemplaren ontvangen en de heer Braam had er een voor ieder lid gevraagd. En hij voegde er na enige tirades zonder verdere uitleg aan toe: als het BC van Curaçao niet in staat is zijn financiële zaken te regelen, als het incapabel is, dan moet het BC van Curaçao zijn mandaat neerleggen. Het BC heeft kans gehad het financieel beleid te saneren. Het heeft het niet gedaan. Wat er gaat gebeuren, de tijd zal het leren. Het BC moet niet de schuld werpen op de regering; het moet de hand in eigen boezem steken.

Samenwerken

Ondanks dit alles zei de heer Braam tenslotte: Als we de zaak zien voor de gehele Antilien als goedwillende burgers, dan is er toch samenwerking mogelijk. Samenwerken, aldus de heer B. Ph. Römer (NVP), samenwerken betekent nú hulp geven aan Curaçao. Dan moet men alle vertraging achter de financieringsprojecten omzetten in bespoediging. Want het rapport De Nijs zegt, dat alle reserves zijn ingeteerd — ondanks de stemverheffing van de heer Braam. Och, merkte de heer S. A. Abbad (NVP) op, men kan aan politiek doen, maar een beetje eerlijk alstublieft. Hij viel drs De Boer bij, die het maar dwaas gevonden had, dat landsgelden voor een lage rente in deposito worden gegeven aan de banken en dat de eilandsoverheid dit geld voor 5% mag lenen. Het is een feit, aldus de heer Abbad, dat landsgeld naar de bank gaat en een feit, dat dit duur moet worden geleend door het eiland. Hier is geen sprake van misbruik door banken. Maar de handeling van de landsoverheid is in het geding. De banken doen wat de banken moeten doen; de overheid doet niet wat zij moet doen.

Niet erbij zitten

En samenwerken, aldus de heer Abbad, dat betekent niet aanbieden om erbij te komen zitten. Men moet dan ook rekening houden met de rechten van de partner. Het erbij zitten wordt afgewezen en dit is ook gebeurd. Als men niet tot elkaar wil komen, kan nooit het woord samenwerken ernstig worden gebruikt.

Minister-president Jonckheer wees alle hartekreten om Curacao te helpen terug. Onzerzijds kan aan Curacao niets gedaan worden, omdat wij dan ingrijpen in een eilandelijk bestel. Indertijd heeft Curacao 8% miljoen ter leen gevraagd. Dit is afgewezen. Nu is er een nieuw verzoek om 3½ miljoen hier te lenen en 5 bij de Bank van Ned. Gemeenten. Het eerste bedrag moet met derden worden besproken, die tot nu toe niet bereid waren. Het tweede bedrag behoeft een garantie van de Nederlandse regering en daar is het wachten op. Ik kan U de verzekering geven, dat bij het land geen enkele vertraging van zaken van Curacao geschiedt. En hij voegde er aan toe: het land overweegt niet enige verandering te brengen in de financiele verhouding tussen land en eilanden. Zoals bekend, is dit laatste te doen, een wens van het eilandgebied Curacao, ter Staten nogmaals uitgesproken door de heer Voges.

Geen belastingverhoging

De heer Voges was ook nog nieuwsgierig geweest naar belastingplannen en met hem drs De Boer. De minister-president beloofde: voor 1964 geen belastingverhoging. Ook is er van de zijde van de Nederlandse regering niet op aan gedrongen. Trouwens dan zou de belastingverhoging door de eilanden moeten worden ingevoerd. Zij krijgen immers de gelden. Tegen de tijd, dat de regering hierom wordt gevraagd, zal zij de kwestie diep onderzoeken. Bij het land bestaat geen behoefte aan belastingverhoging.

Minister-president Jonckheer deelde mede, dat met Suriname is gesproken over economische samenwerking en dat hiervoor een ambtelijke commissie is ingesteld. De heer De Boer had gewezen op het verschil in rechten; als Cambes naar Suriname exporteert komt er 25% invoer op; Surinaamse textiel wordt hier slechts met 4% belast. Overleg is wel mogelijk, aldus de minister-president, maar ik ben bang, dat wij dan moeten optrekken naar het Surinaamse tarief.

De minister-president kondigde desgevraagd aan, dat binnenkort ook het rapport-Lieftinck zal worden vrijgegeven. Het komt ter sprake bij de Tienjarenplannen, die binnenkort zullen worden voorgelegd aan de Staten.

Bonaire verdrongen

De heer L. A. Abraham, afgevaardigde van Bonaire, aanvankelijk middelpunt bij de debatten, was wat op de achtergrond geraakt. Bonaire was door belangstelling voor Curacao verdrongen. Hij zei echter nog, dat Bonaire's BC goed voor de flamingo's zal zorgen, welke vogels het volgens insiders bij de totstandkoming van een zoutindustrie beter zullen krijgen dan voorheen het geval was. Hij zei ook, dat Bonaire geen 15 opcenten zou vergen van industriele vestigingen, hetgeen de heer Voges deed uitroepen: Mooi. De regering zegt, dat zij het zal bekijken en mijnheer Abraham zegt gewoon, wij zijn autonoom. „Van onze centen", had de heer Voges al eerder losgelaten. Waarop de heer Abraham weer: Indien de Shell zich op Bonaire had gevestigd in plaats van op Curacao, hadden wij nu Curacao moeten helpen met 60% van onze inkomsten.

Doch wie zal dit uitmaken?

In de dagen rondom Kerstmis en voor Oudjaar zijn wij geneigd naar etalages te kijken. Wij ontdekten, naar wij meenden, nieuwe in Willemstad. Een winkelgalerij nog wel. Bij nadere beschouwing hadden wij het lelijk mis. Het waren geen etalages, doch slechts ramen in een nagemaakt historisch gebouw, verrezen in het Fort Amsterdam.

Resultaten reis van Van der Hoeven geheim

(van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — Het Bestuurscollege van Curaçao acht het niet opportuun om in dit stadium mededeling te doen van de resultaten van de financiële besprekingen, die de gedeputeerde van Financiën heeft gevoerd. Dit antwoordt het B.C. op een vraag van het raadslid S. G. M. Rozendal inzake de recente reis van de gedeputeerde van Financiën naar Nederland.

Over de vragen van het raadslid over de voorgenomen automatisering van de eilandelijke administratie en de vermeende gevolgen daarvan op het vlak der werkgelegenheid merkt het B.C. op, dat deze vragen reeds gesteld en door de gezaghebber, waarnemende voor de gedeputeerde van Financiën, beantwoord zijn in de vergaderingen van de eilandsraad van 18 november en van 6 december. Voor de beantwoording van deze vragen wordt verwezen naar het reeds gegeven antwoord door de gezaghebber.

Ambtenaren

Het ligt in de bedoeling, zo blijkt uit de verdere antwoorden van het B.C., zo mogelijk zeven boekhoudkundige ambtenaren uit Nederland te laten uitkomen. Plaatselijk zijn er geen sollicitanten opgeroepen, aangezien uit eerdere daartoe gedane pogingen gebleken is, dat lokaal geen krachten beschikbaar zijn, die aan de gestelde eisen voldoen.

Mgr Holterman naar Curacao

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Naar wij vernemen zal de bisschop van Willemstad, mgr J. M. Holterman, vrijdagavond op de dr Albert Plesmanluchthaven arriveren. Zoals bekend heeft mgr Holterman de tweede zitting van het Vaticaans concilie in Rome bijgewoond. Daarna verbleef hij enige tijd in Nederland.

Kerstboodschap paus Paulus VI

(Vervolg van pagina 1)

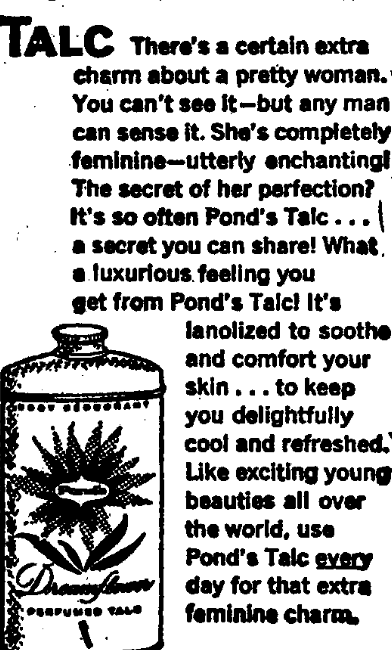
Ten aanzien van de vrede herinnert paus Paulus aan de grote vredesencycliek Pacem in Terris van paus Joannes en onderstreept dat de jeugd de vrede wil. „Hoe kunnen wij een vreugdevol kerstfeest vieren, nu er zulk een dreiging over de wereld hangt?", zo vraagt de paus. En hij verbindt aan deze vraag een dringende bede tot alle mensen van goede wil, vooral de culturele en politieke leiders, dat zij de vrede zullen beschouwen als hun voornaamste opdracht.

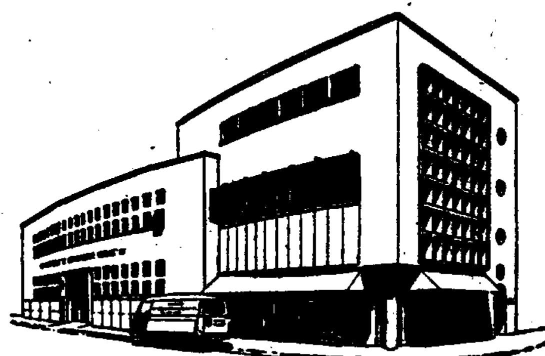
Bedevaart

Aan het slot van zijn boodschap over zijn bedevaart naar het Heilige Land sprekende zegt de paus dat deze bedevaart wil zijn een indrukwekkende en nieuwe bevestiging van zijn geloof en van zijn liefde tot Christus. De bedevaart wil zijn als de betekenis van Petrus. „Wij willen in ons geloof het geloof der gehele Kerk samenvatten en zoals Petrus in Caesarea Philippi tot Jezus zeggen: „Ja heer, Gij zijt Christus, de Zoon van de levende God".

De bedevaart zal ook een reis zijn van zoeken naar en hopen op de eenheid van alle christenen. Daarbovenuit echter wil de paus „goede en grote gedachten koesteren voor alle volkeren der aarde, voor volkeren dichtbij en veraf, met de gezindheid van respect en liefde en met de wens voor algemeen welzijn en vrede".

OPROEPING

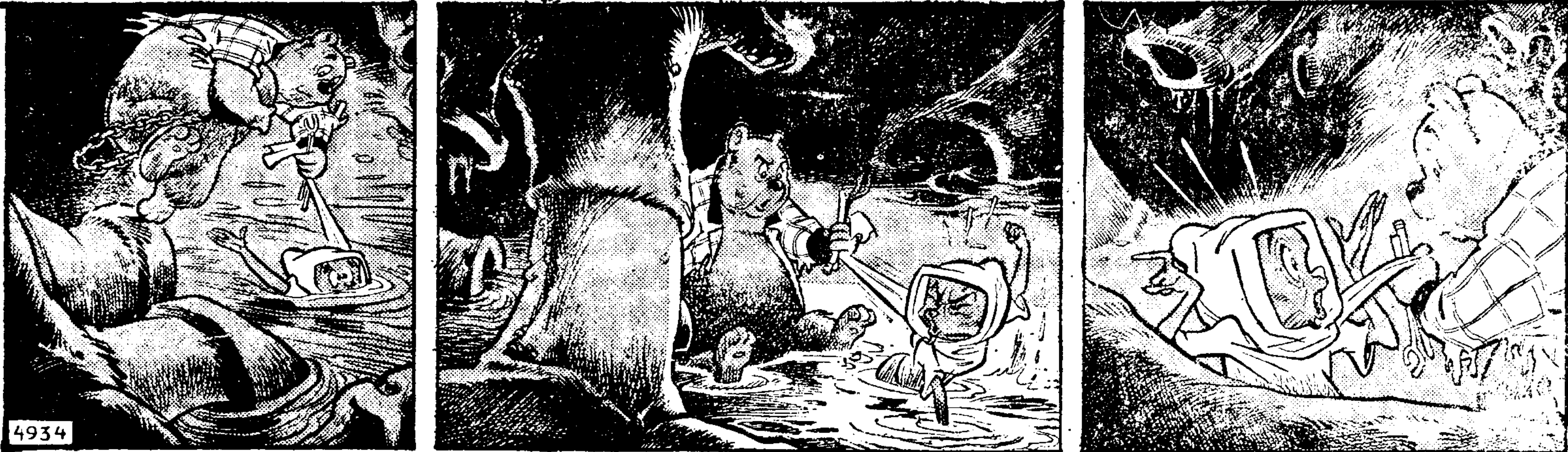
tot het houden van een openbare vergadering van de Eilandsraad van het Eilandgebied Curacao op vrijdag, 27 december 1963, des namiddags om 8 uur in de vergaderzaal van de Staten van de Nederlandse Antillen.

AGENDA

1. Ingekomen stukken.
2. Goedkeuring verslagen Centrale Commissie.
3. Goedkeuring geloofsbrieven van de heer P. A. van der Veen.
4. Brief Bestuurscollege d.d. 20 november 1963. Afd. A. Z, Exp. 83082/9770, aanbiedende ontwerp-raadsbesluit tot oprichting van een openbare Nijverheidsschool voor de Scheepvaart.
5. Brief Bestuurscollege d.d. 20 november 1963. Afd. Fin. Exp. 83113/8519, betreffende de restauratie van de cement- en goederenloods op de Admiraal Brionwerven.

Willemstad, 23 december 1963.
De Gezaghebber,
M. P. GORSIRA.

Heer Bommel en de Wilde Wagen

4934. — Heer Bommel staarde verrast naar de gids, die temidden van een bruisende watermassa naar binnen spoelde.

„Hij komt me redden!" prevelde de beproefde reiziger opklarend. „Ach, dat is toch mooi."

Doch toen het ventje onder luid gejammer voorbij dreef, betrok hij.

„Halt!" riep hij. „Ik ben hier! Wacht even, ik moet met u mee!"

Met deze woorden sprong hij achter de drenkeling aan en greep hem bij zijn gewaadje. Hierdoor tegengehouden bleef de gids naast zijn redder in de modder liggen, terwijl de watermassa gorgelend wegtrok door pijpen en buizen in de muur.

„Laat me los!" hijgde de gids. „Ik fmoet verder! Laat me gaan!"

„Waarom zou ik dat doen?" vroeg heer Bommel, die boos begon te worden. „U moet me de weg uit deze stuitende omgeving wijzen. Daar heb ik u voor betaald!"

Nu schrompelde de ander geheel in een.

„O, wee!" jammerde hij. „Ik heb uw geld aangenomen — en dat was onrein. Met uw onzuivere bankbiljetten heb ik gelopen door Merus, de witte stad. Dit is mijn straf!"

„Zeur niet!" hernam heer Ollie streng. „Je kent de weg naar de uitgang; dat heb je zelf gezegd. Waar ben je dan bang voor?"

„De Morsen", stamelde de gids. „De Morsen zullen komen en ze zullen ons door de modder halen."

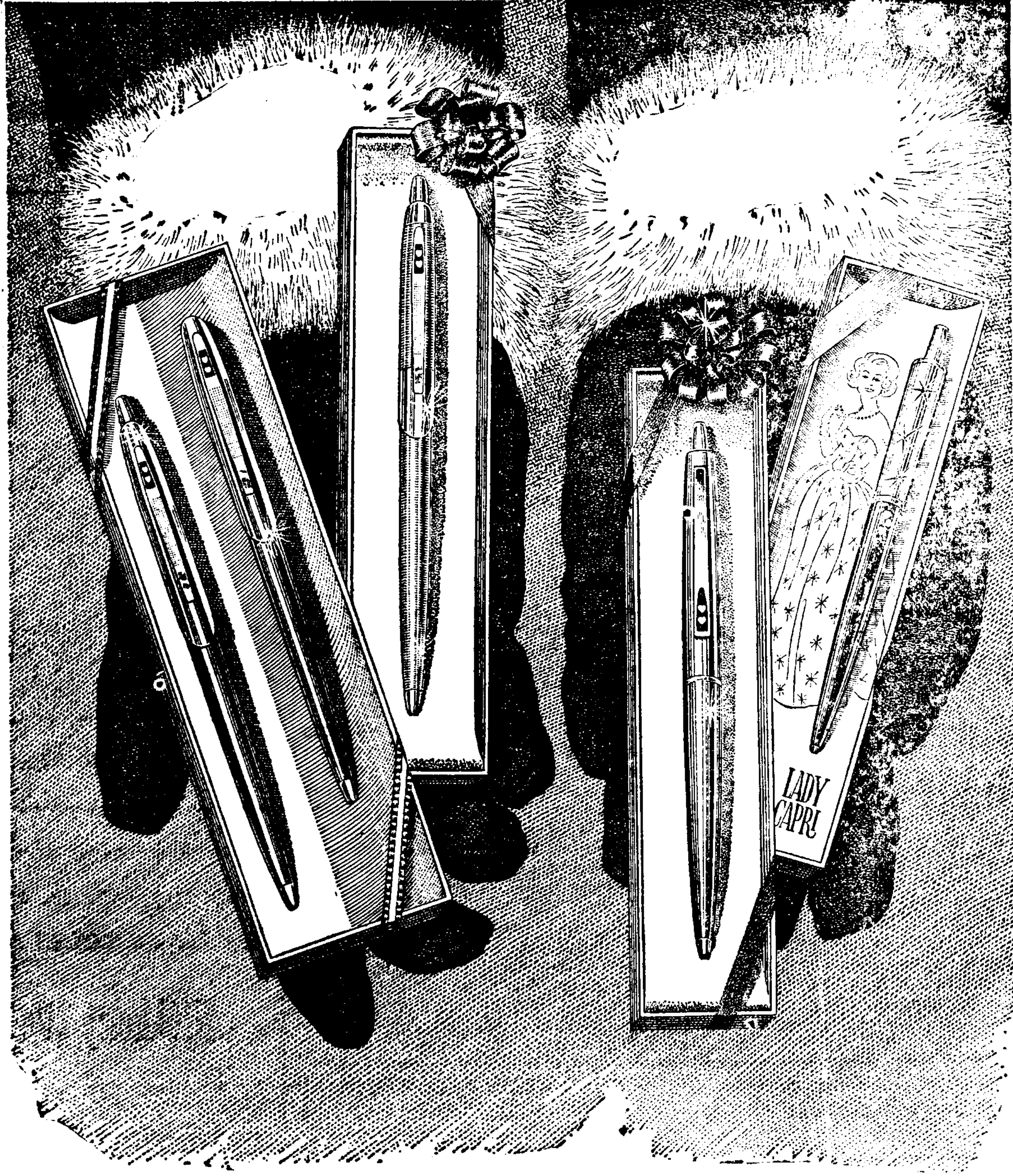
Heer Bommel verbleekte.

„De Morsen?" herhaalde hij. „Wie zijn dat? W-wonen die hier? Dan zijn het vast geen heren! We moeten weg, als u begrijpt wat ik bedoel."

ERIC DE NOORMAN — HET RAADSEL EGIL

62—64. — „Vrees niets, Egil, wij weten dat je de waarheid gesproken hebt, want onze mannen hebben de oude min weten te vinden", roept de voorste der krijgers de sidderende Wuffa toe. En even later dringt zich Aldor zelf glimlachend door de om Wuffa heen staande krijgers heen. Deze begreep onmiddellijk, dat men hem voor zijn dubbelganger aanziet. Als hij er nu maar in slaagt Aldor en zijn mannen in deze waan te laten, kan hem, om één of andere voorlopig nog voor hem duistere reden, niets gebeuren. „Toen wij merkten, dat je gevlucht was, dachten we eerst, dat je toch werkelijk Wuffa was", grijnst Aldor, „kom beste jongen, kijk maar niet zo sip, wij zijn je vrienden." „Gelukkig", stamelt Wuffa en dat meent hij uit de grond van zijn hart, want daarmee is het gevaar geweken...... tenminste, zolang hij zich niet verspreekt. „Wat ga je nu doen?" vraagt hij dan. „Tja...... we kunnen een boodschap naar Noorwegen sturen", antwoordt Aldor, „want de kans is natuurlijk groot, dat de echte Muffa daarheen gebracht is door Ulfa, zoals jij hem noemt. Maar dat kan allemaal heel lang duren en eigenlijk heb ik een beter plannetje bedacht. Als je tenminste wilt en durft meewerken." Wuffa knippert onzeker met de ogen: „D-dat ligt er maar aan", prevelt hij voorzichtig, „wát voor een plan heb je, Alor?" „Ha, je bent een kerel", grijnst de aanvoerder der vogelvrijen, „kijk, ik heb bedacht, dat we nu de kans hebben Harg en zijn smerige bende beulen in één klap onschadelijk te maken, maar dan zou je naar de burcht moeten gaan...... Durf je dat?" Een grijns kan oor tot oor kruipt over Wuffa's gezicht. Werkelijk, mooier kan het al niet gaan en hij heeft nog nooit zo vurig de waarheid gesproken wanneer hij antwoordt: „Voor dat plannetje van jou ga ik graag naar deburcht terug!"

Merkwaardige discussie tussen twee abten

Geesten en geestelijken in Spanje roeren zich

ROME — Dat twee benedictijner-abten met elkaar discussiëren is niet verrassend; dat zij dat in het openbaar doen, is ongewoon; dat zij het in het openbaar in Spanje doen en de ene het Spaanse regime fel aanvalt en de ander het tracht te verdedigen, is een volkomen nieuw en verrassend feit dat bewijst, dat zich de geesten in Spanje beginnen te roeren. Dit was enkele weken geleden al gebleken, toen 102 Spaanse intellectuelen: hoogleraren, schrijvers, kunstenaars, een open brief aan de minister van Voorlichting, Manuel Frage Iribarne, stuurden, waarin zij het optreden van de Spaanse politie en „guardia civil" tegen stakende arbeidrs van Asturië fel hadden gelaakt. Hierbij zouden volgens deze brief vrouwen mishandeld zijn. De minister toonde zich zeer verbolgen over de publikatie van deze brief en verdedigde het vrijheidsbegrip, dat de regering en het regime huldigen, een vrijheid namelijk die op te vatten is als „vrijheid binnen de orde, vrijheid als collectieve schepping van de gemeenschap". Frage Iribarne, die pas verleden jaar bij de reorganisatie van het Spaanse kabinet tot minister benoemd werd, is met zijn veertig jaren de jongste van de regeringsploeg, een zeer bekwame en ervaren diplomaat en politicus, die zestien boeken op zijn naam heeft staan. Hij gold als een man, die de nieuwe generatie met liberale ideeën vertegenwoordigde. Zijn antwoord op de open brief van de intellectuelen heeft deze hoop gelogenstraft.

Betoog knap geformuleerd

Bovendien kon hij niet verhinderen, dat de ondertekenaars van de brief door de politie lastig gevallen en voortdurend gecontroleerd werden. Dit gehele incident bewijst wel, dat er onder de jonge intellectuelen een groeiende ontevredenheid en een ontembaar verlangen naar meer vrijheid bestaat, die niets met communistische of anarchistische agitaties te maken hebben. Uit de reactie van de minister bleek echter ook, dat het regime voorlopig nog niet eraan denkt, de greep op de openbare mening minder streng te handhaven.

Midden november gebeurde echter iets. dat op het eerste gezicht op een zekere koerswijziging, zij het dan ook in zeer beperkte mate, kon wijzen. De abt van de oude benedictijner-abdij van Montserrat, dom Aureli M. Escarre, stond de Spaanse correspondent van „Le Monde" een interview toe, dat op 14 november op

door
Dr K. J. Hahn

de voorpagina van dit in de gehele wereld gelezen blad woordelijk stond afgedrukt en zonder meer kan worden beschouwd, als de felste aanval op het regime, die ooit een kerkelijke hoogwaardigheidsbekleder in Franco-Spanje werd gedaan. Het is een even helder, knap als ondubbelzinnig geformuleerd betoog, dat kennelijk bedoeld is als een ernstige waarschuwing aan Franco en de leidende kringen van Spanje, voor het te laat is.

Iedereen die met de interne politiek **van het regime van Franco enigszins** vertrouwd is, moest een zeer krachtige reactie van Madrid op deze scherpe kritiek van een Spanjaard op Spanje, gepubliceerd notabene in het buitenland, binnen de korste keren verwachten. Er gebeurde iets geheel onverwachts: het weekblad „El Español", dat geheel van de regering afhankelijk is, publiceerde de inhoud van het interview van dom Escarre en noemde met nadruk vooral de meest „scandaleuze" opmerking van de abt van Montserrat, waarin deze de leidende politici van Spanje verwijt, niet als christenen te handelen. Tegen de verklaringen van de abt van Montserrat trad ten slotte de benedictijner-abt van het nationale monument „Valle de Los Caidos" in het geweer: dom Justo Perez de Urbel, die het regime met de gewone argumenten verdedigde.

Verschillen

In de stemmen van deze twee gemijterde abten van de oude orde van Sint Benedictus treden elkaar twee verschillende opvattingen, twee verschillende stromingen, twee verschillende interpretaties van de christelijke taak in het Spanje van nu, dus ook twee verschillende groepen van Spanjaarden tegemoet: de abt van Montserrat, die in de hoogte van meer dan 1000 m in de eenzaamheid van de rotsen van Montserrat, welke over de gehele Catalaanse vlakte te zien zijn, het oude Madonnabeeld van de „Morenete", de zwarte Maagd, hoedt, voelt zich nauw verbonden met dit Catalaans land dat met zijn eigen geschiedenis, eigen cultuur en eigen taal altijd een sterk zelfstandigheidsstreven tegenover Madrid had, omdat het 't oudste Spaanse koninkrijk was, pas aan het eind van de vijftiende eeuw met Castilië in personele unie verenigd werd en pas in de achttiende eeuw zijn eigen grondwet verloor.

Hier in deze streek, die sterk naar Frankrijk ziet, met haar grote industrie van Barcelona, leven naast oude autonomische tradities, 't streven de Catalaanse taal weer overal, dus ook officieel te mogen gebruiken, wat Franco verbiedt, ook sterk linksdemocratische en anarchistische stromingen voort, die echter nauwkeurig van de communistische stromingen en agitaties te onderscheiden zijn.

Dom Escarre, een priester van slechts 54 jaar, nu ernstig ziek, heeft altijd sympathie gehad voor het Catalaanse cultuurbesef en ook voor het streven van de Catalanen naar meer vrijheid, en hij heeft hiervan reeds vaker blijk gegeven, ook in het openbaar.

Ander milieu

Dom Justo Perez de Urbel, een Castiliaan, bevindt zich in een geheel ander milieu: hij hoedt het nationale monument van de gesneuvelden van de burgeroorlog dat Franco een tiental jaren geleden niet ver van de Escorial heeft laten oprichten: een enorm stenen kruis met daaronder een reusachtige grafkerk in de rotsen gebouwd, waar de lijkkisten van de gesneuvelden uit de burgeroorlog van beide kampen zijn geborgen. Eerst moest het monument in dit eenzame dal heten: „Valle de los Eroes", (Dal van de Helden), daarna werd het iets bescheidener „Valle de los Caidos" (Dal van de Gesneuvelden genoemd. Want er heerste onder de nabestaanden van de gevallenen nog zo weinig politieke eensgezindheid, dat het gehele project van een posthume verzoening in deze grafkerk slechts tendele gelukte.

Don Justo Perez en zijn medebroeders zorgen hier dus voor een monument dat bedoeld was als een plaats van vrede en ontmoeting voor alle Spanjaarden, maar dat in werkelijkheid echter een symbool van het regime bleef. Dom Justo Perez verdedigde dan ook in overeenstemming met de geest van degenen, die het monument hebben opgericht, dat het regime van Franco de christelijke zaak en de vrede werkelijk dient en ook de Kerk steunt. Een betoog dus dat geheel past in de argumentatie van het officiële Spanje.

Objectief

Leest men echter de woorden van dom Escarre van Montserrat nauwkeurig door, dan wordt men onwillekeurig getroffen door de objectieve, onpolemische en daarom des te aangrijpender toon, waarmee hij over het regime spreekt. De op zich zelf zeer ernstig en nadrukkelijk uitgesproken woorden ten gunste van de Cataloniërs en hun eigen aard en geschiedenis, treden daartegenover voor buitenstaanders in hun betekenis sterk terug. Het is voldoende enkele van de passages uit dom Escarre's verklaringen te citeren:

„Waar geen echte vrijheid is, is ook geen rechtvaardigheid. Wij hebben geen 25 jaar vrede achter ons, slechts 25 jaar overwinning — deze scheiding in overwinnaars en overwonnenen vormt een van de beklagenswaardigste mislukkingen van 'n regime, dat zich christelijk noemt, waarvan de staat echter niet voldoet aan de grondbeginselen van het christendom — de eerste subversieve actie die in Spanje bestaat, gaat van de regering uit — het volk moet zijn regering kiezen en moet ze kunnen wijzigen, dat is de vrijheid — het gebrek aan informatie is in strijd met de leer van de Kerk — het feit dat politieke gevangenen in de gevangenissen zijn, staat in rechtstreekse verbinding met die vrede, die de staat niet in staat was te verwezenlijken. Wat mij op het ogenblik zeer bezorgd maakt, zijn de niet-gelovige gevangenen in de gevangenis van Burgos, die in een cel worden opgesloten, omdat zij hun geweten volgden en weigerden de mis bij te wonen".

Grote zorg

Dit is een keuze uit de woorden, die dom Escarre in zijn interview met de correspondent van „Le Monde" heeft gesproken. Het zijn zeer krachtige conclusies, waaruit een grote zorg voor de toekomst van Spanje en van het christendom in Spanje spreekt. Deze zorg klinkt vooral door in de woorden, waarin dom Escarre over de toekomstige ontwikkeling van Spanje spreekt: „Na zovele jaren en zo veel onrechtvaardigheid is het volk geprikkeld.... In beginsel wil niemand een burgeroorlog, maar ik ben er bang voor. Alles hangt van de omstandigheden af: noch de rechterkringen, noch de staat hebben iets gedaan om een tweede burgeroorlog te voorkomen".

Het laatste woord neemt dan ook de vorm en de toon van een appèl aan: „De toekomst hangt van de wijze af, waarop het probleem van vandaag opgelost wordt; dit is een sociaal probleem, een probleem van de democratie en van de vrijheid, en daarom van de rechtvaardigheid. In wezen is het een probleem van het christendom: waarachtige christenen zijn of niet, zowel individueel als collectief, dat wil zeggen politiek collectief zijn onze politici geen christenen".

Hoop

Het zou verkeerd zijn in deze discussie tussen de twee abten een politieke rel te zien. Het gaat veel dieper: de gehele Spaanse samenleving is ermee gemoeid. De vraag van de juiste toepassing van de christelijke beginselen op een bepaalde maatschappelijke situatie, tussen de positie van het christendom zelf zijn in het geding Het is te hopen, dat het dom Escarre lukt, niet alleen de buitenlanders, maar ook de leiding van zijn land van de juistheid van zijn zorgen te overtuigen.

ROND DE KERSTBOOM

Assistenties

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Gisteravond hebben twee mannen in een bar een verwoede strijd gestreden met de biljartques. Er werd niemand gewond, wel richtten zij schade aan, die onderling geregeld werd.

De politie heeft gisteravond wederom geconstateerd dat vele zaken in de binnenstad onvoldoende zijn afgesloten. Zelfs de deur van de gouvernementskantoor was niet gesloten.

Een vrouw, die gistermiddag onvoorzichtig de rijbaan op de De Ruyterkade overstak, werd door een passerende fietser aangereden. Met een linkeronderbeenfractuur werd zij in het ziekenhuis opgenomen.

De pastoor van de Fatimakerk te Suffisant vroeg gisteren assitentie vanwege overlast door loslopende honden. Drie honden werd doodgeschoten.

Nieuw bestuur van club J.P.F.

WILLEMSTAD. — Club J.P.F. heeft een nieuw bestuur gekozen. dat als volgt is samengesteld: dr L. A. G. O. Lashley, voorzitter; H. Straal, penningmeester; R. F. C. Alvares; R. C. Bos Verschuur; H. A. Brul; M. A. W. Goedhart; dr J. E. Loe; V. G. O'Niel; J. R. R. Zschusschen.

De overige bestuursfuncties zullen op de eerstvolgende bestuursvergadering worden verdeeld.

Geslaagd voor hoofdakte

WILLEMSTAD — Aan de kweekschool te 's Hertogenbosch (Nederland) is geslaagd voor de hoofdakte onderwijzeres mejuffrouw Rosemary Reina. Zij keert spoedig naar Curacao terug.

Voor de rechter

(Van een onzer verslaggevers)

W'STAD — Misschien zou beklaagde's opzet geslaagd zijn indien hij 'n rijbewijs had gehad. Zelfs zonder dat echter kwam hij vrij ver. Op een gegeven moment kreeg deze werkloze op een der drukste punten van de stad het onbedwingbare verlangen om een auto te besturen. En toen er een verkeersopstopping kwam zag hij daartoe zijn kans schoon. Hij vond, dat indien een der geparkeerde auto's verplaatst werd, dit de situatie heel wat zou verbeteren. Dus ging hij naar de eigenaar van die auto en bood hem aan zijn wagen te verplaatsen. De aangesprokene ging in op dit aanbod, en beklaagde nam plaats achter het stuur, maar door zijn onbekwaamheid in het sturen reed hij al spoedig twee auto's aan, waardoor aan zijn plezier een einde kwam.

De officier van justitie eiste drie maanden hechtenis. De rechter maakte er zes weken hechtenis van.

„De beklaagde", aldus de officier van justitie, „heeft in feite zichzelf aangereden. Zijn auto werd aangereden door een andere auto en beklaagde stelde zich in verbinding met de politie, die constateerde dat beklaagde dronken was."

De officier van justitie eiste twee boetes van in totaal ƒ 60, subsidiair 12 dagen hechtenis, benevens een voorwaardelijke ontzegging van het rijbewijs voor 6 maanden met een proeftijd van twee jaren. De rechter handhaafde de boetes, maar bepaalde, dat de rijbevoegdheid zou worden ontzegd voor 6 maanden, waarvan 3 maanden voorwaardelijk, met een proeftijd van 2 jaren.

Dankbrief uit Haiti

WILLEMSTAD. — Het comité, dat in oktober de hulpactie voor de door „Flora" getroffenen op Haiti organiseerde, ontving dezer dagen opnieuw een dankbetuiging en een verantwoording van de verdeling der verzonden goederen en gelden van de hand van ds Ormonde McConnell te Port-au-Prince. Ds McConnell fungeerde als adres van de zendingen en als contactpersoon voor de verdeling zonder onderscheid van persoon of godsdienst. Hier volgt de brief:

„Hierbij zend ik U een overzicht van de verdeling van de verschillende goederen die U ons zo spontaan zond:

De priester van de katholieke kerk ontving 25 dozen en 5 kisten; de predikant van de Pinkstergemeente 15 dozen en 5 kisten; de predikant van een andere Pinkstergemeente 1 hoeveelheid kleren; de predikant van de Baptistenkerk 1 hoeveelheid kleren; de predikant van de Adventistenkerk 1 hoeveelheid kleren; de predikant van de Amerikaanse Methodistenkerk 15 dozen en 5 kisten; en de predikant van de Lott Carey Zending ontving 10 dozen, 1 kist en 1 hoeveelheid kleren. Bovendien zijn kleren uitgedeeld aan 700 personen in een arme streek van Petit Goave. 5000 stuks kleren werden gezonden naar afgelegen plaatsen voor uitdeling aan hulpbehoevenden zonder onderscheid van godsdienstig geloof. De Cereals — Pablum enz., — zijn verdeeld onder de klinieken.

Regelingen werden getroffen om een aanzienlijk deel van de geldelijke giften te gebruiken om een kwekerij in te richten te Petit Goave voor het leveren van vruchtbomen enz. ter bevoorrading van de verwoeste omgeving. Ook worden sommige van de aanwezige fondsen gebruikt voor de aanschaf van de noodzakelijkste landbouwgereedschappen als machetes en bijlen. De weer gerepareerde vrachtauto (gegeven door Curaçao) wordt in de omgeving van Petit Goave gebruikt voor distributie-doeleinden en dergelijke.

We kunnen niet zeggen hoe dankbaar wij U zijn en al die goede vrienden daar, die zo bijzonder mild geweest zijn, en we staan er op hen te laten weten dat wij ons uiterste best gedaan hebben om het gezondene te verdelen en te gebruiken op de meest profijtelijke manier en zonder discriminatie van godsdienstig geloof."

Het mannetje in de blokkendoos

Er woonde in een blokkendoos een heel klein mannetje. Maar niemand die dat wist. Zelfs Klaasje, het jongetje van de blokkendoos, had er nooit wat van gemerkt. Het mannetje had zich dan ook altijd goed verborgen weten te houden. Hij maakte zich helemaal plat. onder de blokken. En als Klaasje er mee speelde, kroop hij vliegensvlug weg onder het tapijt. of achter de poot van het dressoir. Maar des nachts. als iedereen sliep, kwam het mannetje uit de blokkendoos en dan begon hij te sjouwen met al die houten balkjes en plankjes. In een omnezientje bouwde hij een pracht van een huis, met twee ramen erin met ruitjes van rood papier. Daar ging het mannetje dan heerlijk in zitten en zei: „Ziezo, ik ben voor vannacht weer onder de pannen. Wat woon ik hier toch mooi en wat heb ik een aardig uitzicht".

Soms ontving hij visite. Een muis, die onder de kamervloer woonde en die Maurits heette. Maurits en het mannetje uit de blokkendoos waren vriendjes geworden. Het mannetje vond het eigenlijk wel een beetje eigenaardig om een muis als vriend te hebben. maar de muis was aardig en vriendelijk en bovendien waren ze allebei even groot. „Kom", zei het mannetje uit de blokkendoos, „ik let er maar niet op dat hij een snorrebaard heeft en een lange staart. Het is gezellig als hij 's avonds op visite komt".

Jammer genoeg kon Maurits niet iedere nacht. Hij had 'n muizevrouw en zeven muizekinderen en daar moest hij dikwijls eten voor zoeken. Dan stond het mannetje uit de blokkendoos aan zijn deur en riep: „Maurits, kóm je?" Maar Maurits schudde zijn kopje en zei: „Vannacht niet, ik moet naar de kelder". En weg was hij.

Op zo'n nacht bleef het mannetje dus alleen in zijn blokkenhuis en dan gebeurde het wel eens, dat hij verdrietig werd omdat 't altijd weer zo gauw morgen was en hij zijn blokkenhuis dan moest afbreken. Er kwamen soms heuse tranen in zijn ogen en dat was natuurlijk heel erg jammer, omdat hij daardoor niet eens meer kon zien hoe mooi hij eigenlijk woonde en hoe aardig het uitzicht was. Maar gelukkig was hij verstandig genoeg om die tranen na een poosje weer vlug weg te vegen. „Weg ermee", zei hij dan. „Met tranen schieten we niets op".

Op een nacht, toen hij weer eens verdrietig was geweest, kwam Maurits de muis nog even binnen wippen. Hij was wat vlugger dan anders uit de kelder teruggekomen. Dat kwam omdat hij er een lekkere appel gevonden had, waar hij bovenop was geklommen en die hij zo, met trippelende pootjes, naar huis had gerold. Daar waren de muizekinders nu druk bezig, om de appel in stukken te zagen, want zo heel kon hij niet naar binnen.

„Wat zie ik nou?", riep Maurits verbaasd. „Heb je gehuild, mannetje blokkendoos?" „Och, het was niets", zei het mannetje dapper, 'n kleinigheidje". Maar de muis piepte: Hoor eens, we zijn toch vriendjes, is het niet? Laten wij er nou samen eens over praten. Met je vriend bespreek je niet alleen de leuke dingen, maar ook de verdrietige".

Toen vertelde het mannetje in de blokkendoos. dat hij het elke morgen weer zo jammer vond om zijn mooie huisje af te breken. „Ik zit hier dan zo gezellig", zei hij, „maar opeens moet het gebeuren. Dak eraf, muren omlaag, ramen eruit, verschrikkelijk gewoon".

„Dat kan ik me indenken", zei Maurits de muis. „Daarom heb ik een voorstel. „Kom bij ons wonen in het muizenhol. Wij hebben nog wel een kamertje voor je vrij". „Vrienden laten elkaar nooit in de steek", zei het mannetje in de blokkendoos. Hij klopte Maurits op de rug en samen gingen ze aan de slag om het huis voorgoed af te breken en alle blokken keurig in de blokkendoos van Klaasje te leggen. Zo werd het mannetje dus: het mannetje in het muizenhol.

Maar het beviel hem maar zo-zo, daar onder de grond. Wat een vieze boel was het er eigenlijk. Er woonde ook nog een spinnenfamilie. En een eenzame duizendpoot, die hem de hele dag wel pootjes wilde geven. Nee, het mannetje kon er maar niet wennen. Telkens moest hij terugdenken aan de mooie ruitjes van rood papier van het blokkendooshuis. En aan het aardige uitzicht. Hier had hij niks. Hij keek nergens op uit.

Alles was even donker.

Het mannetje in het muizenhol moest ervan zuchten. „Wat is er?" vroeg Maurits die het gehoord had. „Och het was niets", zei 't mannetje dapper, „een kleinigheidje". Maar de muis piepte: „Je weet toch wat ik je gezegd hebben over vriendjes-zijn". En toen vertelde het mannetje, dat het muizenhol hem niet zo best beviel. „Dan weet ik wat beters", riep Maurits. „Ik heb laatst een slak gezien die zijn huis op zijn rug droeg. Dat is wat voor jou. mannetje. Je bouwt het huisje weer op en neemt het mee op je rug, waarheen je maar wilt. Dan hoef je het nooit meer af te breken".

„En Klaasje dan?", riep t mannetje verbaasd. „Dan heeft hij geen blokkendoos meer". „Och wat", zei Maurits, „hij is binnenkort jarig, misschien krijgt hij dan wel een nieuwe. Kom mee en ga op de grond liggen. Ik bouw het huis op je rug". IJverig sleepte Maurits de muis de blokkendoos uit de kast en terwijl het mannetje op zijn buikje lag, begon hij te stapelen. „Wat doe je toch allemaal?", vroeg het mannetje achteromkijkend. „Stil!" schreeuwde Maurits. „Ik schiet al aardig op. Als het huisje klaar is, laat ik lijm tussen de balken lopen. Dan kan het nooit meer los". „Nooit meer los?", zuchtte het mannetje. „Dat vind ik toch wel een akelig idee. Vooral voor Klaasje. Hij bouwt zo graag. En het is tenslotte zijn blokkendoos". „Komt er niet op aan", piepte Maurits. Maar het mannetje dacht: daaraan kun je nou zien, dat zijn vriend maar een muis is. Hij snapt het niets eens, dat je zomaar geen blokkendoos van een kleine jongen weg mag nemen.

Toen begon het mannetje vreselijk te bibberen, want hij schaamde zich. De muis, die juist met de lijm kwam aandragen, riep nog: „Stil! niet bibberen", maar het was te laat. Daar vielen alle planken en balken van zijn rug en het huis zakte in elkaar. Het mannetje kwam er een beetje bleekjes maar toch blij onderuit gekrabbeld. „Bedankt voor de moeite", zei hij, „maar het gaat niet door. Ik wil toch maar liever gewoon het mannetje in de blokkendoos zijn, net als vroeger".

„Je moet het zelf weten", knikte Maurits. En omdat het intussen bijna morgen was, ruimden ze samen de blokken op. Het mannetje kroop vlug onderin en maakte zich helemaal plat. En de volgende nacht zat hij weer gewoon in zijn mooie blokkenhuis voor de ruitjes van rood papier.

Maurits hoefde niet naar de kelder en kwam dus op visite. Hij snapte nog steeds niet waarom het mannetje de blokken niet had willen meenemen. „Dat komt omdat jij 'n muis bent en ik een mannetje", zei mannetje blokkendoos. „Laten we er maar niet meer over praten. We kunnen toch wel vriendjes zijn".

Zo komt het dat er in Klaasjes blokkendoos nog altijd een klein mannetje woont. Meestal is het blij en tevreden. En een enkel keertje maar is hij een beetje bedroefd. Maar of het huilen is of lachen, Klaasje heeft er nog nooit wat van gemerkt.

LEA SMULDERS

ARUBA
Agenda

DINSDAG
BIOSCOPEN — Oranjestad De Veer 8.30: Esther and the king — 14 jaar; Rialto 8.00: El analfabeto — Alle leeftijden; Santa Cruz: Aurora 8.00: Ha llegado un angel — Alle leeftijden San Nicolas: Principal 8.00 Picnic — 18 jaar; Savaneta 8.00: Muziek is troef — Alle leeftijden;
WIT GELE KRUIS — Oranjestad — Zr. Emalda — Santa Cruz — Zr. Ludovic; Paradera — Zr. Felicitas; San Nicolas — Zr. Perpetua, San Pedro Hospitaal: tel. 22.
BOTICA — Oranjestad — Botica Aruba tel. 1080; San Nicolas — Botica San Lucas tel. 5119
WOENSDAG
BIOSCOPEN — Oranjestad: De Veer 8.30: White Christmas — Alle leeftijden; Rialto 8.00: El analfabeto — Alle leeftijden; Santa Cruz: Aurora 8.00: Vacaciones en Acapulco — Alle leeftijden; San Nicolas: Principal 8.00: Cry for happy — Alle leeftijden; Savaneta 8.00: It's only money — Alle leeftijden:
WACHTREGELING — Doktoren: Saneta, Santa Cruz en San Nicolas: H. R. Dennert; Oranjestad en Noord J.R. Leo
DONDERDAG
BIOSCOPEN — Oranjestad: De Veer 6.00: The courtship of Eddies father — Alle leeftijden; Rialto 8.00: Carthage in flames — 18 jaar; Santa Cruz: Aurora 8.00: Wat doet Papa toch in Italie — Alle Leeftijden; San Nicolas: Principal 8.00: Cry for happy — Alle leeftijden: Savaneta 8.00: La novia — Alle leeftijden;
WACHTREGELING — Doktoren: Savaneta. Santa Cruz en San Nicolas — H.R. Dennert; Oranjestad en Noord J.R. Leo;
WIT GELE KRUIS — Oranjestad — Zr. Emalda; Santa Cruz — Zr. Ludovic; Paradera — Zr. Felicitas; San Nicolas — Zr. Perpetua; San Pedro Hospitaal tel. 2200.
BOTICA — Oranjestad — Botica Aruba tel. 1080; San Nicolas — Botica San Lucas tel. 5119

Engelse lening voor Colombia

LONDEN (RTR) — De Britse regering heeft Columbia een lening van 2 miljoen pond aangeboden uit hoofde van de wet op de exportgarantie, zo heeft minister Heath in het parlement bekendgemaakt. Het geld moet worden besteed voor de aankoop van goederen en diensten in Engeland. De Columbiaanse regering heeft het aanbod reeds in principe aanvaard.

Beursberichten

NEW YORK (ANP) — De New Yorkse effectenbeurs raakte maandag weer verder af van het onlangs bereikte hoogtepunt en de omvang van de handel bleef beperkt. Hoewel de achtergrond van het nieuws uit het bedrijfsleven en de vooruitzichten nog steeds overwegens moedgevend waren, speelden invloeden die verband houden met de naderende jaarwisseling, eer een rol. Verkopen uit oogpunt van belastingbetaling en ruilingen beheersten de handel met het gevolg dat de koerslijst een bescheiden overwicht van verliezen van merendeels ongeveer een punt ontwikkelde onder aanvoering van industriefondsen. Naar men zei bewogen verscheidene speculanten zich aarzelend inwachting van wat er na kerstmis op de Beurs zal gebeuren. Donderdag 26 december is de eerste dag waarop winsten op de gewone manier kunnen worden genomen en kunnen worden gerekend bij het inkomen over 1964, waarvoor de belastingtarieven naar verwachting lager zullen zijn. Naar verluidt hebben tal rijke effectenbezitters zodanige verkopen uitgesteld om zich in het genot te stellen van de lagere tarieven. Aantal verhandelde fondsen 1336 hoger 346 lager 711 onveranderd 279 aandelenomzet 4.540.000 stuks obligatieomzet 13.580.000 dollar.
AMSTERDAM (ANP) In een tamelijk active markt sloten Philips KMA Kon Olie en Hoogovens vast. AKU goed prijshoudend KMA Unilever iets lager Cultures verwaarloosd KMA scheepvaartwaarden rond het vorig slotniveau en Staatsfondsen gemakkelijker. De beurs blijft tot vrijdag 27 december gesloten.

BEURS VAN NEW YORK

				Rep Steel	39 3/8
Ai Co	68 1/8	Western	38	Reynolds	41 5/8
Amerade	69 5/8	Ford	48 5/8	Royal Dutch	49 3/8
Am T and T	137 3/4	Gen Elec	82 3/4	Sears Robuck	97 5/8
Anaconda	43 7/8	Gen Motors	76 1/2	Shell Oil	45 1/2
Bethlehem	31 1/8	IBM	483	Sperry Rand	22
Boeing	36 3/8	Int. Nickel	68 1/2	Stand Cal	59 5/8
Brit Am Oil	25 1/2	Jones	65 1/2	Stand NJ	75 7/8
Can Pac	33 5/8	KLM	14 3/8	Tex Instr.	66 3/4
Cat Pil	47 1/2	Monsanto	61 7/8	20th Cen Fox	25
Chrysler	88 1/8	Nat Cash	75 3/8	US Steel	52 1/8
Col Gas	29 1/8	NY Gen.	22 3/4	Westingh	32 3/4
Douglas	21 3/8	Olie Math	46 5/8	Dow Jones	758.30
Dupont	250 1/8	Philips	47 3/4		

BEURS VAN AMSTERDAM

				Ant. Verf	102
				Nefo	113
				VD Grinten	—
Ned. 4 1/4 '59	98.7/16	KLM	50.90	Indola Dr.	472
Ned. 3 '47	86 9/16	Scheveningen	385	Thom. Dr.	785
BNG 4 1/2	97 3/4	KNSM	192 7/8	Interunie	199
BNG 5 1/4	101 1/2	V Ommeren	290	V Swaay	—
N Ant 5 1/2 '59	98	Scheepv.	138 3/4	De Vries	—
N Ant '60 5	97 1/4	Robeco	226	Berkel Pat	248
NHM	336	HBU	244	Fokker	352
Adam Rub	116 7/8	Ngombezi	314	N Ant '62 4 1/2	97 1/2
HVA	168 5/8	Brocades	694	Scholten Foxh	606
AKU	517 1/4	Cur HM	185	Goldmines	60
Bergh	276	Excelsior	225 1/2	Bredero Bouw	750
Calve	948	Heineken	451	Udenhout	225 1/4
Gelder	217	Papier	398	Elmar	160 1/4
Hoogovens	555 3/4	Ketjen	771	ANP Indices	
Mueller	388 3/4	Overzeegas	368	Intern Conc.	544.3
Philips	147.60	Rott. Droogd.	355	Industrie	338.8
Unilever	137.90	Stokvis	181	Scheepv	152.4
Wilton	260	VMF	211	Banken	229.6
Billiton	445	Zwanenberg	900	Handel	163.4
Kon Olie	177.10	Ant. Brouw	—	Algemeen	388.9

Speedboot voor mariniers kerstgeschenk bevolking

ORANJESTAD. — Tijdens een bijeenkomst, die vanmorgen in de eetzaal van de Marinierskazerne Savaneta werd gehouden, is een kerstboodschap van de minister van defensie P. J. S. de Jong, die op een geluidsband in Nederland was opgenomen, ten gehore gebracht.

Voorts werd door de commandant van de kazerne, majoor G. C. J. Ballieux, een telegram voorgelezen van „Onze Vloot", afdeling Aruba, waarin de beste wensen voor de feestdagen worden aangeboden. Hierbij werd de hoop uitgesproken, dat de prettige banden, welke in de loop der jaren gegroeid zijn tussen de bevolking en mariniers, in 1964 verstevigd mogen worden. Namens de bevolking bood Onze Vloot een speedboot als kerstgeschenk aan. Deze boot wordt gebouwd bij Van den Bosch plasticindustrie op Aruba en zal begin volgend jaar aan de kazerne worden overgedragen.

Morgenochtend wordt in de H. Hartkerk te Savaneta, om vier uur, een nachtmis voor de Mariniers opgedragen. Na afloop hiervan is er in het r. k. militair tehuis te San Nicolas een kerstontbijt. Op tweede Kerstdag wordt door het christelijk militair tehuis te Savaneta een fototrip over het eiland georganiseerd, waaraan een kleine honderd mariniers zullen deelnemen.

Gouverneur naar Aruba

(van de redactie Aruba)

ORANJESTAD — Gouverneur en mevrouw mr N. Debrot zullen op 4 januari naar Aruba vertrekken, waar zij 's avonds in de Papiamentoroom van het Aruba Caribbean Hotel een nieuwjaarsreceptie zullen houden.

Gezaghebber en mevrouw O. S. Henriquez houden op 1 januari 's morgens om elf uur een ontvangst ter gelegenheid van de jaarwisseling. Deze ontvangst wordt in het gezaghebbershuis gehouden.

Vechters, dobbelaars, slachtoffers verkeer

ORANJESTAD — Politie-assistentie werd ingeroepen bij een bar te Oranjestad, waar W. en M. gevochten hadden. W. had twee vuistslagen van M. gekregen, waardoor hij gewond raakte aan zijn gezicht. Nadat eerste hulp was verleend werd procesverbaal opgemaakt.

De politie werd bij een refresqueria te Santa Cruz te hulp geroepen. Toen de politie ter plaatse verscheen waren de vechtersbazen verdwenen. Een kapotte tafel, glazen en flessen getuigden nog van het optreden van de vechtersbazen.

Telefonische assistentie werd te Rooi Busal voor een man gevraagd, die aan het hoofd gewond was. Nadat hem in het hospitaal eerste hulp was verleend, werd de man, die onder invloed verkeerde, door de politie ingesloten.

Op de weg van Oranjestad naar Seroe Patrische werd de man J. L. door een scooter aangereden. De man liep een hoofdwond en enige schaafwonden op.

Achter een bar te Santa Cruz betrapte de politie een groep jongelui, die aan het dobbelen waren. Toen zij de politie zagen aankomen, vluchtten zij, met achterlating van een hemd en geldsbedrag.

Enige uren later werd te Santa Cruz een groep jongelui betrapt, die op de openbare weg aan het kaarten waren. Geld en kaarten werden in beslag genomen.

Nieuwe methode van verkeersonderwijs

ORANJESTAD — De schoolverkeerscommissie heeft sinds enige weken op de scholen, waar verkeersonderwijs wordt gegeven, een nieuwe methode ingevoerd. De nieuwe methode „Jonge geleerd, oud gedaan" van B. Dane uitgegeven bij de Wit N.V. werd voorgeschreven, omdat deze geheel afgestemd is op het verkeer in de Nederlandse Antillen. Tot op heden werd verkeersonderwijs gegeven op de lagere scholen, hetzij klas 1 t/m 5 of klas 2 t m 6. Het laatste kwam tot nu toe he meeste voor, omdat de methode slech e gebruiken was in de eerste klas, daar deze niet aansloot bij het papiaments sprekende kind.

Bij de nieuwe methode is dit bezwaar opgeheven en de schoolverkeerscommissie verwacht dan ook, dat het verkeersonderwijs nu meer en meer in de klassen 1 t/m 5 gegeven gaat worden, zodat de leerlingen examen kunnen gaan doen na de 5de klas, waardoor het verkeersexamen niet in de verdrukking komt bij allerlei latere examens na de zesde klas.

De verkeerscommissie is dankbaar voor de steun, die zij allerwegen mocht ontvangen, o.m. van de overheid, die voor het verkeersonderwijs op de scholen f. 5000 beschikbaar stelde. Ofschoon dit bedrag nog niet voldoende is om alle scholen van boekjes te voorzien, gaat de commissies verder met haar werk. Zij hoopt dat, zoals in vele andere landen, het verkeersonderwijs nog eens een bij de wet verplicht leervak wordt.

KERKDIENSTEN OP EERSTE KERSTDAG

25 december, middernacht, in alle r.k. kerken op Aruba plechtige Kerstmis, daarna zijn de missen in:
Oranjestad: 6, 7, 8, 9 (hoogmis) 5 n.m. en 7 n.m.
Dakota: s' Morgens 4 uur, 8.30 (kindermis) en 7 n.m.
San Nicolas: 6.15, 7.30 (kindermis), 8.30 Hoogmis, 5 n.m.
Santa Cruz: 5, 6.30, 7.30, 8.30 en 5.30 n.m.
Brasil: 8 en 5 n.m.
Savaneta: s' morgens 4 voor Mariniers, 7.15, 9 hoogmis en 5.30 n.m.
Noord: 7 (kindermis), 8.30 en 9 (hoogmis)

Protestantse kerken

Oranjestad: 24 december 11.15 n.m. Kerstliederen gevolgd door Kerstdienst m.m.v. Kerkkoor; 25 december: 9 v.m. Kerstgezinsdienst
San Nicolas: 24 december 7 n.m. Kerstavonddienst; 25 december 9 v.m. Kerstgezinsdienst; 5 n.m. Kerstviering Zondagschool
Piedra Plat: 25 december: 10.30 v.m. Kerstdienst m.m.v. van het Kinderkoor.

Feest voor brigadiertjes

WILLEMSTAD. — Aan de baai van de Politie Ontspanningsvereniging, de Vaersenbaai, werd gisteren een feestochtend gehouden voor de verkeersbrigadiers en hun leerkrachten. De ruim 250 verkeersbrigadiers en 65 leerkrachten, die deelnamen aan deze feestochtend, werden met een 6-tal autobussen bij hun scholen opgehaald en naar de Vaersenbaai gebracht.

Bij hun aankomst aan de baai werden zij begroet met enkele pittige marsen die gespeeld werden door de Politie Harmonie. Nadat de commissaris van politie, de heer P. Paul, alle aanwezigen had welkom geheten en de brigadiers en hun leerkrachten had bedankt voor de wijze waarop zij tijdens schooldagen de helpende hand bieden aan de scholkinderen in het verkeer, werd het feestprogramma in een vlot tempo afgewerkt.

Op dit programma stond o.a. zwemmen, muziekuitvoering door de Politie Harmonie, goochelen en een verloting, (ook voor de leerkrachten.) Een reddingsbrigade welke geformeerd was uit leden van de verkeerspolitie hield toezicht bij het zwemmen.

Dankzij de medewerking van de plaatselijke handel en de Lions konden de kinderen en hun onderwijzers(essen) op royale wijze worden getrakteerd.

Kerstwijding Prot. Militair Tehuis

WILLEMSTAD. — Gisteren werd in het Protestants Militair Tehuis een wijdingsavond gehouden, waaraan meewerkten het Fortkerk-Emmakerkkoor en het D.I.O. koor, beide onder leiding van de heer W. v.d. Oudenalder.

Begonnen werd met samenzang van het bekende kerstlied „Komt allen tesamen". De aanwezigen zongen dit op de bekende melodie terwijl de koorleden de partij vierstemmig zongen. Afgewisseld door declamatie van mej. Bolwerk en een kerstverhaal van ds Ter Haar Rommeney zong het koor diverse bekende en minder bekende liederen waarbij met het laatst gezongen lied een prachtig hoogtepunt werd bereikt met het „Glory to God in the Highest. Het was een avond vol van die bijzondere kerstsfeer die door goede zang en intensief meeluisteren en meezingen bereikt kan worden.

Hopelijk dat deze avond het begin mag zijn van een jaarlijkse traditie, vooral ten behoeve van de hier gelegerde militairen, die speciaal op deze dagen zich wel eens eenzaam voelen. Onder de aanwezigen bevonden zich ook mevr. en kolonel Luyk.

Nieuwe president Santo Domingo

SANTO DOMINGO (AFP) — Het ontslag van de president van de uit drie man bestaande junta op de Dominicaanse Republiek, Emilio de los Santos, is aanvaard. Donald Reid Cabral, minister van Buitenlandse Zaken, zal hem opvolgen. Deze bevindt zich thans in Israël.

De gouverneur van de Nederlandse Antillen

en

Mevrouw Debrot

zullen ter gelegenheid van de jaarwisseling gaarne ontvangen op zaterdag 4 januari 1964 van 8.30 uur tot 10.30 uur des avonds in de Papiamentoroom van het Aruba Caribbean Hotel.

Avondkleding.

DANKBETUIGING

Hierbij wensen ondergetekenden, familieleden van PEDRO ANGEL DIRKSZ, die op 26 november j.l. tijdens zijn werk een ongeluk heeft gekregen, hun diepe erkentelijkheid te betuigen jegens dr. A. J. C. Hazenberg, dr. M. P. de Groot uit Tilburg, eerw. zuster Gregoria en de andere eerw. zusters en verpleegsters van het San Pedro Hospitaal, pater rector W. Daandels, de heer Oslin Scholten, de heer Capi Laclé en andere vrienden en kennissen voor de door hen op de een of andere wijze bij dit ongeluk betoonde belangstelling en liefdevolle verpleging.

Namens de Familie,
Gregoria Maduro,
Isaac, Martha, Fabia, Betico en Carmencita.

Jong Holland luidt 1963 met 2-1 overwinning uit

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — Jong Holland en Vesta hebben gisteravond 1963 in de hoofdklasse afgesloten met een derby in het Rifstadion. Dat het geen duel van allure zou worden, stond reeds vast. De spelers verkeerden reeds in een kerststemming. Ook het stadion bleek gisteravond magertjes gevuld, want de meeste voetbalfans zijn bezig hun huis in een kerstsfeer te brengen. Gemeten naar de wijze waarop de doelpunten tot stand zijn gekomen, hebben vooral de „tricoloren" van Jong Holland geen redenen tot klagen gehad. Zij scoorden tweemaal via een penalty, misten verschillende opgelegde kansen en toucheerden eenmaal buiten bereik van doelman Moesker van Vesta de paal. Ook Vesta kwam aan een doelpunt door een strafschop en miste tenslotte ook verschillende opgelegde kansen. Toch verdiende Vesta een gelijkspel, want vooral voor de rust hebben Jossy Mathilda's pupillen de toon aangegeven. Dat doelman Moesker en de spelers van Vesta na de wedstrijd scheldwoorden naar het hoofd van arbiter Jossy Martis slingerden, vonden wij unfair en onsportief, want de nederlaag is aan hun zelve te wijten geweest. Alle drie penalties — een tegen Jong Holland en twee tegen Vesta — waren voor vriend en vijand duidelijk te zien. De laatste 8 minuten voor het einde brachten echter de doorslag, toen via een scherp genomen corner van Brandborg, de bal tegen de hand van Concepcion kwam. Dat de spelers van Vesta tegen deze overtreding, nog zo hevig gingen protesteren was een raadsel voor ons en vele anderen. Scheidsrechter Martis, die werd bijgestaan door Van Buren en Hartland — mocht als mens enkele overtredingen over het hoofd gezien hebben, doch zijn leiding was prima en rechtvaardig. Door de 2—1 zege heeft Jong Holland thans uit negen gespeelde wedstrijden tien punten weten te veroveren, tegen vier verloren partijen. Vesta daarentegen heeft uit acht gespeelde wedstrijden er twee gewonnen en een gelijk gespeeld.

Slappe derby in „Rif", eenieder in kerstsfeer

Drie penalties

—2 J. Holland, 1 Vesta — driemaal raak

Er lag voor het publiek, zo leek het, een aardige partij voetbal in het verschiet. Zo begon het ook. Het tempo was niet hoog, maar wat wil men in de kerstdagen! De Vesta-aanhang kreeg het eerst reden tot juichen. Een aanval, opgebouwd door Chechie Da Costa Gomez, Abath, Simon Rosal en Osepha werd in de zesde minuut, ten koste van een hoekschop, gestuit door Catato Schoop. Deze corner, prachtig door Da Costa Gomez, voor het Jong Holland-doel gebracht, werd in allerijl door Edgar Meulens uit de doelmond gehaald en resulteerde weer in een hoekschop. De tweede, even gevaarlijk als de eerste, werd zwevend door Schoop met de hand uit de doelmond geslagen. Terecht wees toen de goedleidende Jossy Marts naar de witte stip. Deze op elf meter genomen strafschop was geen probleem voor Rufo Abath om de bal met een knal achter doelman Reginald Hato te doel belanden: 1—0.

Verwoed bundelde Jong Holland alle krachten om de stand in evenwicht te brengen. Maar alles ging te gehaast, slordig en zonder lijn. Vesta speelde veel rustiger en kon steeds weer aanval op aanval op touw zetten. Vanzelfsprekend kreeg Edgar Meulens veel werk in de achterhoede. En aangezien spil Bertrand op onverklaarbare wijze deze avond verstek had laten gaan, moest hij worden vervangen door debutant Rudi Leito, die op de linkshalfplaats goed werk verrichtte. Ook onderscheidde zich Brazil op rechtshalf en Rudi Cameron als stopperspil.

Bijna 2—0

Een kwartier na de speeltijd werd het bijna 2—0 voor Vesta, toen Da Costa Gomez vanuit de rechterflank een lage en gevaarlijke voorzet weggaf. Meulens miste de bal en alleen staand schoot echter midvoor Osepha van Vesta ver over de doellat. Toen de Vesta-voorhoede inzag, dat de stugge defensie van Jong Holland zich niet zomaar zou laten nemen, ging men het proberen met verre schoten. Kogels, afgevuurd door Ciro Fiorentino en Osepha, werden op sublieme wijze door doelman Reginald Hato gestopt. Jong Holland, dat sporadisch in de aanval was gegaan, ging in de laatste tien minuten voor de rust een druk uitoefenen op het heiligdom van doelman Moesker. Een geheide kans kwam acht minuten voor het ingaan van de rust, toen Stanley Schoop, na zich eerst vrijgespeeld te hebben, Ruben Brandborg met een gave pass voor het doel bereikte. Jong Holland's rechtsbuiten in een moeilijke positie staande, gaf een schot weg, doch de bal ging vóór langs de palen. Nadat nog enkele charges ondernomen waren, die op niets uitliepen, ging de rust met een 1—0 voorsprong voor Vesta in.

Spanning na pauze

Er kwam wat spanning in na deze pauze, toen linksbuiten Rosal (broer van Simon, die in de tegenpartij stond opgesteld) in de tweede minuut als een komeet door de verdediging van Vesta flitste. Hij werd door Florentino en Leito in de mangel genomen en prompt liet hij zich op de grond vallen, pogend een strafschop te forceren. Deze werd niet toegekend, want Jossy Martis is ook niet van vandaag of gisteren.

In de vierde minuut forceerde Jong Holland twee corners. De tweede was funest voor Vesta. De prachtig genomen corner van Brandborg werd door Cameron via een omhaal in het Vesta-doel gedeponeerd. Op de lijn staand sloeg echter spil Ronald Leito de bal uit het doel. Terecht wees arbiter Martis voor penalty. Ruben Brandborg maakte geen fout en schoot zuiver in: 1—1.

Het initiatief lag in deze periode duidelijk aan Jong Hollands zijde. De „tricoloren" bleven aandringen en bijna werd hun zwoegen in de 14e minuut van de tweede helft beloond, toen Cameron zijn collega Rosal op links een mooie kans bood. Het schot van Rosal sloeg echter ketsend tegen de staander. De terugspringende bal werd door Brandborg onderschept, doch doordat hij iets te lang draalde met schieten wierp doelman Moesker zich met een tijgersprong op zijn schoen.

Jong Holland beloond

Jong Holland kreeg hoe verder het spel vorderde, de beste kansen. Heel druk en moeilijk werk kreeg de defensie van Vesta te verrichten. Jong Holland zag het zwoegen beloond, toen acht minuten voor het einde een scherp genomen corner van Brandborg (overal aanwezig en overal onheil stichtend) tegen de hand van Concepcion kwam. Het was een koud kunstje voor Brandborg om doelman Moeskoer met een strak schot te verschalken: 2—1.

Vesta probeerde in de slotfaze nog van alles om de score recht te trekken, doch het mocht niet baten. Ook moest Vesta het in de laatste faze met tien man doen, toen Da Costa Gomez door arbiter Martis van het veld werd gestuurd. In de score kwam geen verandering meer en Jong Holland werd winnaar met de stand van 2—1.

Standenlijst

EREDIVISIE						
Ajax	15	8	5	2	21	41-17
PSV	15	9	3	3	21	34-21
NAC	15	9	2	4	20	34-29
Feijenoord	15	8	2	5	18	36-1.
Sp Enschede	15	7	4	4	18	28-24
DWS	14	8	1	5	17	27-20
MVV	15	6	5	4	17	23-2.
ADO	15	7	3	5	17	25-25
GVAV	14	6	3	5	15	22-20
DOS	15	6	3	6	15	26-28
Fortuna '54	15	4	6	5	14	21-25
Go Ahead	15	4	4	7	12	24-33
Heracles	15	5	2	8	12	23-34
Blauw Wit	15	4	3	8	11	26-3.
Volendam	15	1	3	11	5	20-44
Sparta	15	1	3	11	5	14-3.
EERSTE DIVISIE						
Velox	15	8	5	2	21	29-15
Sittardia	15	9	2	4	20	28-1.
Volewijckers	15	8	4	3	20	32-19
Elinkwijk	15	9	2	4	20	36-25
SHS	15	9	2	4	20	26-19
Eindhoven	15	8	3	4	19	28-25
Excelsior	15	5	7	3	17	24-22
Telstar	15	6	4	5	16	22-12
DHC	15	6	4	5	16	22-2.
Willem II	15	6	2	7	14	32-2.
RBC	15	4	4	7	12	22-21
Ensch Boys	15	5	2	8	12	29-41
Fortuna Vl	15	4	1	9	11	17-26
Veendam	14	3	3	8	9	21-3.
VVV	15	1	7	7	9	13-3.
BVV	14	0	2	12	2	11-36
TWEEDE DIVISIE A						
Alkmaar	15	12	3	0	27	39-1.
Zwartemeer	15	11	1	3	23	39-1.
RCH	15	8	3	4	19	30-18
Leeuwarden	15	7	2	6	16	25-1.
Heerenveen	15	7	2	6	16	22-24
Tubantia	16	6	3	6	15	28-27
PEC	15	5	4	6	14	26-2.
HVC	15	5	4	6	14	21-26
't Gooi	15	5	4	6	14	22-31
Zwolse Boys	15	5	4	6	14	17-26
Haarlem	15	5	3	7	13	26-23
Hilversum	15	3	6	6	12	13-17
KFC	15	5	2	8	12	20-28
Be Quick	15	4	3	8	11	22-33
EDO	15	4	3	8	11	17-31
ZFC	15	4	1	10	9	22-36
TWEEDE DIVISIE B						
NEC	15	8	5	2	21	41-20
Xerxes	15	9	2	4	20	31-18
Roda J C	15	6	7	2	19	33-21
Limburgia	15	8	3	4	19	20-21
AGOVV	15	7	2	6	16	27-29
Graafschap	15	7	1	7	15	24-23
NOAD	15	5	5	5	15	23-28
Baronie	15	5	4	6	14	25-23
Hermes DVS	15	5	4	6	14	22-21
Helmondia	15	5	4	6	14	29-28
Wageningen	15	4	6	5	14	28-28
Vitesse	15	6	2	7	14	23-24
Wilhelmina	15	5	4	6	14	22-23
SVV	15	5	4	6	14	22-25
DFC	15	3	5	7	11	20-31
Longa	15	3	0	12	6	19-46

Morty Meulens treedt in het huwelijk

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — De geenszins onverdienstelijke rechtshalf van de voetbalploeg Jong Holland, Morty Meulens, vertoeft momenteel in het buitenland met de bedoeling om op 28 december in het huwelijk te treden met een schone van Dominicaanse bodem. Meulens is 28 jaar. Na het huwelijk brengt hij ongetwijfeld gelukkige wittebroodsweken door in het vaderland van zijn aanstaande ega. Naar verwacht wordt keert hij op 10 januari terug naar Curacao om hier de eer van zijn hoofdklasse club hoog te houden.

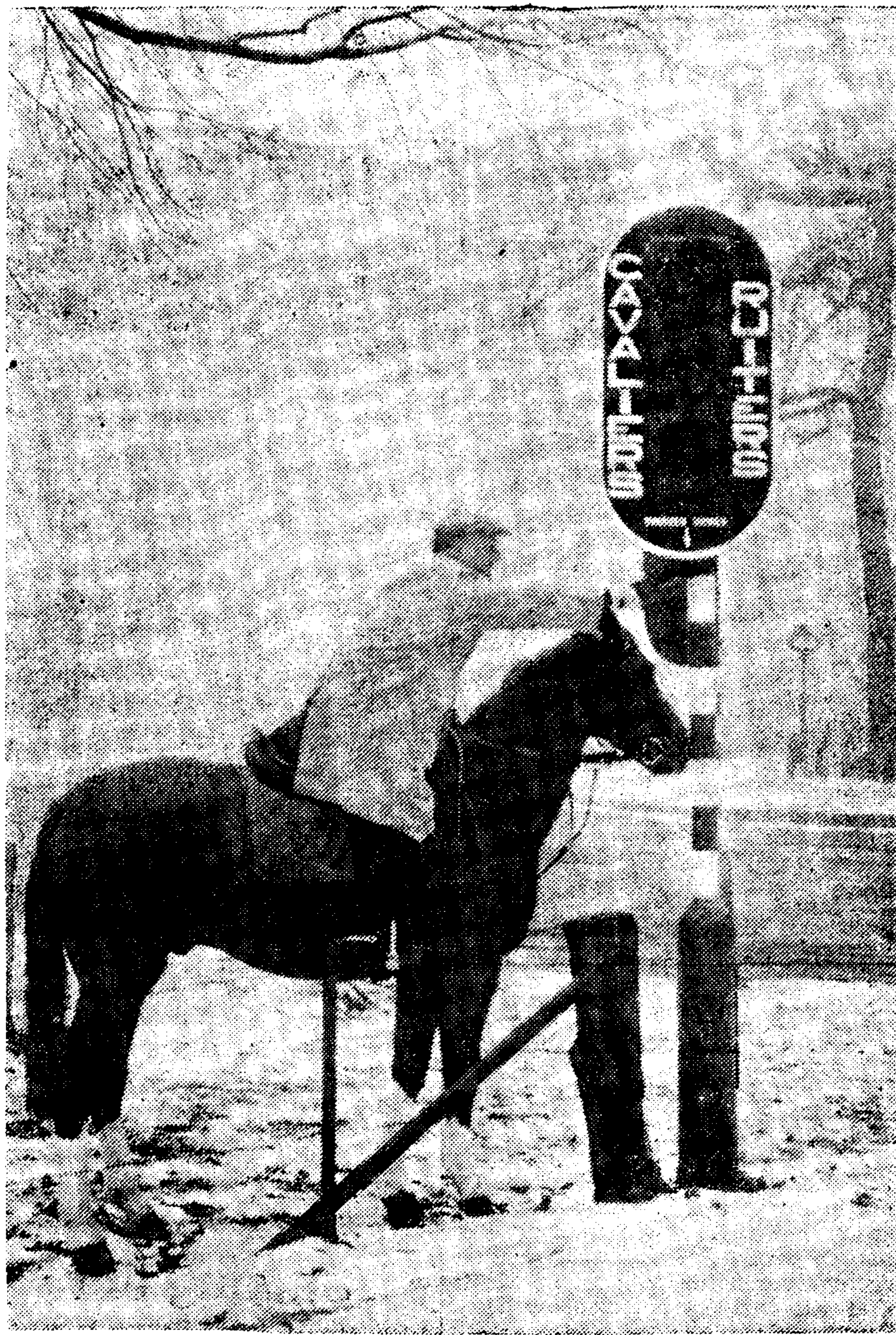
Voetbal in Nederland

TWEEDE KERSTDAG: Sparta — Blauw Wit, Sp Enschede — MVV, Go Ahead — PSV, NAC — Volendam, ADO — Ajax, Fortuna '54 — Heracles, DWS — Feijenoord, GVAV — DOS.

29 DECEMBER: DOS — Sprta Blauw Wit — Sp Enschede, MVV — Go Ahead, PSV — NAC, Volendam — ADO, Ajax — Fortuna '54, Heracles — DWS, Feijenoord — GVAV

Monteshell in Italië

ROTTERDAM (ANP) — **Montecatimi en de Koninklijke Shell Groep** hebben meegedeeld, dat zij overeengekomen zijn een nieuwe maatschappij op te richten, waarin zij elk voor 50 procent zullen participeren. Het doel van deze nieuwe onderneming is het bevorderen en ontwikkelen van petrochemische activiteiten. De overeenkomsten met betrekking tot het inbrengen in deze nieuwe maatschappij van de petrochemische installaties en overige activa van Montecatini in Ferrara en Brindisi worden thans uitgewerkt. De nieuwe maatschappij, die haar hoofdkantoor in Italië zal vestigen, zal de naam dragen van „Monteshell Petrochemica".

Op de kruising van de verkeersweg naar Terhulpen en de Lotharingendreef, waar deze laatste uitkomt in het Terkamerenbos in Brussel, is een verkeerslicht voor ruiters geplaatst. Door het indrukken van een knop, welke op „ruiterhoogte" is aangebracht, kunnen ruiters het licht vijftien sekonden op groen zetten, genoeg om over te steken.

Nederland 8 april tegen Oostenrijk

WENEN (ANP) — De voetbalbonden van Nederland en Oostenrijk hebben maandag overeenstemming bereikt over een interlandwedstrijd tussen beide landen. De ontmoeting zal op woensdag 8 april 1964 in Nederland worden gespeeld.

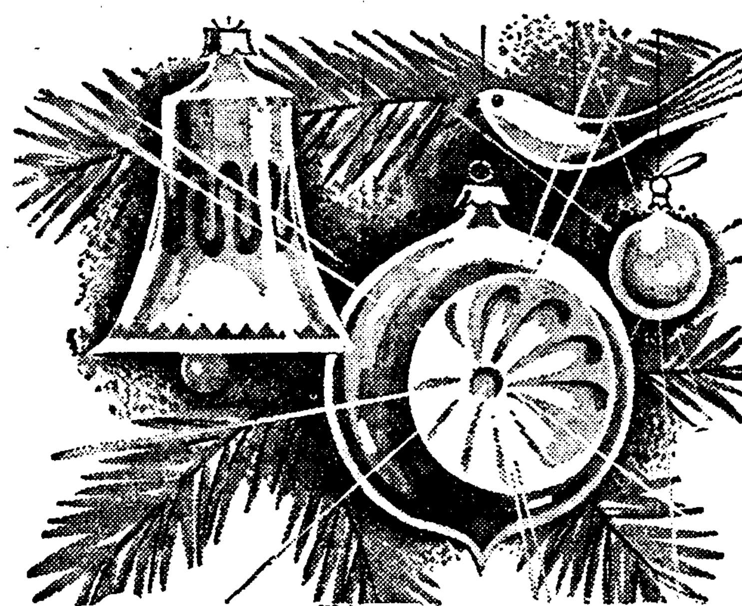
Elfsteden 3 januari?

DEN HAAG (ANP) — Als eerste datum, die voor de Elfstedentocht in aanmerking zou kunnen komen wordt vrijdag 3 januari genoemd. **Een vroegere datum zal niet mogelijk zijn met het oog op de feestdagen.**

Het zal echter bijzonder hard en constant moeten gaan vriezen, wil op een dergelijke korte termijn nog een elfstedentocht uitgeschreven kunnen worden.

Helikopters voor Kon. Landmacht

DEN HAAG (ANP) — De bij de Koninklijke Landmacht in gebruik zijnde „Hiller"-helikopters zullen worden vervangen door helikopters van het type Alouette 3 die gebouwd worden bij de Franse fabriek Sud Aviation. Een contract voor een eerste bestelling van deze helikopters is gistermiddag in Den Haag ondertekend door vertegenwoordigers van de Franse fabriek en van het Ministerie van Defensie. De mogelijkheid om in een later stadium de bestelling uit te breiden wordt overwogen zo hebben wij van het ministerie vernomen. De nieuwe helikopters zijn bestemd voor de groep lichte vliegtuigen van het eerste legerkorps.

Werkzoekenden uit Suriname op eigen risico naar A'dam

AMSTERDAM (ANP). — Op de morgen van eerste kerstdag arriveert de „Oranjestad" in Amsterdam met aan boord 46 Surinamers, die zeer vermoedelijk verondersteld bij de N.V. Machinefabriek Du Croo en Brauns aan het werk te kunnen gaan. Dit is echter geenszins het geval. De jongelui, als particulieren geboekt door een reisbureau in Amsterdam, betaalden de reis zelf. Zij komen naar Nederland via het particuliere arbeidsbureau Patradco van de heer Emiel Dalen in Suriname. De directie van Du Croo en Brauns heeft Patradco enige tijd geleden bericht, dat zij, gelet op de opgedane ervaringen, geen werkkrachten meer via dit bureau wenst aan te trekken.

Van koude reis thuis?

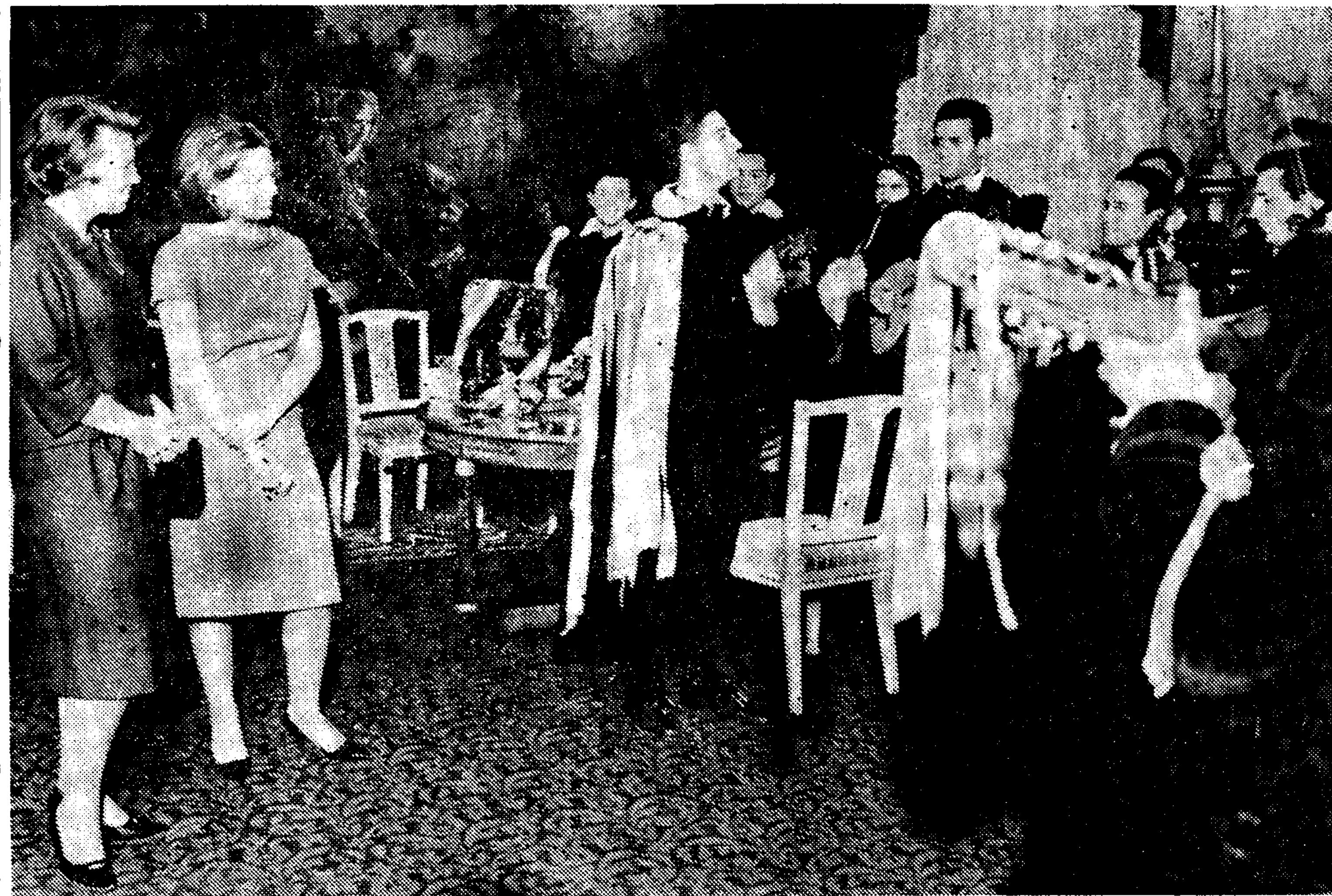
Er is echter voor 28 Surinamers op dezelfde wijze passage geboekt voor de „Willemstad", die eind deze maand uit de West naar Nederland vertrekt.

In de kou

Om te voorkomen, dat de jonge Surinamers op eerste kerstdag letterlijk en figuurlijk in de kou zullen staan, zal een medewerker van de afdeling Sociale en Onderwijszaken van het kabinet van de gevolmachtigd minister van Suriname in Den Haag zich bij aankomst aan boord begeven om de jongelui op te vangen. Vandaag zou op de Surinaamse vertegenwoordiging in Den Haag besproken worden op welke wijze deze zaak zal worden geregeld. Vorige week reeds had de voorlichtingsdienst van het kabinet van de gevolmachtigd minister het een verontrustend feit genoemd, dat het bureau Patradco in Suriname ongestoord voortgaat werkzoekenden naar Nederland te zenden met de mededeling, dat zij bij Du Croo en Brauns zich kunnen aanmelden en dat men hen daar wel aanneemt. Bij dit bedrijf werken 40 Surinamers, dit is meer dan 10 procent van het totaal-aantal arbeiders.

Defensie Maleisië voldoende geacht

KOEALA LOEMPOER (RTR) — De minister van Defensie van Maleisië, Razak, heeft maandag gezegd dat op Borneo voldoende troepen aanwezig zijn voor de bescherming van de grenzen der federatie met Indonesië.

„Tuna universitata de Barcelona", een groep van twintig spelende, zingende en dansende Spaanse studenten, heeft op paleis Soestdijk een serenade gebracht aan de prinsessen Beatrix en Irene. Op de foto luisteren de prinsessen aandachtig naar de voordracht van de Spaanse studenten.

RUBY VOORGELEID VOOR DE RECHTER

Omgeving gebouw zwaar bewaakt

DALLAS (AFP) — Aan alle kanten omringd door politiemannen is maandagochtend Jack Ruby, de man die Lee Oswald, de vermoedelijke moordenaar van president Kennedy, om het leven bracht, voor rechter Joe Brown verschenen. Zijn raadslieden dienden een verzoek in tot invrijheidstelling van hun cliënt onder betaling van een borgtocht.

In de districtsgevangenis, waar Ruby sinds 25 november gevangen heeft gezeten, waren uitzonderlijke veiligheidsmaatregelen getroffen. De omgeving van het gebouw werd zwaar bewaakt en de fototoestellen van de persfotografen werden onderzocht alvorens de pers tot de kleine zaal van het gerechtsgebouw werden toegelaten.

Ruby was enkele uren in een naast de zaal gelegen vertrek opgesloten geweest. Hij had vroeg in de morgen zijn cel onder strenge geheimhouding verlaten. Hij betrad de rechtszaal met geboeide handen. Hij was bleek en zenuwachtig.

Ieder die de rechtszaal wilde betreden, werd door de politie onderzocht. In de handtas van een 19-jarig meisje, een stripteasedanseres in de nachtgelegenheid van Ruby, werd een kleine revolver ontdekt. Haar naam is Karen Lynn Bennett, in haar beroep bekend als „kleine Lynn". Deurwaarder Tyler haalde het wapen onder een sjaal vandaan.

Karen Bennett was opgeroepen om als getuige te verschijnen. Volgens de politie kon zij voor het dragen van het wapen geen verklaring geven.

Kort na Ruby's arrestatie had de danseres verklaard, dat Ruby haar geld had gestuurd om zijn huur in Fort Worth te kunnen betalen. Volgens een van Ruby's verdedigers zou deze dit geld 's zondags telegrafisch gaan verzenden, toen hij „bij toeval" de gevangenis binnendrong en Oswald doodde.

Een woordvoerder van de politie in Dallas heeft meegedeeld, dat de danseres onder arrest zal worden gesteld, beschuldigd van het dragen van een wapen met de bedoeling het verborgen te houden. In Texas is het dragen van een wapen toegestaan, maar het mag niet worden verborgen.

Rechter Brown heeft het verzoek van Ruby's advocaten, hem tegen borgtocht vrij te laten, afgewezen.

Rechercheur James Leavell, aan wie Oswald was vastgeboeid toen hij werd doodgeschoten, werd onderverhoord door advocaat Belli. Belli vroeg hem of Ruby opgewonden scheen toen hij schoot of daarna. Leavell antwoordde dat Ruby er even kalm uitzag als hij het gewend was. Kapitein Fritz zei dat Ruby ook kalm was toen hij later werd ondervraagd.

Het wapen dat in het tasje van juffrouw Bennett werd gevonden was een 6.35 pistool van Italiaanse makelij.

Het verhoor werd tot 10 januari verdaagd.

AFRIKAANS LEGER VOOR DE KONGO?

Nkroemah vreest optreden Tsjombe

ACCRA (RTR) — President Kwame Nkroemah van Ghana heeft voorgesteld de VN-strijdkrachten in Kongo te vervangen door een geheel uit negers bestaande strijdmacht onder leiding van een Afrikaans commando, wanneer het mandaat in juni afloopt.

In een 2300 woorden tellende brief aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Oe Thant, gedateerd 16 december, doet hij een beroep op hem „zijn grote ambt ten gunste van het Afrikaanse volk" in dit opzicht aan te wenden. Nkroemah vindt een Afrikaans leger voor de heropleiding van de Kongolese troepen noodzakelijk. De geografische, strategische en politieke belangrijkheid van Kongo is van dien aard, dat militaire bezetting „door een of andere vreemde mogendheid gemakkelijk toegang verschaft tot het grootste deel van het werelddeel ten zuiden van de Sahara."

Terugkeer Tsjombe

Nkroemah vreest, dat generaal Moboetoe na terugtrekken van de V.N.-strijdkrachten de macht in handen zal nemen en „misschien Moise Tsjombe (de voormalige president van Katanga) zal laten terugkeren in een invloedrijke positie".

Het „theoretisch" onafhankelijke Kongo wordt volgens Nkroemah „in feite voornamelijk door twee westelijke mogendheden beheerd". Welke dat zijn zegt hij niet.

Terwijl een meisje, gekleed in de Chinese rode vlag met sterren toekeek, tekende de premier van Rood China, Tsjoe en Lai, gehurkt aan een laag tafeltje zittend, het gastenboek tijdens een bezoek aan de Suezkanaal-autoriteit in Port Said. Rechts staat Emad el Din, de gouverneur van Port Said.

Staking om dorpspastoor

CHIANALE (RTR) — De 180 inwoners van Chianale, een dorpje in de Italiaanse Alpen, hebben tot een „religieuze staking" van zes weken besloten omdat zij hun eigen parochiegeestelijke willen behouden. Deze werd onlangs naar een op vijf kilometer afstand liggend dorp overgeplaatst. De pater komt nog wel op zondag de mis lezen maar daarmee namen de dorpelingen geen genoegen en zij lieten de geestelijke met lege kerk zitten.

Rechtspraak in Pretoria

PRETORIA (RTR) — Een rechter in Pretoria heeft maandag bepaald dat het bewijs van een wreed en slechte behandeling van Afrikanen die overeenkomstig de desbetreffende wet 90 dagen opgesloten zitten onder enig verhoor of proces, niet ter zake dienende is bij het onderzoek naar de dood van een van hen, die opgehangen in zijn cel werd aangetroffen.

Wim Kan op oud jaar voor radio

(van onze correspondent)

HILVERSUM. — Het is zeker, dat Wim Kan op Oudejaarsavond zijn beroemde radio conférence zal houden. Die avond heeft de VARA geen uitzending, de AVRO wel. De AVRO heeft — om de uitzending van de conférence van Kan mogelijk te maken — zijn zendtijd van negen tot tien uur aan de VARA afgestaan. De conférence van Kan zal heten „Twaalf miljoen oliebollen op aardgas" en draagt als ondertitel: „Een Oudejaarsavondoverdenking, bedacht, overdacht en weer veranderd door Wim Kan en Ru van Veen".

Zweedse P. P. T. heeft kerstvrouw in dienst

Kinderen niet teleurgesteld

(Van onze correspondent)

STOCKHOLM. — „Aan het kerstmannetje, Lapland", „Père Noëll, Stockholm", „Father Christmas, North Pole" of ook wel „Hernn Weinachtsman, ich weiss nicht wo im Norden" — dat zijn zo in doorsnee de adressen vermeld op de duizenden brieven, die de Zweedse posterijen elk jaar in december ontvangen uit alle hoeken van de wijde wereld. Het zijn brieven van kinderen, die de rode pels, de besneeuwde baard en de hoge sneeuwlaarzen van de Kerstman associëren met Scandinavië, Zweden of in elk geval het barre noorden. Een jaar of acht geleden vormde deze fanmail van de kerstman nog een groot probleem voor de Zweedse Posterijen die eigenlijk niet goed wisten wat er met de vaak ontroerende kinderlijke correspondentie aanmoesten. Als onbestelbaar terugsturen? Dat zou voor de kinderen het einde betekenen van een illusie. Ze meteen maar vernietigen? Dat kon ook niet, want kerstman Santa Claus heeft tijd voor elk mensenkind, dat iets van hem wil weten of hebben.

Het probleem werd in 1955 op bijzonder praktische wijze opgelost door een zekere mevrouw Elsa Holst, die in een krante-artikel over de delicate moeilijkheden van de Posterijen had gelezen en die toen aanbood om samen met een stel vriendinnen geheel belangeloos de brieven aan de kerstman te lezen en te beantwoorden, met andere woorden: die sollicitëerde naar de functie van kerstman. Haar sollicitatie werd gretig aanvaard, en sinds vorig jaar november beschikt deze „Mother Christmas", „Mère Noëll", „Weihnachtsfrau" met haar acht assistenten zelfs over een eigen „kerstpostkantoor" ondergebracht in een klein, roodgeschilderd houten huisje in het Stockholmse openluchtmuseum Skansen, waarin nu elk jaar tijdens de donkere wintermaanden hard wordt gewerkt aan het beantwoorden van brieven, geschreven door hoopvolle kinderen uit de gehele wereld.

Antwoord

Bij elk apart geschreven antwoord wordt een kleurige kaart van Zweden ingesloten, terwijl kinderen uit Engelssprekende landen bovendien nog een uitgebreide brochure over Zweden ontvangen. In vele gevallen krijgen ze zelfs een eenvoudig geschenk, dikwijls vervaardigd door Zweedse schoolkinderen of door liefdadige organisaties. En op elke envelopje komt een speciale „kerstman postzegel", zodat het voor elk kind duidelijk is, dat de brief werkelijk door de kerstman is afgezonden. Dit is dan de praktische zijde van de oplossing van het vroegere probleem: er wordt goodwill gekweekt voor Zweden.

De gezellig houten wanden van het Stockholmse „kerstpostkantoortje" zijn volgehangen met de meest originele brieven. Zo vindt men er een uitgebreid epistel van een jongetje uit Ceylon, dat zo graag naar Zweden wil komen om er een betere postbode te worden dan zijn vader. Een jongen uit Londen waarschuwt de kerstman voor de TV antenne op het dak: „Denk erom, dat je voorzichtig doet op kerstavond, anders kunnen we de volgende dag niet naar de TV kijken" Een meisje uit Nieuw-Zeeland doet een beetje filosofisch: „Lieve kerstman, als iedereen in u zou geloven, dan zou er altijd vrede op de wereld zijn!"

En soortgelijke verhalen, meestal kinderlijk, soms wat wereldwijs, kan men ook lezen in al die andere drieduizend brieven, afkomstig uit China, Japan, Afrika, Amerika en alle Europese landen geschreven door kinderen van allerlei rassen, huidskleuren, nationaliteiten en culturen, verenigd echter in hun geloof in de goedheid van de kerstman. En op bijzonder attente wijze beantwoord door de kerstvrouw van de Zweedse Posterijen.

BEJAARDE MAAKT DRIE TON ZOEK

ROTTERDAM. — De recherche van het bureau Oostervantstraat in Rotterdam is op het spoor gekomen van een omvangrijke serie frauduleuze handelingen die de afgelopen vijf jaar zouden zijn gepleegd door de 77 jarige ex-deurwaarder H. F. uit de Maasstad. Een onderzoek in de boekhouding van F., die een incassobureau drijft, confronteerde de politie met een volledig gedesorganiseerde administratie. Er zijn tot op heden enige duizenden dossiers in beslag genomen. De schade, die door de malversaties aan honderden particulieren in de loop der jaren is aangericht, zou nu al driehonderdduizend gulden belopen. De politie verwacht, dat het bedrag, naar mate het onderzoek vordert, nog belangrijk zal stijgen.

Voor zover het de recherche thans duidelijk is, is het geld door F. voor privé- en zakelijke doeleinden gebruikt. De politie begon het onderzoek naar aanleiding van een serie klachten van een aantal van F's cliënten, die het incassobureau ommiddel van kwitanties en inning van kwitanties en uitstaande vorderingen hadden opgedragen. Omdat F. lange tijd niets meer van zich liet horen begon men te vrezen — naar later zou blijken terecht — dat er op het incassobureau dingen gebeurden die niet door de beugel konden.

Aanvankelijk wist F. zijn cliënten, die geld wilden zien, nog wel van het lijf te houden door het ene gat met het andere te stoppen. Toen zich echter enige tijd geleden de ziekte openbaarde en hij zich niet meer zo intensief met zijn zaak kon bemoeien kwam de politie — via klagende klanten — in actie.

De fraude heeft, naar het zich laat aanzien, financiële klappen uitgedeeld aan een groot aantal bedrijven. Twee financieringsmaatschappijen — één in Rotterdam en één in Amsterdam — hadden op F. een vordering van ongeveer Nƒ 15.000.

Verder zouden vele middenstandsbedrijven en tal van particulieren door de malversaties van de bejaarde ex-boekhouder zijn benadeeld. Hoofdinspecteur Methorst, die het onderzoek leidt, noemde het „een zeer ingewikkeld geval". Hij verwacht dat het nog wel enige tijd zal duren eer het onderzoek definitief zal kunnen worden afgesloten. Het is z.i. niet te verwachten dat de gedupeerden veel van hun geld zullen terugzien.

Nederlandse kerstgroet aan invaliden Hirosjima

SCHIPHOL (ANP). — Geurige, kleurige, verse rozen, regelrecht uit de kassen van Aalsmeer zullen met kerstmis naast de bedden pronken van Hirosjima's ergste slachtoffers van de atoombom, die deze Japanse stad op 8 augustus 1945 met de grond gelijk maakte. Deze verminkten worden nog steeds verpleegd in ziekenhuizen en revalidatie-centra.

De Amstelveense toneelgroep Lekento, aangesloten bij de hervormde jeugdraad en bestaande uit leerlingen van middelbare scholen, heeft voor deze actie het initiatief genomen, nadat zij diverse reacties had gehad op het stuk „Sadako wil leven" naar het op historische gegevens berustende boek van de Oostenrijkse auteur Brueckner. Sadako Sasaki was in 1945 een Japans meisje van twee jaar, dat aanvankelijk de atoombom in Hirosjima overleefde. Dertien jaar later echter „sloeg de atoombliksem in haar leven toe". Dat was de bloedziekte leukemie, waaraan ze overleed.

Israel stemt in met reisschema paus

Begroeting bij puin Armageddon

JERUZALEM (AFP) — Het Israëlische kabinet heeft zondag met algemene stemmen zich verenigd met het reisplan voor het bezoek van paus Paulus in het volgende weekeinde. Dit plan was vorige week door het Vaticaan, in samenwerking met de directeur van het bureau van de Israëlische minister-president, Teddy Kollek, opgesteld.

De Israëlische regering besloot voorts dat aan de paus de eerbewijzen zullen worden gebracht, die volgens het internationaal protocol aan een staatshoofd toekomen. De paus zal volgende week zondag gedurende tien uur in Israël verblijven, waarbij hij o.a. Nazareth, Kapernaum en Jeruzalem zal bezoeken.

Het Israëlische kabinet heeft zondag besloten dat president Zalman Sjazoer paus Paulus VI op zondag, 5 januari, aanstaande, in een officiële plechtigheid op de puinhopen van Armageddon, zal begroeten. (Dit in het dal van Megiddo gelegen Armageddon is het toneel geweest van verscheidene veldslagen, welke de Israëlieten indertijd tegen heidense volken hebben geleverd en die zij, met goddelijke steun, hebben gewonnen. Het wordt tevens zinnebeeldig gebruikt voor de aanduiding der gebeurtenissen die in de openbaringen van de apostel Johannes worden vermeld en die voorafgaan aan de instelling van het zogenaamde „duizendjarig vrederijk")

Het kabinet heeft nu besluit genomen niettegenstaande in Israël de mening wijd en zijd verspreid is dat de paus, bij zijn bezoek aan het Heilige Land, in de hoofdstad Jeruzalem of op het vliegveld van Lydda, waar buitenlandse bezoekers gewoonlijk Israël binnenkomen, ontvangen moeten worden verwelkomd. De kabinetssecretaris Jael Oezai verklaarde zondagavond tegenover verslaggevers: „De regering was van mening dat de wensen van een dergelijke verheven bezoeker moeten worden ingewilligd".

Bestandsgrens

De paus heeft te kennen gegeven dat hij per auto uit de Jordaanse sector van Jeruzalem, via de oude weg naar Jenin, dat 16 km van Armageddon en Nazareth is gelegen, zou willen reizen. Deze weg kruist de bestandsgrens tussen Jordanië en Israël op een punt nabij het dal van Jezreel.

Waarnemers te Jeruzalem verklaren dat in de Israëlische Staatscourant een speciaal besluit zal verschijnen, dat voorziet in de instelling van een „grenspost" op het punt, waar de paus en zijn gevolg Israël zullen binnenkomen.

Experiment Moro: opening naar links

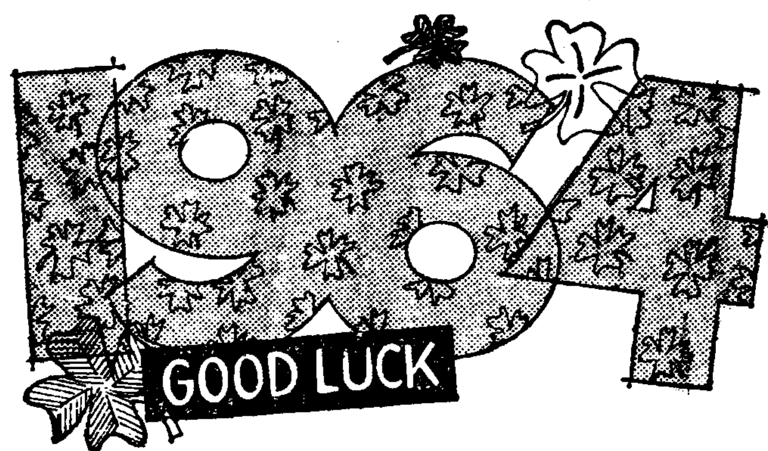
ITALIE staat op de drempel van zijn derde na-oorlogs maar gevaarlijkste regeringsexperiment. De „Democrazia Cristiana", die als alternatief opries uit de debâcle van het „Anti-fascistische Front", werd evenals dit het slachtoffer van innerlijke gespletenheid. Haar geleidelijk verval ging gepaard met toenemende sociale onrust. Acht jaren lang zocht haar meest vooruitstrevende vleugel de redding in wat men „de opening naar links" noemt, in een samenwerking met de radicale socialisten, die — gescheiden van de gematigde sociaal-democraten leunden, dat zij herhaaldelijk verdacht werden van crypto-communisme. Die bres naar links is eindelijk geopend. Op 'n ogenblik dat de ene stakingsgolf na de andere rolt en de politieke verwarring niet onderdoet voor de openbare wanorde, zodat Rome de ruimergiste en meest ongedisciplineerde hoofdstad van Europa wordt genoemd, heeft Aldo Moro — een christen-democraat, die zich steeds buiten de intriges zijner partij wist te houden — 'n kabinet samengesteld dat democraten en „linkse totalitairen" in één program verenigt. De christen-democraten, sociaal-democraten en republikeinen delen het bewind met de radicale socialisten. Als uitdrukking van het psychologisch-politiek klimaat hopen zij allereerst de sociale, economische en financiële toestand te saneren en te stabiliseren en vervolgens binnen het kader van een vijfjarenplan ingrijpende structurele hervormingen te verwezenlijken. De belangrijkheid van dit experiment reikt ver boven Italië uit. Want hier zal bewezen worden of de linkse stroming die in het verleden, welhaast eenvoudig aan het communisme, de democratie bedreigde, zich in een democratisch front laat integreren, of dat zij de democratie heimelijk hoopt mee te tronen in de richting van het totalitarisme. Volgens de communisten-leider Togliatti is kabinet-Moro vooralsnog „de uitdrukking van een katholiek, conservatief en reactionair overwicht", ofschoon de democratie in dit kabinet aan het radicalisme van links concessies heeft gedaan, die alleen verantwoord zijn omdat er geen alternatief meer blijft tenzij een verandering van regime, te weten een klassebewind.

ZENUWACHTIG en met bevende handen las premier Moro vorige donderdag zijn regeringsverklaring voor, zelf niet wetend of hij daarmee een der koenste of een der fataalste zetten had gedaan op het schaakbord van de Italiaanse partijen-politiek. Bij de vorming van het kabinet had hij zich verzekerd van een meerderheid van 71 stemmen in de Tweede Kamer. Maar tijdens zijn regeringsverklaring bleek dat deze meerderheid onstuurbarend slonk. Er klonk gemor uit de rangen: de republikeinse afgevaardigde Pacciardi zei namens partijvrienden te spreken toen hij de regering verweet dat zij teveel overhelde naar links. „Zonder de partijdiscipline, riep hij, zou deze regering geen meer leven". Erger was het voor Moro dat zich in de gelederen van de christen-democraten een scheuring openbaarde, geleid door de oud-ministers Scelba en Pella. Zij zijn van mening, dat de „opening naar links" onvoldoende garanties biedt tegen de communistische invloed en dat hun eigen richting niet in het kabinet tot uitdrukking komt. Zij kondigden aan dat zij en hun aanhang het vertrouwen in de nieuwe regering zullen weigeren. Nog erger klonk het Moro in de oren toen bleek dat een groep van de radicale socialisten meer concessies van het kabinet ten gunste van uiterst links eiste, en dat ook deze groep haar vertrouwen aan de regering ontzegt. Uit een en ander bleek, dat „de opening naar links" innerlijke verdeeldheid in de coalitie-partijen afzonderlijk heeft teweeg gebracht, met het gevolg, dat de meerderheidspositie van het kabinet-Moro een twijfelachtige aangelegenheid werd.

DE WERELD VANDAAG

De premier begint feitelijk op een basis, welke hij bij de samenstelling van zijn regering onaanvaardbaar zou hebben geacht. Zijn meerderheidspositie is van 71 naar schatting tot op 'n dozijn gezonken. 't Eerste het beste debat over een aangelegenheid van betekenis kan reeds zijn val inhouden. De „opening naar links" dreigt aan twee kanten meer af te sluiten dan arslag te bieden. Voor uiterst rechts zijn de conservatieve democraten is zij een capitulatie, voor uiterst links daarentegen een aanmoediging. „Haar program onthult duidelijk de noodzaak, dat de arbeidersklasse haar actie voor een daadwerkelijke democratische en sociale vernieuwing nog verder moet doorvoeren", zei Togliatti. Volgens de communistenleider is de „opening naar links" richting gevend naar de goede weg, maar is zij nog niet op de goede weg. Zo is het te verklaren, waarom hij dissidentengroep van de radicale socialisten de raad geeft 'n openlijke breuk te vermijden en de eenheid van hun partij boven alles te stellen. De benaming van het Trojaanse paard moet volgens Togliatti zo sterk mogelijk blijven om de afbraak binnen de coalitie te coördineren met de ondermijningsactie van de linkse oppositie. Het kabinet, waarin de regerende Italiaanse partijen thans zelf verkeren, wasgen zij dat ook vooralsnog niet te spreken van de „democratische vernieuwing", die het doelwit was en is van de gehele beweging, die sedert 1956 de socialisten bij de regering wilde betrekken. Wij distantiëren ons van de pessimisten, die geen heil zien in een huwelijk, dat niet op liefde gebouwd is. Maar een huwelijk uit berekening, maar in dit geval de opportunisten hun optimisme ontleenen, moet minstens geschieden zonder al te grote innerlijke verdeeldheid bij de betrokkenen. En dit is, wat de band tussen christen-democraten en Nenni-socialisten betreft, (nog) niet het geval.

gène
Eggen

ASSURANTIE KANTOOR

J.P. v. d. LUBBE

WARMEST WISHES for '64

Prettige feestdagen

Curacaose Dokmaatschappij N.V.

Wij wensen al onze vrienden
een
Gezegende Kerstmis
en een
Voorspoedig Nieuwjaar

Ir. A. Deelen
en echtgenote

HET BESTUUR EN DE ZUSTERS VAN HET

St. Elisabeth Gasthuis

WENSEN AAN ALLEN, DIE HUN GOEDE WENSEN ZONDEN, AAN WELDOENERS, VRIENDEN EN OUD-PATIENTEN
EEN
Zalig Kerstfeest
EN EEN
Gelukkig Nieuwjaar

HBU HBU

Vreugdevolle Kerstdagen
en een
Gelukkig Nieuwjaar
wensen wij al onze
cliënten en relaties
van harte toe.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
KANTOOR WILLEMSTAD

PUNDA	OTRABANDA	RIO CANARIO
BREEDESTRAAT 1	BREEDESTRAAT 7	BARENTSLAAN 5
TEL. 11340	TEL. 24050	TEL. 43540-43920

OUR VERY WARMEST WISHES!

Moge dit
KERSTFEEST
U vrede geven
en het
NIEUWE JAAR
U gezondheid, geluk en
voorspoed brengen.

C. F. Muskus & Co.
Heerenstraat 21

Here's to a
GALA NEW YEAR
May the New Year herald health, wealth and much happiness for you.

Antilliaanse Verffabriek N.V.

Firestone

DAVID CAPRILES & Co.
SALINJA

BRIGHT CHEER
We wish to each and every one of our many, many loyal patrons a very Merry Christmas.

Lau Pieters
Breedestraat 126 (O.)

M. Capriles & Sons
LA MODA
Heerenstraat 9

B. J. de Castro & Sons

A HEARTY THANKS FOR YOUR WARM PATRONAGE

Curacaose Wegenbouw Maatschappij

OUR SINCEREST WISH
TO ALL OUR FRIENDS

en een voorspoedig 1964

Mosaicos Sanchez

Het horloge

Kerstvertelling door Matthieu Verdaasdonk

MBTENAAR Waanders had zich erin geoefend zijn aandoeningen te verbergen, hoe schokkend de mededeling die hem gedaan werd ook was. Hij had zijn medewerkers bevolen hem door de telefoon geen vragen te stellen. Deden zij dat toch, dan gaf hij geen antwoord. Uitsluitend dringende berichten mochten naar zijn kantoor worden doorgegeven. Zij moesten indien enigszins mogelijk worden opgezouten en in één verslag worden gemeld. Zijn antwoorden waren neutraal maar voor de man aan de andere kant van de lijn altijd duidelijk. Er was een code. Een geheimtaal in ambtelijke termen, die geen argwaan wekte. Of toch? Soms twijfelde hij, observeerde onopvallend de invalide, die verdiept in zijn werk aan het bureau tegenover hem zat en de telefoongesprekken niet scheen te volgen. Hij schreef geconcentreerd aan zijn verslagen, zonder blijkbaar acht te slaan op wat om hem heen gebeurde.

DE oorlog had de oprichting van nieuwe bureaus noodzakelijk gemaakt. Een legertje van tijdelijke ambtenaren was in dienst genomen; meestal mensen uit de zeevaart, de handel op het buitenland, waarin plotseling niets meer omging. De gelijkvloerse verdieping van het toch al kleine stadhuis moest worden vrijgemaakt en ingericht tot distributielokalen. De vaste gemeentelijke diensten werden op de eerste en tweede etage op een hoop gedreven. Administrateur en referendaris, voorheen in het genot van een eigen kamer, gebruikten samen één lokaal en één telefoon. Op een goede dag hadden werklieden het bureau en de kast van de invalide de kamer van Waanders ingedragen. Het was een vriendelijk kereltje, dat blozend achter de werklui aankwam en verlegen met de situatie scheen. Het hinkte de kamer in, het maakte zich meteen klein: „U zult geen last van mij hebben" zei het. Waanders zweeg, knikte slechts. „Tenslotte hebben we ieder ons eigen werk." Ook op deze opmerking gaf Waanders geen commentaar. Zijn gezicht stond toch niet onvriendelijk. Hij keek in de helblauwe ogen van de manke, hun klaarheid stelde hem niet gerust.

Later hoorde hij van andere illegale werkers onder de ambtenaren, dat ze de referendaris als ongevaarlijk beschouwden, al stak hij zijn pro-Duitse gezindheid niet onder stoelen of banken. Hij stond bekend als een enthousiast W.A.-man. Te gebrekkig om aan zegevierende straatmarsen deel te nemen, maakte hij zich op een administratieve post in de organisatie verdienstelijk.

Waanders had inderdaad geen last van hem. De invalide werkte snel en zonder onderbreking; zijn pen kraste in het hoge vertrek, onophoudelijk. Hij voerde vrijwel geen telefoongesprekken en verliet zelden de kamer. Nooit ging hij als iedereen tussen de middag de frisse lucht in. Misschien vanwege zijn gebrek, misschien uit werklust.

HET was op een middag in december dat Waanders het kritieke telefoontje kreeg. Met de hoorn in de hand voelde hij zich verkillen tot graniet. Een gruwelijke leegte steeg uit zijn maag op naar zijn hersenen. Hij voelde de ogen van de invalide referendaris strak op zich gericht. Zijn handen beefden, hij zag geen kans zich te beheersen. Hij bleef stotstijf in dezelfde houding zitten toen de ander het gesprek allang had afgebroken. Pas toen hij het in-gesprek-signaal koortsachtig door de kamer hoorde tuten, kwam hij enigszins tot zichzelf. Langzaam legde hij de hoorn neer. „Nu niet meteen weglopen", beval hij zichzelf. „Vijf minuten blijven zitten en kwasi werken." Hij vermeed het de invalide aan te zien, luisterde naar diens pen. Die kraste niet. Het was doodstil in het vertrek.

De stem van de kruidenier was heel effen geweest. Zij verried niet de minste aandoening. „Ze hebben uw verloofde en moeder uit huis gehaald. Het is misschien goed dat u duikt." Het klonk alsof hij een bestelling opgaf. Hij had ook niet op antwoord gewacht en onmiddellijk weer de haak op het toestel gelegd.

Waanders dwong zich het betypte blad vóór hem tot het einde te lezen, hij sloeg het om en hief het hoofd op. De invalide zat over zijn tafel gebogen, zijn hand met de pen zweefde boven de inktpot. Langzaam, op de tast doopte hij in en begon te schrijven.

VLAK vóór het uitbreken van de oorlog had Waanders zich verloofd met Stella. Zij was onmiskenbaar een jodin. Toen de eerste tekenen van de jodenvervolging zich aankondigden, had hij haar onmiddellijk bij een bevriende familie in een van de buitenwijken laten onderduiken. In het noordelijk stadsdeel woonden vrijwel geen joden, het leek onwaarschijnlijk, dat daar razzia's zouden worden gehouden. Het gezin, waarbij ze inwoonde, was uiterst betrouwbaar. Ze zat er betrekkelijk veilig. Om geen verdenking in de buurt te wekken, bezocht hij haar zo onopvallend mogelijk; eens in de twee à drie weken, op ongeregelde tijden, soms 's middags, soms 's avonds.

Toen kwam de dag, dat Lubke zijn kantoor binnenstapte. Hij zat toen nog alleen. Lubke werkte op het stamkaartenkantoor. Hij behoorde tot een kleine ploeg ambtenaren, die voor de uitreiking van distributiebescheiden aan ondergedoken joden zorgde. De dircteur van de dienst had op centrale punten betrouwbare ambtenaren neergezet, die voor deze verboden distibutie zorgden. „Vandaag twaalf", zei Lubke, „controleer het even." Waanders nam de dienstenveloppen van hem over, telde de bonkaarten die hij afsloot.

„In orde", zei Waanders, „nog nieuws?" Lubke was een uitstekend geïnformeerd contactman. Hij bleek enthousiast. „Belangrijk", zei hij. „Morgen staking op de scheepswerven in noord. Werk van de communisten. Ze verwachten, dat het werk volledig zal worden neergelegd. Het zal mij benieuwen hoe de Duitsers reageren."

Nog lang na Lubkes vertrek ijsbeerden Waanders door zijn kamer heen en weer. Staking aan de werf betekende kans op een razzia in de wijk; het was waarschijnlijk, dat de Duitsers door het nemen van gijzelaars de staking zouden trachten te breken. En de huisheer van Stella was voorman op een van de belangrijkste werven. Nog dezelfde avond verscheen Waanders op de kamer van Stella en zette de situatie uiteen. „Je komt voorlopig naar mijn huis", besloot hij. „Je bent hier de eerste tijd absoluut niet veilig."

Dit maal was Lubke onjuist ingelicht geweest. De staking was niet doorgegaan en het was in het noorden rustig gebleven. Voor Stella ongetwijfeld rustiger en veiliger dan in het oosten, waar hij zelf woonde, maar een terugtocht naar het huis van de voorman werd met de dag riskanter en zo bleef ze waar ze was.

WAANDERS sloeg het dossier dicht en stond op. De vijf minuten waren om. Wanneer de Duitsers opdracht hadden hem van het stadhuis te halen, konden ze over enkele ogenblikken voor de deur staan. Hij bedacht dat het onmogelijk was zijn jas uit de kantoorkast te halen. Dat zou de achterdocht van de invalide opwekken. Het moest lijken of hij met de stukken naar een andere afdeling ging. Hij liep naar de deur, dwong zich zijn stap niet te verhaasten. Met de knop in zijn hand wierp hij nog even een blik op de manke referendaris. Deze leunde achterover in zijn stoel, zachtjes tikte hij met zijn vinger op het tafelblad. Ze keken elkaar recht in het gezicht. Het duurde niet langer dan een paar seconden. Er verscheen langzaam een bijna droevige glimlach op het gezicht van de man aan het schrijfbureau. Zachtjes zei hij: „U vergeet uw jas mee te nemen. Die zult u nodig hebben; het is tenslotte winter."

Later kon Waanders zich erover kwaad maken, dat hij aldus genoodzaakt was geweest een gunst van een landverrader te aanvaarden. Maar op dat ogenblik voelde hij zich op een eigenaardige manier opgelucht. Hij haalde jas en hoed en verdween zonder nog een woord te spreken. Op de hardstenen stoep gekomen keek hij links en rechts de straat af. Niets te zien. Hij daalde snel de treden af en liep, in het rustige tempo van een wandelaar met wijde omtrekkende beweging naar zijn duikadres. Hij vermeed zoveel mogelijk de hoofdstraten en koos de smalle stegen van de binnenstad. Hier grijnsde de honger hem uit alle ruiten aan. Soms moest hij het trottoir verlaten waar zich een queue voor een winkel gevormd had.

Waar hadden ze Stella heen gebracht? Wat zouden ze met zijn moeder doen? Hij zon op middelen om te trachten iets over hun lot te weten te komen, maar verwierp ze weer één voor één. Wanneer hij zelf de Dienststelle zou bezoeken, werd hij zonder meer opgepakt. Het was ook te riskant een ander de kastanjes uit het vuur te laten halen. Er was geen oplossing. Met een paar dagen zou Stella waarschijnlijk naar Westerbork worden overgebracht. Misschien dat iemand voor hem daar iets te weten zou kunnen komen. Hij vloekte en sloeg huiverend de kraag van zijn jas op. Afwachten, er viel niets anders te doen dan te wachten. Gedachtenloos bleef hij staan op een gracht die aan weerszijden uit stallen en pakhuizen bestond. Alle deuren waren gesloten. Een dreigende stilte hing tussen de gevels. Waanders vervolgde zijn weg. Hij naderde nu het huis van de drukker, bij wie hij onderdak hoopte te krijgen. De man woonde in een klein straatje, dat de verbinding tussen twee grachten vormde. Hij had zijn bedrijf elders in de stad, waar hij vrijwel uitsluitend anti-Duitse blaadjes en pamfletten drukte. Zij hadden vooral het laatste jaar intensief samengewerkt. Pas toen hij voor de deur stond realiseerde Waanders zich, dat zij nooit met elkaar over de mogelijkheid van onderduiken hadden gesproken. Hij had het zonder meer vanzelfsprekend gevonden, dat hij de drukker om hulp zou vragen. Hij moest tweemaal bellen voor er iemand reageerde. Een kleine, witharige vrouw verscheen argwanend in het raampje van de deur. „Is meneer Martens thuis?" vroeg hij. „Die komt pas over een uur", zei de vrouw kort. „Wie bent u?" Toen hij zijn naam noemde opende ze nog altijd

aarzelend de deur. „Wordt u gevolgd?", vroeg ze.

„Nee', zei Waanders.

De vrouw wees hem een stoel in de zitkamer, die aan de achterzijde van het huis gelegen was. „Wacht u hier maar op mijn man", zei ze. „U wilt mij wel verontschuldigen, ik ben in de keuken bezig."

IN de stilte, die in het kleine huis hing, hoorde hij haar in de weer met emmers en water. Hij draaide een sigaret van stoftabak. De schemering begon te vallen, de kleine salamanderkachel gaf haast geen warmte. Hij schrok uit zijn gedachten op, toen hij de drukker de sleutel in het slot hoorde steken. De oude man begroette hem verbaasd en nam plaats in een oude leunstoel voor het venster. Er stond een halve kaars op de ronde mahoniehouten tafel, maar er werd geen licht ontstoken. Zwijgend luisterde de drukker naar Waanders' verhaal. Toen deze uitgesproken was, bleef hij een tijd voor zich uitstaren.

„Het spijt me", zei hij, „dat ik hier zelf geen ruimte voor je heb. Bovendien, ik vind het rot om het je te zeggen, maar mijn vrouw is doodsbang."

Waanders stond op. „Neem me niet kwalijk, dat ik je lastig gevallen heb", zei hij. „Ik zal ergens anders mijn geluk moeten beproeven."

„Nee, nee", weerde de oude man af, „ik weet een oplossing, ik laat je zomaar niet gaan: wacht hier even op me."

Hij verdween in de gang en Waanders hoorde hem met zijn vrouw delibereren. De drukker was vrijwel voortdurend aan het woord en betoogde dringend.

„In orde", zei hij terugkerend; zijn vrouw was hem gevolgd en bleef in de deuropening staan. „Kijk", zei hij, „zoals ik je al zei, hebben we maar twee kamers, die nog erg klein zijn bovendien. Er is hier helaas geen plaats voor drie volwassen personen. Maar boven staan de twee verdiepingen leeg. Twee joodse gezinnen, begrijp je. Nauwelijks was de laatste met zijn koffertje om de hoek van de straat verdwenen, of de Duitsers kwamen om ze op te halen. Ze waren razend, dat ze misgrepen. Ze sloegen de boel kort en klein van woede. Niemand zal je daar zoeken. Ik kan je wel aan een kachel en wat huisraad helpen. Ik heb een sleutel van de voordeur, je kunt er trouwens met een loper in. Wat je eten betreft: daar zorgt mijn vrouw voor. Het zou natuurlijk te opvallend zijn, wanneer we van de voordeur gebruik maakten om het je te brengen. Het is een uitkomst dat ik via het luik in mijn vestibule in het portaal van het bovenhuis kan komen. Je vindt onder het luik, vlak achter de buitendeur elke middag voldoende eten voor een dag."

Zo richtte Waanders zich, zo goed en kwaad als het ging, op de lege tweede verdieping in. De drukker verschafte hem een veldbed met een paar dekens, zorgde voor een stoel en een kist bij wijze van tafel.

OP de dag voor Kerstmis vond hij een briefje op zijn etensblad. Uit angst voor de buren durfde de drukker hem niet te bezoeken. Beide partijen schreven elkaar in voorkomende gevallen briefjes, die zorgvuldig na lezing vernietigd werden.

„We gaan met de kerstdagen naar mijn dochter in de stad", schreef de oude man. „Hier is eten voor twee dagen."

Er was brood, een stukje vet, een harde langwerpige, kennelijk eigen gebakken cake, vijf sigaretten, een kaars, een pakje melkpoeder.

„Had hij er maar een boek bijgedaan", dacht Waanders. „Wat moet ik met die kaars als er niets te lezen valt?"

Gedurende de kleine twee weken, dat hij hier verbleef, had hij zich niet op straat durven vertonen. Het kwam hem nu belachelijk voor. Het was zo ontzettend stil in het huis, dat hij zich onwillekeurig had aangewend om op zijn tenen te lopen. Dagenlang lag hij op bed en probeerde te slapen. Slaap was het enige middel om de eenzaamheid te verdrijven. Maar een mens kan niet altijd slapen. De verveling en het doelloze wachten maakten hem ongedurig. Hij at die avond de helft van het brood en kroop vroeg en hongerig in bed. Hij stak een sigaret op en luisterde naar het onbestemde ruisen van de nacht. „Kerstmis", dacht hij. „Het moet nu sneeuwen. Over de witte straten galmt het klokgelui. Kerkgangers schuiven door het wemelen der vlokken naar de nachtmis. Feest van behaaglijkheid en gezelligheid" Hij drukte de sigaret uit en vloekte om zijn stupide gedachten. „Morgen ga ik weg en zoek een ander adres", besloot hij, en trok de dekens over zijn hoofd.

MIDDEN in de nacht schoot hij wakker. Diep in het huis onder hem hoorde hij een doffe bons, en nog een en nog een. Toen werd het stil. Rechtop in bed bleef hij zitten luisteren.

Hij hoorde niets meer. Voorzichtig stond hij op en opende de kamerdeur op een kier. Na enkele ogenblikken begon het bonzen opnieuw. Iemand kwam de trap op, langzaam, tastend, tree voor tree.

Het kan de drukker niet zijn, ging door hem heen, maar wie dan wel. Wie haalde het in zijn hoofd midden in de nacht dit lege huis binnen te gaan? Was hij ontdekt? Waren het Duitsers misschien? Snel ging hij naar het raam en schoof het gordijn haast onmerkbaar opzij. De straat was leeg en donker. Er klonken geen voetstappen uit op, er was geen overvalauto te zien. In allerijl trok hij wat kledingstukken aan en begaf zich opnieuw naar de deur. Het geluid was nu veel dichterbij, hij hoorde iemand zachtjes hijgen. Het bonsde en stootte alsof iemand een zwaar voorwerp de trap opsleepte. Op zijn tenen verliet hij de deur en trok zich in een hoek van de kamer terug. De kamerdeur bevond zich tussen hem en het raam. Tegen de muur geleund bleef hij zitten wachten. Af en toe verstomde het geluid. Kennelijk onder brak de man op de trap zijn tocht om zijn krachten te verzamelen. Waanders kon hem horen zuchten. Een gewurgde kreet ontsnapte de man, toen hij zijn last weer oppakte. Langzaam steeg hij verder. Hij was zo vermoeid, dat hij zijn voeten onbeheerst klossend op de kale treden neerzette. Het maakte een hels lawaai. Waanders had het gevoel, dat het straten ver te horen was.

Tenslotte bereikte de man het portaal van de tweede verdieping. Na enig gemorrel met de klink stiet hij de deur wagenwijd open. Er was een ogenblik geen enkel geluid. Toen fluisterde een hese stem: „Is er al iemand?" Waanders gaf geen antwoord en hield zich roerloos. Hij hoorde, dat de man zich weer omdraaide. Achteruit schuifelend kwam hij naar binnen en trok een zwaar voorwerp met zich mee, dat krassend over het zeil schoof. Met een zachte plof bleef het midden in het vertrek liggen. De man sloot de deur en liet er zich met een smak tegen zakken. „Ik ben doodop", zei hij hardop. „Ik kan gewoonweg niet meer."

IN het vage licht, dat van buitenaf doordrong, kon Waanders langzamerhand de magere gestalte van de man tegen de lichtgeschilderde deur onderscheiden. Hij zat een tijdje bewegingloos onderuitgezakt te hijgen. Op adem gekomen, knoopte hij zijn jas los en wreef zich met een lap het zweet van het voorhoofd.

Waanders, nog altijd doodstil in zijn hoek, overwoog wat hem te doen stond. Kennelijk betekende de onverwachte bezoeker geen gevaar. Het leek eerder een onderduiker, die gedwongen was te verhuizen en die zijn weinige bezittingen in een pak met zich meegezeuld had. Maar waarom was hij juist hier naar toe gekomen? Hij besloot de man aan te spreken, maar aarzelde, bang de vreemde aan het schrikken te maken.

„Toch ben ik niet alleen hier", zei de man eensklaps. „Er ademt iemand, links van mij hoor ik iemand ademhalen. Ik hoor het duidelijk." Hij zei het nadenkend, alsof hij plotseling de oplossing van een probleem helder voor ogen kreeg. „Leo, jongen, waarom zeg je niets, waarom groet je je vader niet?"

Met een verrassend snelle beweging stond hij op en liep regelrecht op Waanders toe. Hij legde een hand op zijn schouder en schudde hem voorzichtig heen en weer.

„Slaap je, Leo, word wakker, jongen......"

„Ik slaap niet", zei Waanders zachtjes. Hij voelde de zurige adem van de man over zijn gezicht strijken. „Je slaapt niet en toch zeg je niets", mompelde hij verontwaardigd. „Je wist toch, dat ik komen zou. We hadden het toch afgesproken? Heb je ooit meegemaakt, dat je vader zijn belofte niet nakwam? Je had me ook wel kunnen helpen met die koffer! je hebt me natuurlijk horen aankomen. Maar niks, jij liet je oude vader sjouwen."

Hij bracht de laatste zinnen er moeizaam uit, alsof de teleurstelling hem het spreken belette. „Hij denkt dat ik zijn zoon ben", dacht Waanders. „Hij heeft met mij afgesproken. Ik moet opletten wat ik zeg; ik mag hem niet verder teleurstellen."

De oude verwijderde zich met slepende stappen en ging op het bed zitten. „Wat is dit voor een bed?" vroeg hij. „Is het van ons? Zouden ze alles weghalen en een bed laten staan?"

„Het is van de drukker, ik heb het te leen. Ik ben hier al een paar dagen."

Vanuit de richting van het bed klonk een luid gerochel, onmiddellijk daarna spuwde de man krachtig in zijn zakdoek.

„Ga toch wat liggen", zei Waanders. „Probeer wat te slapen."

„Hoe laat is het?" vroeg de man.

Waanders keek op de lichtgevende wijzers van zijn horloge. „Half twaalf", zei hij. „Het was knap gevaarlijk om midden in de nacht over straat te gaan. Bent u geen patrouille tegen gekomen?"

„Geluk gehad, jongen, geluk gehad. Ze wilden me niet laten gaan. Je haalt het nooit, zeiden ze, je wordt gepakt en je brengt ons ook nog in moeilijkheden." Hij smakte luid met zijn lippen. „Ik heb dorst", zei hij, „het is hier benauwd. Net zo benauwd als op de zolderkamer, waarop ik altijd in het halfdonker moet zitten. Het is er ijskoud en het stinkt er. Ik heb nooit geweten, dat ik zo'n sterke lijflucht heb. Een echte jodenlucht, zouden de Duitsers zeggen. Ze dreigden me vast te binden, maar toen ik begon te schreeuwen, lieten ze me onmiddellijk gaan. Je moet het dan zelf maar weten, zeiden ze, je bent gek, het is onverantwoord. Ze hadden gelijk, jongen, ze hadden gelijk. Maar ik had met jullie afgesproken, dat we hier met Kerstmis zouden terugkomen. Het is ons eigen huis. Ik was niet te houden." Hij veranderde opeens van toon. „En jij, heb jij geen moeilijkheden gehad?" vroeg hij achterdochtig.

Voorzichtig antwoordde Waanders: „U ziet het, ik ben er."

„Maar je moeder is er niet", viel de oude heftig uit. „Je moeder is er niet. Ze zal niet wegkunnen natuurlijk." „U bent een man", zei Waanders. „Een man die vastbesloten is weg te gaan, houd je niet tegen. Maar een vrouw, dat is wat anders." „Ze zou gekomen zijn", zei de oude man bitter. „Ze zou gekomen zijn, zo vast als een huis. Ik weet hoe ze is. Niets zou haar tegen kunnen houden." „Het was een overmoedige afspraak", zei Waanders. „Het is niet billijk moeder vraan te houden..." Hij zweeg, merkend dat de oude man zachtjes huilde. „Tenslotte kan ze nog komen", zei hij, „waarom zou ze er nu al zijn? U bent er toch ook pas?" De oude man sprong van het bed af. Hij scheen bezield door een nieuwe energie. „Natuurlijk", zei hij vrolijk, „natuurlijk komt ze! En ik zit hier maar te jammeren! Waarom zou ze niet komen? Straks staat ze in levende lijve voor me en ik heb nog niets

(Vervolg naar pag. 5)

HET HORLOGE

(Vervolg van pag. 3.)

gedaan!" Hij opende de koffer en graaide erin rond.

„Hier kaarsen", zei hij, „we zullen wat licht maken."

VOORDAT Waanders zich ertegen kon verzetten, had de oude een lucifer aangestreken. Hij kleefde een kaars op de grond vast. Snel ging Waanders achter hem staan. „Als hij ziet, dat ik zijn zoon niet ben, krijgt hij het op zijn zenuwen", dacht hij. Maar de oude man was geheel in de inhoud van de koffer verdiept en schonk hem niet de minste aandacht meer. Hij nam er een tafellaken uit, spreidde het met zorg over de vloer en streek het met toegewijde gebaren glad. „Ik heb van alles weten te bemachtigen", prevelde hij in zichzelf. Hij sloeg het deksel van de koffer weer open, en over zijn schouders zag Waanders, dat deze met een groot aantal zorgvuldig omwikkelde pakjes gevuld was.

„Een kip heb ik", mompelde de oude man tevreden, „wie eet er nu nog kip? Wij, en een fles wijn heb ik ook, en brood en een brok kaas..."

Hij kroop op zijn knieën over de vloer van de koffer naar het laken en stalde de spijzen op het damast uit. Tenslotte sneed hij een grote aardappel doormidden en zette de beide helften met de vlakke zijde tussen de etenswaren, holde ze met het mes aan de bovenkant uit en schoof de kaarsen in de gaten. Hij ging een stap achteruit om met een scheef hoofd zijn werk te bewonderen. „Feestelijk, hè?" zei hij. „Ze zal opkijken, reken maar."

DE tijd verstreek in stilte. De oude man scheen ingestort na de korte, vals aandoende vrolijkheid. Af en toe spetterde een kaars, op de aardappels stolden kleine beetjes wit vet. Geen van beiden bewoog zich. De stad om hen heen was een geluidloze leegte, er was geen wind, er luidden geen klokken. Na een half uur stond Waanders voorzichtig op en liep op de oude man toe. Hij sliep met opengezakte mond, waardoor zijn geel slecht onderhouden gebit bloot kwam als dat van een paard. Hij bewoog zich niet toen Waanders behoedzaam een deken onder hem uittrok en hem ermee toedekte. Waanders stak een sigaret op en keek naar het eten op de grond. Ofschoon hij rammelde van de honger bezoemde het hem weerzin in. De kaarsen, slecht van kwaliteit, brandden langzaam maar onherroepelijk op. Hij had de moed niet om ze uit te blazen.

Tegen de ochtend werd de oude man wakker. Waanders had geen oog dicht gedaan en zat verkleumd in zijn hoek. „Ik heb geslapen, geloof ik", de oude man richtte zich op in het krakende bed en bleef op de rand zitten. „Waarom is het hier zo donker?" „De kaarsen zijn opgebrand, het loopt al tegen de morgen." „Ze is niet gekomen", zei de oude man zachtjes voor zich uit. Hij stond op en zocht bij de deur naar zijn jas. Zwijgend kleedde hij zich aan en opende de deur. Hij aarzelde en leek zich te bedenken. Zonder de deur te sluiten, keerde hij zich om en liep op Waanders toe.

„Ik wilde u iets geven, meneer", zei hij, zijn jas losknopend, „ter herinnering aan een oude man, die niets meer te verwachten heeft. De tijd heeft voor mij geen waarde meer." Hij haalde een horloge uit zijn vest en legde het in Waanders' uitgestoken hand. Toen keerde hij zich snel om en liep geruisloos de trap af. Ver beneden viel zachtjes de buitendeur in het slot.

WAANDERS ging naar het raam en bekeek de gouden kast van het klokje in het gore ochtendlicht. De secondewijzer snelde met korte rukken over de wijzerplaat. Hij hield het tegen zijn oor en luisterde gespannen naar het tikken, dat onverzwakt voortging en niet haperde.. Onwillekeurig sloot hij zijn hand om het uurwerk, alsof hij een stervende vogel wilde beveiligen.

Publieke opinie bouwde steile muur rondom de mens OTTAVIANI

Eerlijkheid: kracht en tragiek van volksjongen uit Trastevere

EEN portret vervaardigen van degene, die ongetwijfeld de meest besproken kardinaal van het concilie is, Alfredo kardinaal Ottaviani, zou misschien in veler ogen een zware onderneming kunnen lijken. Niets is minder waar. Het is integendeel zelfs gemakkelijk, omdat het hier gaat om een rechtlijnige, ongecompliceerde persoonlijkheid. En het is zelfs een genoegen, omdat men bij het zich verdiepen in deze man — lezend, verzamelend en vooral luisterend — tot een aantal verrassende ontdekkingen komt.

Eerste vereiste voor een goed oordeel is een objectieve instelling tegenover deze man en een streven naar de grootst mogelijke eerlijkheid. Dat nu is in dit speciale geval bijzonder moeilijk, omdat de kardinaal nu eenmaal een bepaalde naam heeft, een reputatie, die weinigen hem zullen benijden. Er is in de laatste jaren een massa-suggestie rond de machtige prelaat gegroeid voorál sedert het begin van het Concilie. Het is een soort muur, ondoordringbaar en huizehoog, geleidelijk rond hem opgetrokken; de mens Ottaviani is totaal onzichtbaar geworden, of liever gemáákt. Hij is weggewerkt door een publieke overtuiging en werd vervangen door een cliché-afbeelding, van een verschrikkelijke, onmenselijke, liefdeloze machtswellusteling, die de oorzaak en de schuld is van ongeveer álles wat onjuist is in de Kerk, van alles wat mis is gelopen, scheefgetrokken, verkeerd en mislukt. Ja, het is nu zó geworden, dat als iemand, zelfs in een privé-gesprek, zou willen proberen om deze kardinaal te verdedigen, hij zich belachelijk, verdacht, ja onmogelijk zou maken.

Bij iemand, die dan toch tenminste nog de moeite wil doen om met het eigen verstand te denken en zich niet wil laten meeslepen door de massa-suggestie, komt dan toch vroeg of laat de gedachte op: maar is dat nou allemaal wáár? Is deze secretaris van het H. Officie nou wérkelijk zo'n heilloze, funeste, almachtige (en zegt u maar rustig: onchristelijke) figuur? Dan volgt het stille, inwendig vanzelfgegeven, antwoord: „Dat kán niet." En inderdaad: het is onmogelijk. Het is wél een feit, dat het zo gemakkelijk en zo goedkoop is om van alles de schuld te geven aan één enkele man. Want zo lang de mensheid (én de Kerk) zal bestaan, zal er ergens een „zondebok" nodig zijn.

Bakkerszoon

En omdat het nu eenmaal onrecht is en demagogie en bovendien de karakteristieke kwaal van deze eeuw, om maar „mee te doen" en mee te praten en gedachteloos en redeloos verder te vertellen, wat anderen beweren, hebben we nu eens een poging willen wagen om vanachter die ondoordringbare muur de mens-Ottaviani, de man de priester, het karakter-Ottaviani te voorschijn te halen en nader te belichten. En dat is een verrassing geworden!

Hij is nu 73. Werd geboren in Trastevere, het meest Romeinse van alle Romeinse stadsdelen. Zijn vader was een bakker en die bakkerij is nog steeds „in de familie", ook al stierven enkele jaren geleden kort na elkaar zijn drie broers die tezamen dat „zaakje" (want heel veel meer is het niet) dreven.

Alfredo Ottaviani komt dus uit het „kleine volk" voort en heeft in zijn jeugd al die armoede, vreugde, verdriet en merkwaardige hoogtepunten gekend en beleefd, die juist Trastevere kenmerken: een intens familie-leven, buurt-leven, „burenbestaan". Iedereen voor iedereen en God voor hen allen. Hij leefde op straat, speelde op straat, wás van de straat. Een volksjongen. Maar dan uit Trastevere! En dat betekent iets. Hij was een stevige knaap en kon vechten, als het te pas kwam. Hij had vriendjes, volksjongens zoals hij. Het zijn nú zeventig-jarige Trasteverijnen, die hem doodgewoon met „Don Alfredo" aanspreken — ook al is hij kardinaal en een van de topfiguren van de Romeinse Curie **en van de Kerk.**

In die unieke omgeving, waar een onderlinge verbondenheid bestaat, een solidariteit, een naastenliefde, (maar dat woord moet je niet gebruiken!) groeide die ietwat zware, rustige, misschien wel „trage" jongen op. Met vallen en opstaan, met vechten en met diep-warme vriendschappen, (die gebleven zijn) en met dat karakteristieke solidariteitsgevoel, die alles óffernde naastenliefde. In die wonderlijke en zuivere volkssfeer werd hij volwassen en deelde op een goed ogenblik aan ouders, familie-leden en vriendjes mee, dat hij priester wou worden.

Dat was een probleem, want ze waren arm als kerkratten. Maar die solidariteit en die hechte onderlinge verbondenheid waren er óók nog.

Hij studeerde aan de Sant' Apollinare en promoveerde maar liefst in theologie, filosofie en kerkelijk recht.. Inmiddels was hij in maart 1916 priester gewijd (tamelijk „laat" overigens). En hij ging altijd maar weer terug naar dat oude Trastevere, naar zijn familie en buren en vrienden. Hij droeg nu een toog en iedereen noemde hem „Don Alfredo"; óók die vriendjes-van-vroeger met wie hij had gevochten. En die solidariteit, die unieke onderlinge verbondenheid, die leefde maar voort en hij met zijn formidabele verstand, zijn briljante studies, zijn pijlsnelle „carrière", hij kwam telkens weer naar dat oude Trastevere om er een tegenwicht te vinden voor de kille, onpersoonlijke Curiesfeer. Hij was en bleef (en is nóg) „Don Alfredo". En deze ietwat zware, misschien-weltrage priester zag als-het-ware zichzelf terug in al die straat-jongens, dat ongedisciplineerde „vee", met hun lompheden, hun onhandigheid, hun verlegenheid en... hun eenzaamheid. En Don Alfredo kon het beter begrijpen dan wie ook. In die dagen begon hij met zijn jeugdwerk. Gewoon en zonder onzin. Hij organiseerde iets voor de bende; hij sprak hun taal; hij begreep hun moeilijkheden, klein of groot, dat doet er niet toe. Hij was (en is) één van hen.

Don Alfredo had inmiddels „carrière" gemaakt en behoorde tot de Vaticaanse „upper-ten", maar dat kon hém niets schelen: hij sprak zijn onvervalste Romeins dialect met de jongens van de straat, terwijl hij misschien een uur tevoren in keurig Italiaans met een geaffecteerde bisschop had zitten praten of in moeizaam Frans met een geblaseerde diplomaat. (Hij was in 1928 tot ondersecretaris benoemd van de afdeling „Buitengewone Aangelegenheden" van het staatssecretariaat).

Dit betekent dus, om het grof te zeggen, dat hij een „dubbelleven" moest leiden, in de goede zin van het woord. Aan de ene kant de voorname en gezaghebbende en zeer hoge prelaat (hij werd in 1929 „substituut" van het staatssecretariaat!) en aan de andere kant de doodgewone Don Alfredo van Trastevere, die met al die straatjongens optrok en voor hen elke zondag een H. Mis opdroeg en een preek hield, waar geen woord Frans bij zat.

Zo stond hij, naast zijn hoge positie, midden in het leven van alle dag, het straatleven, het leven van Trastevere. Aan de ene kant observeerde hij het diplomatieke en politieke wereld-toneel en aan de andere kant zag hij hoe het in zijn vaderland toeging. Zojuist waren de Lateraanse Verdragen gesloten. De „Romeinse kwestie" was opgelost, februari 1929, en Mussolini ging de hoogtij van zijn twintigjarig regiem binnen, (die zou duren totdat hij **rond 1936 in de** armen van Hitler werd gedreven en zijn land naar de totale onder**gang voerde).**

Ottaviani zag dit alles en er groeide, toen al, een verzet in hem. Tegen de misdadige kortzichtigheid van de grote Westerse mogendheden ten aanzien van gewetenloze kerels als Hitler en Stalin. Maar ook tegen de ontwikkeling binnen Italië, waar Mussolini weliswaar voortdurend wrijving en conflicten met de H. Stoel veroorzaakte, maar waar dan toch maar tegelijkertijd de positie van de Kerk — of liever: van de geestelijkheid — absurde vormen begon aan te nemen. Tot dit laatste willen we ons beperken om de mens-Ottaviani te verklaren en **te belichten.**

Zonder relaties

Van die volksjongen, voor wie hij de zorg op zich had genomen en met wie hij intens contact had hoorde hij hoe de zaken in feit lagen. Als die jonge kerels iets wilden bereiken — onverschillig of het een baantje betrof of een bureaucratische aangelegenheid — dan lukte dat alleen als ze een priester beter nog een prelaat en als het érg mee zat een kardinaal konden „inschakelen". De slepende Italiaanse nationale ziekte van de „aanbevelingen". En die jongens waren zoals hij vroeger was geweest: volksjongens zonder naam, zonder geld, zonder „relaties". Don Alfredo was nu zelf een zeer hoge prelaat; in 1935 werd hij maar liefst „assessor" van de H. Congregatie van het H. Officie en dat be**tekent de „nummer twee", onmid**dellijk volgend op de **kardinaal-**secretaris, (de Paus persoonlijk is prefect van die Congregatie). Voortdurend werd hem gevraagd: „Kom, Don Alfredo, doet ú een goed woordje voor me — belt ú die-en-die nou even — schrijft ú eens een briefje... want dán krijgt ik dat baantje of dan word ik tenminste even ontvangen door die éne instantie." Daarom groeide in hem verzet; omdat het belachelijk was (en het is nú nog steeds precies zo!), dat priesters uiteindelijk de doorslag geven als het erom gaat een jonge man een toekomst te verschaffen, een zieke gratis te doen behandelen, een werkloze **aan steun te** helpen of een oude arbeider zijn verdiend pensioen te verschaffen.

Nu kan Ottaviani langdurig **en** geduldig zwijgen, hij kan, zoals dat heet „opkroppen". En dat heeft het grote bezwaar, dat áls hij losbarst, dit te laat doet en te fel. Dat zijn verontwaardiging, zijn jaren-oude ergernis, zijn opgestapelde emoties dan als een vlammend protest eruit komen, niets en niemand ontziende. En daar hij (sinds 1953) kardinaal is en bovendien ook nog secretaris van het H. Officie (dus nu de „nummer één" van deze hoogste Congregatie), komt dat dan allemaal in de wereldpers. Maar natuurlijk zónder de achtergronden, zonder de psychologische toelichting; bij kardinaal Ottaviani worden die menselijke aspecten niet eens meer verondersteld.

Om nog even bij het zojuist genoemde te blijven: zijn wrevel en ergernis over de wantoestand (want dat is het), dat je in Italië een „aanbeveling" van een priester, ja liefst van een kardinaal, nodig hebt om iets te bereiken — welnu, hij heeft opgekropt tot het jaar 1958. Maar toen barstte hij los! Dat was zijn beroemd geworden redevoering (ál zijn redevoeringen zijn beroemd geworden) over de lieden, die zich van de Kerk bedienen in plaats van die Kerk te **dienen;** over die priesters, die hun tijd verdoen omdat ze zo graag een vinger in de pap willen hebben; over de instellingen, die niet deugen, omdat arme sloebers nergens komen als ze niet een „aanbeveling" van een priester kunnen bemachtigen...

Dat was front-pagina-werk. Maar niemand nam de moeite om even toe te lichten, dat deze machtige, onbuigzame kardinaal gedreven wordt door evenonbuigzame naastenliefde door een gloeiende bewogenheid, een allesbeheersend sociaal voelen en een keiharde, lijnrechte innerlijke zucht naar rechtvaardigheid. Wie eerlijk en objectief wil zijn, moet de „verschrikkelijke" kardinaal Ottaviani primair zien als de voegere volksjongen uit Trastevere, die alle ellende en verlegenheid en eenzaamheid als een blijvende diep-inwendige wonde met zich meedraagt.

In de hele wereldpers en bij de almachtige, ongrijpbare, „publieke opinie" staat Ottaviani te boek als ongenaakbaar, steil, hopeloos-conservatief; hij is de verpersoonlijking geworden van de „Curie-exponent". Maar dat de laatste vier pausen oprecht van hem hielden, hem de hoogste en meest verantwoordelijke functies toevertrouwden, schijnt geen enkele rol te spelen. Om dus maar te zwijgen van de naamloze, maar langzamerhand zeer grote groep mannen, opgeschoten pubers en straatjongens, die letterlijk alles laten schieten om op zondagmorgen, élke zondagmorgen, de oude Don Alfredo te ontmoeten en naar hem te luisteren, hem te plagen en met hem te lachen. Zo is hij bijv. bijna helemaal blind en herkent niemand; daar maken die jongens gebruik van en halen streken uit, die doodgewoon grof zijn. Maar hij zit dan op zijn stoel (met de hele troep om hem heen) en hij lacht in zijn drie onderkinnen, zwijgend en genietend.

Geen compromis

Nu het tweede aspect van deze zwijgende, geladen en bewogen man. Zijn liefde voor de Kerk, zijn intense bezorgdheid voor het zuiver bewaren van geloof en zeden, zijn volstrekt afwijzen van elke vorm van compromis. Wij zijn geen jurist, wij weten maar weinig van filosofie en van theologie en wij zullen ons dus wél wachten om bijv. te schrijven over de „lotgevallen" van het oorspronkelijke theologieschema dat ter behandeling aan het Concilie werd voorgelegd en dat algemeen het „Schema van Ottaviani" werd genoemd. Wij willen slechts proberen zijn instelling ten aanzien van de Kerk te benaderen. En dan raken we 's mans diepste wezen.

In een voortreffelijk boek, dat vorig jaar verscheen (mr drs C. J. Straver — „Een andere tijd vraagt een andere Kerk" — Pastorale Cahiers nr 12, uitg. Paul Brand, Hilversum, Antwerpen) geeft het derde hoofdstuk onder de titel „Van gesloten naar open kerktype" drie vormen Kerk-zijn. En daarvan beantwoordt het eerste type-van-Kerk welhaast volledig aan de inzichten, de overtuiging en zelfs aan het karakter van kardinaal Ottaviani.

Hij ziet inderdaad de Kerk als een levensmilieu, een groot uitgewerkt gezin **voor haar kinderen;** haar pastoraal werd — een Kerk, die een levenspraxis opzet voor degenen, die ertoe behoren; het geheel van dingen, dat men te doen en te laten heeft als men erbij wil horen. Een Kerk-type, dat meer is geworden dan alleen maar een groepering van gelovigen en dat een groot aantal andere functies van het menselijk samenleven heeft overgenomen. En dan volgt de analogie met de burgermaatschappij. De staat streeft het natuurlijke goed van de burgers na; de Kerk het bovennatuurlijke. En omdat haar doel hoger ligt dan dat van de staat, zouden haar in principe ook alle middelen toekomen, die de staat heeft, met als gevolg, dat zij in principe de zwaardmacht niet afwijst. Een zekere voorkeur gaat in deze gedachtengang uit naar alles wat bijdraagt tot versterking van een hechte aaneensluiting.

Niet houdbaar

Nu is het duidelijk, dat deze opvatting wortelt in de negentiende eeuw en écht niet meer houdbaar is in onze koortsachtige tijd, die totaal-nieuwe problemen aan de orde stelt — problemen, die waarlijk niet alleen de vredige rust van de als-groot-gezin-beschouwde Katholieke Kerk aantasten, maar ook wel degelijk elk ander gezin, waar — met name sedert de jongste oorlog — de ouders hun kinderen zich zien ontwikkelen in richtingen, die zij niet eens kénnen; waar het „geloof" van die kinderen een totaalnieuwe belevenis is geworden; waar de „zeden" (en gaat het hier niet om het behoud van „geloof en zeden"?), zéker in de ogen der ouderen, een nogal bedenkelijke verslapping in maatstaven en waardering doormaken; waar begrippen als schuldbewustzijn en zonde-besef, waaronder die ouderen van hun prilste jeugd af en in overweldigende meerderheid diep hebben gezucht en geleden, steeds ruimer en gemakkelijker worden „gehanteerd", van de vriendenkring tot in de biechtstoel toe; in deze in zóveel opzichten ordeloze en ongedisciplineerde, maar nieuwe en zich snel ontwikkelende wereld-situatie kán de Kerk niet vasthouden aan concepties en normen, aan een levenspraxis en een institutionele, ongenaakbare en steile kerk-opvatting, die in diepste wezen is terug te voeren tot het eerste Vaticaanse Concilie. Maar die beslist niet meer houdbaar is. De ontwikkeling van de eerste faze van het tweede Vaticaanse Concilie heeft het bewezen.

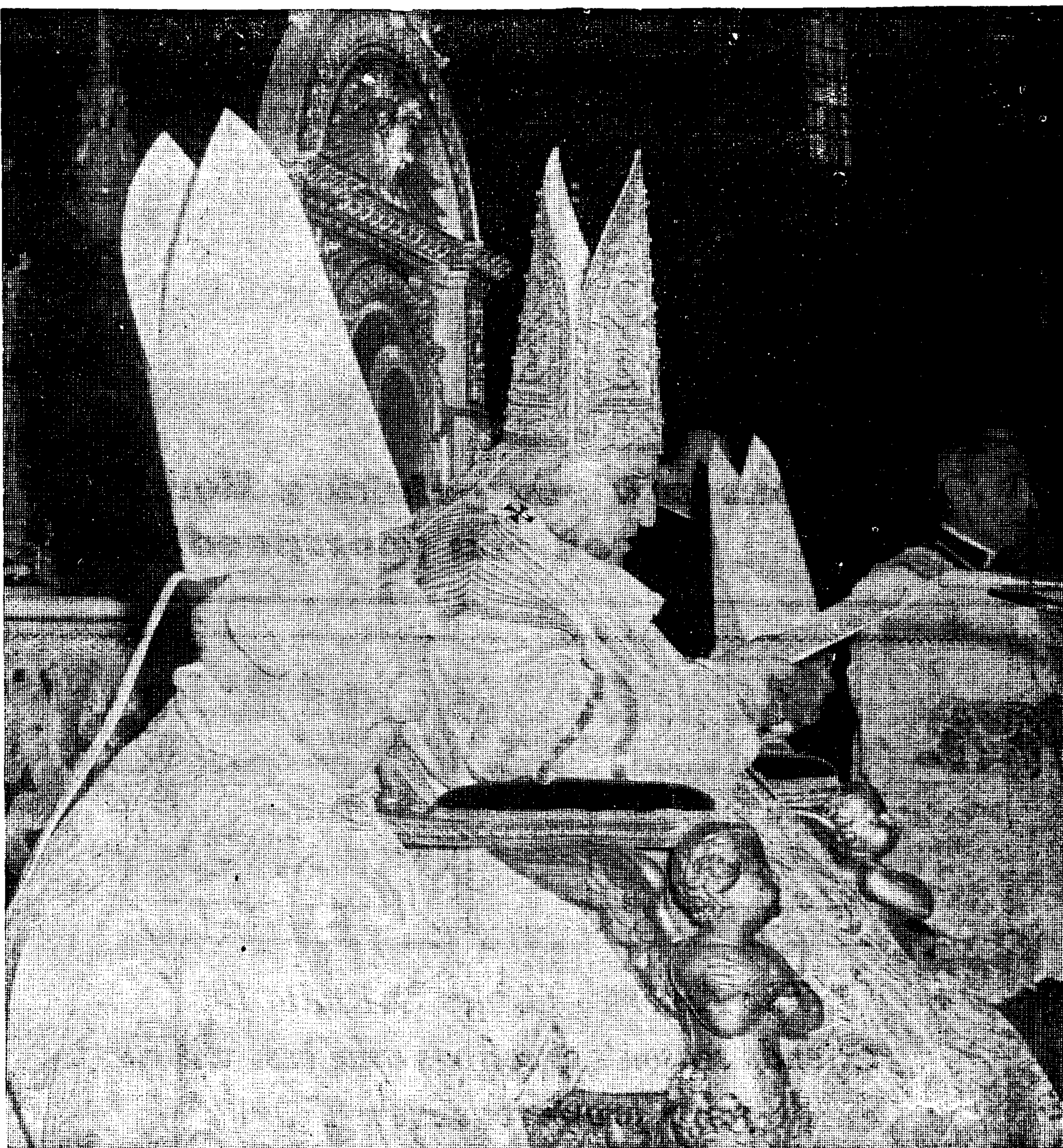
Dat is de tragiek van een man als kardinaal Ottaviani, wiens strikteerlijke karakter en diepe overtuiging inzake structuur, roeping en beleid van de Kerk nú geweld wordt aangedaan...

Wij hebben niet willen verdedigen, maar proberen uit te leggen. En dan is toch naar onze mening het resultaat een verrassing. Want die veel-gesmade, scherp gekritiseerde, intens-apostolische priester wordt alleen maar gedreven door twee motieven: naastenliefde en bezorgdheid om de Kerk en het geloof en de zeden.

Men mág deze man niet zien als de „verschrikkelijke" kardinaal. Men moet hem zien als een idealist, die misschien vervreemd is van de tijd, waarin hij het hoogte-punt van zijn leven — het Concilie — als zijn Golgotha moest erkennen én aanvaarden. Maar hij leest nóg steeds elke zondagmorgen de Mis voor al die kerels en jongens uit Trastevere.

Zó is ongeveer deze meest besproken kardinaal van het Concilie. Deze rechtlijnige, ongecompliceerde en bovenal strikt-eerlijke persoon**lijkheid,die — of men het nu eens is met hem of niét — toch een**ieders bewondering verdient.

JAN DIJKGRAAF

Kardinaal Ottaviani: de schaduw naast de Paus. Vooral sedert het begin van het concilie is er rondom deze machtige prelaat een massasuggestie gegroeid. Op de foto: naast de grote paus Johannes XXIII.

Kard. Ottaviani in interview: H. Officie modern

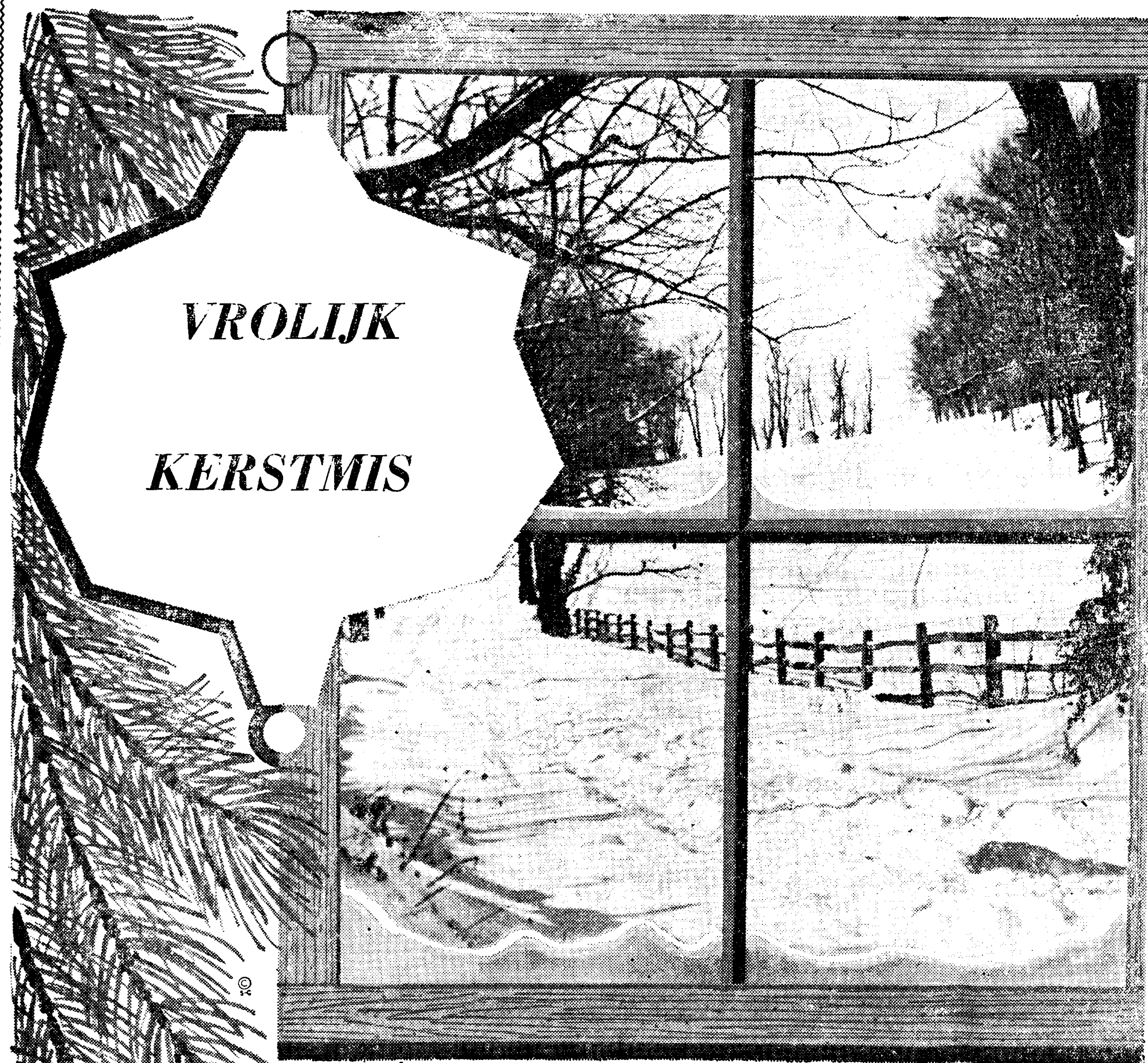
ROME. — De secretaris van het H. Officie, kardinaal Ottaviani, heeft begin deze maand in een vraaggesprek met het Italiaanse tijdschrift Orizzonti gezegd, dat de geuite kritiek op de Romeinse curie uit de tijd is. De curie is de oude inquisitie niet, zei de kardinaal.

Zoals bekend heeft kardinaal Frings op het Concilie felle kritiek geleverd op de werkwijze van het H. Officie, dat „verdachte" theologen zou straffen zonder dat die theologen recht hebben op verdediging of iets dergelijks. In het interview met Orizzonti brak kardinaal Ottaviani een lans voor de geheimhouding, die het H. Office betracht. Hij vond het overbodig aan de verdachte theologen te vragen wat zij dachten.

„Het H. Officie beoordeelt wat zij hebben geschreven en schade kan toebrengen aan de zielen. Het H. Officie is een modern orgaan, dat voorzichtig handelt en ware en rechtvaardige besluiten neemt. De geheimhouding is bovendien in het belang van de mensen, die onderwerp van een proces zijn. Wanneer zij onschuldig blijken te zijn, dan is door de geheimhouding ook hun reputatie niet geschaad", aldus mgr Ottaviani.

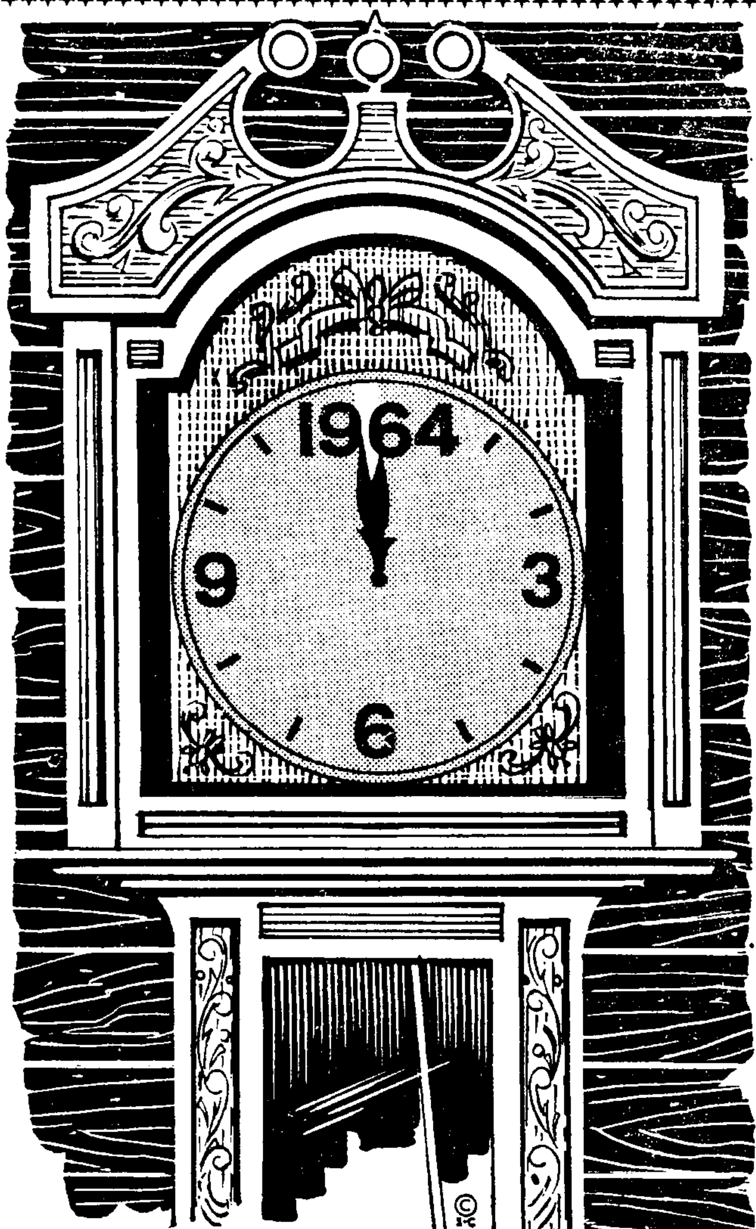
De kardinaal zette uiteen, dat ongeveer twintig raadgevers de rapporten van het Heilig Officie moeten bestuderen en dat een geval in tweede instantie wordt overgelegd aan de voltallige zitting van de kardinalenleden van het Heilig Officie, die hun besluit onderwerpen aan de goedkeuring van de paus. Ten slotte zegt Ottaviani in het interview, dat de laatste tijd zoveel mogelijk het uitspreken van een oordeel is vermeden. Men geeft er de voorkeur aan met de verdachte theologen door tussenkomst van hun bisschoppen contact te zoeken, om te bereiken, dat het betrokken werk ofwel wordt ingetrokken of wordt veranderd.

De kerstzegels stammen uit Denemarken. Een postbeambte, Einar Holboll, kwam op de idee in Kersttijd wat voor de talrijke lijders aan tuberculose te doen. De koning van Denemarken steunde hem bij zijn campagne en zo gebeurde het dat in 1904 de eerste sluitzegels ter bestrijding van deze volksziekte werden verkocht.

VROLIJK
KERSTMIS

Happy
1964

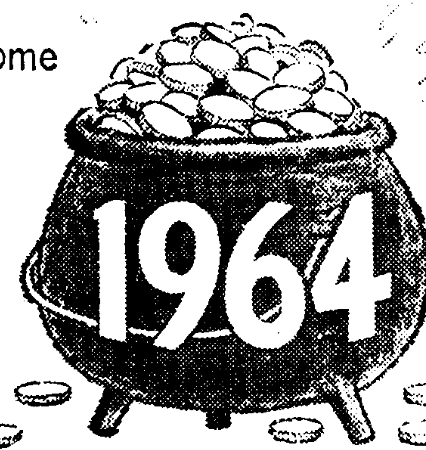

CHRISTMAS
GREETINGS
TO ALL!

1964
9
3
6
1964

1964

Houthakkers kerstfeest

ERGENS diep in een groot, donker bos stond 'n klein huisje. Het dak was van stro, er was een deurtje in het midden en er was een klein venster aan elke kant. Dat huisje stond er al heel lang en dat kon je zien, want het was een beetje scheefgezakt. De houthakker woonde daar, helemaal alleen. Er was niemand waarmee hij praten kon, behalve dan de dieren uit het bos. Maar daaraan had de houthakker niet zoveel, want mensen spreken mensentaal en dieren spreken nu eenmaal de taal der dieren. Toch hadden ze geleerd om elkaar te begrijpen. De haasjes, die over de houthakker zijn voeten buitelden, de vos, die met zijn slimme oogjes schuin naar hem opkeek en de eekhoorn, knabbelend aan de denneappel op een tak, wisten heel goed of de houthakker zich vrolijk voelde of misschien een een beetje eenzaam en verdrietig.

Soms kwamen die dieren een kijkje nemen in zijn kleine huis. Dan liepen ze snuffelend wat rond door het kamertje. Ze bleven nooit lang. Een mensenhuis is niet gemaakt voor bosdieren. Zelfs niet het houthakkershuis, dat toch eigenlijk een stukje van het bos geworden was.
Hier is het niets voor ons, snuffelden ze dan tegen elkaar. Waren we maar weer thuis. In ons nest. In ons hol. In ons leger.
De houthakker maakte zijn deurtje al weer open. Hij had zóveel jaren naar de dieren geluisterd, dat hij hun taal verstond. Dag jongens! riep hij dan. En wel thuis! En lachend bleef hij ze na staan kijken, tot ze tussen de struiken verdwenen waren.
Al woonde de houthakker dan ook helemaal alleen, hij was toch een heel vrolijke man gebleven. Hij kon fluiten en zingen, zó mooi, dat de vogels er stil van werden. Door de jaren heen was hij er aan gewend geraakt, dat er geen andere mensen bij hem waren. En als hij nu en dan eens naar de stad ging, om hout te verkopen en eten te halen, vond hij het bijna vreemd, dat hij dan weer gewoon met iedereen moest praten. En luisteren. En antwoord geven.
Maar éénś in het jaar, als het Kerstmis ging worden, dan had de houthakker een moeilijke tijd. Dan dacht hij aan vroeger, toen hij gezellig thuis was geweest, bij zijn vader en zijn moeder en zijn snorrende poes. Hij dacht aan het feest van het kleine Kind, dat Jezus was en dat op aarde was gekomen om de mensen te helpen. Het feest, dat je zo mooi samen vieren kunt! In die dagen vond de houthakker zijn kleine scheve huisje toch wel erg kaal en stil. En de dieren wisten het al: in de kersttijd was de houthakker altijd verdrietig. Dan zong hij niet. Dan floot hij niet. Dan zat hij maar binnen, bij het houtvuur. Héél stil.

't Wordt Kerstmis, 't wordt Kerstmis! Nu geen getreur
Dan kwamen de beer en het egeltje,
En de mier en de muis en de mol,
En de vos, dat ondeugende vlegeltje,
En niemand bleef in zijn hol.
En het hert en de haas met zijn hazebruid,
En de eekhoorn hoog van zijn tak,
Ook het wezeltje glipte zijn huisje uit,
En niemand en niemand ontbrak
Dan riepen ze door een vensterkier:
Kom, houthakker, lach en wees blij!
Want feest gaat het worden voor mens en dier
Ook jij hoort toch immers daarbij.
Maar de houthakker zuchtte en keek niet op,
Hij gooide een blok in de haard.
De beer schudde langzaam zijn berekop
En de eekhoorn zwaaide zijn staart.
De vos klopte eventjes nog op de deur
En riep door het sleutelgat:
't Wordt Kerstmis, 't wordt Kerstmis! En geen getreur!

Maar de houthakker bleef waar hij zat.
Dan sloegen de dieren hun poten aaneen
En vlochten een slinger van groen.
Die hingen ze dan om een denneboom heen
Zoals ook de mensen dat doen.
Ze dronken een bekertje bosbessenwijn:
De beer en de mol en de muis,
Het hert en de haas en het stille konijn.
Maar de houthakker bleef in zijn huis.
Dan vochten de vos en de boskat niet meer
En twee egeltjes kusten elkaar.
Maar 't was voor de houthakker telkens weer
De treurigste dag van 't jaar.

NEE de houthakker kon maar niet meedoen met de dieren. Zeker, hij wist best dat de dieren heus met Kerstmis wel wat te maken hadden. Hadden niet de os en de ezel en een heleboel witte schaapjes bij het kribbetje gestaan, toen het voor de eerste keer Kerstmis was? Maar voor mensen moest Kerstmis toch wat anders zijn, dan dansen en vrolijk zijn, bij een versierd kerstboompje. De houthakker droomde ervan, om eens iets heel moois te beleven, als het Kerstmis was. Maar hij wist zelf niet wat.
Maar eens, op een gure dag in december, toen de houthakker door de stad liep, waar hij zijn hout had verkocht, zag hij voor een winkelruit een boekje liggen, waarop met gouden krullende letters het woordje 'kerstvertelling' stond.
Dat is vast een mooi boekje, dacht de houthakker. Dat ga ik kopen. Als ik dat gelezen heb, zal ik met Kerstmis misschien het idee hebben, dat ik niet zo alleen ben op dat mooie feest. De houthakker ging de winkel in, kocht het boekje en stapte er toen haastig mee naar zijn huisje in het bos. Daar was het koud, want het vuur in de haard was gedoofd. De houthakker rilde en legde haastig een knetterend vuurtje aan. Toen nam hij het boek, trok een stoel bij de haard en begon te lezen. O, wat een wonderlijke geschiedenis, stond er in het boek. En het mooiste was nog wel, dat het over een man ging, die óók houthakker was. Het was heel stil in het kleine huis. Behalve de klok, die tikte, het vuur dat knetterde en de blaadjes van het boek, die nu en dan ritselend werden omgeslagen, was er niets te horen. Het werd later en later en de dieren van het bos sliepen allang. Alleen de vleermuis en de uil vlogen nog rond. Verwonderd keken ze naar het venster, waarachter het licht maar branden bleef.

En de vleermuis vloog langs het dak van riet
En hij fluisterde achter zijn vlerk,
't Is nacht en de houthakker slaapt nog niet
Wat heeft hij daarbinnen voor werk?
Oehoe, zei de uil, met zijn ogen heel wijd,
En twee gele lichtjes erin:
Hij leest in een boek en vergeet zijn tijd,
Maar lezen, dat is niet zo min.
Ook ik houd van lezen, daarvan word je wijs,
Kom vleermuis en láát hem nu maar.
En stoor hem maar niet met je vlerken grijs,
Want de nachten zijn kort, dat is waar.
Toen bleven de uil en de vleermuis tesaam
Heel stil in een knoestige iep,
Ze zagen het licht in een houthakkersraam
Terwijl heel het bos verder sliep.
En de nacht ging voorbij en ze zaten er maar
En 't werd al een klein beetje licht.
Toen zuchtte de houthakker, heel lang en zwaar
En klapte het kleine boek dicht.
De vleermuis zei geeuwend: ik ga naar mijn bed
En de uil riep: ik ga met je mee.
Maar de houthakker greep naar zijn zaag en zijn pet,
Want hij had een prachtig idee.

OM je te vertellen, wat voor een idee de houthakker had, moet je eerst weten wat voor een geschiedenis hij had gelezen. Het ging ook over een houthakker, zoals ik al zei. Een eenzame houthakker in het bos, die met Kerstmis alleen was en die wachtte, hij wist zelf niet waarop. Maar eens gebeurde het in de kerstnacht, dat er op zijn deur werd geklopt. En toen hij open deed zag hij buiten een man, een vrouw en een ezeltje staan. De houthakker was er eerst van geschrokken, want hij moest denken aan Jozef en Maria, die met hun ezeltje in Bethlehem hadden rondgetrokken. Kom binnen, had hij toen gezegd. Kom binnen in mijn kleine huis. En bijna was hij op zijn knieën gevallen, omdat hij dacht echt heilige gasten op bezoek te hebben. Maar natuurlijk, het waren Jozef en Maria niet. Het waren twee arme mensen, die weggejaagd waren uit een ver land. Ze waren doodmoe en koud. En ze waren heel blij, dat ze juist in de heilige nacht iemand gevonden hadden, die hen helpen wou. Ook de houthakker was gelukkig geweest. Hij had het vuur opgestookt en hij had koffie gezet en spek gebakken. En toen was er een kindje geboren. Een klein, huilend kindje in het houthakkershuisje in het bos. Zomaar in de kerstnacht. De houthakker had een kistje genomen en er een kussen en wat doeken ingelegd. Het was wel geen echt wiegje, maar het was beter dan niets. En het werd zo'n mooie, goede kerstnacht, dat de houthakker er voortaan zijn levenlang aan terug kon denken.
Dat had dus allemaal in het boekje van de kerstvertellingen gestaan. En terwijl de echte houthakker die geschiedenis las, had hij het idee gekregen, dat hem ook eens zoiets overkomen zou. Ook hij zou eens bezoek krijgen van een man en een vrouw en misschien ook nog wel van een ezeltje. En er zou een kindje geboren worden. O, mooi zou dat zijn! Maar, dacht de houthakker, in zijn huis zou het niet in een kistje hoeven te liggen. Het zou een wiegje hebben. Een echt getimmerd wiegje, van het mooiste hout, dat er in het bos te vinden was.
Daarom had de houthakker zijn pet opgezet, zijn das omgeslagen en zijn zaag gegrepen. En hij was naar het houten schuurtje gegaan, waar hij de omgehakte bomen en zijn brandhout bewaarde. Ja, daar lag nog wel wat, al had hij zopas een heleboel hout in de stad verkocht. De houthakker hield altijd nog wel wat over. Hij zocht een paar mooie bomen uit en vóór het goed en wel licht geworden was, had hij al gezaagd dat het bos ervan zoemde. De dieren kwamen nieuwsgierig aangelopen. Wat is de houthakker vanmorgen vroeg aan het werk, zeiden ze tegen elkaar. Zeg, zie je wel dat hij lacht onder het zagen? Hij kijkt helemaal niet zo verdrietig, als anders om deze tijd van het jaar. Hoor, daar begint hij nog te fluiten ook. Wat gezellig. Hij gaat vast iets heel moois maken.
De houthakker hoorde de dieren praten en hij verstond wel, wat ze allemaal over hem zeiden. Maar hij verklapte niets. Het was zijn eigen mooie kerstgeheim, dat hij voorlopig nog bewaren wilde. Bovendien had hij helemaal geen tijd om met de dieren een praatje te houden. Het moest een mooi wiegje worden. En daar valt wat aan te zagen, te schaven en te timmeren vóór het kant en klaar is!
De houthakker zei dus niets. Zelfs niet toen de dieren begonnen te raden, wat het wel zou worden.

Het wordt, zei de vos, een prachtige stoel,
Om lekker te rusten. Da's vast!
Maar 't hert zei: toch wordt het naar mijn gevoel
Veel eerder een kist of een kast.
Een kast voor de kopjes, zo kwam het konijn,
Dan houdt hij zijn huisje aan kant.
Maar de hamster zei: nee hoor, dán zal het wel zijn
Een kast voor zijn proviand.
Voor de honing, kwam brommend de bruine beer,
Hij likte begerig zijn bek.
Een kast vol met honing, da's prachtig meneer!
Brum-brum, ik heb nu alweer trek!
Maar de haas dacht: de houthakker timmert een bed,
Zo een met een hemel er op.
Het egeltje knikte: Och jongens, ik wed
Hij zaagt maar zowat voor de mop!
De een raadde dit en de ander weer dat,
De merel zong zachtjes een lied.
Maar de houthakker zaagde en lachte maar wat
En verklappen dat deed hij het niet.

TOEN de houthakker genoeg planken gezaagd had om er een wiegje van te kunnen maken, begon hij ze eerst glad en zacht te schaven. Schroem-schroem, ging het door het bos. Schroem-schroem-schroem. De houtkrullen vlogen in het rond. Moeder vogel pikte er een paar mee in haar snavel, om er haar nestje mee te verstevigen. Ook de kleine wezel sleepte wat houtkrullen mee naar zijn hol, want die zijn warm en als het nodig is, kun je ze in een klein vuurtje ook nog opstoken. Ondertussen werden de dieren hoe langer hoe nieuwsgieriger. Overal in het bos werd er over gepraat en gefluisterd. Heb je het gehoord? De houthakker gaat iets prachtigs maken. Hij heeft de mooiste bomen uit zijn schuur gehaald om er planken van te zagen. En nu schaaft hij ze zo glad als een spiegeltje. Misschien maakt hij wel een stoel voor de koning, bedacht iemand. Of een kastje voor het koningskind. Of een tafel voor de koningin, waarop ze een vaas met bloemetjes kan zetten.
Ze waren het er allemaal over eens, dat het iets heel bijzonders zou worden. Hoe langer de houthakker schaafde, hoe zekerder ze wisten, dat de koning of de koningin er wel haast aan te pas zouden komen. En ze werden bij voorbaat al een beetje trots. Het is ónze houthakker, dachten ze. Hij woont al heel veel jaren in óns bos. En als hij zoiets doet, dan kunnen we daar gerust een beetje trots op zijn.
Het duurde intussen een hele tijd voor de planken zó glad waren, dat de houthakker tevreden was. Toen pas begon hij te boren en te timmeren. En te lijmen, dat hoorde er ook al bij. De bosdieren zetten hoe langer hoe grotere ogen op, toen ze zagen dat het geen leunstoel, geen kast, geen hemelbed werd en niets van al wat ze geraden hadden.
De vos, dat slimme dier, was de eerste die zag, wat het dan wèl zou worden. Het wordt een wiegje, zei hij. Ik zie het, een echt wiegje, zo'n ding, waarin de mensen hun kindertjes leggen, als ze pas geboren zijn.
Alle dieren keken met open bekjes de houthakker aan. Zou het waar zijn, wat de vos daar zei. Toen hield de houthakker even op met timmeren en knikte: Ja, het is waar slimme vos, je hebt gelijk.
Mooi, mooi, lachten alle dieren met glinsterende ogen en niemand dacht er aan om spijt te hebben, omdat de houthakker geen stoel voor de koning maakte en geen mooie tafel voor de koningin. En zelfs geen kastje voor het koningskind.
Ze voelden zeker dat het kerstfeest iets te maken heeft met een wiegje. Ook al was het wiegje van de heilige nacht, dan niets anders geweest dan een kribbetje met stro erin. Geduldig bleven ze toekijken, toen de houthakker eindelijk met het schilderwerk begon. Het werd een groen houten wiegje, waarin de houthakker, toen het droog was, zijn eigen kussen legde, als matrasje. Ook knipte hij zomaar zijn beste deken middendoor en maakte daar een lekker, warm dekentje van. En terwijl hij het wiegje midden in de kamer zette, keken de dieren door het venster naar binnen en ze zeiden tegen elkaar: Zou er heus een klein mensenkind in het huisje van de houthakker komen? Net zo'n klein als het kindje in de heilige nacht? Dat zou toch wel iets heel geweldigs zijn. Dan zouden wij er heel dicht bij kunnen staan. Net als de ezel en de os van lang geleden. En als de witte schaapjes, die zo dicht bij het stalletje mochten staan.
De houthakker keek tevreden naar de kleine wieg, die hij met zoveel moeite en zorg had klaargemaakt. Als nu die man en die vrouw maar heel gauw kwamen. Hoorde hij de vlugge hoefjes van het ezeltje nog niet? De houthakker keek eens naar buiten. Maar voor het vensterglas zag hij de spitse snuit van de vos. En de lange flap-oren van het konijntje. Hij zag een stukje gekrulde berevacht. En een paar scherpe stekels van het egeltje. Hij zag ze allemaal daar staan. Nieuwsgierig en opgewonden. De wezel, de eekhoorn, de boskat en de muis. De haas met zijn vrouwtje en de kleine hamster. En de merel, die allang in zijn nest had moeten zijn.

DE houthakker ging naar buiten en zei: hoor eens vrienden, het is al laat en de kerstnacht gaat nu gauw beginnen. Jullie moeten niet zo voor mijn huisje blijven staan. Als ze komen, die man en die vrouw en dat ezeltje, zouden ze bang worden en verder gaan. Ze zouden mijn huisje voorbij lopen, bij zóveel bekijks. Wees dus zo vriendelijk om weg te gaan. Als het kindje geboren is, zal ik jullie roepen en dan mogen jullie allemaal binnen komen kijken.
De houthakker heeft gelijk, moesten de dieren toegeven. Ook al vonden ze het heel jammer. Ze keerden zich om, de een na de ander. Laten we onze kerstboom versieren, zeiden ze tegen elkaar. Ja, ja, het is Kerstmis. Wie vlecht er dit jaar de slinger van zilver en groen? Wie zoekt er de paddestoelen. En wie zorgt voor de bosbessenwijn?
Terwijl de dieren dus druk aan het werk gingen om kerstfeest te vieren op dieren-manier, ging de houthakker bij het lege wiegje zitten en wachtte. Het duurde wel lang. Telkens moest hij nieuwe blokken hout in het vuur gooien, want hij wilde toch dat zijn huisje warm zou zijn, als de mensen aan zijn deur zouden kloppen. Hij voelde zich moe en slaperig worden. Hij had ook hard gewerkt de laatste dagen. Steeds maar was hij bezig geweest met het wiegje. Maar nu was het toch klaar. Precies op tijd, want de kerstnacht zou nu gauw beginnen. Maar och, de houthakker kon het ook niet helpen, dat zijn ogen zo zwaar werden en dat zijn hoofd langzaam voorover zakte. Zonder dat hij het wilde, sliep hij plotseling in. En daar zat hij dan: slapend in de heilige nacht, met naast zich het wiegje, waarin hij zo graag een arm klein kindje had willen zien. Maar nee, er gebeurde niets. De klok tikte en het houtvuur knetterde. En buiten werd het steeds maar stiller in het bos, omdat de dieren hun hol, hun nest of hun leger hadden opgezocht.
Toen kreeg de houthakker een wonderlijke droom. Hij droomde dat de hemel openging en dat de engelen van Kerstmis op aarde neerdaalden. Een van de engelen vertelde, dat Jezus geboren was. Ga Hem zoeken, zei de engel. En dat laatste zinnetje zei hij nog wel twee, drie keer opnieuw. Ga Hem zoeken... ga Hem zoeken... ga Hem zoeken...
De houthakker schrok wakker. Heb ik geslapen? dacht hij. Ik meende daar juist een engel te zien, die tegen me zei: ga Hem zoeken. Hij keek rond, maar er was niemand in de kamer. En het wiegje was nog altijd leeg. Het was natuurlijk heel erg verdrietig, dat er geen kindje gekomen was deze nacht, zoals hij zo erg had gehoopt. Maar de houthakker hoorde steeds nog de stem van de engel in zijn oren: ga Hem zoeken. Ga Hem zoeken...
Die woorden had de engel ook in de kerstnacht tegen de herders van Bethlehem gezegd. En die waren dadelijk op pad gegaan, dwars door de donkere velden. Ik ben dom geweest, zei de houthakker plotseling tegen zichzelf. Ik heb hier zitten wachten, tot er iemand komen zou. Maar ben ik dan beter dan de herders uit het kerstverhaal, die op zoek moesten gaan om het Kindje te vinden?
Toen sloeg de houthakker zijn mantel om, trok zijn muts over zijn oren en nam het wiegje hoog op zijn schouder. Zo stapte hij naar buiten. En niemand die het zag, want alle bosdieren sliepen op dat uur. Zelfs de uil en de vleermuis waren voor deze ene nacht thuisgebleven.

WAAR hij naar toe ging, dat wist de houthakker zelf niet. Hij liep naar de rand van het bos en nog verder, de weg op naar de stad. Het wiegje drukte zwaar op zijn schouders, maar de houthakker rustte niet. Dat hadden de herders van Bethlehem immers ook niet gedaan, toen ze op zoek waren gegaan naar het Kerstkind. Maar de nacht ging zoetjes-aan voorbij en het werd eerste kerstdag.
De houthakker stond in de stille stad, met een koud gezicht en met een leeg wiegje. Waar moest hij nu toch heen? Er waren zoveel huizen te zien, maar in welk huis was nu een kindje, dat geen wiegje had? Hij wist het niet en hij wist ook niet meer, wat hij nu zou moeten doen.
Ga Hem zoeken, had de engel in zijn droom gezegd. Maar de houthakker had niets gevonden. Het was allemaal heel anders gegaan, dan in de kerstvertelling, die hij gelezen had. De houthakker zette het wiegje zuchtend op de grond en bleef even tegen een lantaarnpaal leunen. Hij deed zijn ogen dicht, want hij voelde zich heel moe. Daardoor zag hij niet, dat er achter hem een deur open ging. Het was de deur van de boekwinkel, waar hij zijn kerstboekje had gekocht. Er kwam een man naar buiten. Die keek bezorgd en vroeg: bent U niet de houthakker uit het bos, die zo pas nog bij mij in de winkel was? Bent U ziek geworden? Kan ik U ergens mee helpen?
De houthakker schrok ervan op. Ja, knikte hij, ik ben de houthakker. Maar ik ben niet ziek en ik denk ook niet, dat u mij ergens mee helpen kunt.
Vertel me dan eens waarom u hier zo staat en waarom u dat wiegje daar hebt neergezet, zei de man van de winkel.
Het is een lang verhaal... begon de houthakker, maar de man trok hem mee en zei: kom binnen, laten we toch niet buiten blijven praten. Toen tilden ze samen het wiegje op en droegen het in de kamer achter de boekwinkel.
Daar was het warm en gezellig. Er stond een kerstboom met vrolijke lichtjes. Twee kinderen zongen kerstliedjes en hun moeder deelde kopjes chocolademelk rond. Ze bracht er ook een voor de houthakker. Wat is dat voor een mooi wiegje? vroegen de kinderen, die midden in hun liedje waren blijven steken. Dat zal de houthakker jullie vertellen, zei de man van de winkel, die ook de vader van de kinderen was.

Kerstvertelling voor de kinderen door Lea Smulders

EN de houthakker begon zijn verhaal. Hij vertelde wat hij in het boekje gelezen had en hoe hij gehoopt had, dat hij ook eens zoiets moois beleven zou. Hij vertelde over het wiegje dat hij zelf gezaagd, geschaafd en getimmerd had, om er een arm klein kindje in de kerstnacht gelukkig mee te maken. Hij vertelde ook van zijn droom en hoe hij er op uit getrokken was, om iemand te zoeken, die hij het wiegje geven kon, uit liefde voor het Kerstkind. Maar hoe hij niemand gevonden had, op heel zijn lange, lange weg.
Zou ik mijn wiegje dan helemaal voor niets hebben klaargemaakt? vroeg de houthakker. Zou ik er dan niemand mee kunnen verrassen, nu het Kerstmis is? Jawel, jawel, knikten de man en de vrouw van de winkel. Zij wisten, heel dicht in de buurt, een arm huisje, waar een paar weken geleden een kindje geboren was. De mensen die er woonden hadden vast geen geld om een wieg te kopen. Laten we het dadelijk daarheen brengen, riep de houthakker met het wiegje alweer op zijn schouder.
Dat deden ze. Het wiegje werd heel stil op de stoep van het kleine huisje geschoven en toen trok de houthakker aan de bel. Om het hoekje bleven ze kijken, hoe er werd opengedaan. Een wiegje, een wiegje voor ons kind! werd er geroepen. Wie heeft dat hier neergezet? Toen er niemand antwoordde, werd het voorzichtig opgetild en mee naar binnen gedragen. De mensen van het arme, kleine huis begrepen zeker dat het een kerstcadeautje was, van iemand, die graag iets moois wilde doen.
De houthakker zuchtte van blijdschap, want eindelijk was zijn wiegje toch goed terecht gekomen. Nu kan ik tevreden teruggaan naar het bos zei hij.
Maar daar wilden de mensen van de winkel niets van horen. De houthakker moest de hele dag bij hen blijven. En samen vierden ze het feest van Kerstmis, haast even mooi als vroeger, toen de houthakker nog een kleine jongen was geweest. Maar wat denk je dat de dieren van het bos ondertussen hadden gedaan? Ze waren 's morgens al weer vroeg naar het houthakkershuisje gekomen, want, zo dachten ze, nu zou er toch zeker wel een kindje in het wiegje liggen. O, wat schrokken ze, toen ze door het venster keken.

Het wiegje is weg, zei de vos met een blos,
En de houthakker óók, riep de wezel.
En ik zie er geen kind, ging de beer toen te keer,
En geen man en geen vrouw en geen ezel.
En het vuur is gedoofd, zei de eekhoorn zacht,
En de deur staat een klein beetje open.
De houthakker is met het wiegje vannacht,
Heel stil uit het bos weggelopen.
Ze slopen naar binnen en zochten een plek,
Op een stoel, op een kruk of een tegel,
De haas lei zijn oren van schrik in zijn nek,
En prikte zich toen aan de egel.
Het hert dat heel dicht bij de vensterbank zat
Keek telkens even naar buiten.
En hoog in de beukeboom, dicht bij het pad
Zat droevig de merel te fluiten.
Ze hadden in spelen en dansen geen lust
Ze bleven maar stilletjes wachten.
Ze waren vol zorgen en heel ongerust
En er was er niet eentje die lachte.
Maar kijk, toen de dag al voorbij was gegaan
En boven straalden de sterren,
Toen kwam daar al zwaaiend de houthakker aan.
Ze zagen zijn lichtje van verre.
De bosdieren dansten hem blij tegemoet
En de wind zong hem toe door de bomen.
Ze hadden in stilte al somber vermoed,
Dat hij nooit meer terug wilde komen.
De beer liep voorop met de mol op zijn rug
En met hoog op zijn schouders een muisje.
En eindelijk ging het in optocht terug
Naar het kleine en donkere huisje.
De houthakker deed toen het hele verhaal
Daarbuiten onder de dennen.
En dieren begrijpen de mensen-taal
Wanneer ze je lang genoeg kennen.
Ze luisterden stil met hun kopjes wat scheef,
Heel dicht naast elkander gezeten.
De uil zei tenslotte: zolang als ik leef
Zal ik dit verhaal niet vergeten.

DE uil was dan ook nog de enige, die zoiets verstandigs en passends zeggen kon, na het verhaal van de houthakker. Het was intussen zó laat geworden, dat alle bosdieren zaten te knikkebollen en nodig naar bed moesten gaan. De houthakker wuifde ze nog even na en ging naar binnen. Nee, slapen kon hij nog niet. Hij legde vlug een vuurtje aan en ging nog even na zitten denken over de mooie dag. De vleermuis, die een ogenblik aan het sleutelgat geluisterd had, vertelde de volgende morgen, dat de houthakker een heel mooi liedje had zitten zingen. Een liedje van Kerstmis. En dat wilden niet alleen de dieren, maar dat zullen ook jullie graag willen geloven. Want de houthakker had eindelijk, na heel veel jaren, weer eens een echt mooi kerstfeest gevierd.

Duitse jeugd wacht op een nieuw ideaal

Pater Leppich is jezuïet, 47 jaar, grijs van haar, tenger van gestalte. In 1948 — hij was toen 33 jaar — ontpopte hij zich als een ras-straatpredikant, die binnen de kortste keren in West-Duitsland zeer beroemd werd. Hoewel hij zich uitdrukkelijk richtte tot iedereen, was het vooral de jeugd die zich tot hem voelde aangetrokken. Onder het motto „Ik wil niet uw portemonnee, maar uw hart openbreken" trok hij de bondsrepubliek door om het evangelie voor de naoorlogse mens te „dolmetschen", zoals hijzelf zegt. (Dolmetschen betekent: vertolken, vertalen). Momenteel is pater Leppich leider van de Aktion 365, die 20.000 leden telt. Aktion 365 bedoelt te zeggen, dat de leden ervan 365 dagen van het jaar „bereid" moeten zijn, bereid tot beleving van het evangelie. Voor het aantrekken van nieuwe leden voor zijn Aktion 365 gaat Leppich als volgt te werk: hij organiseert in een parochiekerk of 's zomers in de openlucht een „Massekundgebung", houdt anderhalf uur lang een gloedvolle en in razend tempo uitgesproken preek, en vraagt dan zijn toehoorders of ze iets voor edelmoedigheid voelen. Meestal melden zich zo'n 150 mensen aan. Er worden er vijftig geselecteerd, uit wie enkele teams gevormd worden. Eén team telt acht tot vijftien leden. De leden van Aktion 365 moeten iedere dag een stuk uit de bijbel lezen, veel charitatief werk doen en een keer per maand vergaderen. Wie twee keer zonder geldige reden niet op de vergadering verschijnt of zijn andere verplichtingen verwaarloost, wordt uit het team gezet. Raakt een team in een crisis, dan wordt het ogenblikkelijk opgeheven. De leden van Aktion 365 moeten eens in de twee jaar een driedaagse retraite doormaken. Het gaat er dan volgens Leppichs eigen woorden „karthuizers-streng" aan toe. Drie dagen lang wordt er niet gepraat. Iedereen is verplicht het diepste stilzwijgen te bewaren. Ik heb een ochtend zo'n retraite meegemaakt. De retraitanten — een stel frisse jongeren en wat kwezels

Actie 365:

ZE ZIJN WEG VAN LEPPICH

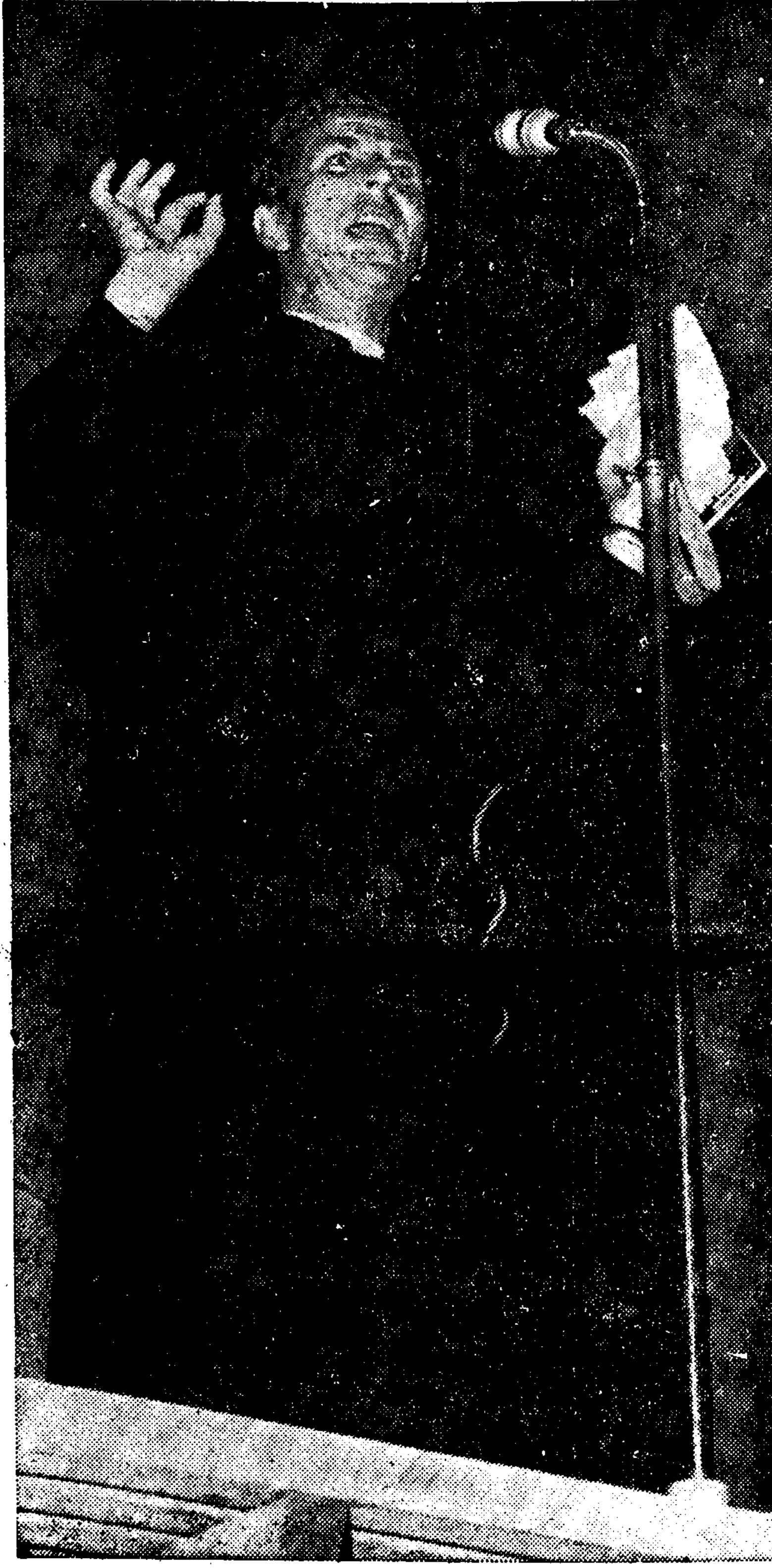
— waren erg onder de indruk. Ik niet zo. Het ging er allemaal echt Duits-rücksichtlos aan toe. Tegen de getrouwde paren zei Leppich bijvoorbeeld: „En deze drie dagen nu niet steeds gearmd lopen of bij elkaar zijn. God verlangt eenzaamheid van U." Ook tijdens een bijeenkomst van de teamleiders ging het er typisch germaans aan toe. De leiders zaten aan de ene kant van een lange tafel, Leppich aan de andere kant. De pater knikte naar de meest linkse man als teken dat hij mocht spreken. „Team 22 Essen," zei de man. Leppich: „Morgen bespreking." Volgend knikje. „Team 6 Dortmund". Leppich: „Morgenmiddag bespreking" En zo werd de hele rij afgewerkt. Leppich heeft in Duitsland veel vijanden. „Op de eerste plaats omdat ik veel fouten heb en op de tweede plaats omdat ik te aggressief, te uitdagend ben." Onder de vijanden zijn vele klerikale figuren: Aktion 365 is een beweging van praktisch uitsluitend leken. Overigens: de leden van Aktion 365 spreken niet van teams maar van cellen, een nogal communistische terminologie (Leppich wordt in West-Duitsland de rode pater genoemd). De jongeren die ik gesproken heb, vonden het een hele eer lid te mogen zijn van een team. Ze waren weg van Leppich en zijn Aktion, die heel West-Duitsland en dan met name de jeugd in beweging moet brengen. Als beweging — men mag het er mee eens zijn of niet — is Aktion 365 uit de Bondsrepubliek van nu niet meer weg te denken, temeer niet waar zij het goed bedoelt. De vraag of haar leider omstreden is of niet doet er dan nog maar weinig toe.

'Wij zijn kinderen van HITLER en wij blijven het'

EEN jonge vrouw zat tegenover me in een Keuls restaurant. Ze had al eerder wat willen zeggen, maar de twee mannen links en rechts van haar hadden haar weinig kans gegeven. Op een gegeven moment — we hadden met zijn vieren al een lange lieve avond zitten praten — brak ze los. Dit was de vraag geweest: „Heeft de Westduitse jeugd nog idealen?" En dit was haar antwoord: „Idealen? Laat me niet lachen. Waar zouden we die vandaan moeten halen? Uit Der Spiegel soms? We laten ons niets meer wijs maken. We geloven alleen ons zelf nog. Iedere Duitser, die ouder is dan veertig jaar, komt me verdacht voor, omdat ie wellicht gruwelen uit het Derde Rijk op zijn geweten heeft". Toen de jonge vrouw in 't Keulse restaurant dit gezegd had, kon ze niet meer verder. Ze keek haar gesprekspartners wat onzeker aan, vragende, met grote ogen die geblust leken. Daar zaten we middenin het vacuum, waarin het gesprek na haar bijkans woedende woorden was beland, maar ook in het luchtledige, waarin de Westduitse jeugd schijnt te leven, het vacuum van het niets willen en niets kunnen, van het niet meer geloven en niet meer hopen, van het niet meer liefhebben en niet meer haten.

Een te pessimistisch beeld? Een dag later zei pater Leppich, die zo'n tien miljoen Duitsers rond honderden kansels aan zijn voeten heeft gehad, die als een nieuwe Savonarola rondgaat, die West-Duitsland tot een christelijk reveil probeert te brengen, een dag later zei deze man me: „Ik maak me zorgen als ik denk aan de dag van morgen, wanneer deze jeugd het in West-Duitsland voor het zeggen heeft. Ja, echt, ik maak me zorgen. Maar noem me geen pessimist, alsjeblieft niet. Ik ben optimist, een jongensachtige optimist. Als ik dat niet was, hing ik vandaag nog mijn oog aan de kapstok".

Leppich is dus optimist, een bezorgde optimist wel te verstaan. Zorg om wat nu eigenlijk? „Om," zegt Leppich, „'t nihilisme, het superindividualisme van vele jongeren. Begrijp me goed: ik wil onze Westduitse jeugd niet zwart maken. Er zit nog een heleboel goeds in. Ik merk dat iedere dag".

„Rode" pater Leppich harde tolk, die het oude evangelie vertaalt

Beangstigende massa

Een student in Bonn zei me later: „Leppich heeft gelijk. Als je ons stuk voor stuk bekijkt, dan gaat het best. Maar als je de massa ziet, dan kan ik me begrijpen, dat je de angst om 't hart slaat. Vooral jullie in Nederland, die nogal wat van ons te verduren hebben gehad, moeten er vreemd tegen aan zitten te kijken. Jullie denken natuurlijk: als deze jeugd het voor het zeggen krijgt, wat zal er dan in hemelsnaam gebeuren? Zal het nationalisme weer ontwaken, zullen ze dan weer achter de een of andere heethoofd gaan aanlopen? Wees maar gerust. We lopen achter niemand meer aan. Die typische hang naar een leider zijn we kwijt. Persoonlijkheden doen ons niks meer. Daarom hebben we een man als Strauss heel koelbloedig in de grond gestampt".

Hitler heeft deze Westduitse jeugd dus de ogen geopend? „Kom, kom", zei Leppich, „Hitler is geschiedenis voor de jongeren zoals Napoleon". „We weten veel te weinig van Hitler en het Derde Rijk af" vertelde me een jonge vrouwelijke ingenieur. „Op school zwijgen ze er zo'n beetje over. Je kunt ook moeilijk anders verwachten. Vele leraren hebben voor en in de oorlog Sieg Heil geroepen en in hun hart verlangen ze wellicht naar die tijden terug, toen Duitsland volgens hen nog een roeping had. U zou deze geschiedenisboeken er eens op na moeten lezen. En denk nu niet, dat onze ouders ons vertellen wat er van 1933 tot 1945 allemaal door de Duitsers is aangericht. Voor vele ouders zou zo'n onderricht neerkomen op een openbare schuldbelijdenis en daarvoor passen ze".

Deutschland unter alles

Hitler-geschiedenis. Ook zijn misdaden zeggen de Westduitse jongeren nog maar weinig. „Jonge mensen vergeten snel", meent Leppich. „Na twintig jaar mag je niet meer verwachten dat al die Nazi-misdaden hun nog levendig voor de geest staan. Tegenwoordig zien ze zoveel misdaden en ongerechtheden rond zich heen, dat ze al het leed van vroeger vergeten".

„Deze jeugd is dus ook niet bereid tot een soort van boetedoening?"

„Boete? Maar dat is iets bovennatuurlijks, dat is iets heel christelijks. Het zou heel bitter zijn als deze jeugd voor de misdaden van hun ouders zou moeten boeten". „Wat wil deze jeugd eigenlijk?" „Wat ze wil?? Dit: vergeef ons alle fouten, maar wees eerlijk. Zeg ons onomwonden wat er aan ons ontbreekt".

„En dat is volgens u?"

„Er ontbreekt natuurlijk veel aan, zoals in Frankrijk Oostenrijk en ook in Holland. Wat er bijvoorbeeld aan ontbreekt is vaderlandsliefde. Vroeger zongen we Deutschland übber alles. Tegenwoordig zingt de jeugd Deutschland unter alles. Dat is natuurlijk niet goed. Verder is de Westduitse jeugd zeer materialistisch ingesteld, overgeseksualiseerd".

„Is hier nog iets aan te doen?"

„En of! We moeten deze jeugd, de asfaltjeugd weer confronteren met het Evangelie. Duitsland is tenslotte een christelijk land. We moeten voor de jongeren het evangelie vertalen. We moeten hun sociale gerechtigheid bijbrengen, anders wordt geloven een theologische flirt met God. We moeten een modern, revolutionair spraakgebruik invoeren, wars van pathos en sentimentaliteit. We moeten kritisch zijn ten opzichte van deze jeugd, een beroep doen op hun offerzin. We moeten deze jongeren weer een gloeiende ideologie geven, want daarvoor zijn ze gevoelig".

Een gloeiende ideologie: zolang die van het Evangelie uitgaat, is er niets aan de hand. Maar zo niet...."

„Dan zitten we middenin de revanche", aldus een sceptische filosofie-student in Bonn. „Dan gaat Duitsland zijn vernederingen van de afgelopen vijftig jaar wreken. En wee dan de wereld". Leppich had pertinent ontkend, dat dit Duitsland, deze jeugd revanchistisch zou zijn. „Dat klopt", zei de student me. „Wij zijn helemaal niks. Wij zijn overtuigde nihilisten à la Augstein. Der Spiegel is ons clubblad. Maar in dat niets waarin wij zo onbekommerd ronddartelen, is van alles mogelijk. Als er weer iemand opstaat die iets bij ons wakker maakt, die ons weer bezielt, die ons weer een gloeiende ideologie bijbrengt, wie weet wat er dan gaat gebeuren".

. . . wars van pathos en sentimentaliteit . . .

Leppich had ook gezegd: „In alle Duitsers steekt iets van een Hitler, maar ook van een Marx, van een Schweitzer". „Ja, ja," zei de student, „maar meer van de eerste dan van de laatste. We doen er verstandig aan onze afkomst niet te verloochenen. Wij zijn kinderen van Hitler en we blijven het, tot onze laatste snik".

Deze opmerkingen zijn niet vrij van een kwajongensachtig bravour, dat de goede student pleegt te sieren. Zij zijn ook openhartig, zelfs zo openhartig, dat je er koud van wordt, dat je je gaat afvragen of de man geen gelijk heeft. „Een kind verloochent zijn ouders nooit", zei de student. „Ook de kinderen van Hitler niet".

Perspectief ontbreekt

Nu deze woorden geschreven zijn, heeft de lezer recht op de biografie van de Westduitse jeugd, op het levensverhaal. Hier is het: de twintigers van nu zijn geboren in de jaren 1933—1943, dat wil zeggen in de tijd, dat het Derde Rijk triomfen vierde, dat het de halve wereld in zijn macht had, dat het zijn terreur-duivels perfectioneerde. Vele kinderen uit die jaren hebben hun vaders nooit gekend, omdat die stierven op de slagvelden, ver van huis en haard 1945: de oorlog is voorbij, Duitsland is verslagen. Kinderen groeien op bij de grote teleurstelling, die verslagenen nooit bespaard wordt. Velen hebben alleen 'n moeder — de oorlogsweduwe — die zich alleen geen raad weet, die het wel gelooft, voor wie de kinderen meer een last dan een gemak zijn.

„Halbstarke Jugend", verzucht Leppich in 1963 „halbswache Eltern". En die halfzwakke vaders en moeders moeten het nieuwe Duitsland gestalte geven, hun kinderen nieuwe idealen: Dat lukt natuurlijk niet. Want de moeders leveren zich gewillig over aan de wrok en de vaders die de Krieg overleefd hebben, denken romantisch terug aan de jaren van weleer. „Een man met een Derde Rijk achter zich, heeft zijn kinderen weinig te bieden", zei een onderwijzer, „het perspectief ontbreekt". Zelfs het perspectief op het gezin. „West-Duitsland wordt 'n land zonder kinderen" zei een pas getrouwde man. En Leppich: „Ze geven tegenwoordig meer om een hond dan om een kind. Dat probleem van al die enige kinderen is ronduit verschrikkelijk".

De dikke Duitsers

Meer om de hond.... nog even terug naar 1950. Duitsland richt zich op, Amerikaanse hulp op grote schaal pompt de economie tot fabelachtige hoogte op. Met die hulp is ook een Amerikaanse way of life West-Duitsland binnengeslopen. De Westduitse regering doet van alles om de produktie en de export te vergroten. De gezinspolitiek is er niet bij. De mensen worden aan het lot van het geld overgelaten. De wereld kijkt verwonderd naar het Wirtschaftswunder, naar de Westduitse wederopstanding, en vraagt zich af hoe dit alles mogelijk is.

Een student in de economie: „Heel eenvoudig: de Westduitse industrie heeft de arbeidskracht van de gehuwde vrouw ontdekt." Voilà. Iedereen werkt in dit land. Iedereen. Daarom is een gezonde gezinspolitiek ook niet nodig. Een vrouw die trouwt, heeft geen tijd om kinderen te krijgen. Ze moet werken tot ze er bij neervalt". Werken voor een auto — die ook in West-Duitsland duur is —, werken voor de (dure) vakanties in het buitenland, in Nederland aan de kust, in Italië en Zwitserland in de bergen. Werken om de vele tentjes buitenshuis te betalen, werken om de lotto en honderden andere kansspelen te bekostigen.

Hoogtij van het materialisme. Loop door de drukke straten van Keulen, Frankfurt, Hamburg. Kijk rond en je ziet de welstand rondom je overal van afdruipen. Maar durf niet te zeggen dat de Westduitsers rijk zijn. Ze ontkennen het pertinent. „Rijk?", zei een van Leppichs jongeren me. „Wij rijk? U gelooft het toch zelf niet." De vrije economie van minister Ludwig Erhard heeft de zakken van een klein groepje mensen gespekt meer niet. In het buitenland zeggen ze: Moet je die dikke Duitsers zien. Over onze lijken zijn die er maar weer fijn bovenop gekomen." Dat is niet redelijk. Als je over de Westduitse welstand praat, dan moet je er bij bedenken, dat de gezinnen hier heel klein zijn, dat die kleine gezinnen meestal een dubbel inkomen hebben en dat de helft van alles op afbetaling is gekocht."

Over dat kleine gezin gaf deze jongere nog een opmerking: „Ik ben getrouwd en heb twee kinderen. Ik woon in een flat van vijftig vierkante meter en betaal 125 Mark huur per maand. Bij gezinsuitbreiding zou ik naar een andere flat moeten, een met drie slaapkamers. Die kost op zijn minst 200 Mark en dat kan ik in geen eeuwigheid betalen. Grote huizen worden hier alleen in de onbetaalbare vrije sector gebouwd. Van „sozial Wohnungbau" merk je bijna niets. De conclusie ligt voor de hand: geen kinderen meer."

Trouwens: „in het wonder van het kind geloven we niet meer," zei een meisje, dat op trouwen stond. En een student: „Liefde kritalliseert zich niet meer in het kind. Liefde betekent voor mij: elkaar verdragen. Liefde zou je kunnen vertalen als tolerantie, het met elkaar uithouden. Leppich zei op zijn manier: „Het trommelvuur van de seksualiteit ondergraaft de spiritualiteit en geestelijke instelling van deze jeugd. Via beeld en geluid worden deze jongeren overvoerd met sex."

Limonade-christendom

Dit verhaal dreigt — schrijver dezes ontkent het niet — op een zwartboek van de Westduitse jeugd uit te lopen. En dat is niet de bedoeling. Want in de Westduitse jeugd — ze moge gewond zijn, zoals Leppich zegt, belast met 'n zware hypotheek uit het verleden — in deze jeugd steekt inderdaad toch veel goeds. Vraag het ze maar op de man en vrouw af. De jonge vrouw, onder wie in de aanhef van deze reportage wordt gesproken, zei ook: „We mogen dan geen idealen hebben, we zouden wel graag zien dat ons opgaven gesteld werden, radicale opgaven". Met andere woorden: van onszelf hebben we weinig of niets, maar we laten ons nog wel iets aanpraten.

Zijn deze woorden niet in strijd met haar uitlating: „We laten ons niets meer wijs maken. We geloven alleen onszelf nog". Pater Leppich geeft het antwoord: „Een limonade-christendom begeestert niemand meer. Het gaat, zoals ik al gezegd heb, om een nieuwe taal, een hele nieuwe confrontatie". Leppich speelde schrijver dezes een krantenknipsel in handen. Daarin stond het verslag van een „Massekundgebung" in Flensburg. Volgens het verslag heeft Leppich gezegd, dat men het evangelie de mensen in de huid moet tatoeëren. In een anderhalf uur durende speech interpreteerde hij dat evangelie in „het jargon van onze tijd".

Over het vijfde gebod: „De mensen die met zoveel tamtam de atoomoorlog verdoemen, zwijgen wanneer het er om gaat het ongeboren leven te beschermen". En over het zevende gebod: „De groten hebben gestolen: Stalin, Churchill, Roosevelt. Nu stelen de kleinen. Ja, meisje, als jij in de tijd en via de telefoon van je baas gaat zitten opbellen met je vriendje, dan pleeg je diefstal". Over het achtste gebod: „De droomfabrieken van vele filmproducenten zijn leugens, precies zoals de koppen van de sensatiepers. En wat wordt er niet gelogen in de partij- en wereldpolitiek?"

Dat zou dan de taal zijn, die de Westduitse jeugd wèl verstaat, die ook de jongeren, die zich voor de ouderen hebben afgesloten, zou begeesteren: „het modern, revolutionair spraakgebruik, wars van pathos en sentimentaliteit". Met deze taal zou die jeugd wèl tegen zich aan laten praten.

Geen verpleegsters

Neen, dit verhaal wordt geen zwartboek. Maar ook geen witboek. Daarvoor is de situatie te ernstig. Om die ernst te schilderen is het niet no-

(Vervolg naar pagina 11)

Huub Oosterhuis werd in 1933 te Amsterdam geboren. Hij publiceerde de bundel „Uittocht" (uitgeversmaatschappij Holland 1961). Zijn gedichtencyclus „Groningen", verschenen in 't maandblad „Roeping" werd in 1962 bekroond met een van de poëzieprijzen van de stad Amsterdam. Dit jaar verscheen van hem de bundel „Groningen en andere gedichten" (De windroos U.M. Holland)

Ballade van een mensenzoon

****

Leefde in een hoge boom
een mensenzoon
kwam een vrouw, haar schort vol bloemen,
riep ik ben uw moeder.

Maar hij joeg zijn vlam omhoog
dat het rookte, en hij zag
niemand uit zijn hoge nest.
Kwam een vrouw het bospad af.

Riep ik draag mijn mond vol zoenen
ben jouw bruid, godweet.
Ach, hij klom een takje hoger,
had geen tijd.

Want de vlam die in hem was
kwam zijn handen uit, de toppen
en de takken waar hij zat
schoten vol vuurknoppen.

Kwam een priester als een vaandel
riep hem vergeving toe
bracht hem brood en altaarlied —
hij vernam het niet.

Uit zijn borst van zwarte schors
kwam een gloed vandaan
het verhitte zingen van
zijn lippen ving aan.

Liepen landen om zijn boom
in doodsangst te hoop
dat hun hemel zou vergaan
als het vuur uitschoot.

Want de hemel is een huis,
men heeft wat men heeft. —
Toen ontbrandde met een klap
heel zijn hete geest.

Heel zijn mensenvogellijf
werd een vuurrivier,
stromen maar — de hoge boom
werd met hem verteerd.

Kwam zijn vader uit het graf
kijken wat hij deed.
vader vader zegen mij.
maar de vader zweeg.

Zweeg de zon, die dove mond,
zag hem smeulen in zijn as.
lieve vlammen, maak mij wijs,
wijzer dan ik was.

vuurtje, vuurtje, laat mij gaan,
lieve stervenspijn —
breekt dan nooit het leven aan
dat ik in een nieuwe naam
eindlijk mens mag zijn?

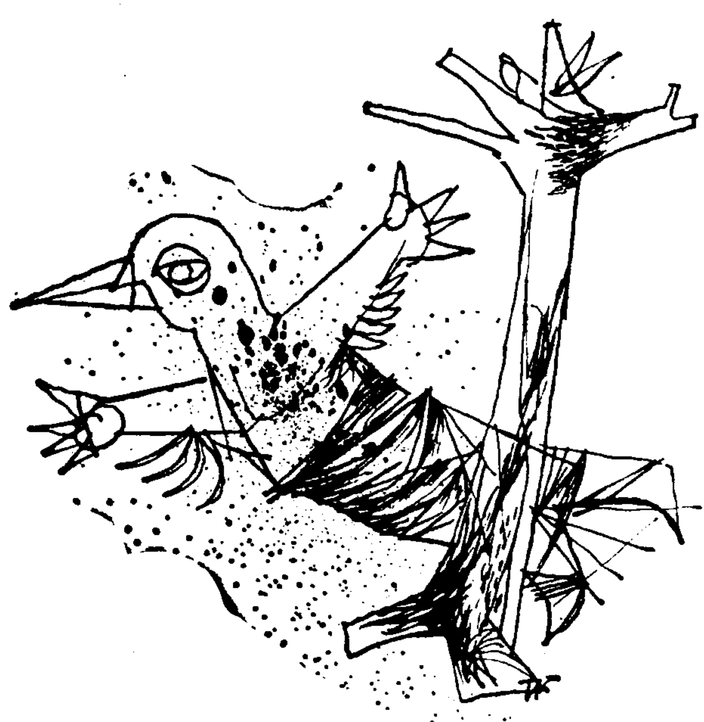
Zweeg het Al, dat boze oog,
maar onstilbaar schoon
steeg jij uit je as omhoog,
fenix, mensenzoon.

Zond men nog een duif op reis,
een heilige vis,
tot jouw lafenis en spijs
in die duisternis.

Riep men nog jouw naam eenmaal
in de ruimte om.
goddank geen antwoord weerklonk.
het was maar een droom.

Wat breek ik de woorden dan
wat geef ik mijn stem?
als het toch niet heeft bestaan
zwijg dan maar in vredesnaam
over hem.

HUUB OOSTERHUIS

Season's Greetings

Mansur Trading Company

Aruba

A NEW HIGH IN '64

1964

TECHNICA ANTILIANA N. V.

Waypacka — Aruba

CHRISTMAS JOY TO ALL

MARCONI PHONE RADIO SALES & SERVICE

(A. Philips en A. Vieira)

San Nicolas - Aruba

GREETINGS

Supermarket Nicki Habibe Jr.

Merry Christmas and Happy New Year

LOTS OF FUN AND FROLIC WE WISH TO EVERYONE.

CASA MATHIAS

Aruba

1964

1963

NACHTCLUB LIDO en CHARLIE's BAR

Eig. Ch. Brouns San Nicolas

LOADED with Good Cheer

MARIO S. ARENDS N. V.

Oranjestad San Nicolas

Joy to the World

Hollandsche Slagerij

A. J. TONK

Oranjestad

Aan de gehele Arubaanse gemeenschap, doch in het bijzonder besturen en leden van de verschillende vakbonden alsmede alle werknemers op Aruba

een

ZALIG KERSTFEEST

en een

VOORSPOEDIG NIEUWJAAR.

EDDY MADURO

Vertegenwoordiger voor Aruba van

Confederación Latino Americano de Sindicalistas Cristianos (C.L.A.S.C.)

en

Internationaal Christelijk Vakverbond (I.C.W.)

Merry Christmas

This sincere wish we heartily extend to you, our many loyal friends and customers.

NEME IMPORT EXPORT MAATSCHAPPIJ

Ford

Greetings

Hubert Salas & Co.

Aruba

Prettige Kerstdagen

Gelukkig Nieuwjaar

E.G. MARTIJN (Aruba) Ltd.

PEACE ON EARTH

May Christmas' true Joy reign forever more.

Fanny's Shops

San Nicolas

HAPPY HOLIDAY

We're bearing best wishes to all our many wonderful friends, and thanks for your patronage.

Caribbean Mercantile Bank N.V.

ARUBA

VOOR DE KOMENDE FEESTDAGEN ONZE BESTE WENSEN AAN ONZE CLIENTEN EN ARUBA.

Zalig Kerstfeest

Gelukkig Nieuwjaar

Botica San Lucas

San Nicolas

SWINGING IN WITH GREETINGS

Casa Electronica

(D. NIEROP)

San Nicolas

Aruba

Glowing GOOD WISHES

May your holiday be warm and bright!

JAN BODEGOM & Co. (Aruba) n.v.

FRIESCHE VLAG

... Merry Christmas

Number One Store

(FUCHS & GELBSTEIN)

PRAYER for PEACE

DE WIT STORES

Aruba

A VERY BIG THANKS TO ALL OUR LOYAL PATRONS.

Merry Christmas and Happy 1964

MARVEL BEAUTY SHOP

San Nicolas, Aruba

Mount St Benedict

burcht van geestelijk leven

MOUNT ST. BENEDICT TRINIDAD — Van Suriname waar regering en Staten tot vechtens toe worstelden om het verlenen van een bauxietconcessie aan gladgeschoren Amerikaanse gegadigden, via Piarco, de luchthaven van Trinidad waar de vriendelijke politie met een smile informeert of er soms vuurwapens worden binnengebracht, arriveren wij in de late namiddag op Mount St. Benedict, het Monte Cassino van de jonge staat Trinidad & Tobago, vlak boven de kust van Venezuela. Na confrontatie met de woelige wereld waarin wij leven, volgt het Pax in Virtute, de wapenspreuk van de Benedictijnerabdij als een verademing. Stijgend uit het dal, uit het plaatsje Tunapuna omhoog, wijst dit Pax de weg langs het groot-seminarie van het aartsbisdom, langs het Guesthouse van de abdij, naar de burcht van geestelijk leven gevleid tegen dichtbeboste berghellingen van loofhout, waaruit palmen hun kruinen steken als fonteinen in een groots vuurwerk. En boven de abdij op de top is een waas van doorzichtige wolken gedrapeerd. Het is de kleine regentijd, die volgt op drie weken felle zonneschijn. Plotseling trekt het zicht naar beneden over het wijde land, waar juist het treintje voortsnuift van Port-of-Spain naar San Fernando, dicht. Een grijs scherm van regen, als een oude vermoeide en zich toch voortspoedende film, sluit de wereld buiten. De eenzaamheid op deze berg van Sint Benedictus kruipt van de voeten naar de kruin; zij richt de gedachten omhoog.

Dit is de huidige abdijkerk, later bedoeld als bibliotheek. Links de ommegang, waar de paters consult geven. Rechts van de kerk moet de rest van het kloostercomplex groeien.

● *Vader Abt is nooit absent: Hier spreekt hij zijn scholieren toe tijdens een sportdag. Deze foto werd, als de meeste andere, geknipt door pater Benedict Simons, zoon van architect G. J. M. Simons uit Den Haag.*

Niet met bidden alléén

De volgende dag, in de blakerende zon, blijkt de burcht van geestelijk leven een toevluchtsoord voor gewone mensen met gewone moeilijkheden. In alle vroegte klimmen ze uit het dal naar boven. Te voet of per bus. Meestal Trinidadians, inwoners van Trinidad, creolen en hindoes, die katholiek-of-niet de paters opzoeken in de spreekkamers, die van 9 uur 's morgens tot 6 uur in de namiddag, vlak voor het ogenblik waarop de tropennacht plotseling het leven insnoert, openstaan. Zij staan in de rij of zitten en keuvelen op een zoemtoon en wachten geduldig op hun beurt voor het consult bij deze „internisten" van hun welzijn. Zij komen wel met geestelijke beslommeringen, maar vooral met materiële moeilijkheden. Als het thuis niet goed gaat; als de politie ergens in gemengd is. En daarna bezoeken zij de winkel van de abdij, bediend door twee eenvoudige broeders, die achter de toonbank van een warenhuis niet zouden misstaan. Zij keuren de prentjes, de rozenkransen, de medailles en de beeldjes van tin in een houdertje. En de broeders prijzen aan en verkopen.

Want ook Benedictijnen kunnen met bidden alléén niet in leven blijven. Vandaar dat broeder Bruno Schrama, klein grijs sikje, die in 1929 als bakker Warmond verliet, nu als kippenboer zaken doet. „In kippen en eieren; ik heb een bestelling naar Port of Spain. Ja, de Nederlandse ambassadeur Debrot is ook klant." Veel later de ambassadeur: „Och, niet ik alleen. Ik sleep er mijn collega's ook heen. Geestelijk leven en laten leven."

31 Nederlanders

Broeder Bruno is niet de enige Nederlander, die hier is neergestreken. Hij is wel een der weinigen op wier taalgebruik het lange verblijf op Trinidad nauwelijks van invloed is geweest. De Benedictijner communiteit, horende onder de Belgische congregatie, telt 57 leden. Hiervan komen er 25 uit de West (het aartsbisdom Trinidad en de bisdommen Grenada, Brits-Guyana en Suriname). Er woont één Belg en er zijn 31 Nederlanders, van wie slechts enkelen genaturaliseerd tot Brits staatsburger. Vader Abt, Dom Adelbert van Duin (doctor in de filosofie van de Benedictijner universiteit San Anselmo en in het kerkelijk recht van de Lateraanse universiteit, beide te Rome, als bezigheid tijdens de tweede wereldoorlog) is een rasechte Rotterdammer. Hij zegt het zelf, want zijn fijngeformuleerde antwoorden en zijn ascetisch voorkomen boven een voornaam borstkruis hebben niets van een zoon van een havenstad.

Dagorde in de Benedictijnerabdij van de H. Maagd Maria in Ballingschap, Mount St Benedict, Trinidad.

4.55 uur: Opstaan;
5.15: Lauden, primen, terts, daarna missen;
7.00: Ontbijt;
7.40: Conventmis;
8.30—11.00: Lessen door paters aan leerlingen van de abdijschool en het aartsdiocesaan groot-seminarie;
9.00—18.00: Zielzorg door paters in de spreekkamer, werk door de broeders in de abdij, in de religieuze winkel en de kippenfarm;
11.45: Sexten en nonen;
12.00: Middagmaal;
13.00: Hervatting van de lessen;
13.00—15.00: Sport door fraters;
15.00—15.30: Gezongen vespers, daarna hervatting van studie en werk;
18.45: Metten;
19.30: Avondmaal en recreatie tot 20.15;
20.15: Completen;
21.30: Dagtaak beëindigd.
De maaltijden worden normaal, doch matig samengesteld. Drie dagen in de week wordt geen vlees bij de maaltijden gebruikt.

Vader Abt is niet alleen een vader voor zijn Benedictijnen; hij is het voor de gehele bevolking. Hij is het volgens de regel van Sint Benedictus, die geldt voor alle tijden en waarvan de hoofdpunten zijn het christelijke leven in alle simpelheid, samen met de evangelische raden. Het belangrijkste, zegt Vader Abt, is de beleving van het Evangelie. En dit behoeft geen nadere uitleg. Voor de Benedictijner samenleving, die hij graag overbrengt op de gehele samenleving geldt, dat alles zo wordt ingericht, dat de zwakken het kunnen volbrengen en dat de sterken er voldoening in kunnen vinden.

Al lijkt het niet zo na deze uitspraken, ook onder de Benedictijnen heeft Onze Lieve Heer aparte kostgangers, die in het gehele bestel een belangrijke taak kan zijn toebedacht. Een van hen is de stichter geworden van de nederzetting der Benedictijnen op Trinidad, gekomen uit Bahia, Brazilië.

Onder paus Leo XIII werd de eerste stap gezet. De Belg mgr Van Caloen wilde missiewerk doen. Brazilië werd zijn werkterrein; de eerste monniken staken over en zij namen jongens van een jaar of twaalf mee om alvast het voortbestaan van de nieuwe gemeenschap veilig te stellen. Het waren niet allemaal blijvertjes, hetgeen de scheepvaart van die dagen ten goede kwam. Een van de overgestoken monniken was de voormalige redemptorist de Caigny, die in Maredsous bij de Benedictijnen was ingetreden, tijdens zijn noviciaat naar Brazilië vertrok en bij aankomst direct tot novicenmeester werd aangesteld. Don Mayeul de Caigny, een geëxalteerd man, werd abt van de St Sebastiaans Abdij in Bahia en moest met de zijnen het land verlaten, toen een golf van secularisatie het kloosterleven verlamde in Brazilië. Mgr de Caigny kreeg in oktober 1911 verlof zich met enige monniken te vestigen op Trinidad, in een armelijke hut als waarin ook de meeste Trinidadians leefden. Hij werd grondlegger van de nieuwe abdij en wist zich te handhaven tot 1922. In 1923 trok hij zich op eigen verzoek terug in Florida.

Stempel '14—'18

De oorlog van '14—'18 was van doorslaggevende betekenis voor het Nederlandse stempel, dat door de afkomst van vele Benedictijnen, op de abdij zou worden gedrukt. In die oorlog werden de Duitse monniken op dit Britse eiland geïnterneerd; de Belgen opgeroepen voor dienstneming aan het Yzerfront, de afscheiding van het zuidwestelijke puntje van België, dat staande bleef tegen de Duitse indringers. En de Nederlanders, zij bleven alleen achter in de kloostergemeenschap van Trinidad, op de Mount St. Benedict.

Pater Prior Van der Sanden, geboortig uit Uden, is er al van 1913. Het college van de Kruisheren in zijn geboorteplaats heeft veel toekomstige Benedictijnen van Trinidad opgeleid. Ildefonsus Schroots van Scheveningen, 30 jaar op de Mount, derde rector van het aartsdiocesaan seminarie, is een van hen.

Met welke geest de eerste monniken hier kwamen, is ondefinieerbaar, zegt Vader Abt. Hun spiritualiteit is een open vraag. Doch na hen is langzamerhand een geest gegroeid, die kenmerkend is voor de gemeenschap. Een sfeer ook, die de buitenwacht aanspreekt. Vooral het gemeenschapsleven en het koorgebed trekt hier ontzettend. De mensen voelen zeer religieus, ook de niet-katholieken en vooral de hindoes. De gregoriaanse muziek lijkt in de verte op de steeds herhalende melodieën, die 's avonds opklinkend uit het dal het verre oosten pal tegen de voet van de Mount brengen. En dan de plechtigheden met de kerkelijke gewaden; zij begeesteren weer de prachtlievenden.

Doch het meest, zegt Vader Abt, trekt de openheid van de kloostergemeenschap. Vroeger zaten de monniken in een hutje, er werden gemoedelijke praatjes gemaakt. Nu leeft dit gesprek voort in de spreekkamers, die veel weg hebben van een consultatiebureau. Iedereen kent de Mount. Iedereen komt naar de Mount. Er komen er zoveel, zegt Vader Abt, dat je net als een dokter een boek moet bijhouden met naam en moeilijkheden. Want als ze terugkomen, verwachten zij een teken van herkenning. En wanneer dit uitblijft, komt de teleurstelling ervoor in de plaats: Look father, you forgot my face.

De mensen zijn vrij tegenover de Benedictijner priester. Alle problemen geven zij door. Zij zien in de monniken mensen van God, die meer dan menselijke macht hebben. „Zij verwachten, dat je kunt zeggen, wie bv. de dief is. En als ik dan zeg: ik weet het niet, denken zij toch: hij weet het wel, maar hij wil het niet zeggen." De mensen zijn zeer godsdienstig, de creool en de hindoe, maar ook zeer bevreesd. Obeah, tovernarij, is schering en inslag, zoals op de Antillen nog bruha heeft. En zij komen liever bij de paters dan bij de eigen priesters, wanneer zij niet katholiek zijn. Hun gevoelens zijn niet altijd even sereen.

De paters runnen het aartsdiocesaan seminarie (25 studenten, 13 afgeleverd) van de geestelijkheid van het eiland, die vooral uit Ierse Dominicanen (50 en 17 seculieren) bestaat. Zij leiden een Abdijschool, waar vandaan ook toevloed komt naar het seminarie. Zij hebben parochies in San Fernando à Pierre. Zij doen aan jeugdwerk en steelbands. Zij bemiddelen bij de overheid als het nodig is en waar de gewone man het inzicht ontbreekt.

De paters zijn de vraagbaak van iedereen en de gastheer van een arme hindoe, die naar de cafetaria gaat of van de diplomaat, die zich naar het Guesthouse begeeft voor een full tea.

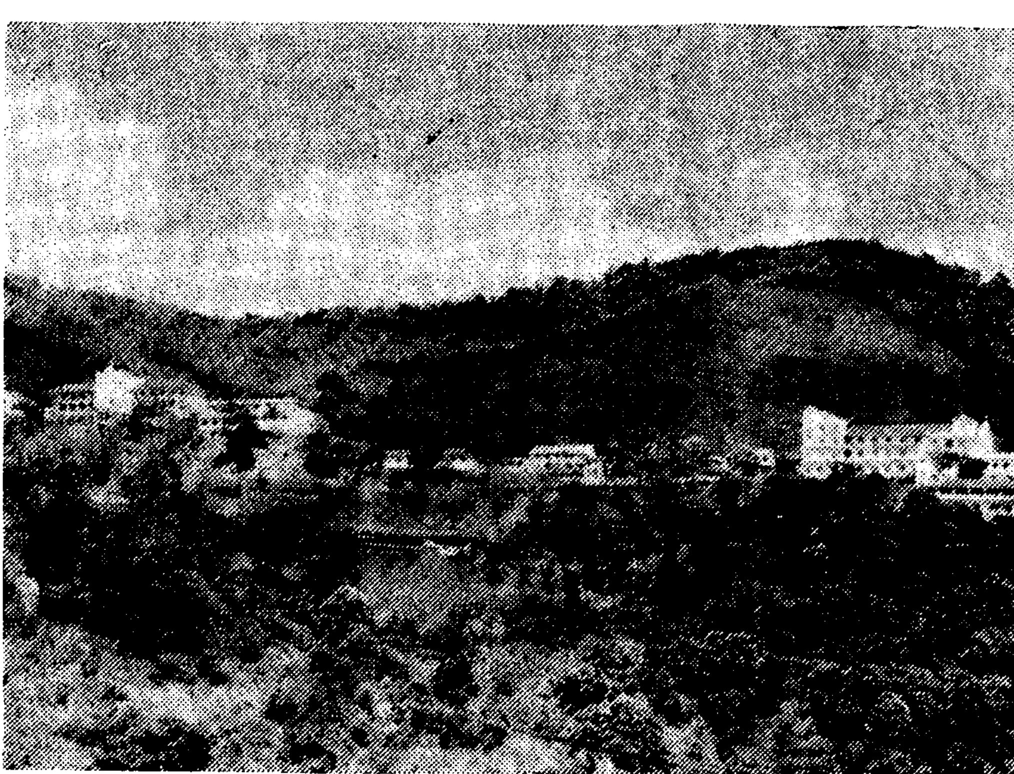
De Mount is uitgegroeid tot een machtig bolwerk, ook in steen. Een forse bibliotheek, voorlopig abdijkerk, versterkte opgaande wegen, slingerend omhoog, een al half met wandelgangen omheind voorplein, waar later een abdijkerk front krijgt, terwijl het koor in het dal steekt. Het is allemaal eigen werk van de Benedictijnen, begonnen als er geld is en voortgezet onder de bouwkunstige leiding van de gebaarde broeder Gabriel Mokveld van Delft, eertijds wagenmaker, thans bouwheer. In 1940 begon de bouw van de huidige complexen pas goed. De Amerikaanse militairen, die op dit Britse eiland gelegerd waren, hielpen mee. „Het was juist retraite, toen de eerste bulldozer op het eiland gromde ter ere Gods. De monniken waren bijna niet te houden. Ook ter ere Gods."

De bouw ligt nu even stil bij de klokketoren. Maar de wapening, die uit de betonnen kolos steekt, herinnert als een geheven vinger om toch vooral niet te versagen. De bouw zal worden afgemaakt. Zoals ook het geestelijk gebouw, dat wordt opgetrokken. De helft bijna van de gemeenschap is al „inheems". Begin januari treden al weer zes novicen in en is een van de huidige novicen een stapje dichter bij zijn ideaal gekomen. Die ene is weer een Nederlander, geboren in Maarheeze, nu om en de bij twintig jaar en op tienjarige leeftijd geëmigreerd naar Suriname, waar vader zich als landbouwkundig ingenieur vestigde. Die ene heet frater Alfonsus Koenraadt en hij heeft een licht accent...

Alfonsus Koenraadt wordt Benedictijn op de Mount St Benedict, in de Abbey of Our Lady of Exile, van Onze Lieve Vrouw in Ballingschap. Maar Alfonsus mag niet denken, dat in dit Engelstalige klooster de Nederlandse zegswijze geldt: gelijke monniken, gelijke kappen. In de eerste plaats verkiest men vrijwillig een nieuwe gemeenschap in een nieuw vaderland, met taal incluis. Bovendien is de Nederlandse zegswijze niet Benedictijns.

Vader Abt Adelbert van Duin, van Rotterdam, zegt: „Ieder moet krijgen wat hij nodig heeft. Hij die meer krijgt, moet zich vernederen, omdat hij zwak is. En hij die minder krijgt, omdat hij minder nodig heeft, moet niet afgunstig zijn. Zo heb je een perfecte balans. En dit is typisch voor Benedictus".

De kleine Trinidadians, die de Abbey School bezoeken, prikken wel eens met hun vingertje in de nationale trots van hun leraren Want men mag lang of kort van huis zijn en de moedertaal bijna verleerd, het vaderhuis blijft trekken. De Trinidadians weten dat en op het moment, dat een grote zwarte vogel in glijvlucht langs de ramen van het leslokaal scheert, hoog boven het dal, wijzen zij: Look father, the K.L.M.

● *Gezicht op de Mount St Benedict met de complexen van abdij, abdijschool, guesthouse en seminarie.*

De Volewijckers favoriet dank zij Rotterdammer

MOUNT ST BENEDICT TRINIDAD. — De Volewijckers, die in de Nederlandse competitie van het beroepsvoetbal matig meespelen, zijn op Trinidad tot de hoogste sporten van de roem opgeklommen. De Amsterdammers danken dit aan een ingeving van een bescheiden Rotterdammer, de Benedictijner pater Gregorius Kloeg, die als pastoor van Saint John zijn hart dagelijks wegschenkt aan de jeugd.

Natuurlijk kruipt zijn Rotterdamse bloed naar waar het niet gaan mag; maar als goed Benedictijn beoefent hij de zelfbeheersing en richt hij zijn daden naar wijsheid. Wat had meer voor de hand gelegen dan Feijenoord een kans te geven, waarvan hij de roemrijke verwikkelingen tegen Benfica gevolgd heeft uit Nederlandse geïllustreerde bladen, door goede vrienden aan goede vrienden toegezonden. Maar „Feijenoord" is voor zijn Engelstalige jeugd een onmogelijk woord en daarom is de keus gevallen op „De Volewijckers", bij ingeving.

Eigenlijk Volendam

Gregorius Kloeg is nauw betrokken bij de oprichting van een nieuwe steelband — hij had er al twee — in juni van dit jaar. De steelband, ook op de Antillen en in Nederland welbekend, vervult de functie, die elders door een fanfare of harmonie wordt ingenomen. Gregorius Kloeg stimuleert dergelijke activiteiten, omdat hierdoor zijn jeugd een welluidende bezigheid wordt verschaft, waardoor hij dertig jongens tenminste drie avonden van de straat houdt. En uit de bioscoop, zegt pater Gregorius, met een klank in zijn stem, waaruit blijheid klinkt. Dertig creolen en Indiërs (stammend uit India en Pakistan) vinden bezigheid en leren muziek; het is het enige wat deze Trinidadians onweerstaanbaar aantrekt.

De steelbandleden vroegen met Zuidamerikaanse wijsheid aan pater Gregorius als penningmeester te willen fungeren. Hij accepteerde en zijn ambt groeide uit tot een beschermheerschap. „Ik moest een Hollandse naam kiezen — de andere twee steelbands heten Harmonettes en Hot Spots —, ik moest een naam hebben, die ze konden uitspreken en dacht aan Volendam, doch noemde De Volewijckers. Ik heb de Amsterdamse club een brief geschreven en gevraagd om mij in te lichten over de clubkleuren, die wij in ons embleem willen verwerken."

De Staar

Niet alleen pater Gregorius Kloeg is enthousiast, ook de Nederlandse ambassadeur in Trinidad, mr I. C. (Sjaki) Debrot, oud-minister van de Nederlandse Antillen, is gepakt door het initiatief. Hij heeft een teamtune (herkenningsmelodie) voorgesteld, ontleend aan „Piet Hein" en ter instructie een grammofoonplaat overhandigd, waarop de Maastrechter Staar mannelijk voorzingt, wat de Trinidadians willen verklanken. Als toegift heeft hij er een langspeler bijgedaan van liedjes van Padu del Caribe (Lampe), vedette van Aruba. De jongens zullen „hem" arrangeren en Aruba wijder klank geven.

Ambassadeur Debrot heeft bovendien tekst en uitleg gevonden voor de Hollandse naam. De Volewijckers, zegt hij, is ontleend aan „vogelwijk" Aha, glunderden de Trinidadians, dat komt prachtig uit. En zij hoorden in hun verbeelding reeds de twinkelende tonen ontfutseld aan lege olievaten van allerlei hoogte, even gewild als die der veelkleurige vogels van Trinidad.

Shell en B.P.

Prachtig uit kwam ook de hulp van Shell op Trinidad, die direct zes oliedrums beschikbaar stelde voor het nieuwe orkest; een basdrummer alleen heeft er al vijf nodig. British Petroleum deed er nog een welwillende schep op van 18 vaten. Tezamen nog niet genoeg, maar aardig voor een goed begin. Dat is dan ook gemaakt op de laatste zondag in september. BP en Shell waren bij het eerste optreden vertegenwoordigd. Ambassadeur Debrot moest wegens ambtsbezigheden verstek laten gaan. Maar het verhaal wil, dat daarbij steeds zijn „Piet Hein" door zijn hoofd speelde. Pater Gregorius Kloeg en De Volewijckers zijn daar blij mee.

● *Vader Abt en een hindoe van Trinidad, die tuiniers voor de abdij.*

● *Broeder Gabriel Mokveld van Delft (met hoed) bekijkt de stand van zaken bij de bouw.*

Wij zijn kinderen van Hitler

(Vervolg van pagina 9)

dig dat men zijn toevlucht neemt tot William Schlamm, die in zijn laatste boek onbarmhartig met de jeugd heeft afgerekend en alle Westduitse mannen en vrouwen onder de dertig heeft afgeschilderd als seksueel gedegenereerde monsters. Om die ernst te schilderen is het wellicht veel beter te luisteren naar Leppich die tijdens het gesprek wel drie keer zei: „Ze hebben in Duitsland onlangs een ziekenhuis moeten sluiten omdat er geen verpleegsters meer waren".

Zo iets zit Leppich hoog, omdat het hem veel te veel over de Westduitse jeugd verraadt. Deze jeugd is niet meer bereid tot charitatief werk. Of eerder: de ouders van deze jeugd willen niet dat hun kinderen tegen betrekkelijk lage salarissen zich in dienst stellen der mensheid. De jonge vrouwelijke ingenieur vertelde: „Ik had veel liever een charitatief beroep gekozen. Maar mijn vader wilde niet. Die zag graag dat ik in het leven aanzien bereikte, veel geld verdiende. Daarom moest ik wel naar de Hochschule of ik wilde of niet".

Deze jeugd schijnt haar idealen moedwillig ontnomen te worden. Na al wat hierboven geschreven staat, klinkt dat „idealen" misschien wat onwezenlijk. Maar toch is het het juiste woord. Deze jeugd heeft inderdaad nog idealen, al zijn het er maar een paar. Leppich: „Kijk, wij zijn internationaal niet zo belast als de westelijke ex-koloniale mogendheden. In Azië, Afrika en Zuid-Amerika kunnen de Duitsers ontzettend veel goed doen.. Je mag inderdaad zeggen dat de Duitsers in de wereld geliefd zijn, hoe gek het achttien jaar na de Tweede Wereldoorlog ook klinkt".

Die populariteit is uit te buiten. Een vastenactie in West-Duitsland brengt het ongehoorde bedrag van 35 miljoen Mark op. Het onderontwikkelde gebied zegt de Duitser kennelijk iets. Hij stelt er prijs op zijn populariteit in de wereld met klinkende munt te betalen. Leppich: „Ik heb een actie ontketend onder de jongeren voor een leprozen-kolonie in India. Vierhonderd meisjes en jongens gaven zich zonder slag of stoot op. Is dat edelmoedig of niet?"

Internationale hulp is kennelijk een Westduitse ideaal, waarvan de belangrijkheid niet onderschat mag worden. In de eenwordende wereld — we vergeten nogal gauw dat de voormalige Bondskanselier Adenauer een groot Europeaan is — kan de Bondsrepubliek inderdaad een heel aparte functie vervullen. Dat de jongeren dit beseffen, is een zegen, Leppich: „Je kunt deze jeugd werkelijk een opgave stellen, een opgave in de grote wereld. Daar worden ze warm van. Daar zien ze iets in".

Ergens warm van worden. In deze tijd van Kerstmis buiten het strikt huiselijke een moeilijk te vatten begrip. „Als het goed was" zegt Leppich, ,dan zou deze jeugd warm moeten worden van de geest. Kijk, alles hebben we tegenwoordig: een sportgeest, een zakelijke geest, een teenagersgeest. Alleen de Heilige Geest ontbreekt. Ja, de Heilige Geest is er niet".

Als het over een paar dagen Pinksteren was dan zou schrijver dezes U namens Leppich gevraagd hebben om het gebed „Veni sancte spiritus". Morgen is het echter Kerstmis, het feest van de Duitsers, het feest van de tweede, niet van de derde persoon van de H. Drieëenheid. Niettemin, we wagen het erop. Zeg maar: „Kom, o, Heilige Geest...."

NICO BERGKAMP

Peace, Good Will Toward Men

May the warmth of Christmastide be carried throughout the year in the hearts of all man.

To the Netherlands Antilles Community

LAGO OIL & TRANSPORT CO. LTD.

extends its sincerest greetings

Het Bestuur van de

KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING „ONZE VLOOT" afd. Aruba

betuigt langs deze weg haar oprechte dank voor de spontane steun, welke zij allerwege, bij haar inzamelingsactie mocht ontvangen.

ONZE VLOOT, wenst haar leden, commandant en de gehele bemanning van de Marinierskazerne Savaneta, alsmede de gehele bevolking van Aruba een **ZALIG KERSTFEEST** en een **VOORSPOEDIG 1964.**

Wij hopen ook in 1964 op U allen te kunnen rekenen.

Joyeux Noël

YULETIDE WISHES TO EVERYONE

VERENIGING SURINAME

San Nicolas, Aruba

McNAMARA CORPORATION LIMITED

INTERNATIONAL DIVISION

Toronto (Canada) Aruba

MERRY CHRISTMAS and HAPPY NEW YEAR

Santa Cruz Store

(L. P. CROES)

EMAN TRADING COMPANY

GENERAL AGENTS FOR: K.L.M. Royal Dutch Airlines

AGENTS FOR: Pan American World Airways
Grace Line, Inc.
Alcoa Steamship Company. Inc.

WISHES YOU

A Merry Christmas and a Prosperous 1964

Prettige Kerstdagen en Gelukkig Nieuwjaar

Dank aan onze vele klanten, ook in 1964 rekenen wij op U en staan voor U klaar.

TROCADERO
(Jean Marie Hoen)

HET BESTUUR van de

Surinaamse Politieke Kring Aruba
(S.P.K.A.)

wenst ALLEN, doch in het bizonder haar LEDEN,

Prettige Kerstdagen

en een

Gelukkig en Voorspoedig 1964

OOK IN HET NIEUWJAAR REKENEN WIJ OP U ALLEN.

Het personeel van

British American (Life) Insurance Company Ltd.

Aruba,

dankt langs deze weg voor de medewerking en het vertrouwen, dat de Arubaanse gemeenschap in haar heeft gesteld.

Ook in 1964 staan wij voor U klaar.

Wij wensen U allen, in het bijzonder onze polishouders,

PRETTIGE KERSTDAGEN en EEN VOORSPOEDIG 1964.

BESTUUR EN LEDEN van de

ARUBA SPORT UNIE

WENSEN ALLE SPORTLIEFHEBBERS, SPORTCLUBS, ZIJ DIE OP ARUBA DE SPORT DAADWERKELIJK STEUNEN EN DE GEHELE ARUBAANSE GEMEENSCHAP

een VROLIJK KERSTFEEST en GELUKKIG EN SPORTIEF 1964

HET AANNEMERS- EN INSTALLEERBEDRIJF

HOLMAN - VAN EERDEN

Gymbestraat, Dakota, Aruba

wenst haar cliëntele en de gehele Arubaanse gemeenschap

Zalig Kerstfeest en Voorspoedig 1964

MERRY CHRISTMAS and HAPPY NEW YEAR

WARENHUIS VAN DER REE en LA VICTORIA

Stichting Jeugdcentrale „LA SALLE"

wenst aan al haar leden, leiders, de ouders van de leden en aan allen die ons bij het werk voor de Arubaanse Jeugd steunen:

een Zalig Kerstfeest en Gods beste zegen in het Nieuwe jaar.

Het Hoofdbestuur,
Huize „Maris Stella", Savaneta
Jeugdclub „Don Bosco", San Nicolaas
De Sint Jansknapen, San Nicolas
Jeugdclub „Rapid", Savaneta
Jeugdclub „Brasil", Brasil
Sint Jozefbond, Santa Cruz
Union Juvenil „Noord", Noord
De Trupialen, Oranjestad

DIRECTIE en PERSONEEL van Aannemersbedrijf

PETRONA & CROES ARUBA N.V.

wensen hun cliënten een

Zalig Kerstfeest en een Voorspoedig Nieuwjaar

A joyous Christmas to you

TO YOU OUR CUSTOMERS, AT THIS VERY FESTIVE SEASON, WE WISH ALL BLESSING.

Whitfield's Dress Shop

Oranjestad Caribbean Hotel

Kitahara Satoko

IN 1958, op 23 januari, te half negen in de morgen stierf Kitahara Satoko, in Japan beter bekend onder de naam Maria-van-...t-Mierendorp. Japan telt vele martelaren, en die bewon...rt men. Maar er zijn nog meer nationale helden, die ...veneens hun leven offerden voor een idee, met name het ...derland en de keizer, en die bewondert men op dezelfde ...nier. Het is ook geen bewondering voor de blijken van ...ldhaftigheid dezer martelaren en nationale figuren, ...ar voor de consequentie waarmee ze hun plicht hebben ...daan: wie in iets gelooft — het vaderland of Christus — ...eft en sterft ervoor.

ZIJ BRACHT DE ZON TERUG in krotwereld van Tokio's Mierendorp

Dochter van professor deelde lot van uitgestoten voddenrapers

Oneindig groter is de bewondering van de katholieke Japanner, en ook van vele niet-katholieken voor iemand als Vincentius à Paulo, l'Abbé Pierre of Kitahara Satoko, de dochter van een professor, die acht jaar lang temidden van de voddenrapers in Arinomachi — het Mierendorp langs de Sumidarivier bij Tokio — leefde en er stierf.

Zuiver menselijk

Dat is het christendom, dat tot de verbeelding en het hart van de Japanner spreekt, want het eist ontzeglijk meer moed dan zich een keer laten doden. Het is elke dag opnieuw sterven: in zijn persoonlijke eer, zijn familietrots, zijn maatschappelijke stand. Niets schuwt een Japanner zo zeer als de vernedering die hem, in het oog van anderen, „het gezicht doet verliezen". En dat juist deed het meisje Satoko, gedreven door een liefde, een zelfverloochening en een medelijden, die tot ver over de grenzen van het zuiver menselijke reikten.

Zij was de dochter van professor Kitahara, en behoorde tot een welgestelde burgerfamilie. Door haar contact met de in Tokio gevestigde Spaanse kloosterzusters, waar Satoko op school was geweest, kwam zij tot het katholicisme en ontving, bij haar doopsel, de naam Maria. Zoals zovele andere Japanse katholieke meisjes droomde Satoko ervan in het klooster te kunnen treden: doch toen bleek hoe zwak haar gezondheid was, werd zij niet aanvaard. Van nature zeer edelmoedig, en overtuigd dat een christen ook in het praktische leven voor de boodschap van het evangelie moet getuigen, hoopte Satoko, dat God haar, niettegenstaande een wankele gezondheid toch tot zijn dienst zou roepen.

Toevallig ontmoette ze een broeder conventueel, broeder Zeno, die twintig jaar voordien tezamen met de Pool pater Kolbe, die de hongerdood stierf in een Duits concentratiekamp, in ruil voor het leven van een andere gevangene, naar Nagasaki gekomen, nog altijd niet veel Japans had geleerd, maar met gloeiende ijver doorging de armen te helpen, daarbij onvermoeid de goedheid van Onze Lieve Vrouw verkondigend. Broeder Zeno was het die Satoko in het Mierendorp bracht, een stuk ongeplaveide kade langs de Sumida, vlak bij de monding in de baai van Tokio: modderig, ongelofelijk smerig en onhygiënisch. Daar woonden de armsten die, te fier om te bedelen, toch aan de kost trachtten te komen door het ophalen en verkopen van afval.

Satoko had natuurlijk wel eens over die uitgestotenen bij de Msakusa-brug gehoord: zij wist, in theorie, wat armoede en honger betekenden, maar toen zij voor de eerste keer het beruchte Mierendorp betrad, werd zij ziek van walging en ellende. Het was een onbekende gruwelijke wereld, waarin zij plotseling binnenstapte, een wereld die trouwens geen enkele toerist ooit te zien krijgt. Want je komt niet zomaar in het Mierendorp of aanverwante etterplekken van het kleurige Japan. Satoko keerde er terug en trachtte de kinderen, die tijdens de afwezigheid van hun ouders aan hun lot werden overgelaten, te helpen.

Het was alsnog niet gemakkelijk: want de kinderen hadden nooit van een buitenstaander vriendelijke woorden gehoord. Alleen de scheldnaam „voddenrapersjong" kenden ze. En ze waren even trots als hun verbitterde ouders. Satoko bleef toch en leerde hen zingen, vertelde hun over de legendarische helden, over Jezus, die veel meer van de kinderen hield dan van de volwassenen en die de hypocrieten zo ongezouten de waarheid had durven zeggen. Aanvankelijk stonden de voddenrapers, die zelfs een soort van burgemeester hadden in hun dorp wantrouwig tegenover de mooie keurig geklede en zo melodieus pratende juffrouw, maar omdat ze merkten, dat hun kinderen zich aan Satoko hadden gehecht, liet men haar tenslotte doen. Ze zorgde ervoor, dat de kleintjes voor de eerste keer een echt kerstfeest kregen met lampions en liederen en snoepgoed.

Eigen tehuis

Maar de liefde van het tuberculeuze meisje ging veel verder. Geen aalmoezen hadden de voddenrapers van Arinomachi nodig, doch een eigen tehuis. Dat hadden ze niet. Zelfs de grond waarop zij hun krotten in elkaar hadden getimmerd, behoorde aan de stad, en de dienst voor volksgezondheid had beslist het

● Toen Satoko voor de eerste keer het haveloze Mierendorp binnenging, werd zij ziek van walging en ellende. Het was een onbekende gruwelijke wereld, waarin zij binnentrad.

Mierendorp plat te laten branden en de voddenrapers naar de vier windstreken te verjagen. Het Mierendorp was immers een schande voor Tokio en voor heel Japan. Hoewel slechts een vrouw, plaatste Satoko zich voor een bovenmenselijke taak: zorgen dat de grond aan de voddenrapers zou worden toegewezen. Honderd miljoen vroeg het stadsbestuur voor die strook modder. Waar moesten de armen zoveel geld vandaan halen?

Toen, op een dag, werd Kitahara Satoko door de mensen van de krant ontdekt. De reporters zwermden over het Mierendorp, namen nota's en foto's, schreven enthousiaste artikelen en steunden het voordien absurd gedachte plan van het jonge meisje. Er kwam geld. Maar lang niet voldoende.

Inmiddels had Satoko zich voorgoed tussen de voddenrapers gevestigd. Het was gemakkelijk, zei ze, om elke avond naar haar gezellige huis terug te keren: dat was geen christelijke naastenliefde. Om niemand te storen, en gezien de toch reeds zo beperkte woonruimte, bouwde Satoko een stuk tot boven een ander, slechts bereikbaar langs een gammel laddertje aan de buitenkant. Daar leefde zij, voddenraapster temidden van de voddenrappers, arm temidden van de armen. Zij trok elke morgen zelf een karretje om het afval op te halen, dat tijdens de nacht, als na het terugtrekken van een vloed, in de straten van de stad werd achtergelaten. Met het verdiende geld bezorgde zij de kinderen een uitstapje naar Hakone, voor deze kleuters, die nooit bergen hadden gezien, het paradijs.

Niet iedereen ging met Satoko's hartstochtelijke liefde voor de armen en verschoppelingen akkoord. Zij, die haar het sterkst hadden moeten steunen, stonden er vaak sceptisch tegenover. Een door de kloosterzusters aangeboden paasfeest werd een fiasco: en toen de smetteloos geklede nonnen uit een dure wagen stapten om op hun beurt de mensen uit het Mierendorp te komen helpen, werden zij, die angstvallig de rokken optrokken om hun uniform niet te besmeuren, op geschimp en hoongelach onthaald. Satoko had goed gezien: geen liefdadigheid vroegen de voddenrapers, maar een liefde, die zich totaal inzet. Voor ons is het beter een mens te hebben, die ons vertrouwt en in ons gelooft, zei één onder hen, dan tienduizend of een miljoen hovaardigen, die ons komen „helpen".

De uiterst gevoelige Satoko werd meer dan eens gekwetst door het onbegrip van hen. die zij blind bewonderde en in wie zij het mensgeworden evangelie zag. Tenslotte werd zij zo zwaar ziek, dat ze naar een sanatorium moest worden gebracht. En zoals het heel dikwijls gebeurt: toen ze terugkeerde, hadden anderen haar werk uit de handen genomen.

Het Mierendorp ging vooruit: in de kranten groeide de belangstelling en men beschikte reeds over driekwart van de vereiste som om de grond te kopen. De eerste reactie van Satoko was zeer menselijk: zij voelde zich uitgestoten en nutteloos geworden. Het Mierendorp was haar werk geweest: zij had ervan gemaakt wat het thans was. Nu kon men haar blijkbaar missen en gingen anderen met de eer strijken. En juist op dat moment beweest dit kleine, lichamelijk zwakke kind, dat ze oneindig meer in zich droeg dan een naastenliefde zonder meer.

Satoko was uit het hout van de echte heiligen gesneden. Na de eerst ontgoocheling hervatte ze haar werk. Wat kwam het erop aan, wie zou worden geeërd en geloofd. Wat voor belang had het indien derden, die niet de eerste moeilijke uren hadden gekend, thans de wetten dicteerden en het dorp organiseerden, met de officiële instanties over de aankoop van grond onderhandelden? Had zij misschien voor de eer gewerkt? Het zou wel armzalig zijn terwille van een voorbijgaande schimmige eer te sterven.

In ruil voor yens

Satoko zweeg, glimlachte. Vergeet de glimlach niet. Dat was de slogan waarmee ze de geestelijke depressie trachtte te overwinnen. Maandenlang nog lag zij daar, en wachtte. Wachtte op de dood. Voor haar bed had ze een papiertje opgehangen, met daarop de som, die nog moest worden bijeengegaard: 25.000.000 yen. Zij had in de heiligenlevens gelezen, dat sommige heiligen hun leven hadden aangeboden in ruil voor een gunst. Satoko deed hetzelfde. Ik wil graag sterven, in ruil voor die ontbrekende yens, zei ze. Het geld kwam er en diezelfde dag stierf Kitahara Satoko.

Ze is gestorven zonder de in klassieke hagiografieën gebruikelijke „laatste woorden" te hebben gesproken: zij stierf zwijgend, zoals zij de laatste maanden had geleefd. Met een glimlach, zorg dragend een ander niet te hinderen. Op haar begrafenis schreiden de voddenrapers. En dat is in Japan wel hoogst ongewoon. De pers was aanwezig. En opnieuw verschenen in de kranten artikelen over Maria van het Mierendorp Kitahara Satoko: een heilige van en voor onze tijd.

MARIA ROSSEELS

Eurovisie: DRAADLOZE STRALENKRANS RONDOM VROUWE JUSTITIA IN BRUSSEL

BRUSSEL — De portier van het Brusselse Paleis van Justitie keek wat landerig naar de toegangskaart, waarmee wij op een nogal vreemd tijdstip zijn domein zouden mogen betreden. „Sinds die Eurovisie-mensen hierboven zitten, verbaas ik me nergens meer over", zei hij „nu loopt men hier op de gekste momenten in en uit". Even later staan wij, dank zij een snelle lift, op het hoogste punt van Brussel, de zolder van het Paleis van Justitie, met griezelige gangetjes en spelonken waar men vroeger stellig op staande voet de vonnissen moet hebben voltrokken, die beneden door rechtsgeleerden in zwarte toga's werden uitgesproken. Hier hoog boven Belgisch grondgebied wordt tegenwoordig gerechtigheid bedreven: distributieve gerechtigheid.

● Een groot paneel met tientallen knoppen en lichtjes, 'n microfoon. 'n luidspreker en twee technici, die al deze griezelige zaken bedienen, zorgen ervoor, dat een goed deel van Europa met beeld en geluid onderling contact krijgt.

Want hier, 120 meter hoog, spreidt Eurovisie beelden uit alle landen uit over een groot deel van Europa, van de wereld als het moet. Straks, met de kerstdagen, zal men met dat evenement weer extra worden geconfronteerd. Maar mèt de portier verbaast zich eigenlijk niemand er meer over, zo gemakkelijk aanvaardt iedereen de ontwikkeling van de techniek.

De mannen van Eurovisie — officieel European Broadcasting Union — draaien hun hand er ook niet meer voor om. Zij gaan naar hun werk en verrichten er hun gecompliceerde handelingen, zoals anderen aan de lopende band in de fabriek. Dagelijks werk, want elke dag worden er beelden uitgewisseld tussen de T.V.-stations van de deelnemende landen. Actualiteiten voor de journaals, waarvoor Eurovisie zich vooral goed leent.

's Ochtends vroeg reeds melden de journaaldiensten van de Eurovisie-stations aan het centrale kantoor in Genève, wat zij zoal aan filmreportages van actuele gebeurtenissen te bieden hebben. Genève geeft dit op zijn beurt door aan alle stations met eraan verbonden de vraag, wie voor wat belangstelling heeft. Als de antwoorden hierop

Honderd miljoen kijkers krijgen kerstverrassingen vers uit blik

zijn ontvangen, wordt voor de middaguren het zendschema opgesteld. Dan begint de activiteit in Brussel, het technische centrum.

Leven in de koepel

Kort na vier uur elke middag komt er fel leven in de koepel boven Vrouwe Justitia. Want dan komen beelden en geluiden in de lucht. Het begint met geluid, want tegen half vijf begint de telefonische conferentie tussen de T.V.-journaaldiensten. Er is hiervoor een permanent kabelcircuit opgebouwd. Bij toerbeurt fungeert één der hoofdredacteuren als voorzitter.

Eerst spreekt men over de komende uitzending. Italië roept: „Mensen, het is verschrikkelijk jammer, maar de door ons aangekondigde reportage is nog niet klaar. De film is nog in het laboratorium. Ze werken eraan als gekken. We zouden als eerste moeten uitzenden volgens het schema, maar dat halen we niet. Mogen we nu aan het eind zenden?"

Dan komt de schakeltechnicus in Brussel, die tot nu toe alleen maar wat knopjes heeft ingedrukt en de duizenden kilometers van elkaar verwijderde vergaderenden heeft opgeroepen, ertussen. „Dat gooit ons hele schema in de war. Alleen als de anderen zo tijdig klaar zijn, dat zij eerder kunnen zenden, heb ik geen bezwaar."

„Wat vinden die anderen ervan?" vraagt de voorzitter.

Och, het blijkt, dat ze wel willen meewerken, maar geestdrift is er nergens. Twee roepen er al, dat Italië le film maar per vliegtuig moet zenden, want ze hebben 's avonds toch al weinig zendtijd over. „Het geluid zakt weg", meldt een Brusselse technicus. Hij heeft een indrukwekkend volle tas gereedschap. Maar hij beperkt zijn ingrijpen tot een ferme klap tegen de schakelkast. Het helpt uitstekend... Daarna wordt nog even gesproken over komende actualiteiten, die in de komende dagen verwacht kunnen worden.

Voor de „onderschriften"

Dan volgt een pauze, niet lang echter, want de Brusselse schakelman deelt alle deelnemers mee, dat „dertig seconden na nu" begonnen zal worden met het uitspreken van de bij de later uit te zenden beelden behorende tekst. „Nog vijftien seconden, nog vijf, Parijs ga uw gang".

„Wij brengen u straks één minuut en twaalf seconden beelden van de uitreiking van een literaire prijs. Er is een interview bij. U ziet op de eerste beelden links..." En zo gaat hij ongeëmotioneerd door. Het onderwerp heeft kennelijk zijn interesse niet. Maar de Parijse commentator veert helemaal op, als hij opnamen van een bokswedstrijd aankondigt. Boeiende beschrijvingen geeft hij van elke dreun op een kaak, van elke smak tegen het canvas, van elk gebaar van de scheidsrechter. „Tjonge, zullen dat plaatjes worden", kreunt de technicus verlekkerd en hij is zichtbaar teleurgesteld als de film „stom" blijkt te zijn en de dreunen dus niet hoorbaar zullen zijn.

Veel zakelijker is de B.B.C. „Wij brengen u beelden uit India", wordt gemeld, „eerst ziet u soldaten twintig seconden een dorp binnenmarcheren. Daarna 15 seconden zittende soldaten. Vervolgens 30 seconden meer zittende soldaten. Dan soldaten drinkend." Dat drinken duurt volgens de aankondiging twee minuten, want soldaten weten er weg mee...

„Hoe staat het nu met Italië. Komt u nog tijdig klaar?"

„Wel op tijd voor uitzending aan het einde, maar niet voorop."

„Heeft iemand nog interesse voor Italië?"

„Stuur het maar per vliegtuig, we hoeven niet meer."

Het is kwart over vijf. Aan de wand van het kleine zolderkamertje in Brussel staan een reeks monitoren. waarop de Eurovisiestations hun testbeeld uitzenden ten teken, dat althans het inkomende beeld goed is. Van hieruit worden die beelden over enkele ogenblikken doorgegeven naar de stations, die belangstelling hebben getoond voor een bepaalde actualiteit. „Parijs over dertig seconden begint u met zenden."

„Oké, over dertig seconden."

„Stop, we hebben hier in Hamburg geen beeld uit Parijs. Oh, daar komt 't."

En daar vliegen de kaakslagen door de lucht naar Brussel, persen zich door schakelknopjes en spetten dan naar Hamburg, naar Wenen. naar Londen en Kopenhagen. Indiase soldaten marcheren door dorpen en schakelkasten, president Lübke glimlacht ons toe op de monitor. Na een kwartier heeft elk station de beelden, die hem interesseren op de beeldband staan voor uitzending des avonds. Dan worden de monitoren uitgeschakeld.

„Actualiteiten lenen zich het beste voor directe uitwisseling via Eurovisie", vertelt ons later ir J. Treeby Dickinson, de baas van de technische afdeling van de European Broadcasting Union, in zijn grote kantoorgebouw te Ukkel. „Alle andere programma's kun je op beeldband of film zetten en dan veel goedkoper met de post meegeven. Maar actualiteiten hebben haast. Het is indrukwekkend, zoals de PTT (Ned. Posterijen)-diensten in spoedgevallen meewerken. De nieuwsuitwisseling van 's middags ligt vast. Maar het komt vaak genoeg voor, dat een T.V.-station 's avonds nog snel even zijn correspondent in Londen, Parijs of Bonn wil laten spreken over relletjes, verrassende verkiezingen of andere bijzondere gebeurtenissen. Dan moet er snel een bepaalde verbinding in elkaar worden getimmerd. Normaal vraagt P.T.T. een aanvrage vier dagen vooraf. Maar als het moet, doet men het heel onambtelijk in vier uur. Ze zeggen er dan wel bij: „Je moet er ons niet op aankijken als het niet allemaal goed gaat."

Ir Dickinson is de man van het eerste Eurovisie-uur. Hij komt uit de telefoniesector, maar ziet de betrekkelijkheid van alles voldoende in om, als hij zijn secretaresse nodig heeft, niet één van zijn drie telefoontoestellen te gebruiken; hij brult dan liever hard door de deur heen: „Miss Faith!" en voegt er tegenover ons verklarend aan toe: „Zo gaat het vlugger". Een goedlachse Schot, die de eerste Eurovisie-experimenten in Lille nog meemaakte in 1954 en toen zijn technische spullen verhuisde naar Brussel.

Waarom Brussel?

„Waarom juist Brussel?"

„Nou, dat is een mengsel van toeval en opzet. Kijk, we moesten wel ergens zitten op de grens tussen verschillende beeldlijnenstelsels. Engeland en Frankrijk en Nederland — om er maar een paar landen uit te pikken — hebben afwijkende stelsels. Wat dit betreft zouden we misschien in de buurt van Straatsburg nog iets beter zitten. Voorts moesten we een plek hebben, die per auto en vliegtuig goed en snel bereikbaar is. Verder bestond er sinds 1936 al een voorloper van de European Broadcasting Union in Brussel.

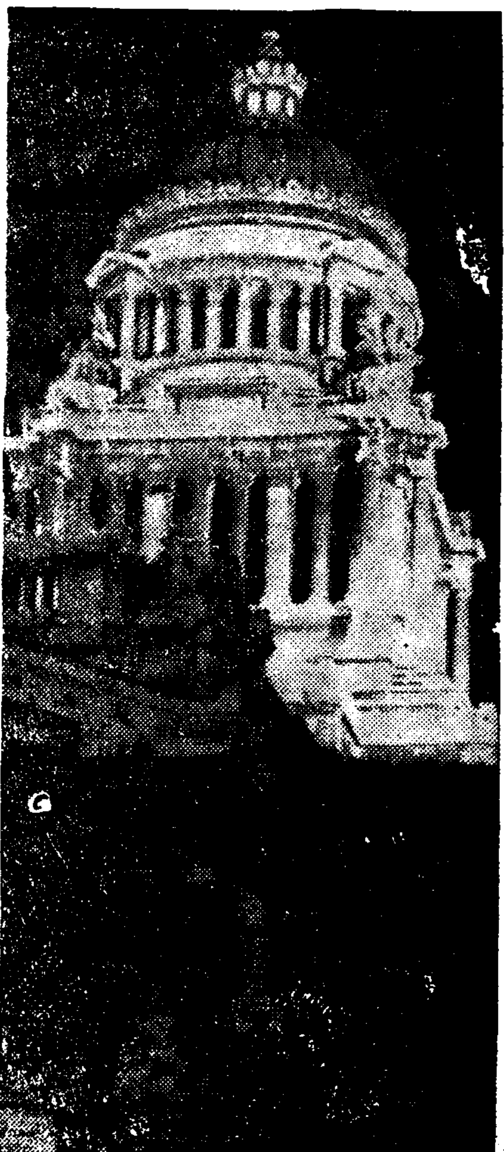
Die organisatie kon volgens de Belgische wetgeving alleen worden ontbonden na de oorlog, als de bezittingen onder de oprichters zouden worden verdeeld. Dat zou een hele toestand zijn geworden, want sommige landen-oprichters bestonden niet meer. Daarom is men in Brussel doorgegaan. En dat Paleis van Justitie is uitgekozen, omdat het zo hoog ligt.

Maar al staan actuele uitzendingen dan voorop — waaronder ook begrepen voetbalreportages, directe uitzendingen van de opening van een parlement en dergelijke — met Kerstmis heeft men toch ook altijd een technisch stuntje. Dan zingen in verschillende landen koren kerstliederen achter elkaar en tenslotte tezamen. Achtereenvolgens brengt Eurovisie de kijkers dan zoals bv. vorig jaar in Wenen, in Malmö, in Luzern en in Wells dank zij snelle schakelingen, om de kijkers een indruk te geven van de eigengeaarde kerstgezangen in Oostenrijk, Zweden, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk. En de stunt werd compleet, toen de vier koren tegelijk eenzelfde, internationaal kerstlied zongen.

„Ingeblikt"

Dat technische meesterwerk, reeds een traditie van Eurovisie, heeft echter ook weer zijn eigenaardig kantje. „We streven ernaar, onze mensen met Kerstmis niet meer te laten werken dan beslist nodig is", zegt ir Dickinson. En daarom is het schakelprogramma reeds twee weken tevoren uitgevoerd en op de band opgenomen. Men moet zoiets trouwens niet onderschatten. Want voor een uitzending van zo'n veertig minuten moesten op 15 december bijna vier uren worden uitgetrokken. Eerst waren er de repetities, toen gingen de nationale producers een kwartier lang overleggen, wat zij anders zouden willen. Daarna deed men het nog eens in zijn geheel over. Weer werden opmerkingen uitgewisseld en toen ging dan de èchte uitzending de lucht in. Om niets aan het toeval over te laten bleef de verbinding nog een uurtje in stand om het eventueel nog eens dunnetjes over te doen voor het geval er toch nog iets mis zou zijn gegaan.

„Het is natuurlijk niet zo aardig om het programma in te blikken. Maar nu kan elk geïnteresseerd station het uitzenden wanneer het het best schikt". Ten gerieve van de 35 miljoen gezinnen, die in de 16 Eurovisie-landen een T.V.-toestel hebben staan. Ze kijken er niet meer van op, die (laten we schatten) ruim 100 miljoen kijker van de kerstdagen. Ze hebben tot dusver al een dikke vierduizend Eurovisie-programma's in de huiskamers gehad.

● Als de avond valt en Vrouwe Justitia reeds ter ruste is, spatten van het Brusselse Paleis van Justitie impulsen de lucht in, die elders, in een Eurovisieland, worden vertaald in plaatjes en praatjes.

MERRY CHRISTMAS
and a
HAPPY NEW YEAR

ARUBA CHEMICAL INDUSTRIES N.V.
ANTILLES CHEMICAL COMPANY

MERRY CHRISTMAS
and
HAPPY NEW YEAR

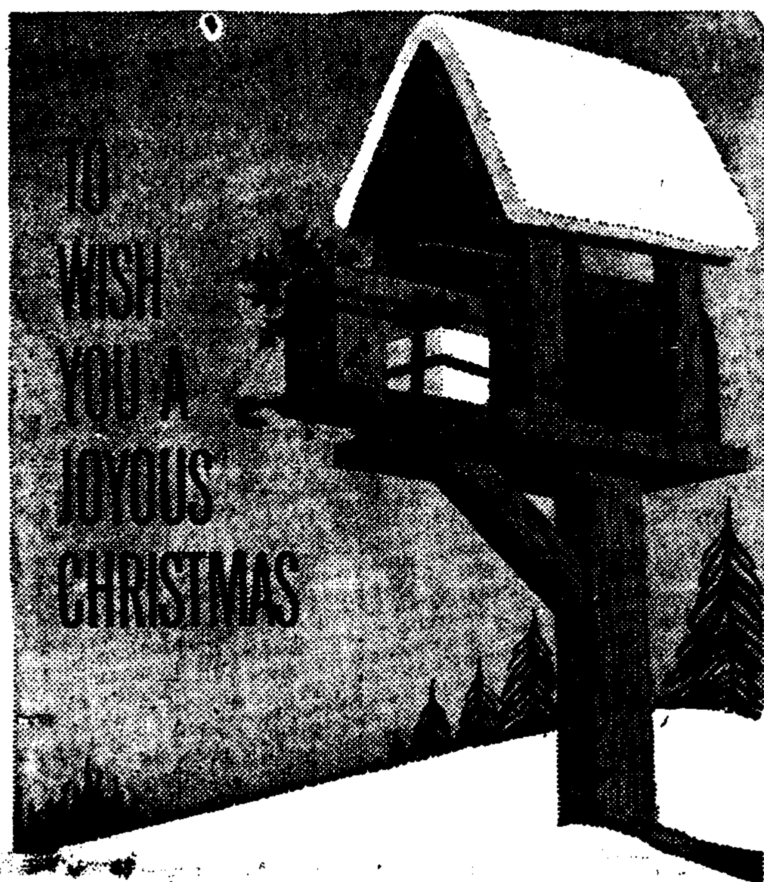
MADAME ALICE
Nassaustraat 83
Oranjestad

Aan al onze klanten

PRETTIGE FEESTDAGEN

Ook in 1964 staan wij voor U klaar.

PLAYALUX
Nassaustraat 32 - Oranjestad

Victoria Bottling Company
PEPSICOLA — SEVEN UP — KIST
San Nicolas

VOZ DI ARUBA
PJA 10

THANK YOU FOR YOUR PATRONAGE

ODUBER AGENCIES (Klim)

ARUBA

HOTEL CAPITAL
(S. MASON)
Oranjestad - Aruba

Voor de komende feestdagen een

Zalig Kerstfeest

en

Voorspoedig 1964

In het bijzonder aan de sportlieden op Aruba.

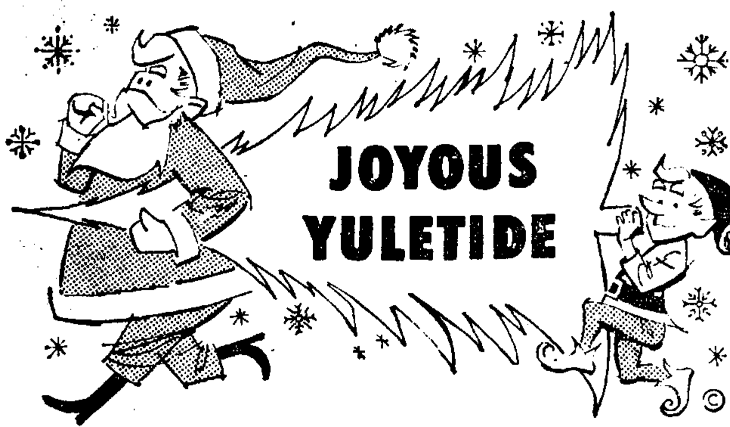
J. E. P. CABENDA

„Ook in 1964 het welbekende adres voor alle sportartikelen".

Sincere good wishes to you at Christmastide.

Rode Kruis
AFD. ARUBA

ARUBA GAS SUPPLY CO. LTD.

WISHING YOU A MERRY CHRISTMAS

De Veer's Chain Theaters
Aruba

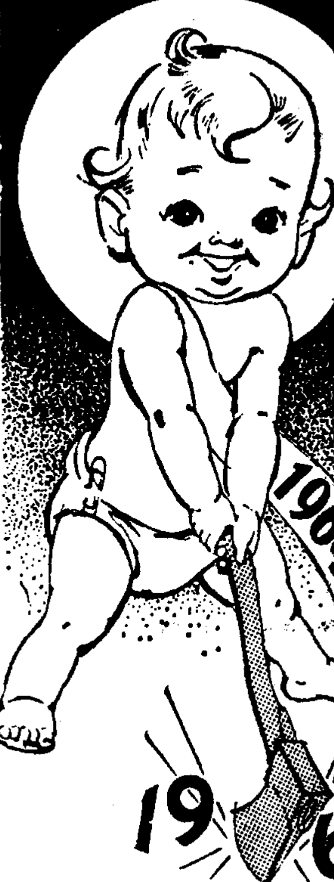
Bij het einde van 1963 betuigen wij dank aan onze klanten voor het in ons gestelde vertrouwen.

Wij wensen U allen
een GELUKKIG KERSTFEEST en een VOORSPOEDIG 1964.

TIENDA HABIBE
(Elias Habibe)

BOTICA ODUBER
Oranjestad

CEMPRO N.V.
Wayacka
Aruba

Mede namens het bestuur van de
STICHTING VOOR VOLKSHYGIENE
HET WIT GELE KRUIS — Aruba
wensen de zusters
Perpetua, Ewalda, Ludovic, Felicitas, Delanie, Benedicta, Roberta en Roestenberg
aan alle leden en alle begunstigers van harte
ZALIG KERSTFEEST en een VOORSPOEDIG NIEUWJAAR

Electriciteit Maatschappij „Aruba" N.V.

ELMAR

TO ALL
A MERRY
CHRISTMAS!

Aruba Peasant Shop
Oranjestad — San Nicolas

Zalig Kerstfeest
en
Gelukkig Nieuwjaar

ARUBA HARDWARE STORE C.V.
Wilhelminastraat 59
Oranjestad

...and Best Wishes
TO OUR MANY CLIENTS AND FRIENDS

And along with our fondest wishes that every wish will come true for you, we also extend our sincere "thank you" for your loyalty during this year.

ARUBA BANK LTD.
Oranjestad — San Nicolas

HOE VER STAAN WIJ EIGENLIJK VAN ELKAAR?

Vrijwillig gekozen isolement bedreigt de Kerk in Ierland

TOT nu toe heb ik nog geen enkele westerse collega-bisschop ontmoet die wist waar Samarai ligt, vraagt dus helemaal niet of zij enig idee hebben inzake onze bescheiden kerkgemeenschap op Australisch Nieuw-Guinea, die toch waarachtig ook een levend stukje van de ene Kerk is . . . Deze klacht door een attent concilieverslaggevers opgetekend uit de mond van mgr. Francis Doyle, is tekenend voor de situatie waarin de Wereldkerk zich in het jaar van het tweede Vaticaanse concilie bevindt. Samarai acht zich niet gekend en nog minder begrepen; Basoetoland toonde zicht pijnlijk verbaast over het feit dat de meeste Europese bisschoppen de problemen van de jonge Afrikaanse kerkgemeenschappenvlotweg meenden te kunnen herleiden tot louter financiële kwesties; de Nederlandse, Belgische en Franse paters blijken van, bijvoorbeeld, het Ecclesia-debat gans andere uitkomsten te verwachten dan de conservatieve bisschoppen uit Engeland, Amerika en Spanje. Is het te gewaagd, na de tweede zittingsperiode van die oecumenische concilie, te stellen dat de tevoren veel gehoorde vraag: „Hoe ver staan wij van de anderen?", door de feiten in belangrijkheid is verdrongen door de wellicht nog pijnlijker vraag: hoe ver staan wij eigenlijk van elkaar?

Deze vraag is ons blijven intrigeren na een bezoek van helaas slechts tien dagen aan de Republiek Ierland. Ierland, waar iedereen u verzekert, dat ge gemakkelijker een particuliere audiëntie zult verkrijgen van de Paus dan van de eigen aartsbisschop en waar nog altijd het verhaal gaat dat Pius XII een verzoek van een aantal Ieren afwimpelde met het gevleugelde woord: „Vraag het uw bisschop, hij is machtiger dan ik".

Ierland, waar meer dan tien priesters mij weigerden exacte antwoorden te geven op kritische vragen met betrekking tot de Kerk en de geloofsbeleving in hun vaderland; en waar een pater jezuïet na wat men het best als „een poging tot gesprek" zou kunnen omschrijven, mij vierkant weigerde zijn naam te spellen, die ik — als gebruikelijk — bij de kennismaking niet had verstaan. „Ik heb uw kaartje, ik zal dat goed bewaren en dat is wel genoeg", zei hij.

Ierland, dat — naar het woord van een Nederlandse priester — liturgisch nog in de achttiende eeuw staat, een volgzaamheid vertoont waarvan men nauwelijks nog geloven kan, dat zij een deugd is, en waar het „geleide katholicisme" een puriteins censuurinstituut heeft doen ontstaan, dat in zijn heksenjacht op wat men hier „pornografie" meent te moeten noemen, voortreffelijke literaire werken heeft verboden, films van (ook) Ingmar Bergman heeft gecoupeerd tot ze onherkenbaar werden en regisseur Simpson liet arresteren (!) omdat hij in het Pike-theater een zo „vies" stuk als Tennessee Williams' „Getatoeëerde roos" liet opvoeren. Dat gebeurde in '57. Er volgde een rechtszaak die een jaar duurde en waarbij Simpson werd vrijgesproken. Maar het Pike-theater had intussen 2700 van zijn 3000 leden verloren; de volgzame (of bange) Ier wilde of kon zich met dat besmette theater eenvoudig niet encanailleren. De „Pike" heeft zijn oude ledental nooit meer zien terugkeren.

Dat is Ierland: de devotiecultus in kerken en kapelletjes langs de straat overtreft de beeldenverering van Italianen in Spanjaarden verre.

Openbare biecht

„Je kunt als priester hier gerust naar de bioscoop gaan, niemand zal je dat kwalijk nemen, maar je ergert je dood aan de stupide manier waarop de censor te werk gaat. Het kan je gebeuren, dat je in een beslist positieve maar harde film plotseling het geluid hoort wegvallen. Dat betekent dan, dat de Ierse bioscoopbezoeker niet mag horen wat een der figuren over, bijvoorbeeld, het huwelijk denkt", aldus vertelt een Nederlandse pater die zijn naam liefst niet genoemd ziet „omdat ik hier nog een jaar of twee in vrede hoop te kunnen blijven werken".

En wat moet de bezoeker er van denken, als een katholieke Nederlandse ondernemer, zelfs in een zeer vertrouwelijk gesprek in zijn privé-kantoor, pas genegen is om over geloofszaken te praten als die bezoeker zijn notabloc heeft opgeborgen en onder erewoord heeft beloofd dat hij de identiteit van zijn zegsman niet zal onthullen? Je verwacht dan een soort openbare biecht over diepgewortelde anti-clericalistische gevoelens of over walging van het Ierse puritanisme of de in Nederlandse ogen meer dan overdreven devotiecultus, die men in alle kerken van dit goede eiland op alle uren van de dag kan ontdekken en die de „beelden-verering" van Italian en Spanjaarden verre overtreft. Maar er komt een verhaal van waardering voor het diepe geloof van de gemiddelde Ier „die meer voor zijn overtuiging over heeft dan de meeste Nederlandse katholieken". Ik vraag mijn gastheer waarom ik deze „statement" niet mocht noteren en waarom hij garanties wilde hebben op de bescherming van zijn identiteit.

Hij aarzelt even en zegt dan: „Nu ja, om u de waarheid te zeggen, de geestelijken hebben hier eigenlijk wel te veel macht. Maar nogmaals, ik wil dat niet gezegd hebben. In Ierland heb je eenvoudig geen kritiek op de Kerk".

„Maar de Kerk en de geestelijkheid zijn toch twee geheel verschillende begrippen."

„Voor u in Nederland ja, maar hier niet. Er is hier zelfs geen scheiding tussen Kerk en staat merkbaar. De Ierse clergé heeft een absolute macht en die reikt tot diep in de regering".

Later vernemen we, dat hij een onbetekenend dorpsruzietje heeft gehad met zijn pastoor. Een voorvalletje in een mensenleven, een louter zakelijk botsinkje, dat alleen in een dorp zou kunnen opvallen. Hij vertelt er over met de omzichtigheid van iemand die een gewichtige bekentenis aflegt. Hij blijkt een onmogelijk „verzoek" van de pastoor gewoon naast zich neer te hebben gelegd.

„Ik zou in uw geval precies hetzelfde gedaan hebben."

„Ja, dat zal wel. Maar dat voorval heeft jaren geleden plaatsgehad en die pastoor is al lang dood maar ze kijken er mij in het dorp toch altijd op aan, dat ik me zomaar tegen de pastoor heb durven verzetten".

Hypocrisie

Ik vraag een boekhandelaar wat hij denkt van de Ierse Index, die hee wat langer is — en die ook op een heel andere wijze wordt samengesteld — dan de officiële Index van de Kerk. Driekwart van de beslissingen noemt hij „rondweg belachelijk" en het andere kwart „minstens aanvechtbaar". „Het is hypocrisie van de ergste soort; kijkt u eens hier dit mag wel...." Hij wijst naar een handvol stuiverromans... moord, doodslag, love. Allemaal met veelbelovende titels en zelfs met geprononceerde en redelijk-pikant ontklede juffrouwen op het omslag.

„Zit hier dan geen pornografie tussen?"

„Oh nee, de uitgevers weten precies hoever ze gaan kunnen; van deze lorren kun je alleen maar zeggen dat ze stomvervelend en in elk geval smaakbedervend zijn. En dan te bedenken, dat beslist goede boeken verboden zijn om een enkele pagina, men zegt zelfs soms voor een enkele zin".

Wij hebben gehoord, dat sommige Ieren verboden boeken uit Engeland laten komen en dat Ierse dienstmeisjes in Londen hun familie thuis regelmatig verrassen met de „lekkere sex-stukken" uit de Engelse zondagsbladen.... De boekhandelaar beaamt het ten volle.

„Waarom verkoopt u die verboden boeken dan niet gewoon aan de klanten die ze willen lezen?"

„U vergeet, dat die censuur een staatscensuur is, al is een geestelijke voorzitter van de commissie. Ik zou dus tegen de wet zondigen — en bovendien, als ooit bekend werd dat ik verboden boeken verkoop, dan kan ik wel inpakken. Ook al zouden, dat boeken zijn, die bij u elke katholiek kan lezen zonder dat de pastoor er niets van zeggen zou. Niemand zou zich nog in mij zaak durven vertonen."

De geschiedenis met het Pike-theater is er om te bewijzen hoezeer onze boekhandelaar het gelijk aan zijn kant heeft....

Twee dagen later lezen we in een dagblad dat een volksvertegenwoordiger premier Lemass heeft geïnterpelleerd over het Ierse censorschap, dat met name heel wat studenten hoog zit. De eerste minister deed de hele zaak af met de opmerking „we weten allemaal dat de wereld geïnundeerd wordt door de pornografie; laten we blij zijn, dat wij er een dam tegen hebben opgeworpen".

Ik besprak het voorval met een katholieke parlementaire redacteur, die heel de pasus onbelangrijk vond: „De man kon eenvoudig niets anders zeggen." In een ander verband heeft hij — zonder dat de toen behandelde kwestie iets met geloof of zeden te maken had, maar wel met een stringente „wens" van geestelijke zijde — eens gezegd: „Ik zal mijn Kerk gehoorzamen, ook als dat mij stemmen zou kosten" — en toen hebben we allemaal wel even gegrinnikt. Er is namelijk geen alternatief. Niet gehoorzamen zou gewoonweg het verliezen van **alle** stemmen tot gevolg hebben".

Het is nog niet zo heel lang geleden zo werd mij verteld, dat een jonge minister van Volksgezondheid werd gedwongen om af te treden. 's Mans zonde was, dat hij een wetsvoorstel, waarbij gratis prenatale medische zorg werd gegarandeerd voor alle zwangere vrouwen, handhaafde nadat van kerkelijke zijde druk op hem was uitgeoefend om het terug te nemen. De hiërarchie kon het niet eens zijn met de door de minister en diens medische adviseurs nuttig geachte seksuele educatie, die in Ierland in vergelijking tot de omringende landen ver is achtergebleven.

Het grote gezin, 12 tot 15 kinderen, is eerder regel dan uitzondering! Wie meent dat hij, zonder zijn biechtvader te raadplegen, zijn gezin kan beperken tot een kindertal van vier of vijf, wordt al heel gemakkelijk een „materialist" genoemd. In preken en brochures vallen de woorden „zware zonde, doodzonde en naaste gelegenheid tot zondigen" om de haverklap. Gemengd zwemmen (behalve dan aan het strand) is spelen met ziel en zaligheid en een vriendje resp. een vriendinnetje hebben, is voor de jongelui de eerste stap op een gevaarlijk hellend pad.

To get drunk

Hoe levenslustig en dorstig de Ier ook is (een Engelsman gaat naar de pub „to get a drink", de Ier „to get drunk" hoorde ik iemand beweren) — over het algemeen gaat hij gebukt onder zondebesef. En hij is graag bereid om boete te doen. De jaarlijkse Vasten ondergaat hij nog altijd in zijn volle gestrengheid. En hij doet dat blijmoedig. En minstens een keer in zijn leven pelgrimeert hij, zo mogelijk, naar Croagh Patrick, waar hij barrevoets over puntige stenen naar de top van een honderden meters hoge bergtop klimt ter ere van St. Patrick Ierlands schutspatroon.

De Ier is een trouwe kerkbezoeker. Ook in de week vindt men in alle Missen beslist volle kerken. Mannen en vrouwen, die een kwartier blijven nabidden vormen geen uitzondering.

Of hij maakt een driedaagse boetetocht naar Lough Derg — een klein eiland dat St. Patricks Vagevuur wordt genoemd, omdat de grote prediker daar zou hebben gevast en gebeden. Wie er heengaat moet een nacht lang bidden in de kathedraal; op de knieën legt hij de beëweg rond zes boeteperken af en slechts eenmaal per dag mag hij zich spijzigen met een maal van droog brood en zwarte thee. Er is slechts één lichtpunt: hij mag zoveel water drinken als hij wil. Heet water.... vermengd met peper.

Hoever staan wij van elkaar? De vraag is inderdaad wel gewettigd. Nadat ik mij kritisch had uitgelaten over de duidelijk controversiële houding tussen katholieken en protestanten in Ierland, vervolgens had moeten bekennen nooit in Beauraing (bedevaartplaats in België) te zijn geweest en nimmer van Knock te hebben gehoord — dat een bekende Ierse bedevaartplaats blijkt te zijn, waar de H. Maagd zou zijn verschenen — werd mij door een achtenswaardig lid van het Maria Legioen in oprechte verbazing gevraagd: „U bent toch echt wel katholiek?"

Het wekt wrevel bij de bezoeker als hij in de drukke O'Connelstreet van Dublin avond aan avond de „partijen" letterlijk tegenover elkaar vindt: een groepje protestantse leken-apostelen op de ene, het Maria-legioen op de andere hoek. Van protestantse zijde een preek, waarin de katholieke Kerk duidelijk wordt aangevallen, bij het Maria Legioen brochuurtjes over de dwalingen van Luther.

Op het aanplakbord van de (Anglicaanse) universiteit zag ik een lezing aangekondigd onder de titel „De vrees en de geheime bedoelingen van het Vaticaan" — maar daar staat dan weer tegenover, dat het katholieken op straffe van doodzonde verboden is, aan deze universiteit te studeren. Al is het maar economie. Studenten van de katholieke universiteit hebben getracht een echte „oecumenische avond" te organiseren. Het is bij pogingen gebleven, omdat van bepaalde zijde als eis werd gesteld, dat de bijeenkomst met katholieke gebeden zou worden geopend en gesloten...

Isolement

Het is niet moeilijk, de lijst van voor ons onbegrijpelijke en niet te waarderen eigendommelijkheden in de Ierse katholieke levenspraxis met vele andere markante voorbeelden aan te vullen. Voorbeelden, die tot de conclusie voeren, dat de Kerk er nog altijd verkeert in een vrijwillig gekozen geestelijk isolement — dat slechts stand kon houden door het toevallige geografische isolement. Dat lijkt te leiden tot bewustzijnsvernauwing, tot behoudzucht, gelijkhebberij en fanatisme.

Is het toeval dan wel een logisch gevolg van de hierboven geschetste situatie, dat Kerk en geloof in Ierland nauwelijks inspirerend blijken te werken op moderne Ierse beeldende kunstenaars — die toch zouden kunnen putten uit een rijkdom van verrukkelijke Keltische motieven? Een jonge kunstenares zei me: „Waarom zouden we er moeite voor doen als de aartsbisschop van Dublin doodeenvoudig alle pastoors verbiedt moderne religieuze beelden in de kerken te plaatsen?"

Ge vindt in de Ierse steden tientallen winkels met devotie-artikelen. Gipsen heiligen in maten en soorten en allemaal even wansmakelijk. In een etalage in Cork telde ik vijf verschillende jaarkalenders met dierbare religieuze voorstellingen in fondantkleuren. En bovendien nog de „Spiritual calendar" met een keuze van maar liefst veertien schilden, het ene nog conventioneler dan het andere.

Een gedachtensprongetje brengt de kritische bezoeker als vanzelf op de spiritualiteit van de Ier. Is het eigenlijk niet tekenend, dat dit in wezen zo diep gelovige volk, dat relatief meer priesters voortbrengt dan enig ander land ter wereld, in de orde der kartuizers met slechts twee monniken is vertegenwoordigd?

Na-bidden

Rev. father Corkery, bibliothecaris van het bisschoppelijk college te Maynooth, waar 500 jonge filosofen en theologanten zich voorbereiden op het priesterschap (meer dan 100 wijdelingen per jaar), is de enige geweest, die mijn kritische opmerkingen met grote werkelijkheidszin heeft trachten te weerleggen. En natuurlijk heeft hij gelijk als hij stelt: in Ierland zijn nationalisme en katholicisme niet van elkaar te scheiden. Zeven eeuwen lang heeft dit volk moeten lijden en vechten voor het vrij en zelfstandig kon worden. Het is onderdrukt, geplunderd en vervolgd. Ook om zijn geloof. Het protestantisme is voor de Ier van vandaag nog altijd het geloof van zijn onderdrukkers, waartegen hij zich moet verzetten. Men is het in de republiek Ierland nog lang niet vergeten, dat slechts veertig jaar geleden in Ulster katholieken bloedig werden vervolgd en broodeloos gemaakt „Wij zullen dat, vrees ik, nooit helemaal kunnen vergeten", zei mij de jezuïet, wiens naam ik niet kennen mocht.

Father Corkery: Ierse ziekte om eigen feiten niet te zien.

Zeg dat veel in het Ierse katholicisme u onbegrijpelijk voorkomt en zelfs mishaagt — maar father Corkery (bij de jongere bisschoppen constateert hij „een duidelijke wil om te vernieuwen, maar van de 32 Ierse diocesen hebben er slechts een paar een jonge bisschop) zal u met vriendelijke beslistheid vragen of het kerkbezoek in uw land met dat in het zijne kan wedijveren. En ge moet toegeven, dat de Ier een trouw kerkbezoeker is. Ook in de week vindt men in alle Missen beslist volle kerken. Mannen en vrouwen van alle leeftijden, die een kwartier of langer blijven „na-bidden" vormen geen uitzondering. Zij wandelen van de ene lieve Heilige naar de andere, bidden eerbiedig, steken een kaarsje op en gooien een paar pennies in het onvermijdelijke offerblok. Het aantal communies is er vaak zo groot, dat de cibories te klein zijn om voldoende hosties te consacreren. Met Kerstmis — zo vertelt father Corkery — moeten we daar een met lijnwaad bekleed biscuitblik voor nemen.

Pastorale fout

„Ik ben benieuwd, hoe de Kerk in dit land zich in de komende 25 jaar zal ontwikkelen" — zei mij een Nederlandse priester in Dublin. „Het land is bezig uit zijn isolement te breken, het laatste jaar hebben zich hier honderd buitenlandse bedrijven gevestigd. Dat betekent het „inwijken" van mensen met een heel andere denkwereld, zelfs als ze katholiek zijn.

„Wordt dat volgens u de grote krachtproef voor de Kerk in Ierland?"

„Ongetwijfeld, en in mijn hart hoop ik, dat het snel mag gebeuren. Geen Ierse priester zal het u toegeven, maar in wezen werden en worden enorme pastorale fouten begaan ten opzichte van de 20.000 Ieren die — gedwongen door economische omstandigheden — jaarlijks het land verlaten. Men heeft hen nooit voorbereid op de ontmoeting met geloofsgenoten elders. Er zijn heel wat gevallen bekend, waarbij deze emigratie rechtstreeks tot geloofsafval heeft geleid. Cijfers daaromtrent zijn uiteraard niet beschikbaar. Het is een Ierse volksziekte, eigen feilen niet te willen zien.

COR MEERBACH

Ierland: 200 jaar achter, maar daarom ook 200 jaar dichter bij Christus

Het moge dan waar zijn dat het merendeel van de Europese depressies van Ierland afkomstig is, men kan moeilijk staande houden, dat de Ieren zelf een grauw verregend volkje zijn. De gemiddelde Ier is een vrolijk mens, goed gebekt, ietwat luidruchtig, niet overmatig werkdriftig en redelijk dorstig. Shaw heeft van zijn landgenoten getuigd, dat een goede Ier in staat is om whiskey te ruiken op drie mijl afstand.

Ga dus als ge de Ier in zijn ware gedaante wilt leren kennen, naar de pub in een volkswijk. Een pint bittere stout van Guinness (die hier in Dublin aan bijna vijfduizend mensen werk verschaft), kost u veertig centen een glas whiskey een gulden Antilliaans. Maar wat ge er te horen krijgt, maakt die prijzen meer dan aanvaardbaar.

Wij raakten in debat over de vreemde situatie, dat elke Ier nog dagelijks scheldt op de Engelsen, maar dat men voor een Iers bankbiljet van een pond prompt puur Engelse muntstukken als wisselgeld terugkrijgt.

De Ier: Hoor 's knaap dat is zo vreemd niet; dat is een openbare

geschiedenisles. Eeuwenlang hebben de Engelsen in dit land de ponden bezeten en wij alleen maar het wisselgeld ...

In O'Connelstreet staat een standbeeld ter ere van...... de Engelse admiraal Nelson. De held van Trafalgar staat er op een zuil van zeker veertig meter hoog. Weet u waarom?

De Ier: Dan kan hij met zijn hand niet in onze broekzak, zoals zijn voorvaderen altijd hebben gedaan.

Een gesprek over de Kerk ontlokte ons het plagerijtje: Jullie staan liturgisch zeker tweehonderd jaar achter bij ons.

De Ier: Dat zal wel kloppen, maar dan staan wij dus wel 200 jaar dichter bij Christus.

Tijdens ons bezoek lag Dublin dagenlang onder een zware mist. We vroegen of dat het normale weertype was.

De Ier: Nee, als het mooi weer wil zijn, moet het regenen. In Galway (ons laatste dorp voor Amerika) weten ze altijd precies wat voor weer het is. Als je van daar uit de Araneilanden kunt zien liggen gaat het regenen; als je ze niet ziet liggen, regent het.

Men had ons verteld, dat de Ierse marine precies drie hele korvetten rijk is. We plaagden daar een vissersman mee.

Hij: Het is niet veel, maar precies genoeg om de Hollanders van onze visgronden weg te houden.

Het volgende verhaal stamt uit de Pearl Bar, waar de Dublinse journalisten plegen samen te komen. Plaats van handeling: een heuveltop in de omgeving van Wicklow; tijd: 1918, de guerillastrijd van het Ierse verzetsleger (I.R.A.) tegen de Engelsen. Twee Ieren liggen in hinderlaag om een paar soldaten van de gehate Black and Tans neer te schieten. Het staat vast, dat de patrouille elke middag om precies vier uur het uitgezochte punt passeert. Het wordt kwart over vier, half vijf... nog altijd geen spoor van de Engelsen.

„Mijn hemel, zegt een van de I.R.A.-mannen, ze zullen toch geen ongeluk gehad hebben? Laten we een weesgegroetje voor hen bidden..."

Sommige Ieren zijn nog altijd niet bereid, president De Valera een Ier te noemen. Tenslotte is hij een zoon van een Italiaanse vader en een Ierse moeder. En zijn wieg stond in New York. Maar Eamon de Valera toonde zich op en top Ier, toen hij tijdens de Paasopstand van 1916 gevangen werd genomen en door Britse soldaten naar de kerker werd gebracht. Plotseling nam hij zijn pijp uit zijn mond en gooide die stuk op het trottoir.

Waarom — vroegen zijn bewakers.

„Omdat ik jullie schobbejakken het plezier niet gun om mij in de gevangenis het roken te verbieden, ik ben er zojuist mee opgehouden".

THE BOARD
OF THE

Independent Oil Workers Union of Aruba

WISHES ALL ITS MEMBERS, ALL WORKERS OF ARUBA AND THE WHOLE COMMUNITY

A HOLIDAY RICH IN TRUE, DEEP MEENING OF CHRISTMAS.

THANKS FOR YOUR COOPERATION IN 1963, ESPECIALLY IN THE DIFFICULT DAYS.
MAY 1964 BE A GOOD YEAR FOR ARUBA, ESPECIALLY FOR THE MEMBERS OF THE

Independent Oil Workers Union of Aruba (IOWUA)

AND THEIR FAMILIES.

BOUW- EN TIMMERBEDRIJF
MARCIAL G. TROMP
Aruba

DE STICHTING
Arubaanse Muziekschool
wenst haar leraren, leerlingen en hun ouders alsmede de gehele Arubaanse gemeenschap
een
GELUKKIG KERSTFEEST
en
VOORSPOEDIG 1964

OOK IN 1964
IS
PIET's SODA FOUNTAIN
het trefpunt voor jong en oud.
Dank voor Uw klandizie.

Vrolijk Kerstfeest
en
Gelukkig Nieuwjaar

PIET's SODA FOUNTAIN
(Piet Berkley)

J. (Poipy) Oduber
San Nicolas
Aruba

MAKING TRACKS
TO WISH EVERYONE
A HAPPY NEW YEAR
and a Merry Christmas
Boorbedrijf De Vries

Het Bestuur van de
ALGEMEEN NEDERLANDS ANTILLIAANSE AMBTENAREN BOND „ARUBA"
wenst al haar leden, alsmede de gehele Arubaanse bevolking

Prettige Kerstdagen
en
Gelukkig en Voorspoedig 1964

A Merry Christmas and Happy New Year to all and a great big THANK YOU for your continued goodwill.

CASA HAIME
Nassaustraat 10
Oranjestad

A FOND NOEL TO EVERYONE

BASI RUTI HOTEL
(Domingo Moroso)

BEST WISHES!
Here's a cheery greeting to our many good friends and customers at this Yuletide season.
Van Gijn's Carrental
(JAN VAN GIJN)
Aruba

REGENTENRAAD, DIRECTORIUM EN EERWAARDE ZUSTERS VAN HET HOSPITAAL
SAN PEDRO DI VERONA
wensen alle relaties, patiënten en oud-patiënten
een
ZALIG KERSTFEEST
en een
VOORSPOEDIG NIEUWJAAR

GREETINGS
CH. RAGHUNATH
MULCO
Oranjestad - San Nicolas

May Christmas Be Filled With Faith and Fulfilled Hopes
JENDY CROES
Santa Cruz
Cigaria Antillana

WIJ WENSEN DE GEHELE ARUBAANSE GEMEENSCHAP, DOCH IN HET BIJZONDER ONZE CLIENTEN

Zalig Kerstfeest en
Zalig Nieuwjaar

OOK IN 1964 ZULLEN WIJ BLIJVEN VOORTGAAN OP DE INGESLAGEN WEG, DOOR MET DADEN TE TONEN, DAT ONZE BAKKERIJ, DE MODERNSTE, HYGIENISTE EN KRACHTIGSTE VAN ARUBA IS.

BABY BAKERY

Pos Chiquito 66 — tel. 7203 - 7202
Directeur-eigenaar
EPIFANIO VAN DER LINDEN

Christmas Blessings
TO OUR FRIENDS
Mr. & Mrs. Leo Berlinski
Oranjestad — San Nicolas

YULE
CHEER
May all that is "merry and bright" be yours!
Robert Nahar
STEELCONSTRUCTION CO.
Oranjestad
Aruba

GOOD WISHES
TO ONE AND ALL
Thank you, our many friends and customers, for your loyalty during the past year.
RAINBO BAKERY
An entreprise of
G. DE VEER & SONS

COMMANDANT HOESS:

,,....Geen andere uitgang dan via de schoorsteen...''

● *Prikkeldraad en stroomdraden — het enige uitzicht der verdoemde miljoenen.*

Een onbetekenende stip op de landkaart, ergens in het wijde land van zuid-Polen. Een vredig dorp, dat niet voorbestemd scheen ooit te worden vermeld in de geschiedenis der mensheid...... Maar sinds de zwarte dagen van de Tweede Wereldoorlog is de naam van dit dorp berucht geworden tot aan de uithoeken der aarde. Want hier werden vier miljoen mensen uit 29 landen op beestachtige wijze vermoord. Dat is twee per seconde, alle seconden van alle dagen en nachten van vier lange jaren. Het dorp met die vreselijkste aller namen is:

AUSCHWITZ

laat dit nooit meer gebeuren...

POLEN, 1963. — De fanatische ,,Drang nach Osten' van Hitler en zijn trawanten is het Poolse volk op zes miljoen doden te staan gekomen. Zes miljoen — de totale bevolking van Zwitserland op dit moment. Zes miljoen — het tienvoudige van alle doden uit de Tweede Wereldoorlog van de Verenigde Staten, Canada, Engeland, Frankrijk, Nederland, België, Luxemburg, Denemarken en Noorwegen SAMEN. Zes miljoen — het elfvoudige van het aantal Amerikaanse doden uit alle oorlogen tussen 1775 en 1945. Zes miljoen Polen — van elke duizend die het land in 1939 telde 220. Zet hier tegenover de verliezen-per-duizend-inwoners van de Verenigde Staten: 1,4; België: 7; Engeland: 8; Frankrijk: 15; Nederland: 22; Rusland 37 en ge begint iets te bevroeden van de afgrijselijke lijdensweg, die het Poolse volk is gegaan. Men verwijt de Polen wel eens dat zij in het verleden leven, omdat zij de enigen zijn, die inderdaad in elke buitenlandse politiek steeds weer, en vervuld van een onuitroeibare haat, schrijven over de gruwelen van de oorlog. Maar men moet toegeven, dat dit een kwestie is waarover men zelfs in achttien jaar moeilijk komt uitgepraat. Van die zes miljoen verloren er slechts 650.000 het leven bij rechtstreekse oorlogshandelingen. Alle overigen werden neergeschoten, opgehangen, doodgeslagen of vergast. Want Hitler had levensruimte nodig voor zijn edelgermanen — en waar zou die gemakkelijker te vinden zijn dan in het aangrenzende Polen, waar een Slavische stam huisde van ,,Untermenschen", die men wel kon uitroeien zonder de ,,beschaving" geweld aan te doen?

In Neurenberg heeft nadien het wereldgeweten voor deze onvoorstelbare misdaad een naam gecreëerd die nieuw was in de geschiedenis der mensheid: genocide, volkerenmoord.

Het spreekt vanzelf, dat zo'n eruptie van bestialiteit niet louter het gevolg kon zijn van het min of meer ,,toevallige" optreden van een aantal gedegenereerde SS-ers. Er stak achter deze golf van arrestaties en moorden wel degelijk een weloverwogen plan, gelijk men uit bewaard gebleven correspondentie en teksten van toespraken kan bewijzen. Heydrich ontving van Goering bevel in de Poolse steden zoveel mogelijk getto's in te richten. Rosenberg stelde vast: met de Polen kunnen we geen enkele consideratie hebben, zij moeten oostwaarts gedreven worden om hun land ter beschikking van Duitse boeren te kunnen stellen. En Hitler zei in mei 1939 tegen zijn generaals: ,,de vraag of Polen gespaard kan worden, komt niet eens voor overweging in aanmerking".

Op 1 september 1939, 's morgens om kwart voor vijf, rolde de Duitse oorlogsmachine Polen binnen — zeven maanden later viel het besluit om in Auschwitz een concentratiekamp te vestigen en op 6 november 1940 hadden binnen de grenzen van het oude Poolse rijk reeds 450 massa-executies plaats gehad. ,,Wij hebben het niet geweten", heeft men nadien vaak gehoord — maar heel Duitsland heeft in november 1940 in de ,,Völkischer Beobachter" de volgende verklaring kunnen lezen, afgelegd door de gouverneur van Polen, Hans Frank, tegenover oorlogscorrespondent Kleiss. ,,In Praag worden grote rode affiches weggehangen, elke keer als er zeven Tsjechen zijn geëxecuteerd. Als ik dat voor elke zeven Polen moest doen, zouden alle wouden van Polen niet toereikend zijn om het benodigde papier te leveren."

Slavenrol

Na de oorlog is in Polen een kaart verschenen, waarop alle plaatsen zijn aangegeven, waar massa-executies hebben plaats gevonden. Men heeft alleen de steden en dorpen ingetekend waar meer dan 50 personen zijn vermoord. Die kaart telt... 1300 plaatsen, hetgeen aanzienlijk meer is dan Nederland aan gemeenten rijk is! Tegen verreweg de meeste slachtoffers kon geen andere beschuldiging worden ingebracht dan dat zij jood of in elk geval Pool waren. In hun ijver om de Polen tot een slavenvolk van analfabeten te maken (Frank: ,,Het is voldoende als ze tot tien kunnen tellen en genoeg van letters afweten om onze verordeningen te kunnen lezen"), hadden de bezetters het vooral op de intelligentsia gemunt. Alleen omdat zij tot de geestelijke leiders en opvoeders van het volk behoorden, werden vermoord: 700 professoren, 7500 doktoren, 6000 wetenschappelijke werkers, 5500 advocaten, 2500 priesters, 848 leraren, bijna 4000 onderwijzers van lagere scholen, 399 kunstenaars en 178 schrijvers en journalisten.

En dit alles was nog maar een begin...... het Grote Moorden kon pas goed aanvangen toen de vernietigingsindustrie in de concentratiekampen op volle toeren kwam en Eichmann met zijn staf van specialisten het transport had georganiseerd van het leger der verdoemden, dat naar Auschwitz reisde met geen ander doel dan er te sterven. Want tot de bevrijding op 27 januari 1945 gold voor vier miljoen mensen wat commandant Hoess op 14 juni 1940 had gezegd tot de 728 Polen, die als eersten in deze hel arriveerden: ,,U bent hier in een concentratiekamp en u dient wel te bedenken, dat er hier geen andere uitgang is dan via de schoorsteen van de crematoria."

Toen ik op die druilerige dag, die ik mij zal blijven herinneren als de gruwelijkste van mijn leven, van Krakau naar Auschwitz reed — dat nu weer de Poolse naam Oswiecim heeft en zich snel ontwikkelt tot een belangrijk centrum van de chemische industrie — vroeg ik mij af, of het eigenlijk wel zin heeft zo'n concentratiekamp in ,,ongerepte toestand" te bewaren. Eerder dan een pelgrimsoord wordt zo'n folterkamp immers een kweekplaats voor nieuwe haat — en wat goeds kan er uit haat te voorschijn komen?

Nù denk ik daar anders over; het bewaard gebleven deel van het eertijds 40 vierkante kilometer beslaande kamp is nauwelijks een vierkante kilometer groot. Het behelst een crematorium, verschillende ,,woonblokken", waarin de gevangenen in de beginperiode waren ondergebracht, een appèlplaats en de bekende omrastering met prikkeldraad en hoogspanningsdraden, alsmede uitkijktorens, die destijds dag en nacht bemand waren door met mitrailleurs bewapende SS-ers.

Gebouwen en installaties zijn allemaal zo keurig onderhouden en zo proper gepoetst, dat ze eigenlijk iets onpersoonlijks hebben gekregen. Wie een middagje wil ,,gruwelen", komt in de onderaardse krochten bij madame Tussaud in Londen dan ook beter aan zijn trekken dan hier in Auschwitz, waar de woonblokken zijn ingericht als documentatieruimten, die op zichzelf een wat saaie en vervelende indruk maken. Ik geloof, dat dit juist het raffinement van Auschwitz uitmaakt: het stemt de bezoeker tot nadenken, tot overwegen van wat hier eigenlijk is gebeurd. Wie dat niet kan — of er geen behoefte aan heeft — staat na twintig minuten weer buiten het prikkeldraad, waar florerende snoeptenten en een parkeerplaats voor enkele tientallen autobussen wel duidelijk maken, dat ,,Auschwitz" toch ook een trekpleister is voor de vluchtige vakantieganger.

Voor mij is ,,de schok van Auschwitz" de enorme portrettengalerij geweest in een der gangen van zo'n woonblok. Honderden door de SS gemaakte foto's van kaalgeschoren mannen en vrouwen in de gestreepte verdoemden-kledij. Oude en jonge mensen, wier ogen de bezoeker dwingen om te mediteren over hun lot.

Over de wijze waarop zij hier hun laatste maanden in doodsnood doorbrachten. Ge ziet de gezichten van intelligente mensen en van eenvoudigen van geest; hun ogen weerspiegelen de manier, waarop zij hun folteraars tegemoet zullen zijn getreden: er waren angstigen onder en wanhopigen, mensen, die geestelijk al gestorven waren toen hun lichaam nog leefde. Maar ge ontmoet er ook, die tot op hun laatste dag zullen hebben gevochten tegen het onontkoombare lot: het vertrek uit dit massagraf via de schoorsteen......

● *De cynische tekst boven de toegangspoort: ,,Arbeit macht Frei" — arbeid brengt vrijheid.*

Nummers

Een lugubere optocht van desperado's, die, precies zoals gij een kwartier geleden, door die macabere ijzeren poort met het cynische opschrift hier binnenkwamen. Bij die poort verloren zij alles wat zij bezaten: hun kleding, hun bagage, ja zelfs hun naam, die prompt door een nummer werd vervangen en onuitwisbaar werd ingebrand in hun linkeronderarm. Nummers soms van zes cijfers — en voor zo'n reeks boden kinderarmpjes vaak geen plaats. Daarom genoten baby's het voorrecht getatoeëerd te worden op hun billetjes.

Kinderen. Ja, ook zij werden met hun vaders en moeders naar hier gesleept en vaak nauwelijks een uur na aankomst op het nu zo onschuldig uitziende station vergast. Nee, de gaskamers van 20x10 meter waar 2000 mensen in 20 minuten de verstikkingsdood vonden, bestaan niet meer. Opgeblazen, vóór de SS van hier de vlucht nam. In Auschwitz-Birkenau had men vijf van die gaskamers. De zesde, ,,nog perfecter", was al getekend door de ,,Bauleitung". De tekening vindt ge ergens in het museum. Daar ziet ge ook een paar duizend — lege — blikken waarin de giftige Cyclon-B korrels hebben gezeten, waar I.G. Farben 20.000 kg. van mocht leveren. Een best produkt; men had er slechts 6 tot 7 kg. van nodig om 1500 mensen te doden. Maar je moest er wel mee om kunnen gaan, getuige, het keurig gedrukte opschrift op elk der blikken: ,,Nur durch geübter Personal zo öffnen und verwenden".

Misschien waren de miljoenen, die meteen na aankomst — per trein aangevoerd tot uit Griekenland toe en allemaal door reisbureau Eichmann van keurige tickets voorzien — werden vergast nog het beste af. Voor de overigen werd het een doodstrijd, die varieerde van enkele dagen tot zeven maanden. Langer heeft geen hunner het kunnen volhouden, omdat zij per dag slechts de helft aan calorieën ontvingen van wat een mens nodig heeft om in leven te blijven. Wie door ondervoeding, mishandeling, gebrek aan rust en zware arbeid van geen enkel nut meer was voor de bedrijven, die uit het kamp hun tijdelijke arbeiders betrokken, werd eenvoudig vermoord.

Ik heb de appèlplaats gezien, waar de ongelukkigen uren per dag stonden om geteld te worden. Daarna werd een aantal nummers afgeroepen — soms tweehonderd of meer. Die moesten dan uittreden en iedereen wist, dat dit een zeker afscheid ,,via de schoorsteen" betekende. Dit was ook de plaats waar selecties werden gemaakt onder de nieuwkomers. Van een transport uit Nederland, dat 's avonds om acht uur, na de officiele diensttijd arriveerde, hebben sommige SS-dokters geprofiteerd: wie vrijwillig deelnam aan dit ,,overwerk", dat bestond uit het bepalen wie meteen naar de gaskamer moesten, werd beloond met een halve liter wodka, vijf sigaretten en een half ons worst...... In een vitrine van 60 vierkante meter vindt ge de koffers bewaard, die een paar honderd van deze martelaren op hun laatste reis hebben vergezeld. Heel Europa komt ge tegen op de naamkaartjes, óók Nederland: Sarah Komkommer, 18—4—'16, Holland; A. de Miranda, 9—11—1892, Holland; Is Querido, 16—9—'04, Holland.

Eenzelfde vitrine laat duizenden schoenen zien, die na de bevrijding her en der verspreid gevonden zijn: houten kampschoenen in allerlei maten, een enkele laars en de onverslijtbare schoen van een handige jongen, die een stuk ijzer onder zijn hak wist te bevestigen. Ook kinderschoenen van de kleuters, die de dans niet wisten te ontspringen. Regel was, dat kinderen beneden de lengte van 1.20 meter naar de gaskamer werden gezonden. Overlevenden hebben bericht, hoe ze de kleinen tenen en hals zagen rekken om boven de meetlat uit te komen......

● *Een van de bewaard gebleven crematoria in Auschwitz. In deze twee ovens werden meer dan 70.000 mensen verbrand.*

Verbijstering

Van de duizenden kinderen, die naar Auschwitz waren gesleept, en van wie ge in het museum als de felst mogelijke aanklacht nog wat armzalig speelgoed terugvindt, waren er bij de bevrijding nog precies 156 in leven.

Verbijstering — ik geloof dat dit het enige gevoel is wat de bezoeker uiteindelijk overheerst. Begrijpen kan men deze waanzin niet en werkelijk omvatten van wat hier is geschied, behoort eveneens tot de onmogelijkheden. Verbijstering dus, vooral omdat hier sprake is geweest van een rationeel georganiseerde en zelfs van minuut tot minuut voortreffelijk geadministreerde vernietigingsfabriek. De akelige verbrandingsovens ,,doen" de bezoeker minder dan het ,,dodenboek", dat bij dit onderdeel van het bedrijf heeft behoord en waarin een administratief geschoolde hand onbewogen en exact de kolommen heeft ingevuld: 9 uur 10: 2 doden; 9.20: 9 doden; 9.25: 4 doden; 9.30: 12 doden — enzovoort, het journaal van de duivel zelf.

Men weet, dat de ongelukkigen alles werd afgenomen wat zij bezaten en dat deze ,,schatten" naar Duitsland werden gestuurd. Het sorteerbedrijf omvatte 35 barakken en de boekhouding ervan is compleet. Totale opbrengst: 178 miljoen voor-oorlogse guldens aan baar geld, kostuums, bontmantels, schoenen en juwelen (die in de boekhouding gemakshalve in kilogrammen worden aangegeven). Zelfs het haar van de vermoorden — afgeschoren na de vergassing — bracht twee kwartjes per kilo op en werd in papieren zakken naar Duitsland getransporteerd. Wie er belangstelling voor heeft, kan in Auschwitz nu nog 7000 kg. van dit haar achter glas tentoongesteld zien liggen. Ik ben er snel aan voorbijgegaan.

Als honden

Ge kunt een paar minuten staan kijken naar een schutting van twee vierkante meter in de tuin naast Blok II, het strafblok. Ge kunt er ook een uur naar kijken, maar zult ge ooit kunnen geloven, dat tegen die schutting twintigduizend mensen werden neergeschoten als honden? Ge weet, dat in dat vermaledijkde blok elf mensen zijn geschopt, geslagen en opgehangen en dat men er in een volmaakt donkere cel van 2x3 meter 39 mensen opsloot zonder eten of drinken — tot de dood er op volgde. En ge loopt hoofdschuddend langs de ,,staancellen", waar vier mensen in een ruimte van nog geen vierkante meter de nacht moesten doorbrengen om een klein vergrijp te ,,corrigeren".

Ik geloof, dat er geen kwelling is, ooit door mensen uitgedacht, of zij heeft in Auschwitz toepassing gevonden. Nergens is op zo beperkte ruimte zo onbeperkt veel afschuwelijks gebeurd. Nergens is meer minachting voor een mensenleven gedemonstreerd als juist hier, waar, toen de verbrandingsovens het niet meer aankonden, dagen en nachten lang lichamen werden verbrand in de open lucht: rijen lichamen tussen lagen hout, stapels soms van tweeduizend lijken.

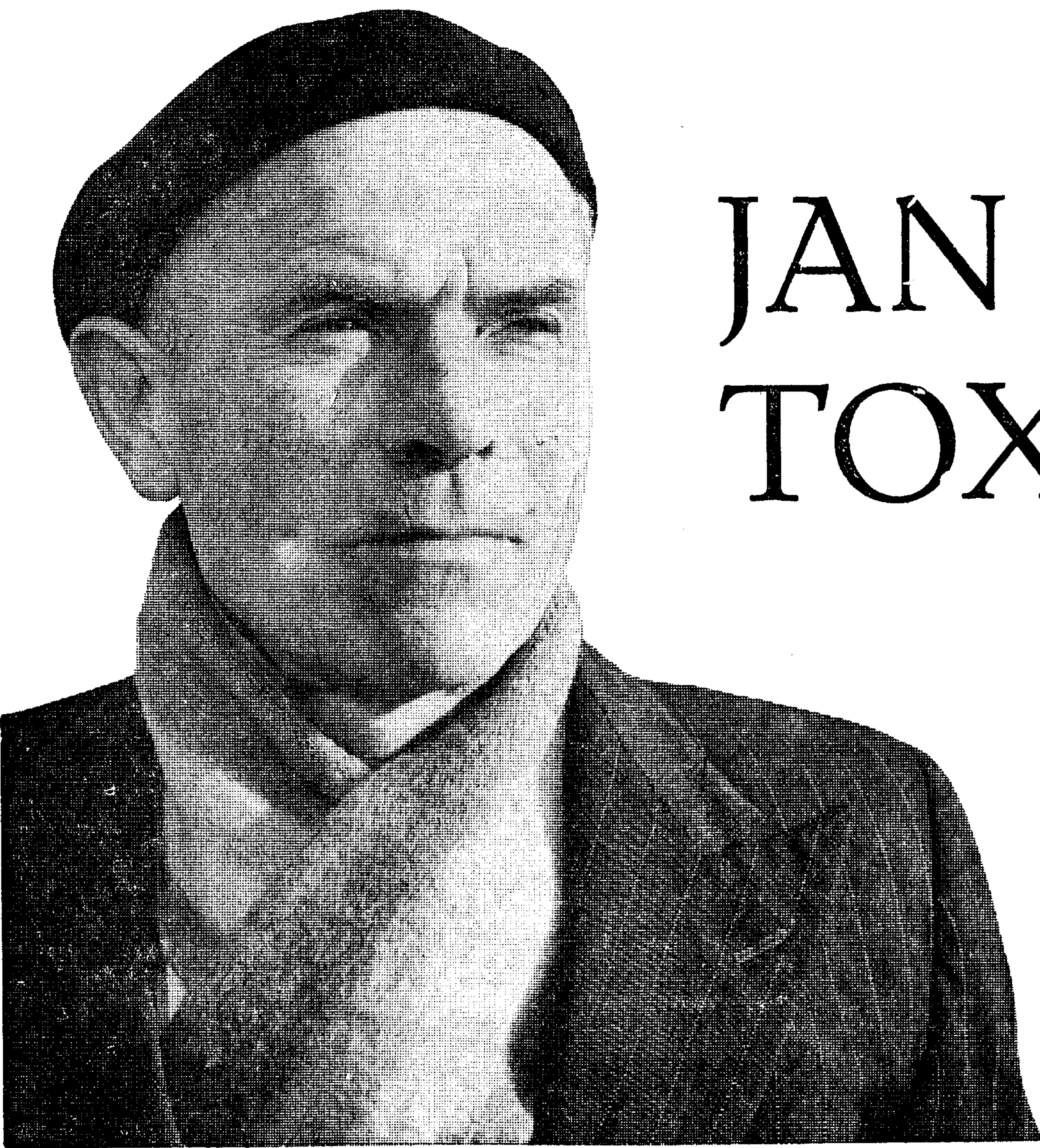
,,Alleen al door die verbrandingen wisten wij wat er in het kamp gaande was", vertelde mij de Krakause bassist Ian K., die tijdens de oorlog in Auschwitz woonde. ,,Niemand van ons zal ooit de stank vergeten die over Oswiecim kwam bij noordoostelijke wind."

Ian haat de Duitsers, zoals vrijwel al zijn landgenoten doen. ,,Er zullen ook daar wel fatsoenlijke mensen wonen, maar er moet toch wel iets mis zijn met de mentaliteit van een volk, dat zoiets heeft kunnen toelaten. Er waren veel kampen als Auschwitz — en maak mij niet wijs, dat iedereen alleen maar handelde op bevel. Juist wij weten wel beter. Wij hebben ze gekend, de kleine ploerten, die stalen van de toch al karige rantsoenen van de gevangenen; die een kinderwagen gapten van een jonge moeder, die de gaskamer inging — en die kinderwagen als cadeau naar hun eigen zwangere vrouw stuurden. De nette fabrieksdirecteur, die zich beklaagde over de geringe prestaties van sommige uitgehongerde gevangenen, nam persoonlijk de verantwoording op zich over hun dood, die onherroepelijk de volgende dag volgen zou. De vrouw van de kampcommandant, die een bontjas droeg van een vermoorde jodin en voedselpakketten stuurde naar haar verwanten met van gevangenen gestolen rantsoenen, was niet minder schuldig dan de machinist van de gaskamer."

In de ,,zaal der naties" in Auschwitz zijn, zoals te doen gebruikelijk, de vlaggen neergehangen van 29 naties. Van de vier miljoen doden, die deze landen vertegenwoordigen, is niet meer over dan een enkele urn met as. Op de muur een tekst, die bede en waarschuwing tegelijk is: Laat dit nooit meer gebeuren.

Kan men het de Polen kwalijk nemen dat de waarschuwing van hen het sterkst aanspreekt en dat zij een waakzame achterdocht demonstreren ten opzichte van een volk dat heel wat ,,Auschwitzen" op zijn geweten heeft?

COR MEERBACH

JAN TOXOPEUS voogd over ten dode gedoemd eiland

Je bent er nog lang niet als je er bent.
Er is geen haven, die je warm ontvangt,
geen wal en zelfs geen steiger.
De trekker, de boot en de lieslaarzen,
dat zijn de vervoermiddelen op Rottumeroog,
bij laag water 3 km. lang en 2 km. breed

ALS je Nederland achter de rug hebt, als het alleen nog maar die donkere streep is, die de dijk van Usquert en Uithuizermeeden aan de zuidwestelijke horizon trekt, dan heb je nog maar één avontuur voor de boeg. Dit laatste avontuur van Nederland is Rottumeroog, een plukje land ver achter het Groninger wad, waarvan je het silhouet moet kennen om het te kunnen onderscheiden. Jan Toxopeus zag het. Het had zijn rechterknie tussen de spaken van het roer gedrukt om zijn handen vrij te hebben voor de verrekijker. Door het opengeschoven venster van het stuurhuis tuurde hij over zijn schuddend en stampend schip, dat droop van de schuimende zee. „De toren staat er nog", zei hij, „en het huis ook".

Geen boom op Rottumeroog dan een oude Kerstboom

Maar ik zag niets. Voor mij was er alleen maar zee in het verschiet; golven, waarin de straffe zuidwester steile hellingen schraapte, zo grauw als de winterwolken boven ons. Voor mij géén Rottumeroog. Pas op het laatst, toen Toxopeus de steven wendde en zijn schip dwars door de hoog opstuivende grondzeeën over een „plaat" heen stuurde, tóen zag ik het. Een eindeloze vlakte van zwart slib, schelpen, mosseltrossen en wrakhout. Een heel eind verder het stalen geraamte van wat eens een vuurtoren was. Daarachter, groen en wit met een soort commandobrug erboven, het enige huis. Het stond in een krans van dor rijshout en armelijk gras op een smalle duinrug. Geen andere accenten dan het torenstaketsel, het huis en tenslotte een soort directiekeet. „Hebben jullie geen bomen op Rottumeroog?" vroeg ik. Toxopeus lachte een beetje: „Eén. Het hele kale kerstboompje van twee jaar geleden. We hebben het bij de vogelvoerplaats gezet. Dan hebben de vogels wat bescherming tegen de valken".

Toxopeus zette de zware dieselmotor af nadat hij het anker had uitgeworpen en constateerde tevreden: „We zijn er". Het was duidelijk, dat deze uitspraak anders moest worden opgevat dan je als landrot geneigd bent. Er lag nog altijd zo'n honderd meter wild water tussen schip en slib. Het grappige van een aankomst op Rottumeroog is, dat je er nog lang niet bent als je er bent. Er is geen haven, die je warm ontvangt, geen wal en zelfs geen steiger. Je moet alleen maar zorgen, dat je bij hoog water arriveert. En als je geduld genoeg hebt om zes uur te wachten tot de laagste weerstand zijn een paar laarzen voldoende om droog aan de kant te komen. De familie Toxopeus doet het anders. Ze wacht wel, maar niet zo lang. Als er nog ongeveer zestig meter water is tussen schip en land zet ze een notedop van een roeiboot overboord met vader Toxopeus of zoon Hendrik (18) erin. De overtocht gaat snel, maar drie kwartier hebben ze dan nog nodig om in de hoge lieslaarzen over het zuigende en soppende wad naar het huis te lopen en twintig minuten om terug te keren met de tractor en de aanhangwagen. Intussen is het water nog verder gezakt en dit vergemakkelijkt het pendelen; proviand overboord, passagiers overboord en alles achtereenvolgens in het hulkje naar de kant. En dan de hele troep op de trekker en de aanhangwagen naar huis. Ook de roeiboot, die bij het volgende hoog water immers op drift zou raken....

De trekker, de boot en de lieslaarzen: dat zijn de vervoermiddelen op Rotturmeroog. Geen idee van auto's, zelfs niet van de fiets. Er is trouwens ook geen spoor van wegen. Waarom ook? „We hebben nooit haast", zegt mevrouw Toxopeus. Het zou belachelijk zijn en nergens belachelijker dan uitgerekend hier, waar je na een goed uur kuieren al het verste punt bereikt dat je maar bereiken kunt, namelijk de plaats vanwaar je bent vertrokken. Rottumeroog is bij laag water hooguit drie kilometer lang en twee kilometer breed. Eén meter verhoging van de hoogwaterstand — als de zuidwestenwind eens flink zijn best heeft gedaan — en er blijft van het eiland niet meer over dan een rij duinen, twaalfhonderd meter lang er vierhonderd meter breed. Op dat duin staat het huis, dat bij stormweer de kokende zee tot op enkele meters van z'n drempel krijgt. Griezelig? Jan Toxopeus zegt rustig: „Zelfs als het water hoger komt zit ik nog liever hier dan in Groningen". Het huis mag maar een licht en dicht bouwsel zijn van wat stenen, hout en vlasvezelplaten, de kern is sterk. Die kern, waarvan de top als uitkijktoren boven het dak uitsteekt, bestaat uit hecht verankerd beton, dat wel een stootje kan verdragen.

Het laatste huis van Nederland: het huis van de familie Toxopeus op Rottumeroog.

Soms nestelt Jan Toxopeus zich in dat hoge opkamertje, waarvan de vensters aan alle zijden open kunnen. Er hangt een zeekijker van anderhalve meter lengte: „Daarmee kijk ik op de torenklok van Borkum hoe laat het is" — maar belangrijker vindt Toxopeus het natuurlijk wat voor seinen het Duitse buureiland voor de scheepvaart uit heeft hangen. Vanuit dit opkamertje heeft Toxopeus uitzicht over heel het eiland. Hij mag het zijn eiland noemen. Hij is er — met zijn gezin — niet alleen de enige bewoner van, maar hij beheert het ook voor Rijkswaterstaat. Zijn officiële titel luidt: voogd van Rottum. Dat „Rottum" is overigens een onjuiste benaming. Zo heet een gehucht op het Groninger vasteland van waaruit lang geleden het eiland in cultuur werd gebracht; en daarom moet dit eiland Rotummeroog heten.

Het licht gedoofd

Jan Toxopeus kreeg de functie in 1936 als opvolger van zijn vader Hendrik, die sinds 1908 het beheer over het eiland had gevoerd. Hij vertelt me, dat er oorspronkelijk nogal wat te doen viel op het eiland. „Vuurtorenwachter ben ik niet meer. De Duitsers hebben het bovenstuk van de toren in 1942 gesloopt en het is na de bevrijding niet hersteld. De loodsdienst had op de gevaarlijke hoeken in de scheepvaartroute naar Delfzijl liever gasboeien. Dat licht van ons was inderdaad niet zo ideaal voor de schepen. Maar ik ben nog wel hoofd van de kustwacht. Ik heb dus mijn taak als er een schip mocht stranden en bij noodweer blijven we daarom altijd op. Er gebeurt niet vaak iets. De laatste keer, waar we zelf bij betrokken waren, was geloof ik in 1949. Het liep tegen de Kerst en het stormde niet eens. We zaten met zijn allen 's avonds in de keuken en toen kwamen er tegen negen uur ineens een paar Duitsers binnen. Daar sta je dan natuurlijk wel even van te kijken als je denkt dat er buiten jezelf en je gezin geen levende ziel op het eiland is. Ze waren met een sleepboot en een bak door de hoge deining op het noorderstrand aan de grond gelopen. Ze hadden voor Kerstmis thuis willen zijn in Kiel. Nou, dat is gelukt. Maar de boot heeft hier tot januari vastgezeten. Strandvonder ben ik ook, of liever gezegd hulpstrandvonder. Het hoofd is de burgemeester van Warfum, waar Rottumeroog gemeentelijk bij hoort. Wat valt er nog te strandvonderen? Wat lege kisten, flessen, oude bakstenen van een klooster, dat hier vroeger in de buurt moet hebben gestaan. Soms iets leuks, zoals een antiek Jacobakannetje. Het enige is, dat je nooit verlegen hoeft te zitten om brandhout voor de kachel. Verder vertegenwoordig ik de reddingsmaatschappij. We hebben hier een lijnwerptoestel en een vuurpijlrichter. Maar als er wat aan de hand is geef ik het liever door aan mijn neef Klaas van de „Insulinde" in het Friese Oostmahorn. Die is met zijn schip meer mans. Weet je, een schip zit hier doorgaans niet dicht genoeg bij het eiland aan de grond om het met de lijn te kunnen bereiken. Nou ja — en dan heb je verder nog al die functietjes, die er zo bijhoren: ijs- en stormvloedwaarnemer, onbezoldigd rijksveldwachter, assisttent-waarnemer van de vogeltrek en sub-agent voor Lloyd's: er zou bijvoorbeeld iets kunnen aandrijven, dat van belang zou zijn om iets te weten te kunnen komen omtrent gezonken schepen of zo...."

Eigen werk

Zijn eiland. Hij wees van west naar oost en zei: „Alles wat je hier aan duin ziet is door mijn vader en door mij in 1930 aangelegd. Hoe je dat doet? Steeds maar rijshout planten. Het stuift hier altijd van het zand. Dit zand moet je zien vast te houden. Het moet zich ophogen tegen het rijshout en zo gauw het wat schuil geeft komt er vanzelf zand in en wordt het groen. Waarbij je natuurlijk met helmbeplanting een beetje helpt. Je moet wel. Het water vreet aan de westkant van het eiland voortdurend duin weg. Het gebeurt met een snelheid van gemiddeld drie-en-dertig meter per jaar. Maar het gaat ook wel eens harder. In 1954 raakten we bij een storm in twee dagen tijd vijfenzestig meter eiland kwijt en sloeg een hele barak met veevoer in zee. Geschrokken? Welnee, daar zijn we wel aan gewend. Nu is het eigenaardige, dat je aan de oostkant voortdurend land kunt winnen, als je er maar voor zorgt dat je het zand vasthoudt. En logisch, dat je probeert meer duin bij te maken dan je denkt in het westen te zullen verliezen. Dit is ook jaren achtereen gebeurd. Het tegenwoordige Rottumeroog ligt dus oostelijker dan het vroegere. Alles van voor 1930 is weggeslagen. Op de plek, waar ik vroeger als kind heb gespeeld is nu diep vaarwater. O, dat huis is natuurlijk ook weg. Mijn vader trok in 1908 in het huis van zijn voorganger Van Dijk, maar hij kon er maar acht jaar in blijven wonen. Toen stond het zo dicht bij de zee, dat het gevaar liep. Ze hebben het in 1916 afgebroken, zorgvuldig en netjes, en het helemaal aan de oostelijke kant van het eiland weer opgebouwd. We hielden het tot 1930, verkochten het aan een visserman (de fundamenten kun je nog zien liggen, dertig meter van de westelijke duinvoet af) en lieten een nieuw huis oostelijker bouwen. Daarvan hebben we tot 1957 kunnen genieten en toen was het uit met de pret. Het liep weliswaar niet direct gevaar, maar je stoof er weg van het zand, dat ook de goten verstopte, zodat we geen regenwater meer konden opvangen. De zee heeft het intussen helemaal uit elkaar geslagen. Wel: en nu zitten we hier in dit geprefabriceerde geval".

Rottumeroog: stuifzand en rijshout en de blinkende zon in de priëlen van het wad.

Het is een goed huis, daar hoog op het duin. De wind, die het van alle kanten bespringen kan, komt niet door de muren en de dubbele vensters. In gerief doet het niet voor een stadhuis onder: er is gas uit flessen, een klein benzine-aggregaat wekt voldoende stroom op voor de verlichting, de radio en voor 't televisietoestel, dat voogd Toxopeus van Bert Garthoff cadeau heeft gekregen nadat hij de hoofdpersoon in een „Dit is uw leven"-uitzending was geweest. En er staat een dubbele mobilofooninstallatie, waarmee je in een oogwenk door de lucht met heel Nederland kunt telefoneren. „Vroeger hadden we een telefoon met een kabel naar de wal. Die had nogal eens storing. Er bleef wel eens een visserman met zijn anker aan die kabel hangen. De Duitsers hebben die kabel vernield. Na de oorlog hebben we ons eerst beholpen met een oude zender uit een Engelse bommenwerper, waarmee we via Terschelling contact met de wereld onderhielden. Die zender was in een groot deel van Groningen te horen en we kregen er veel brieven op. We zeiden bijvoorbeeld elke avond onze ouders in Delfzijl welterusten. Toen schreef ons een oude zeekapitein van Schiermonnikoog, dat hij dat zo leuk vond en of we hem voortaan ook welterusten wilden wensen. Dat hebben we gedaan. Het is later een van onze beste vrienden geworden. Maar we waren er toch niet rouwig om dat we die zender moesten afschaffen, omdat hij nogal wat storing bleek te veroorzaken, en dat we mobilofoon kregen. Je kon met die zender bijna niets beginnen als je de dokter wilde raadplegen. Dat hadden we vroeger altijd telefonisch gedaan — hoe moest het anders? Wel, met die mobilofoon kon het weer".

Geen armoe

De dokter: daarmee kijkt het isolement om de hoek. Voor het overige is het heerlijk leven op een onbewoond eiland, daarover zijn ze het in de familie Toxopeus allemaal eens. Goed: met water moet je soms zuinig zijn. De regen moet de diepe betonnen kelder vullen, van waaruit het water door een motor onder druk

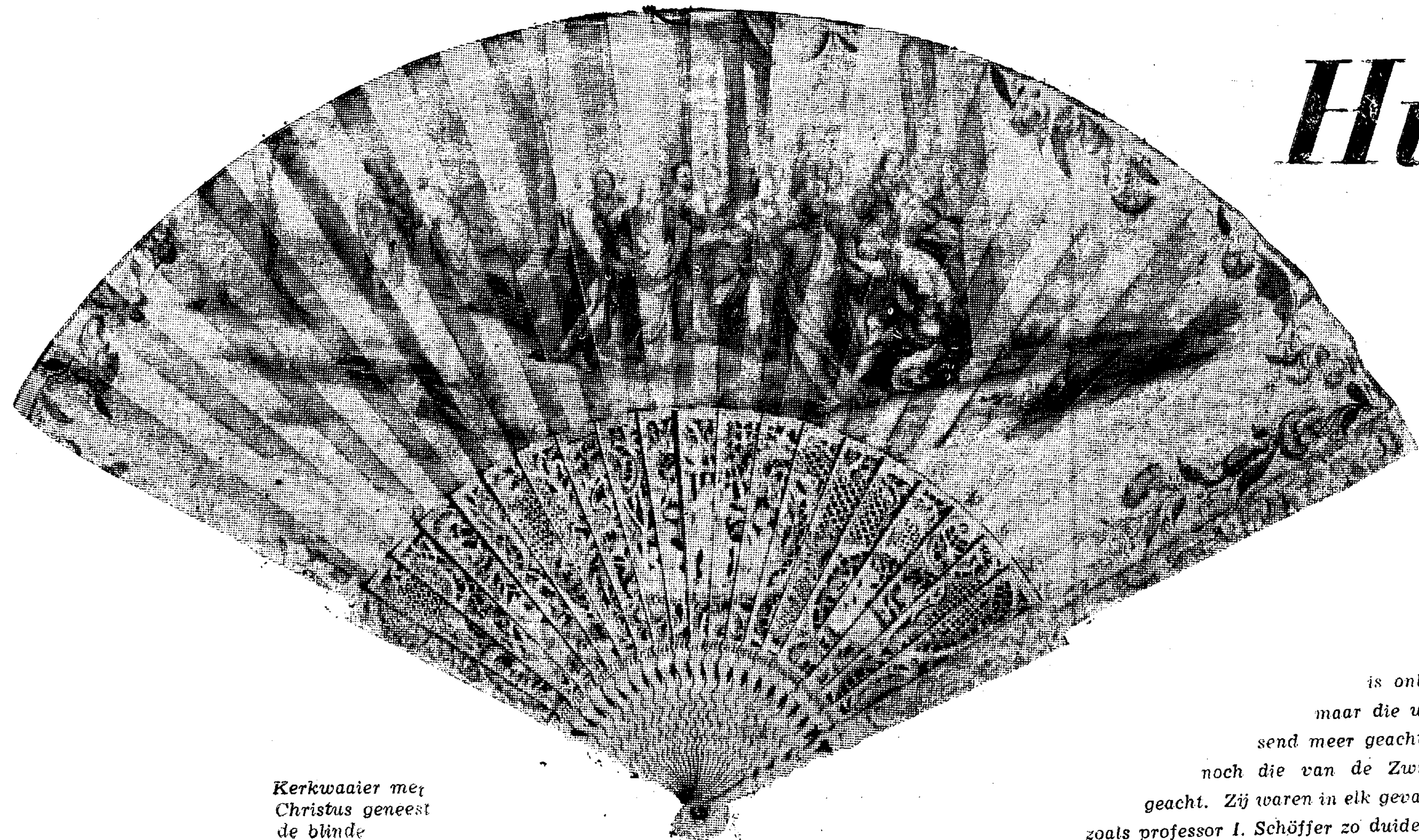
(Vervolg naar pag. 21)

Zes jaar geleden nog was dit de riante woning van de voogd van Rottumeroog. Niets liet de zee er van over dan wat wurmgebeukt puin.

Hugenoten IN NEDERLAND

Interessante tentoonstelling in Delft

Kerkwaaier met Christus geneest de blinde

Waar de naam Hugenoten vandaan komt is onbekend. Er zijn wel verklaringen voor, maar die worden toch op het ogenblik niet beslissend meer geacht, noch de afleiding van Hugues Capet, noch die van de Zwitserse Eidgenossen wordt bevredigend geacht. Zij waren in elk geval calvinisten, want evenals in Nederland, zoals professor I. Schöffer zo duidelijk zien laat, oefende de leer van Calvijn meer aantrekkingskracht uit op de Fransen dan de leer van Luther: „de heldere vorm van een goed sluitend dogma, het aanvurend geloof in de uitverkiezing, de presbyteriaans democratische organisatie van onderop gaven aan individualistische en soms vage gevoelens kern en kracht."

BARTHOLOMEUSNACHT

„Gruwelijk vertoon van menselijk onverstand"

François Dubois
De Bartholomeusnacht

De zestiende eeuw was de eeuw der godsdienstoorlogen. Er zijn nog altijd mensen die evenals Chestreton deze godsdienstoorlogen gewettigd en goed achten. Chesterton verdedigde ze door te zeggen, dat het heel wat belangrijker is voor een godsdienst te strijden dan voor meer winst voor de wapenfabrikanten. Dit is natuurlijk een uitspraak die omtrent de juistheid van godsdienstoorlogen niets zegt, al denkt ze dat triomfantelijk wel te doen.

De verdedigers van godsdienstoorlogen, die theologisch beter geschoold zijn, gaan logischer te werk. Ze gaan van een paar premissen uit en dan sluit hun redenering als een bus. Ze hebben niettemin ongelijk, omdat ze bij hun premissen het feit vergeten, dat godsdienstoorlogen het meest schade doen aan wat ze willen verdedigen, namelijk aan de godsdienst. De kruistochten alleen zijn daar een bewijs voor.

Toen de medaille geslagen werd met aan de ene kant paus Gregorius XIII en aan de andere kant een tafereel, dat de overwinning van de katholieken op de protestanten in de beruchte Bartholomeusnacht 24 augustus 1572 moest symboliseren, zag men dat in Rome niet in, zoals Elizabeth van Engeland het niet inzag, want men geloofde toen, dat godsdienstoorlogen geboden waren. Men geloofde dit aan katholieke zijde, men geloofde di' evenzeer aan protestantse zijde. Als op 24 augustus 1572 de katholieker zouden zijn afgeslacht in plaats van de hugenoten, zouden de protestanten ook penningen hebben laten slaan om dit heuglijk feit te herdenken.

In de zestiende eeuw vond men over het algemeen, zoiets vanzelfsprekend. Als dank aan God voor dergelijke feiten zijn Te Deum en psalmgezang aan elkaar gewaagd.

Voor iemand, die, zoals men dat noemt, historische zin heeft, is daarmee alles gewoonlijk afgedaan. Men kan volgens zo iemand de mensen niet verwijten, dat ze deden wat ze deden, want dat lag nu eenmaal in de opvattingen van die tijd. Dat neemt niet weg, dat Hendrik IV meer voor het katholicisme gedaan heeft door het Edict van Nantes uit te vaardigen dan Lodewijk XIV door het te herroepen.

Betrekkelijk

Hendrik IV, die telkens stuivertje wisselen speelde met protestantisme en katholicisme, was ondanks zijn bijzonder menselijke gebreken, in de grond een godsdienstig persoon; Lodewijk XIV, de Zonnekoning, was een bigot persoon, wat ongeveer het tegendeel is van een godsdienstig persoon. Zij beiden tonen bovendien, dat godsdienstvervolging en godsdienstoorlog meestal maar betrekkelijk met godsdienst te maken hebben en dat doet in hoge mate de gebeurtenis van de Bartholomeusnacht. Paus Gregorius was een naïeveling, als hij meende, dat de Kerk het hier — en hoe — van de ketterij gewonnen had. En toch zal hij dat waarschijnlijk gedacht hebben.

Pastor in zijn Geschichte der Päpste zegt het duidelijk: „Het is nu buiten twijfel, dat de Bartholomeusnacht geen laatste bedrijf geweest is van een lang voorbereid plan; ook niemand twijfelt er meer aan, dat de oorsprong lag in politieke en persoonlijke motieven en allerminst in godsdienstige... De misdaad was niet gericht tegen de hugenoten, maar tegen de leider van een georganiseerde partij, die zich gereed maakte op het terrein van de buitenlandse politiek haar wil aan de koning op te leggen."

Philippe Erlanger haalt dit aan in zijn boek Le Massacre de la Saint-Barthélemy, dat onder de titel De Bartholomeusnacht in een Nederlandse vertaling van B. J. Fris zojuist bij Hollandia te Baarn verscheen met vijftien pagina's foto's. De vertaling is nu en dan bepaald ernaast, de aantekeningen, die Fris eraan toevoegde, zijn echter meestal verhelderend. Zijn historisch inzicht lijkt ons beter dan zijn taalkundig. De meeste lezers zullen zijn enkele weifelingen of fouten bij de vertaling wel kunnen corrigeren en zo talrijk zijn ze nu ook weer niet.

Pastor en Erlanger

Philippe Erlanger geeft Pastor, de katholieke geschiedkundige, gelijk. Hij geeft hem echter geen gelijk, wanneer Pastor vertelt, dat Catharina de Medici de aanslag op Coligny uitsluitend zou hebben uitgelokt om de „teugels van het bewind in handen te houden."

„Nadat zij eindeloze moeite had gedaan om de vrede te bewaren", schrijft Erlanger, „besloot de koningin-moeder Coligny te laten ombrengen op het ogenblik, waarop deze staatsgreep haar de enige uitweg leek; zij wilde daarmee een buitenlandse oorlog, die haar al bij voorbaat verloren scheen en een katholieke opstand voorkomen en inderdaad, óók verhinderen, dat haar zelf de macht uit handen zou worden genomen."

Wie menen zou, dat dit in hoofdzaak neerkomt op wat Pastor zegt, vergist zich in de bedoelingen van Erlanger. Hij beschrijft de Bartholomeusnacht uitvoerig, hij laat er de gruwelijkheden van zien, de onvergeeflijke gruwelijkheden, maar hij laat ook zien hoe deze slachting niet bewust door de personen, maar door de ontwikkeling van de geschiedenis werd voorbereid, van Frans I af; hij noemt de Bartholomeusnacht terecht een „gruwelijk vertoon van menselijk onverstand".

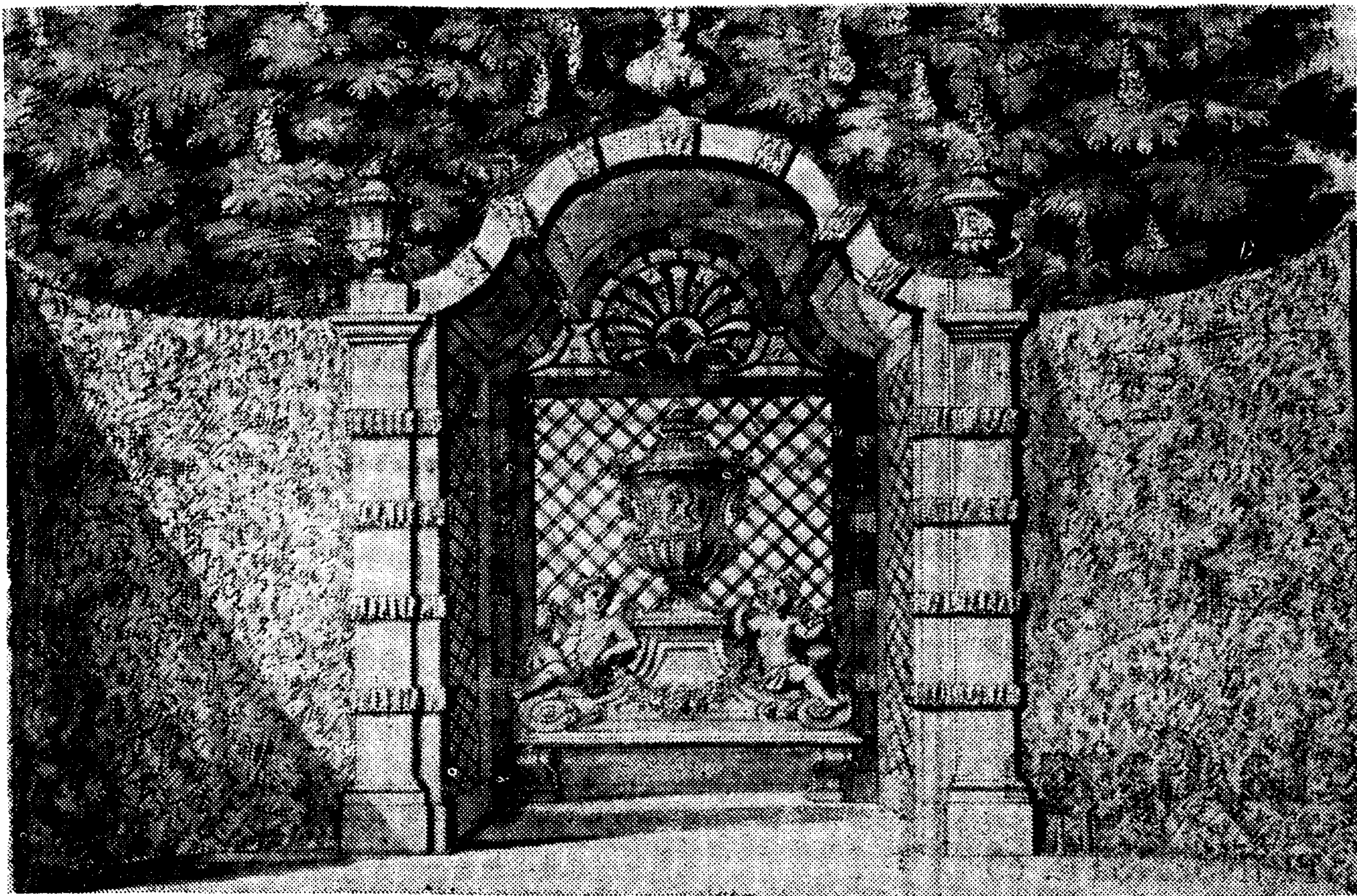
Zijn werk is daarnaast echter in hoofdzaak een voorzichtige apologie voor Catharina de Medici, die niet de furie was en het vat van ongerechtigheden, waarvoor ze herhaaldelijk is uitgemaakt. Het is niet de eerste keer, dat zulk een verdediging werd ondernomen, van Italiaanse zijde is dat al eerder geschied, wat begrijpelijk is, daar Catharina de Medici een Italiaanse was. Philippe Erlanger onderscheidt zich in zijn verdediging door de gematigdheid. Hij vervalt niet, als verdedigers zo vaak doen, in de tegengestelde overdrijving, die van de verheerlijking.

Hij wijst herhaaldelijk op de tekortkomingen, de beperktheden van Catharina de Medici, maar hij tracht wel begrip te wekken voo haar bijzonder moeilijk en vaak ongelukkig leven en de benarde positie, waarin ze telkens weer kom te verkeren en die haar tot een noodlottige vergissing als de Bartholomeusnacht bracht.

Koninklijke uitspraak

Hendrik IV, die van de waarheid hield en die ook zei, als z niet gevaarlijk door hem geacht werd voor zichzelf, dacht er destijds ongeveer hetzelfde over als Erlange nu. De voorzitter van het parlement van Rouaan laakte in zijn tegenwoordigheid Catharina de Medici vanwege de rampen, die de burgeroorlogen hadden aangericht.

„Och kom!" wees Hendrik IV hem terecht. „Ik vraag u, wat had eer zwakke vrouw kunnen doen, die na de dood van haar man vijf kleine kinderen aan haar rokken had er twee families in Frankrijk, die zich van de kroon meester wilden maken, de onze en die van de Guises kon ze anders doen dan zich in allerlei bochten wringen om iedereen om de tuin te leiden en intussen, zoals ze gedaan heeft, voor haar kinderen zorgen, die dan toch maar door het verstandige gedrag van een zo goed beraden vrouw achtereenvolgens aan de regering zijn gekomen? Het verbaast me, dat ze het niet erger heeft gemaakt!"

Daniel Marot *Berceau*

VERLIES VOOR FRANKRIJK WINST VOOR NEDERLAND

Het uitgesprokene, niet weifelende in de leer, de nuchtere formulering trokken Fransen zowel als Nederlanders en vooral in de zestiende eeuw, vóór de Bloedbruiloft, was er een nauwe verstandhouding tussen de Franse en de Nederlandse calvinisten. In 1568 stuurde Willem de Zwijger zijn broer Lodewijk naar Frankrijk om met de Coligny te onderhandelen en een ogenblik leek het of de Franse en de Nederlandse hervorming sterk zouden gaan samenwerken, de bloedbruiloft maakte daaraan een einde. De strijd in Frankrijk werd steeds meer een strijd om de troonopvolging en toen Hendrik IV weer naar de mis ging — of hij wel of niet gezegd heeft, dat Parijs wel een mis waard was, doet er niet toe — begon het einde van de godsdienstoorlog in Frankrijk in zicht te komen, het einde was er nadat in 1628 La Rochelle gevallen was.

Gedwongen bekering

Er waren toen al verschillende hugenoten naar Nederland uitgeweken. Er zouden er nog veel meer

Philippe Du Plessis Mornay

uitwijken rondom de herroeping van het Edict van Nantes, en de dragonades in verband daarmee toegepast, waarbij de dragonders van Lodewijk XIV de afschuwelijke schanddaden zowel aan mannelijke als vrouwelijke hugenoten bedreven om hen te „bekeren". Er zijn er, die zich „bekeerden"; of ze een aanwinst voor de door Lodewijk XIV zogenaamd verdedigde Kerk werden, is nauwelijks een kwestie van twijfel. Van de twee miljoen hugenoten, die er waren, zijn er toen volgens professor Schöffer ongeveer 200.000 uitgeweken, zeer velen kwamen in Nederland, predikanten, militairen, geleerden, burgers, bedreven in handel en ambacht. Nederlanders hebben ze in de diepte van hun nood spontaan geholpen. Men heeft zich hier inderdaad uit menselijke bewogenheid veel moeite getroost om hen bij te staan, maar Nederlanders zouden geen Nederlanders zijn als ze terzelfdertijd ook niet beseften, dat de toekomst de hugenoten voordeel kon betekenen, dat ze nieuwe bedrijven er zouden stichten en dat ze de Nederlandse vakgeheimen konden leren.

De hugenoten hebben horloges gemaakt, en waaiers, er waren goudsmeden onder, tapijtwerkers, kleermakers, zoals men op de tentoonstelling in het Delftse Prinsenhof zien kan aan de gravures van G. Valk. Ze waren ook bedreven in de handel en knoopten voor Nederland nieuwe betrekkingen aan. Geleerde hugenoten doceerden in Leiden, hugenootse theologen pleegden als theologen wel eens doen, ruzie te maken en hugenootse militairen

Bartholomeus van der Helst *Regenten van 't Walenweeshuis*

klommen in het leger soms tot generaal op. Er is een apart kabinet in het Delftse Prinsenhof waar men de ontwikkeling van zo'n hugenootse familie in Nederland volgen kan, de fam. Warin, te beginnen met Antoine Warin een koopman uit Merville en eindigend met Jhr mr Nicolaas Warin, die onder meer schepen, raad en commissaris van Amsterdam en lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal was en in zijn sterfjaar 1815 in de Nederlandse adel werd verheven.

Desiderius Erasmus

De bijzonder interessante tentoonstelling in Delft, die uit een zeer grote overvloed van stukken een keus moest maken, begint met een werk van Desiderius Erasmus, die in die tijd velen niet minder afschuwelijk voorkwam als de hervormers, die de hervorming buiten de Katholieke Kerk hadden gebracht. Calvijn is er uiteraard vertegenwoordigd en men vindt er een vertaling uit 1580 van Confessio Belgica van de Waalse glasschilder en prediker Guido de Brès, die terechtgesteld werd, na de val van Valenciennes, in 1567. Het eenvoudige Edict van Nantes is er en de pompouze Herroeping van het Edict van Nantes is er eveneens. De moord op de protestanten in de kerk van Vassy op 1 maart 1562 kan men er zien op een gravure uit Hoghenbergs Prentwerk en de Bloedbruiloft, de Bartholomeusnacht van 24 augustus 1572 kan men nagaan op het befaamde schilderij van François Dubois, dat uit het Museum van Lausanne gekomen is en op de gravures van Kittensteyns Spieghel ofte Afbeeldinghe der Nederlandtsche Geschiedenissen, afkomstig uit Rotterdamse Atlas van Stolk. Men vindt een portret van Philippe du Plessis Mornay, die Languets Vindiciae contra tyrannos uit het Frans vertaalde en die een werkzaam aandeel had aan het zestiende-eeuwse protestantisme. Men kan er de bescheiden en geheime instructies ontcijferen, die de Coligny richtte tot de bevelvoerders van Rouen, Montgomery en de Bricquemault en die geschreven zijn op de voering van een linnen vest.

Regenten en regentessen

Predikanten zijn er natuurlijk zeer talrijk vertegenwoordigd en eveneens de elkaar opvolgende regenten en regentessen van het Walenweeshuis te Amsterdam. Wij beelden er een viertal af, geschilderd door Bartholomeus van der Helst.

Uit de Atlas van Stolk is er een gekleurde ets van Romeyn de Hooghe, die in de zeventiende eeuw zien laat in verschillende taferelen.. Uiteraard is er veel zilver, „doopvonten" en avondmaalzilver, en de bekende hugenotenkruisen met de duif. Maar men kan er ook profane zaken van de hugenootse vaklui zien, horloges bijvoorbeeld en fraaie waaiers, die echter gedeeltelijk niet profaan zijn: er zijn kerkwaaiers onder met bijbelse voorstellingen. Onder de refugiés waren ook bouwkundigen, speciaal Daniel Marot, die in Nederland zeer fraai gebouwd heeft en die zich met de kleinste details bemoeide, als men bemerken kan aan zijn tekening van een berceau tussen coniferen en bloeiende kastanjes. De litteraire bezigheid der hugenoten is vertegenwoordigd met tal van boeken, waaronder werk van de befaamde Pierre Bayle, de voorbereider van de Verlichting. Een moeilijke tentoonstelling om in te richten was de „Hugenoten in Nederland", die tot 27 januari duurt, maar de inrichters zijn erin geslaagd een interessant en levendig beeld te geven van wat de hugenoten op zich en voor Nederland hebben getekend.

JAN TOXOPEUS

(Vervolg van pag. 19)

door de leidingen wordt gepompt. Maar voor de rest geen armoe. Zelfs niet als de winter het eiland soms maanden achtereen onbereikbaar maakt. „In november maakten we altijd een lijst op met alles wat we nodig dachten te hebben tot april. En dat sloegen we dan in. Brood bakken we zelf met verduurzaamde gist in een grote, oude scheepskachel. Vis genoeg: mosselen voor het oprapen op het wad, en bot natuurlijk. Wadbot is lekkerder dan zeebot veel vetter Nou ja, als er ijs lag viel er natuurlijk niet veel te vissen. Maar dan had je de konijnen nog. We hebben ze hier notabene zelf geïmporteerd. Tamme konijnen wel te verstaan Witte en zwarte. Vind je het niet eigenaardig dat het allemaal gewone wilde, bruine konijnen zijn geworden?"

De voogd van Rottumeroog vertelde het alsof dit allemaal verleden tijd is en dit zal het spoedig waarschijnlijk ook blijken. „Sinds 1959 zij w niet meer geregeld hier", zei hij me — en dit heeft verscheidene oorzaken. In de eerste plaats raakte mevrouw Toxopeus een beetje aan het sukkelen met astmatische bronchitis waarvoor ze voortdurend naar het ziekenhuis in Delfzijl moest. In de tweede plaats: „Voor mij is de aardigheid van het werk eraf sinds de verzorging van het eiland aan de Dienst Landaanwinning is toevertrouwd. Ik hoef geen rijshout meer te zetten, geen helm meer te planten Landaanwinning heeft sinds 1962 een paar weken op het eiland gewerkt maar er gebeurt niet genoeg. Sinds 1957 is er niets meer aan het eiland toegevoegd. Ze hebben er geen belangstelling voor. Het mag blijkbaar wel verdwijnen. Als het zo doorgaat vind je hier over vijftien jaar alleen nog maar een hoopje zand. Ik vermoed, dat ze Rottumeroog laten schieten, terwijl ze proberen iets meer naar het westen, op de Rottumerplaat, een nieuw eiland te doen ontstaan, dat als uitgangspunt moet dienen voor de inpoldering van de wadden. Rottumeroog zou daar eigenlijk geschikter voor zijn: op die plaats staat bij storm heel wat meer branding dan hier. Enfin: over twee jaar ga ik met pensioen. Ik zal de laatste voogd van het eiland wel zijn. En dan?? Dan ga ik definitief in Delfzijl wonen en 's zomers wat bootreizen maken met dagjesmensen. Naar Rottumeroog natuurlijk — of naar het wad om op bot te vissen met die toeristen, dat wil er doorgaans wel in".

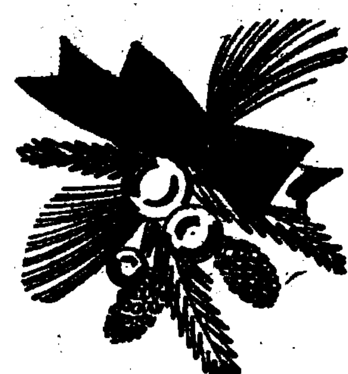
Kerstkaarten deden in 1843 in Engeland hun intree. Sir Henry Cole droeg John Horsley op een kaart te ontwerpen om aan zijn vrienden te zenden. De kaart toonde een gelukkig gezin, dat met een dronk een heilwens uitbracht. Maar die volle glazen hadden het gedaan, want bij velen stuitte die kaart op verzet. De opwinding bereikte zo'n hoogte, dat de kranten er vol van stonden. Andere mensen zagen echter wat in die kaarten en zo ontstond de traditie elkaar een kaart met goede wensen toe te zenden.

GELUKKIG KERSTFEEST *VOORSPOEDIG 1964*

U TOEGEWENST DOOR:

J. H. CORNELDER — AANNEMER

n. v. bouw en handelmaatschappij

BOHAMA

wenst haar geachte clientèle en vrienden

PRETTIGE KERSTDAGEN

en

GELUKKIG NIEUWJAAR

HOTEL CURAÇAO INTERCONTINENTAL

VROLIJK KERSTFEEST

en

VOORSPOEDIG 1964

Banco Popular Antiliano N. V.

Aruba Sint Maarten

Ring out the old,
Ring in the new
with our best
wishes to you.

CAFE-RESTAURANT
FORT-NASSAU

VAN LEER'S

CURACAO N.V.

WENST IEDEREEN EEN

Gelukkig

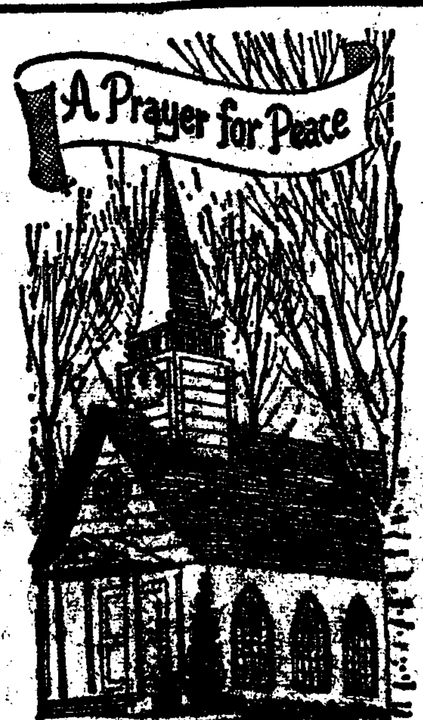
Kersteest

EN EEN

Voorspoedig

1964

La Ganga

PRINSENSTR. 63

DIRECTIE en PERSONEEL

van de

N. V. ASSURANTIEMAATSCHAPPIJ

DE NEDERLANDEN
VAN 1845

en

N.V. FATUM

wensen U allen

een

GELUKKIG KERSTFEEST

en een

VOORSPOEDIG NIEUWJAAR

Wij wensen U een gelukkig Kerstfeest
zo ook een in alle opzichten voorspoedig
nieuwjaar en hopen U in 1964 wederom
veelvuldig te mogen dienen.

N.V. EDWARDS, HENRIQUEZ & CO'S BANK

ARUBA COMMERCIAL BANK Aruba
BONAIRE COMMERCIAL BANK Bonaire

directie en personeel n.v. paulusdrukkerij / hoofdredactie en redactie amigoe
wensen u een zalig kerstfeest en een gelukkig nieuwjaar toe

Exclusief interview met Patriarch Maximos Saigh

Het primaatschap op zich is geen beletsel voor eenheid

Nog tijdens de laatste weken van de tweede Conciliezitting had onze medewerker in Rome, dr. Alfred van de Weijer, een onderhoud met Zijne Gelukzaligheid Maximos IV Saigh, patriarch van Antiochië en van heel het Oosten, van Alexandrië en Jeruzalem, waarin hij de rol toelicht, die hij op dit concilie heeft gespeeld. Deze zeer bejaarde kerkvorst is ongetwijfeld een van de grootste figuren die de Katholieke Kerk op dit ogenblik telt. Hij heeft zich met name tijdens de tweede zitting van het concilie ontpopt als een vurig verdediger van het christelijke Oosten en als een profeet, die van de hereniging tussen Oost en West de inzet van zijn leven heeft gemaakt.

Ons leven is vervuld van een vurige hoop

VRAAG: *„Tijdens de bespreking van het schema „over de bisschoppen en het bestuur der diocesen" heeft uwe gelukzaligheid voorgesteld, een raad van bisschoppen rond de paus in het leven te roepen, die het universeel karakter van het pausschap ten volle zou uitdrukken en die tevens een manifestatie zou zijn van de volheid der macht, welke aan het bisschoppencollege in vereniging met de paus toekomt. Zoudt u mij de theologische grondslagen van deze leer nog eens kunnen uiteenzetten en tevens kunnen laten zien, hoe een dergelijke raad in concreto zou functioneren?*

ANTWOORD: „Wij moeten vooropstellen, dat de paus behalve hoofd van de wereldkerk, ook bisschop van Rome is, primaat van Italië en patriarch van het Westen, en dat deze functies, hoe reëel ze ook moge zijn, met betrekking tot het algemeen primaatschap een ondergeschikte betekenis hebben. Dit heeft als logische consequentie, dat de paus zich in het algemeen bestuur der Kerk doet bijstaan door het bisschoppencollege als opvolger van het apostelcollege en niet door priesters, diakens en andere geestelijken van het bisdom Rome. De Romeinse Curie, behorend tot het diocees Rome, moet zich niet in de plaats stellen van het college van apostelen, dat voortleeft in hun opvolgers, de bisschoppen. Van de andere kant is het duidelijk, dat heel het wereldepiscopaat niet permanent in Concilie verenigd rond de paus kan zijn. Daarom hebben wij in de Concilie-aula als antwoord op de vraag, welke de paus in zijn rede d.d. 21 september 1963 over de hervorming der Romeinse Curie heeft opgeworpen het volgende plan voorgelegd:

1 Een beperkt aantal bisschoppen zou als vertegenwoordiging van het wereldepiscopaat de paus bij het algemeen bestuur van de Kerk moeten terzijde staan. Dit zou dan het echte Heilig College van de Universele Kerk zijn. Het zou de voornaamste bisschoppen van de Kerk als zijn leden moeten tellen, namelijk de zetelende en apostolische patriarchen, voor zover ze erkend zijn door de oecumenische Concilies van de eerste eeuwen, de kardinalen, die een aartsbisschoppelijke of bisschoppelijke zetel bezetten, en tenslotte een aantal bisschoppen, die door de nationale bisschoppenconferentie aangewezen zijn. Dit Heilig College zou door de paus op gezette tijden of wanneer de nood ertoe dwingt bijeengeroepen kunnen worden, om de algemene bestuursaangelegenheden van de Kerk te bespreken.

2 Bovendien zou te Rome blijvend aanwezig moeten zijn wat de Oosterse Kerk de „permanente synode" noemt, dat wil zeggen een klein orgaan, bestaande uit enkele leden van het Heilig College, die elkaar bij toerbeurt aflossen en die als taak hebben de paus, hun chef, bij te staan. Met dien verstande echter, dat deze als primaat altijd het laatste woord heeft. Ziedaar de Raad van de Wereldkerk. Alle Romeinse congregaties moeten aan hem ondergeschikt zijn. Hij zal zijn eigen statuut en speciaal reglement moeten hebben. Hij zal Christus over heel de wereld moeten uitstralen. Omdat hij geen gesloten blok vormt, zal het zelfs niet in hem opkomen, alles aan zich te willen trekken, alles te regelen, alles gelijk te schakelen. Hij zal begrijpen, dat de problemen der verschillende volkeren moeten worden opgelost door hen zelf, met hen zelf en nooit zonder hen zelf.

Dit alles is in overeenstemming met het evangelie. Want de Kerk moge op speciale wijze zijn toevertrouwd aan Petrus en zijn opvolgers, zij is ook toevertrouwd aan de apostelen en hun opvolgers onder het oppergezag van Petrus."

VRAAG: *„Graag zouden wij uw gedachten vernemen over de oecumenische betekenis van dit voorstel."*

ANTWOORD: „Het eerste Vaticaans Concilie heeft het dogma over het primaatschap van de paus afgekondigd. Deze dogmaverklaring heeft hier en daar geleid tot verkeerde interpretatie, tot misvattingen, die van het primaatschap een obstakel hebben gemaakt op de weg naar een hereniging der christenen. Welnu, wij zijn overtuigd, dat dit obstakel niet in de leer over het primaatschap, vervat ligt, maar veeleer in de buitensporige interpretaties die ervan gegeven worden en meer nog in bepaalde modaliteiten, waarin het zich concreet voordoet.

Petrus is een van de apostelen en tegelijkertijd hoofd van het apostelcollege. Op dezelfde wijze is de paus lid van het bisschoppencollege en tegelijkertijd zijn hoofd. Het hoofd heeft gezag over het lichaam maar het staat niet buiten het lichaam.

Zo begrepen en uitgeoefend is het primaatschap niet langer een obstakel voor een eenheid. De Oosterse Kerk zou er niet langer een ziekelijke uitgroei in zien, een gevaarlijke en abnormale woekering, die strijdig is met haar authentieke traditie. Daarentegen zou men elke mogelijkheid voor een dialoog met de orthodoxe Kerk afsnijden, indien men een voorstelling van het primaat zou geven, die het bestaan zelf van de Oosterse Kerk onverklaarbaar maakt. Deze immers dankt haar sacramenteel, liturgisch, theologisch en bestuurlijk leven aan een echte apostolische traditie, waarin slechts zelden de zetel van Rome werd ingegrepen".

VRAAG: *„En de missionaire betekenis van een dergelijke instelling, lykt zy u niet buitengewoon groot?"*

ANTWOORD: „Sinds de aankondiging van het Concilie en vooral tijdens de zittingen in Rome, alsmede tijdens de interimperiode hebben wij talrijke contacten gehad met Concilievaders uit Azië en Afrika. Zij hebben ons bevestigd in onze overtuiging, dat de eenheid van de Kerk en haar eenvormigheid twee absoluut verschillende zaken zijn. De eerste is een essentieel kenmerk van Christus' Kerk: zij maakt er de kracht, de grootheid en de schoonheid van uit. De tweede echter is een verarming, een beschadiging en als het er op aan komt zelfs een onmogelijkheid.

Essentieel is de eenheid in het geloof, in het sacramentele leven en de communio met het centrum der eenheid, Petrus en zijn opvolgers op de stoel van Rome. Daarbuiten: absolute vrijheid om zich in apostolische geest open te stellen naar alle volkeren en culturen. Men kan van de verschillende volkeren niet vragen, dat zij zich bij hun bekering tot Christus voegen binnen de geschiedenis, de letteren en de cultuur van de landen rond de Middellandse Zee. Zij hoeven zichzelf niet te verloochenen. Trouwens, zouden zij het kunnen? In Christus Pantokrator vindt iedere echt menselijke waarde zijn plaats, want alles is door Hem vrijgekocht, alles is in Hem op een hoger plan gebracht. Kan men na zoveel arbeid, toewijding, geldelijke en andere offers, hoe verdienstelijk ook, zeggen, dat het christendom de missielanden van binnenuit veroverd heeft? Toch zal het zover moeten komen. Het is tot het binnenste van de deegmassa der menselijke beschaving, dat de zuurdesem van het evangelie moet doordringen, om hem in zijn geheel te doen rijzen. En voordat de Kerk een hiërarchie en juridisch gestructureerde gemeenschap is, is zij reeds het mysterie van de eenheid aller volkeren ondanks hun geschillen in de liefde van de Vader."

VRAAG: *„Hoe staat het op 't ogenblik met de betrekkingen tussen de Katholieke Kerk en de Orthodoxe Kerk?"*

ANTWOORD: „Het oecumenisch klimaat, zich uitend in liefde, openheid, inwendige hervorming en erkenning van eigen fouten, het klimaat dat op het Concilie en in de Kerk is gaan heersen onder invloed van Joannes XXIII en van Paulus VI, betekent van de katholieke Kerk uit gezien een enorme stap in de richting van de ontmoeting en de eenheid.

Van de andere kant heeft de panorthodoxe conferentie van Rhodos bevestigd, dat de orthodoxe Kerk in dialoog wil treden met de katholieke Kerk. Binnen de Russische Kerk is kortgeleden een speciale commissie met dit doel opgericht.

Dit was voor ons aanleiding om in de Concilie-aula plechtig te verklaren, dat wij de wens van de conferentie van Rhodos tot de onze maken, de wens namelijk om zo spoedig mogelijk te komen tot een voortdurende dialoog op voet van gelijkheid tussen orthodoxen en katholieken. En wij hebben gevraagd, dat het Secretariaat voor de Eenheid dit nieuwe, voortdurende en directe contact zou gaan leggen. Het is nu de tijd, om elke menselijke hartstocht tot zwijgen te brengen en alleen te luisteren naar de stem van de Heer. Vast staat, dat een dialoog in deze geest gehouden, alleen maar een geweldige invloed ten goede kan hebben op de betrekkingen tussen de beide Kerken.

Is het niet juist de roeping van de Byzantijns katholieke Kerken, ze mogen liggen in het Midden-Oosten, op de Balkan, in de Oekraïne, in Polen, Rusland of waar dan ook, om deze betrekkingen te vergemakkelijken, om een bruggehoofd te zijn tussen het grote blok der orthodoxie en het katholicisme? Is het niet hun specifieke taak, het katholicisme, momenteel in grote meerderheid Latijns, open te breken voor de christelijke waarden, die er liggen in het Oosten en de orthodoxie voor de waarden van het Westen? Prachtige taak, waarmee wij elk ogenblik bezig zijn, vooral sinds de aankondiging van het Concilie. Maar alleen op deze voorwaarde: dat wij geheel onszelf blijven, honderd procent Oosters en honderd procent katholiek. Het is in dit perspectief, dat men onze stellingname op het Concilie, onze interventies en eisen moet zien.

Ons leven is vervuld van een grote hoop. Hield Joannes XXIII heiliger nagedachtenis, er niet van te zeggen: „Maak u geen zorgen over de dag of over de wijze waarop. Laten wij ons alleen maar gereed houden, om op elk ogenblik te beantwoorden aan datgene wat God met ons voor heeft".

LEST BEST
kleurwedstrijd voor de jeugd

Een Kerstkrant komt altijd in de Kerstvakantie. Tijd genoeg dan. Daarom op de laatste pagina van deze Kerstkrant een aangename tijdspassering: lest best. Geef deze tekening een kleurtje; met krijt, potlood of verf. Degene, die dit het mooist doet, krijgt een prijsje in de vorm van een cadeaubon, te besteden in een van de plaatselijke boekhandels. Er zijn vijf wedstrijdgroepen en elke groep kent drie prijswinnaars: eerste prijs een bon van ƒ 10, tweede prijs een bon van ƒ 7,50, derde prijs een bon van ƒ 5.—.

De groepen zijn:

eerste groep tot 7 jaar
tweede groep 7 en 8 jaar
derde groep 9 en 10 jaar
vierde groep 11 en 12 jaar
vijfde groep 13 en 14 jaar

Meisjes en jongens, ga ervoor zitten, puntje van de tong uit de mond en doorbijten. Stuur je schilderij vóór 7 januari naar de redactie van de AMIGOE; op Curaçao: Conscientiesteeg 27-29; op Aruba: Havenstraat 7. Vergeet niet naam en adres en leeftijd duidelijk te vermelden. En veel Kerstsucces.

Pastoor Boelens staat beslist niet toe, dat

handelaren WATER BIJ DE MISWIJN *doen*

Alcoholgehalte stijgt bij kleiner worden parochies

DEVOOT sloeg hij een kruisteken toen de pastoor, bij wie hij de mis had gediend, hem na afloop de traditionele zegen gaf. Op zijn ene knie zat hij klaar in de „starthouding", daarbij een steelse blik werpend op zijn mede-misdienaar. Terwijl hij met heldere stem de priester met een krachtig „Amen" beantwoordde liep hij, zo hard als zijn nauwe toog het hem toeliet — terug naar het altaar, indachtig het voetgebed: „Ik zal opgaan tot het altaar Gods; tot God, die mijn jeugd verblijdt". Tot zijn tevredenheid constateerde hij dat de pastoor ditmaal nog een halve ampul met wijn had overgelaten. Terug in de sacristie nuttigde hij de inhoud in één teug en maakte de ampul weer vol voor de volgende mis, die in de drukke dorpskerk zou worden opgedragen. Even een schielijke blik door de sacristie. Geen koster te zien. Rap zette het misdienaarke de fles aan zijn begerige mond om dan met een doodonschuldig gezicht opnieuw op te gaan naar het altaar Gods waar hij alles keurig in gereedheid bracht voor de volgende mis.

Enkele uren later op school moest hij er weer aan denken toen hij een moeilijke redactiesom kreeg voorgeschoteld. „Een handelaar koopt 1120 liter wijn voor zestig cent per liter". Zowel de hoeveelheid als de prijs deden de jongen likkebaarden. „Hij mengt de wijn met 180 liter water en verkoopt het mengsel voor f 1.10 per fles. Wat is de winst van de handelaar als je nog weet, dat er 0.8 liter wijn in één fles gaat?" Zuchtend zette de misdienaar zich aan het werk, intussen peinzend of hij de volgende dag na de vroegmis pastoor en koster opnieuw te slim af zou kunnen zijn.

Water bij de wijn

Terwijl de misdienaar op school over zijn som zat gebogen, werkte de pastoor zijn parochieboekhouding bij. De prijzen van de miswijn lagen wel een beetje hoger dan die, waarmee de onderwijsmethodes de lieve jeugd confronteren. Maar — eerlijk is eerlijk — in werkelijkheid wordt de wijn ook niet met water gemengd. De schoolboekjes slaan de plank toch niet helemaal mis; ze zijn alleen wat achter.

Vroeger werd er namelijk wèl water bij de wijn gedaan en ook werden er duurdere wijnsoorten met goedkopere gemengd. Op deze manier kon de melange, die voor wijn doorging, goedkoper worden geleverd óf de winsten van de verkopers konden ongemerkt wat worden opgevijzeld. Meestal was dit laatste het geval. Toen enkele volontairs, die rond de eeuwwisseling bij Duitse wijnkopers het „vak" leerden, in de gaten kregen dat er wel eens werd geknoeid met de miswijnen, besloten ze de Nederlandse bisschoppen maar eens hiervan in kennis te stellen.

In tegenstelling met hun Duitse, Franse en Spaanse collega's hadden de Nederlanders weinig verstand van de kwaliteit van de wijn. De Zuideuropese clergé is immers opgegroeid tussen de druiven en niet zelden bezit ze — zoals de titel van Felix Timmermans' „pastoor uit den bloeyenden wyngaerdt" suggereert — zelf een zonnige en vruchtbare hof, waaruit de „eigen teelt-wijnen" de pastoriekelders binnenstromen. Ze raakt vertrouwd met de „vinum de vite" en laat zich geen water voor wijn verkopen. Omdat het Nederlandse Episcopaat terecht van oordeel was, dat de hem toevertrouwde priesters de „gave van de smaak" niet altijd hadden, verbood het om bij met name genoemde firma's nog langer miswijn te kopen. Edoch, de wegen van de wijnverkopers uit het buitenland waren onnavolgbaar en zelfs na een episcopaal verbod tot het verbruik van rode wijn — die veel gemakkelijker is te vervalsen dan witte — was het nog niet alles wijn, wat er in de ampullen terecht kwam.

Onvervalste drank

Toen stapten enkele bonafide importeurs naar de Bossche bisschop mgr. A. Diepen. Ze wilden paal en perk stellen aan de invoer van minderwaardige dranken en stelden pogingen in het werk om de kwaliteit van de miswijn te waarborgen en de echtheid ervan te beschermen. Deze pogingen hebben geleid tot de oprichting van de „R.-K. Vereniging van Nederlandse Miswijnhandelaren", waarvan de statuten op 30 juni 1937 werden goedgekeurd. Momenteel zijn er ruim zeventig katholieke wijnhandelaren van onbesproken levenswandel — tevens lid van de „Centrale Vereniging van Nederlandse Wijnhandelaren" — aangesloten bij de georganiseerde miswijnhandelaren, die de pastorieën, rectoraten en kloosters in Nederland van onvervalste miswijn voorzien. Onvervalste wijn: dat is witte wijn van de wijnstok, die is ontstaan uit uitgegiste druivesappen en waaraan geen wijnalcohol is toegevoegd zoals dat bijvoorbeeld bij port en sherry gebruikelijk is. Verdunnen met water is er niet bij, want dit zou de symboliek van de offerande — waar één druppeltje water bij de wijn wordt gedaan — teniet doen. Zoetmiddelen zijn eveneens taboe. Wèl toegestaan is het gebruik van zwavelig zuur, dat een tweede gisting van de wijn voorkomt. Die tweede gisting kan ook worden voorkomen door het gebruik van wijn met een hoger alcoholpercentage dan 15. In zo'n geval werken de gistcellen namelijk niet meer. Dat is ook de reden, waarom pastoor W. C. Boelens uit Vriezenveen — geestelijk adviseur van de vereniging van miswijnhandelaren — aanraadt om in kleine parochies en rectoraten hooggradige wijn (wijn met een hoog alcoholpercentage) te gebruiken. Een fles blijft daar meestal een week of twee aangebroken staan en bij een laag alcoholpercentage is dan alle kans op bederf aanwezig. De hooggradige wijn heeft echter één nadeel: hij is aanzienlijk duurder dan de laaggradige.

Evenveel capsulus als er flessen zijn

Pastoor Boelens heeft nog een tweede taak: het distribueren van loodcapsules. Iedere zending miswijn — de meeste komen uit Spanje en Frankrijk — krijgt van de bisschop uit het diocees van herkomst een certificaat van echtheid mee. Deze waarborg en de rekening gaan naar de Vriezenveense pastoor, die de wijnhandelaren evenveel capsules toestuurt als ze flessen kunnen vullen met onvervalste miswijn. Om nu alle mogelijkheden tot het gebruik van minderwaardige wijnen uit te sluiten, is er voor elk bisdom een priester aangewezen, die op pastorieën en kloosters toezicht uitoefent op de wijn, die er voor de mis wordt gebruikt. Pastoor Boelens doet dat in het bisdom Groningen. „Ik heb nog nooit een pastoor op de vingers hoeven tikken", zei hij. „De controle werkt dus preventief."

Miswijn saneren

In de vijfentwintig jaar van hun bestaan hebben de „R.-K. Vereniging van Nederlandse Miswijnhandelaren" en het college van bisschoppelijke „keurmeesters" een groot aandeel gehad in de „sanering" van de miswijn. Tijdens de tweede wereldoorlog hebben beide instanties echter vanzelfsprekend — figuurlijk — wat water bij de wijn moeten doen. Gelukkig was bij het uitbreken van de oorlog over het algemeen voldoende wijn voorhanden maar geleidelijk raakten toch diverse pastoors in moeilijkheden. Goede raad was duur, want er mocht en kon geen wijn worden ingevoerd uit het buitenland. De toenmalige voorzitter — tevens oprichter — van de vereniging, de heer A. de Bruijn uit Nijmegen, nam contact op met adviseur Van Dodewaard — thans bisschop van Haarlem — en met de internuntius in Nederland, de huidige kardinaal Giobbe. Dank zij de bemiddeling van de internuntius deed de Spaanse clerus 'n zending miswijn cadeau. Wonderlijk genoeg stond de bezetter de Nederlandse vereniging toe het geschenk te aanvaarden. Groot was dan ook de verbazing van de Amsterdamse havenmeester toen een schip vol wijn — het enige in de oorlogsjaren — vanuit zee de haven van de hoofdstad binnenliep. Het verschuldigde bedrag — een kleine honderdduizend gulden — werd aan mgr. Giobbe overhandigd en deze zal er wel voor hebben gezorgd dat het „geschenk" aan de Spaanse geestelijkheid werd terugbetaald...

Ron
San Pablo

VOOR EEN FEESTELIJKE

HEILDRONK!

We're hoping that
your Christmas holiday is
as wonderful as it can be —
so gay and sparkling that each
day far outshines the brightest
glittering bauble on your tree!

N. V. C. WINKEL & ZONEN

ruth's Breedestraat 31 boven Ritz

Wij wensen U en de Uwen

PRETTIGE KERSTDAGEN

en een

VOORSPOEDIG NIEUWJAAR

Antilliaanse Ver. van Assurantie - tussenpersonen

DOE WILLEMS	Dordrecht Nederland	Roodeweg 122
P. BOOM	C.T.C. Assuranticafd.	Handelskade 24
L. G. SANTINE	Segurosca	Breedestraat 10
J. P. van de LUBBE	Ass. Kntr. v d Lubbe	Pietermaai 17B
W. N. CLAESSENS	Ass. Kntr. Wijclaes	Pietermaai 42

Sluit Uw verzekeringen ook in 1964 weer af bij
Uw vakbekwame assurantieman.

AND A HAPPY 64 TO ALL

L. H. PALACIOS N.V.

Hotel - Restaurant

PISCADERA BAAI CLUB

wenst

GASTEN en LEDEN

Een Prettig Kerstfeest

en

Gelukkig Nieuwjaar